

ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
(THE SOUTHERN ISLAMIC CENTER)

A023067

เลขหมู่	สพ.
เลขทะเบียน	23067
วัน เดือน ปี	19 ค.ค 2541

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2540

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยานิพนธ์เรื่อง : ศูนย์กลางอิสลามแห่งภาคใต้
(THE SOUTHERN ISLAMIC CENTER)

ชื่อนักศึกษา : นายอาแซบาซอรี ยีเฮง .

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์สมพล ดำรงค์เสถียร

คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขา : สถาปัตยกรรม

วิทยานิพนธ์นี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบ
แล้วจึงอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ประจำปี
การศึกษา 2540

.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

(ร.ศ. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์สุทัศน์ จุฬามณี)

.....กรรมการ

(อาจารย์สมิทธิ หวังเจริญ)

.....กรรมการ

(ผ.ศ.วิโรจน์ นิพัทธนะวัฒน์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการ

(อาจารย์สุรศักดิ์ กังขาว)

.....กรรมการ

(อาจารย์สมพล คำรงค์เสถียร)

.....กรรมการ

(อาจารย์รามณรงค์ ภูษิตกาญจนา)

.....กรรมการ

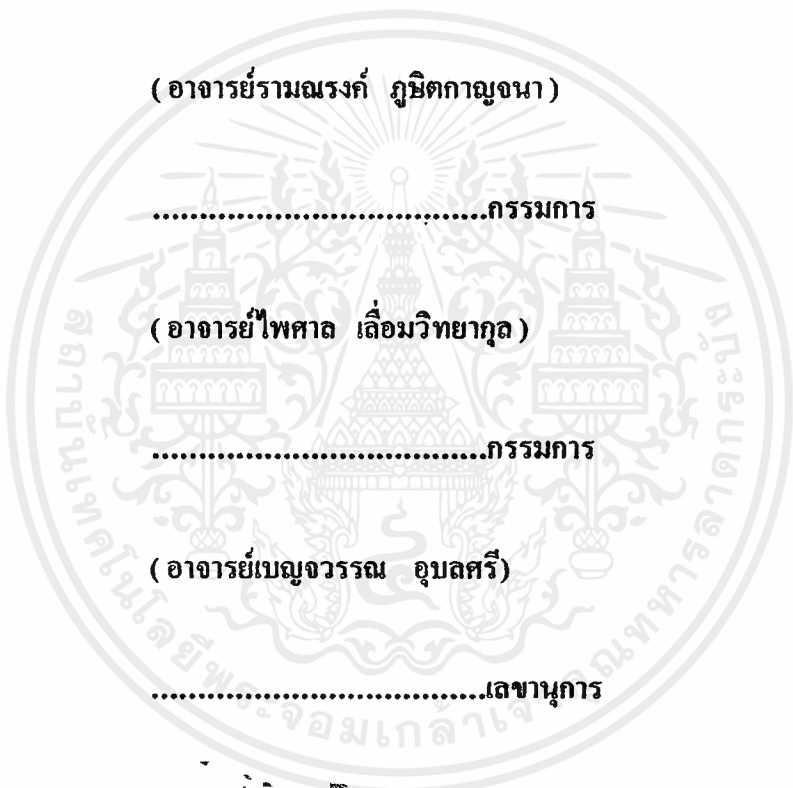
(อาจารย์ไพศาล เลื่อนวิทยากุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี)

.....เลขานุการ

(อาจารย์ทศพร โสตาบรรลุ)

ชื่อเรื่อง ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
(THE SOUTHERN ISLAMIC CENTER)
รายนามผู้ศึกษา นายอาเชบาซอรี บีเฮง
สาขา สถาปัตยกรรม
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม
คณะ วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สมพล คำรงเสถียร

บทคัดย่อ

มัสยิดเป็นศาสนสถานของศาสนาอิสลาม และมีหน้าที่ใช้สอยเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การให้การศึกษาทางด้านศีลธรรม จริยธรรม รวมถึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของอิสลามิกชน และเมื่อมองในด้านของสังคมทางภาคใต้ของประเทศไทยมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม 2,114,118 คน ซึ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามนั้นยังไม่มี ความชัดเจนหรือเป็นเอกเทศน์ ดังนั้น การจัดตั้งองค์กร “ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย” จึงมีความเป็นไปได้สูง องค์กรดังกล่าว จะให้บริการสังคม อาทิเช่น การอบรมสัมมนาผู้นำทางศาสนา อบรมเยาวชนในเรื่องศาสนกิจ รวมถึงเป็นแหล่งให้บริการทางด้านงานราชการที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม และเพื่อเป็นการส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา และวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากสังคมทั่วไป สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชาติ แม้ว่าจะต่างเชื้อชาติและศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และการแก้ปัญหาความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการแล้วนำมา วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในการออกแบบอาคาร ซึ่งเป็นอาคารสาธารณะทางศาสนา จึงเป็นสถานที่ เผยแพร่ ประกอบศาสนกิจ และอบรมทางศาสนา ให้ประ โยชน์อันดีต่อบุคคลในสังคมและประเทศ ชาติ

ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย จะทำการศึกษารูปแบบการจัดอบรมพฤติกรรมผู้ใช้อาคาร และงานทางด้านเผยแพร่ศาสนา ให้บริการงานราชการที่เกี่ยวข้องกับศาสนา รวมถึงการออกแบบ สถาปัตยกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของ โครงการและให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ขั้นตอนการออกแบบ
4. ขั้นตอนการสรุปผลและนำเสนอ

ขอบเขตของการศึกษา

ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ขอบเขตทางการศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในด้านนโยบาย สังคม เศรษฐกิจ ภายภาพ และการศึกษาตั้งแต่ระดับภาคจนถึงระดับจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลที่จะใช้สนับสนุนข้อมูลด้านการออกแบบต่อไป
2. ขอบเขตทางการออกแบบ เป็นการออกแบบและการสร้างงานโดยจัดรูปแบบกิจกรรมหรือองค์ประกอบที่เหมาะสมกับโครงการ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการอันเกิดจากสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขได้กำหนดไว้

ผลที่ได้รับจากการศึกษา

1. สามารถเสนอแนวทางการจัดตั้ง ศูนย์อิสลามแห่งภาคใต้ ที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับนโยบายที่ทำการศึกษาค้นคว้า
2. เป็นศูนย์อบรมเผยแพร่ ประกอบศาสนกิจ และอบรมศาสนาที่เหมาะสม สามารถให้บริการในด้านต่าง ๆ เช่น การอบรมสัมมนาผู้นำศาสนา อบรมเยาวชนในเรื่องศาสนกิจ และการให้บริการทางด้านงานราชการ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม
3. เป็นศูนย์กลางของกลุ่มศาสนอิสลามและหน่วยงานต่าง ๆ ของกลุ่มศาสนาอิสลาม ช่วยในด้านการอบรมและเผยแพร่

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะของอาคาร ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นลักษณะของอาคารทางศาสนา ควรแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางศาสนา และความเป็นศูนย์รวมของอิสลามิกชน ลักษณะของอาคารควรแสดงออกซึ่งความเป็น อาคารทางศาสนาตัวแทนของอิสลาม และให้ความสงบนิ่ง สมตะและเปิดรับเสมอ
2. การออกแบบที่จะได้ผลต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้และตัวหลักสูตรในการอบรม มีการศึกษาอาคารตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์แล้วนำมาออกแบบ
3. การออกแบบส่วนมัสยิดต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ของมัสยิดตลอดจนถึงการใช้งานในส่วนต่าง ๆ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรม
4. การออกแบบส่วนอบรมต้องคำนึงถึงตัวหลักสูตร และจำนวนผู้ใช้เป็นหลัก จึงนำมาประกอบกับการออกแบบได้
5. ลักษณะของกลุ่มอาคาร สภาพแวดล้อมของชุมชน สามารถชักจูงและดึงดูดความสนใจของคนได้เป็นอย่างดี และเข้ากับสภาพแวดล้อมมีลักษณะเปิดต้อนรับอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

1. การออกแบบประเภทศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรืออาคารสาธารณะทางศาสนา ควรทำการศึกษาลักษณะของอาคาร และรวมถึงพฤติกรรมของผู้ใช้อย่างละเอียด
2. การวางแผนควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการออกแบบอาคาร ให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยไม่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยอาคาร นอกจากนี้ควรมีแผนขยายตัวในอนาคต
3. การออกแบบอาคารควรจัดให้มีส่วนสนับสนุนในส่วนอื่น เพื่อเป็นจุดดึงดูดให้ผู้เข้าอบรมมีความสะดวกสบาย อยากกลับเข้ามาอบรมอีก
4. การออกแบบที่ดีควรมีการสอดแทรก ความคิดที่เกี่ยวข้องหรือแสดงเอกลักษณ์ของโครงการ
5. การออกแบบควรศึกษาส่วนประกอบของมัสยิด ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักในการออกแบบ

กิติกรรมประกาศ

ปริญญาบัตรฉบับนี้ก็จะสำเร็จลุล่วงลงได้นั้น ต้องผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มากมายกว่าจะผ่านมาได้นั้นก็เพราะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น บุพการี บิดา มารดาที่ให้ทั้งกำลังใจทรัพย์และกำลังใจและความอนุเคราะห์จากหน่วยงานและบุคคลอีกหลายฝ่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และดำเนินการปริญญาบัตรในครั้งนี้

ปริญญาบัตรฉบับนี้จะสำเร็จไปไม่ได้ถ้าไม่ได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สมพล ดำรงค์เสถียร อาจารย์วิโรจน์ นิพัทธนะวัฒน์ อาจารย์รามณรงค์ ภูษิตกาญจนา อาจารย์ศุภทัศน์ จูฬามานี อาจารย์ทศพร ไสคาบรรลุ ที่ช่วยให้คำปรึกษา และสนับสนุนตั้งแต่การเสนอหัวข้อจนสำเร็จ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณ คณะกรรมการตรวจปริญญาบัตรทุกท่านที่ให้โอกาส และเข้ารับฟังการเสนอผลงานปริญญาบัตรในครั้งนี้ด้วย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน ศูนย์ กลางอิสลามแห่งประเทศไทย แผนกต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่สำนักจุฬาราชมนตรี ขอขอบคุณ คุณสมาน ก้อพิทักษ์ ที่ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ คุณมงคล คาร์น ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลกรณีศึกษาอาคารตัวอย่าง มัสยิดแห่งชาติมาเลเซีย และแนวคิดที่จำเป็นต่อการออกแบบ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมการผังเมืองที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ พี่โต และพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ห้องภาควิชาสถาปัตยกรรม และบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง

และที่ขาดไม่ได้คือ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ช่วยเป็นกำลังใจในการทำงาน ขอขอบคุณ คุณจุฑารัตน์ แซ่เอี้ยบ (เต๊ะ) ที่ช่วยพิมพ์งาน ขอขอบคุณ คุณแวอุษะ แซ่หวง (ดี) AUTOCAD และกำลังใจจากทุกคน

“ด้วยพระนามของพระเจ้า ผู้ทรงเมตตาปรานีเสมอ”

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

อาแซบาซอร์ ยีเสง

สารบัญ

บทคัดย่อ

กิจกรรมประกาศ

สารบัญเรื่อง

สารบัญตารางประกอบ

สารบัญภาพประกอบ

บทที่ 1

บทนำ

1.1	ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2	เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	2
1.3	ปัญหาของโครงการ	2
1.4	วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.5	แนวทางการแก้ปัญหา	3
1.6	วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	4
1.7	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเสนอโครงการ	5
1.8	ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล	5
1.9	ขอบเขตการออกแบบ	6
1.10	วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์	7

บทที่ 2

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

2.1	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	9
2.2	การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบาย	9
2.2.1	นโยบายของรัฐบาลด้านศาสนาและวัฒนธรรม	9
2.2.2	นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านศาสนาและวัฒนธรรม	10
2.2.3	นโยบายของกระทรวงมหาดไทยด้านความมั่นคงของชาติ	10
2.2.4	นโยบายของคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย	10
2.3	การศึกษาข้อมูลทางด้านสังคม	11
2.3.1	จำนวนศาสนิกชน ศาสนสถาน ศาสนมุคคล	11
2.3.2	จำนวนอิสลามิกชนในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ	11
2.3.3	จำนวนมัสยิดในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ	12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.4	จำนวนค่ายและศูนย์อบรมในแต่ละภูมิภาค	12
2.3.5	แนวโน้มอัตราการเพิ่มจำนวนมุสลิมและมัสยิด	12
2.3.6	จำนวนผู้นำศาสนาอิสลาม	12
2.4	การศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ	13
2.4.1	การจัดทำงบประมาณของศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย	13
2.5	การศึกษาข้อมูลทางด้านกายภาพ	14
2.5.1	ลักษณะทางกายภาพจังหวัดยะลา	14
2.5.2	การศึกษาข้อมูลทางด้านประชากรจังหวัดยะลา	17
2.6	การศึกษาและพิจารณาที่ตั้งโครงการ	17
2.6.1	การศึกษาและพิจารณาที่ตั้งโครงการ	17
2.6.2	การศึกษาทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ	20
2.7	การศึกษาอาคารตัวอย่าง	26
2.8	หลักสูตรการฝึกอบรม	38
2.9	ปฏิทินการใช้ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย	39
บทที่ 3		
การศึกษาวិเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถาปัตยกรรม		
3.1	บทบาทหน้าที่ของโครงการ	42
3.2	การศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโครงการ	42
3.2.1	การศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดด้านบุคคล อัตรากำลังและหน้าที่	43
3.2.2	รายละเอียดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของโครงการ	44
3.3	การศึกษาวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ	50
3.3.1	ผู้ใช้โครงการและจำนวนผู้ใช้โครงการ	50
3.3.2	พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	53
3.4	การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	75
3.4.1	การศึกษาวิเคราะห์กำหนดองค์ประกอบหลักของโครงการ	75
3.4.2	การวิเคราะห์เชิงสถาปัตยกรรม	77
3.4.3	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	82
3.4.4	การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	110
3.4.5	การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ	120
3.5	การศึกษาข้อกำหนดบางประการที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบ	137
3.5.1	ประเภทของอาคารกับบทบัญญัติทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับมัสยิด	137
3.5.2	บทบัญญัติที่เกี่ยวกับมัสยิดที่ปรากฏในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน	143

3.5.3 ส่วนประกอบแต่ละส่วนของมัสยิด	147
3.6 การศึกษาและวิเคราะห์ระบบเทคนิค	159
1. ระบบโครงสร้าง	159
- โครงสร้างใต้ดิน (SUB STRUCTURE)	159
- โครงสร้างบนดิน (UPPER STRUCTURE)	159
- ระบบพื้น	159
- ระบบโครงสร้างผนัง	160
2. ระบบปรับอากาศ	160
3. ระบบป้องกันอัคคีภัย	161
4. ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	163
5. ระบบสุขาภิบาล	163
6. ระบบสื่อสาร	164
7. ระบบรักษาความปลอดภัย	165
8. ระบบป้องกันฟ้าผ่า	165
9. ระบบเสียง และการป้องกันเสียง	166

บทที่ 4

แนวความคิดในการออกแบบ

4.1 แนวความคิดในการออกแบบอาคารทางศาสนาอิสลาม	170
4.2 แนวความคิดในการกำหนดทิศทางการออกแบบ	171
4.3 กำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม	172
4.4 สรุปแนวคิดของการจัดที่ว่าง (SPACE LANDSCAPE)	173

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ	226
---------------------	-----

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

	หน้า
1. ตารางการแสดงการพิจารณาที่ตั้งโครงการ ระดับจังหวัด	20
2. ตารางการแสดงการพิจารณาที่ตั้งโครงการ	21
3. ปฏิทินการใช้ศูนย์กลางอิสลามแห่งภาคใต้	39
4. ตารางแสดงรายละเอียดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของโครงการ	44
5. ตารางแสดงรายละเอียดองค์ประกอบของส่วนศูนย์บริหารกิจการอิสลาม	54
6. ตารางแสดงองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย	107
7. แสดงการสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	110
8. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนมัสยิด	120
9. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนที่ปรึกษาโครงการ	121
10. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนฝ่ายบริหาร	122
11. แสดงความสัมพันธ์ของสำนักเลขานุการศูนย์	123
12. แสดงความสัมพันธ์ของกองประสานราชการ ฝ่ายศาสนาอิสลาม	124
13. แสดงความสัมพันธ์ของฝ่ายศาสนกิจ ศาสนพิธี	125
14. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนห้องสมุด	126
15. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนอบรมสัมมนา	127
16. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนโรงอาหาร	128
17. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนที่พักผู้เดินทาง	129
18. แสดงความสัมพันธ์ของส่วนบริการ โครงการ	130
19. แสดงความสัมพันธ์ของฝ่ายเทคนิค	131
20. แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งโครงการ	132

สารบัญภาพ

หน้า

1. แสดงลักษณะทางกายภาพ จังหวัดยะลา	15
2. แสดงตำแหน่งพื้นที่เลือกที่ตั้ง โครงการ	23
3. แสดงการสำรวจพื้นที่ตั้งโครงการ	24
4. แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ตั้งโครงการ	25
5. ภาพแสดงอาคารตัวอย่าง มัสยิดวาดี อัล-สุเซิน	28
6. ภาพแสดงอาคารตัวอย่าง มุลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย	33
7. ภาพแสดงอาคารตัวอย่าง มัสยิดนาการา แห่งชาติมาเลเซีย	36
8. ผังแสดงหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ	43
9. แสดงแผนภูมิการบริหารงานของโครงการ	48
10. แสดงการเชื่อมต่อของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ	49
11. ภาพแสดงทางเลือกการจัดวางกลุ่มองค์ประกอบ	133
12. ภาพแสดงแผนภูมิทางสัญจร	134
13. ภาพแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ	135
14. ภาพแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในลักษณะ 3 มิติ	136
15. ภาพแสดงส่วนประกอบของมัสยิด	150
16. ภาพแสดงแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	151
17. ขั้นตอนการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์	180
18. ความเป็นมาของโครงการ 1	181
19. ความเป็นมาของโครงการ 2	182
20. การนำเสนอโครงการวิทยานิพนธ์	183
21. การศึกษาทางด้านนโยบาย	184
22. การศึกษาทางด้านสังคม 1	185
23. การศึกษาทางด้านสังคม 2	186
24. การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ	187
25. การศึกษาทางด้านกายภาพ 1	188
26. การศึกษาทางด้านกายภาพ 2	189
27. กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 1	190
28. กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 2	191
29. กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 3	192

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30. หลักสูตรอบรม	193
31. แผนภูมิการบริหาร โครงการ	194
32. แสดงการเลือกที่ตั้งโครงการ	195
33. แสดงการสำรวจที่ตั้งโครงการ	196
34. แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	197
35. การศึกษาผู้ใช้โครงการและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	198
36. การจัดองค์ประกอบของโครงการ	199
37. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 1	200
38. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 2	201
39. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3	202
40. การสรุปวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย 1	203
41. การสรุปวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย 2	204
42. การศึกษาข้อกำหนดบางประการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ 1	205
43. การศึกษาข้อกำหนดบางประการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ 2	206
44. ส่วนประกอบของมัสยิด 1	207
45. ส่วนประกอบของมัสยิด 2	208
46. ระบบเทคนิค 1	209
47. ระบบเทคนิค 2	210
48. ทางเลือกในการจัดวางองค์ประกอบของโครงการ	211
49. แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับพื้นที่ตั้งโครงการ	212
50. ความสัมพันธ์ทางสัญจร	213
51. ความสัมพันธ์องค์ประกอบในลักษณะ 3 มิติ	214
52. แนวความคิดในการออกแบบ 1	215
53. แนวความคิดในการออกแบบ 2	216
54. ผังบริเวณ	217
55. แปลนพื้นที่ 1	217
56. แปลนพื้นที่ 2	218
57. รูปตัด	218
58. รูปด้านทิศตะวันออก, ทิศเหนือ	219
59. รูปด้านทิศตะวันตก, ทิศใต้	219
60. ทัศนียภาพภายนอก	220

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

61. ทักษะนิภาพภายใน ส่วนโถงระหมาด	220
62. ทักษะนิภาพภายใน ห้องพัก	221
63. ทักษะนิภาพภายใน บริเวณอาบนํ้าระหมาด	221
64. หุ่นจำลอง 1	222
65. หุ่นจำลอง 2	222
66. หุ่นจำลอง 3	223
67. หุ่นจำลอง 4	223
68. หุ่นจำลอง 5	224
69. หุ่นจำลอง 6	224
70. หุ่นจำลอง 7	225
71. หุ่นจำลอง 8	225

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

องค์กรที่สามารถยึดเหนี่ยวชุมชนไว้ได้ในสังคมไทยคือ องค์กรศาสนา

มัตยัคคือ ศูนย์รวมจิตใจและพลังของชุมชนอย่างไม่มีเสื่อมคลาย มัตยัคเป็นทั้งที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การให้การศึกษาที่เน้นทางด้าน ศิลธรรม จริยธรรม และศรัทธาทางศาสนา การรวมตัวของกลุ่มชนเป็นชุมชน สมาชิกจะมีความสุขและศรัทธาในศาสนา

การรวมตัวของกลุ่มชนเป็นชุมชน สมาชิกจะมีความสุข และสร้างความสรรค์สูงยิ่งมีศักยภาพในการที่จะทำอะไร ๆ ให้สำเร็จทุกอย่างเป็นศักยภาพในหารที่จะทำอะไร ๆ ให้สำเร็จทุกอย่าง เป็นศักยภาพที่ไม่มีข้อจำกัด ความเข้มแข็งของชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาทุกชนิด และพัฒนาทุกอย่างพร้อมกัน ไปอย่าง บูรณาการ กล่าวคือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ แก้ไขปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์ อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมของชุมชนและการปฏิบัติธรรม ความเข้มแข็งของชุมชน คือรากฐานของสังคมอารยะหรือรากฐานประชาธิปไตย

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า หากมีการสร้างเครือข่ายขององค์กรของชุมชนได้ดี มีการประสานงานกับโดยมีจุดศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถเชื่อมต่าง ๆ ความเป็นชุมชน จุดย่อมจนถึงระดับกว้างได้ ปัญหาดังกล่าวอาจหมดไปเมื่อชุมชนเป็นปึกแผ่น

ประเทศไทยมีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางบริหารกิจการศาสนาอิสลาม คือสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นที่ปรึกษาของกรมศาสนา ให้คำปรึกษาแก่ทางราชการในทุกกระทรวงของรัฐบาล ทำงานประสานงานและให้บริการทั้งภาครัฐและเอกชน

ส่วนของกิจการอิสลามของภาคใต้ ยังขาดองค์กรในการเชื่อมโยงทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถานที่ ที่พอจะเป็นตัวแทนของระดับภาค ซึ่งก็จะมีแต่ มัตยัคกลางประจำจังหวัดและบางจังหวัดก็ยังมี

เมื่อมองถึงประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามของภาคใต้ จะมีประชากรถึง 2,114,118 คน เทียบกับประชากรในกรุงเทพฯมีเพียง 212,740 คน ซึ่งภาคใต้ประชากรซึ่งมากกว่าถึง 10 เท่า แต่องค์กรหรือสถานที่ที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับอิสลามของภาคใตียังขาดหลายอย่าง เช่น การจัดมอลิดกลางระหว่างภาค สถานที่สัมนาของผู้นำศาสนา และแหล่งเผยแพร่ให้การศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม

นอกจากเพื่อเป็นการปฏิบัติงานทางกิจการอิสลาม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแล้ว ยังขึ้นแล้วยัง เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนราชการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาดเห็นว่าเป็นประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ ซึ่งมีความแตกต่าง ด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ฯลฯ และการเสริมความเข้าใจกันกับโลกมุสลิม ตลอดจนเพื่อความสะดวกในด้านสนับสนุน ควบคุมในโอกาสที่มีการชุมนุมต่าง ๆ การชุมนุมเผยแพร่ ทางศาสนาอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันการแทรกแซงของผู้ไม่ประสงค์ดีอันจะเกิดความเสียหาย แก่ศาสนาและบ้านเมือง

โครงการ วิทยานิพนธ์นี้ จึงมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว

1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

1. ด้านนโยบาย

-เป็นการตอบสนองนโยบาย กระทรวงมหาดไทย ที่จะส่งเสริมให้ศาสนามีบทบาททางด้านสังคม เพื่อจรรโลงความสงบสุขและสันติ และสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับชายแดนภาคใต้

2. ด้านสังคม

-เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม

3. ทางด้านเศรษฐกิจ

-เพื่อพัฒนาและก่อให้เกิดแหล่งการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล และรวมไปถึงการเสริมสร้างสติปัญญาให้ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิต

4. ทางด้านกายภาพ

-แก้ไขปัญหาทางการพัฒนาการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และส่งเสริมให้เป็นแหล่งค้นคว้า การศึกษา

1.3 ปัญหาของโครงการ

1. ปัญหาทางด้านนโยบาย

-ขาดแคลนศูนย์กลางอิสลามระดับภาคเพื่อองค์กรที่เข้ามาบริหารกิจการ เกี่ยวกับอิสลาม

2. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

-เนื่องจากภาคใต้ตอนล่าง จะมีกระแสข่าวของการก่อการร้าย การก่อความไม่สงบ จะมีผลต่อเนื่องกับการลงทุน ซึ่งบริเวณดังกล่าวจะเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สมบูรณ์

3. ปัญหาทางด้านสังคม

-สังคมที่ขาดความเข้าใจระหว่างกันซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความมั่นคง

-ความเป็นอยู่ของเยาวชนมุสลิม ขังขาดความเข้าใจ ระหว่างภาครัฐกับกลุ่มชุมชน

4. ปัญหาทางด้านกายภาพ

-ยังขาดแคลนสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมอย่างมีสันติ

สุข

-ยังขาดสถานที่ทำกิจกรรมร่วมกันใน โอกาสสำคัญ

1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางทางศาสนาอิสลามของภาคใต้
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการบริหารทางกิจการอิสลามของภาคใต้
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
4. เพื่อให้เป็นที่อบรมสัมมนาเกี่ยวกับ กิจการทางศาสนาและกิจการเพื่อสังคม ที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐและเอกชน
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือระหว่างราชการบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรชาวไทยมุสลิม ประชาชนทั่วไป และ สิ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ มุสลิมทั่วประเทศและ โลก
6. เพื่อให้ชาวไทยมุสลิมและประเทศมุสลิมทราบเข้าใจเกี่ยวกับการอุปถัมภ์ศาสนาอิสลาม ของรัฐบาลในประเทศไทย
7. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับชายแดนภาคใต้

1.5 แนวทางการแก้ปัญหา

1. ทางด้านนโยบาย

-จัดตั้งสถานที่ฝึกอบรมของภาครัฐบาลที่สอดคล้องกับความมั่นคงของชาติ

2. ทางด้านสังคม

-ส่งเสริมให้ความรู้การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

3. ทางด้านเศรษฐกิจ

-จัดตั้งศูนย์อิสลาม ระดับภาคให้เป็นหน่วยงานเอกเทศ ซึ่งมีสถานที่ตั้งบริหารงานเป็นของตนเอง สามารถประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นได้

-ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้อยู่ในลักษณะของ “อิสลามมิชชน” เพื่อความปกติสุขในการดำเนินชีวิต

4. ทางด้านกายภาพ

-จัดตั้งศูนย์อิสลาม ซึ่งสามารถเสริมสร้างสภาพภูมิทัศน์ที่ดีต่อพื้นที่

-จัดตั้งศูนย์อิสลามแห่งภาคได้ ให้เกิดประโยชน์ทางด้านการปฏิบัติตนให้อยู่ในแนวทางแห่งอิสลาม

1.6 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. ด้านนโยบาย

-เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้เข้าใจกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการเพื่อตอบสนองนโยบายอย่างถูกต้อง

2. ด้านสังคม

-เพื่อศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม

3. ด้านเศรษฐกิจ

-เพื่อศึกษาด้านการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ศูนย์กลางอิสลามทักษิณ

4. ด้านกายภาพ

-เพื่อศึกษาสถานที่ตั้ง โครงการเพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นศูนย์รวมในภูมิภาคและใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการเสนอโครงการ

1. ทางด้านนโยบาย

- สามารถตอบสนองนโยบายความมั่นคงของชาติ
- ตอบสนองการบริหารกิจการอิสลามให้เป็นแนวทางที่เปิดเผย

2. ทางด้านสังคม

- แก้ปัญหาทางอาชญากรรม ยาเสพติด ความมั่นคงของชาติในเรื่องของการก่อความไม่สงบ และความเรียบร้อยของบ้านเมือง

3. ทางด้านเศรษฐกิจ

- ยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของเยาวชนมุสลิมและเยาวชนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในแนวทางอิสลาม

4. ทางด้านเศรษฐกิจ

- พัฒนาที่ดินให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีไม่ให้เป็นแหล่งเสื่อมโทรม
- เพิ่มศักยภาพการศึกษาของที่ตั้ง โครงการ
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

1.8 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพของที่ตั้ง โครงการ โดยมีเป้าหมายที่สนับสนุนข้อมูลทางด้านกรออกแบบโครงการต่อไป

2. ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าวิธีการทางศาสนา อิสลามเป็นการละหมาด - การนิกะห์ (การแต่งงาน)องค์ประกอบทั่วไปของโครงการศูนย์อิสลาม ทักษิณ

- 2.2 ศึกษาข้อมูล สถิติจำนวนประชากรและบุคคลกรต่าง ๆ รวมถึงแนวโน้มการขยายตัวในอนาคต

2.3 ศึกษาค้นคว้าทางด้านสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคารที่เกี่ยวข้อง กับ
โครงการเพื่อขยายตัวในการออกแบบ

2.4 ศึกษาถึงการกำหนดขอบเขต ด้านการบริการ และความสะดวกในการติดต่อ

3. ศึกษาวิเคราะห์เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกฎหมาย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลทางด้านเทคนิค
5. ศึกษาวิเคราะห์การออกแบบ ทางสถาปัตยกรรมด้านแนวทางการคิด ตลอดจนรูปแบบ
อาคาร

1.9 ขอบเขตการออกแบบ

โครงการศูนย์อิสลามทักษิณแบ่งขอบเขตของ โครงการ ได้ดังนี้
การพิจารณาองค์ประกอบหลักของ โครงการกำหนดขึ้นจาก 3 ประการดังนี้

1. พิจารณาจากหน้าที่ของมัสยิด
2. พิจารณาจากความเป็นมาของ โครงการ
3. พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ โครงการ

เมื่อนำหัวข้อการพัฒนาองค์ประกอบหลักของ โครง ได้แบ่งเป็นส่วนดังนี้

1. ส่วนประกอบของศาสนกิจ
-มัสยิด
2. ส่วนสำนักงานบริหารอิสลามทักษิณ
  - 2.1 สำนักงานเลขานุการจุฬาราชมนตรี (ย่อย)
  - 2.2 สำนักเลขานุการ โครงการ
  - 2.3 กองประสานราชการ กรมการปกครอง
3. หอสมุดกลาง
4. หอประชุมสัมมนา
5. ลานเอนกประสงค์
6. โรงอาหาร
7. ส่วนพักอาศัยชั่วคราว
8. ส่วนจอดรถ

1.10 วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
2. จัดทำโครงการข้อเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาอนุมัติ
3. วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ
4. กำหนดแนวความคิดในการออกแบบ เพื่อถ่ายทอดเป็นงานสถาปัตยกรรม
5. จัดทำแบบร่าง เสนอต่อคณาจารย์ที่ปรึกษา
6. เสนอผลงานออกแบบในชั้นสมบูรณ์
7. สร้างหุ่นจำลองจัดทำบทสรุปข้อมูลทั้งหมดของวิทยานิพนธ์
8. จัดทำบทสรุปข้อมูลทั้งหมดของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2
ความเป็นไปได้ของโครงการ

ARCH. ED.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

2.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

ปัจจุบันองค์กรของศาสนาอิสลามที่เป็นรูปแบบของการให้บริการสังคมยังอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมชั่วคราว หรือขึ้นกับหน่วยงานที่ไม่เป็นเอกเทศที่เกี่ยวกับอิสลาม

ประเทศไทยมีศาสนาที่หลากหลาย ศาสนาอิสลามเป็นอีกศาสนาหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญในหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น ความมั่นคงของประเทศ การก่อความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีมาช้านาน สาเหตุเนื่องมาจากความไม่เข้าใจระหว่างภาครัฐบาลและผู้คนต่างศาสนา ความแตกต่างของศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หรือแม้แต่ภาษาการพูดที่แตกต่างกันออกไปทำให้เกิดความคลางแคลงใจ

รัฐบาลพยายามทุกหนทางเพื่อจะแก้ปัญหาดังกล่าว โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้มีมาอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการร่มเย็น, โครงการฮาริปันbaru (ความหวังใหม่) แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะและนับวันจะรุนแรง

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม 70% ของประชากรทั้งหมด องค์กรที่ให้บริการทางสังคมยังไม่มีเป็นรูปเป็นร่างแบบเฉพาะงานการประสานงานของทางภาครัฐ ยังขาดตอน ยังเข้าไม่ถึงประชาชนจริง ๆ ดังนั้นโครงการ ศูนย์กลางอิสลามทักษิณ จึงน่าจะมีแนวโน้มการจัดตั้งโครงการขึ้นมาได้

2.2 การศึกษาข้อมูลทางด้าน นโยบาย

2.2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านศาสนาและวัฒนธรรม

-ทำนุบำรุงศาสนาและส่งเสริมสถาบันทางศาสนา โดยการพัฒนาของสงฆ์ และการฝึกอบรมบุคลากรทางด้านศาสนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นผู้นำในการพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมของประชาชน

-รณรงค์ให้ประชาชน องค์กร สถาบัน ชุมชนต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

-ดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางความร่วมมือ ทางการศึกษา การค้นคว้าวิจัย ฝึกอบรม การอนุรักษ์ด้านศาสนา วัฒนธรรมในภูมิภาค

2.2.2 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

-ทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา ให้เป็นที่พึงพอใจและศูนย์รวมการพัฒนาจิตใจของประชาชน ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนมีความรู้สึกรักศรัทธา และสามารถนำหลักธรรมของศาสนาไปปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มุ่งพัฒนาการศึกษาของบุคลากรทางศาสนา ทำหน้าที่เผยแพร่ศาสนา และจริยธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมไทย บำรุงฟื้นฟูเผยแพร่ ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

2.2.3 นโยบายของกระทรวงมหาดไทย ด้านความมั่นคงของชาติ

-สร้าง ความเข้าใจ สนิทศรัทธาของประชาชนภายในประเทศให้มีความเป็นปึกแผ่น รักในแผ่นดิน มีการพัฒนาให้ทุกด้าน

-กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ให้ผู้นำท้องถิ่นทำหน้าที่สอดคล้องดูแลความสงบสุขของลูกบ้าน และการพัฒนาผู้นำทางศาสนา ให้มีคุณภาพเร่งผลิตบุคลากรทางศาสนาให้มีจำนวนและคุณภาพมากขึ้น

-แก้ปัญหาความแตกแยกภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงปัญหายาเสพติด ในหมู่เยาวชนพัฒนาการศึกษาทางศาสนาให้มีคุณภาพมากขึ้น

2.2.4 นโยบายของคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย

-รวบรวมอิสลามิกชนเข้าด้วยกัน เผยแพร่ศาสนาอิสลามให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับอิสลาม รวมทั้งส่งเสริมให้อิสลามิกชนได้มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ ร่างกาย และการมีชีวิตอยู่ในสังคมและชุมชน

-สนับสนุนการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอิสลามิกชนในการทำกิจกรรมของศาสนา และการสร้างความสัมพันธ์กับพี่น้องมุสลิมทั่วประเทศและทั่วโลก

-สนับสนุนสถาบันการศึกษาของอิสลาม เปิดโอกาสให้ผู้ศรัทธาโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษามากขึ้น

-ส่งเสริมให้หน่วยงานของอิสลามมีความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน

-ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นที่มีความรู้ทั้งร่างกายจิตใจ เพื่อจะได้ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสังคม

2.3 การศึกษาข้อมูลทางด้านสังคม

2.3.1 จำนวนศาสนิกชน ศาสนสถาน ศาสนบุคคล จำแนกได้ดังนี้

1. พุทธศาสนา (รวมทั้งประเทศ)		
-ศาสนิกชน	56,016,758	คน
-วัด	29,758	แห่ง
-พระภิกษุ	285,068	รูป
-สามเณร	104,492	รูป
2 ศาสนาอิสลาม (รวมทั้งประเทศ)		
-ศาสนิกชน	2,313,953	คน
-มัสยิด	2,794	แห่ง
3..ศาสนาคริสต์ (รวมทั้งประเทศ)		
-ศาสนิกชน	326,999	คน
-โบสถ์ (คาทอลิก)	331	คน
-โบสถ์ (โปรเตสแตนต์)	854	แห่ง
4. พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์		
-ศาสนิกชน	3,665	คน
-โบสถ์ / วัด	33	แห่ง
5. อื่น ๆ		
	72,587	คน
6. ไม่ระบุ		
	286,496	คน

2.3.2 จำนวนอิสลามิกชนในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ

ภาคเหนือ	18,060	คน
ภาควันออกเฉียงเหนือ	6,880	คน
ภาคกลาง	222,740	คน
ภาคตะวันออก	34,400	คน
ภาคใต้	2,114,118	คน
รวม	2,396,198	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 จำนวนมัสยิดในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ

ภาคเหนือ	21	แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	แห่ง
ภาคกลาง	259	แห่ง
ภาคตะวันออก	40	แห่ง
ภาคใต้	2,456	แห่ง

2.3.4 จำนวนค่ายและศูนย์อบรมในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ

ภาคเหนือ	-	แห่ง
ภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร)	2	แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	แห่ง
ภาคตะวันออก	-	แห่ง
ภาคใต้	-	แห่ง

2.3.5 แนวโน้มอัตราการเพิ่มจำนวนมุสลิมและมัสยิด

โดยพิจารณาให้เห็นถึงอัตราการเพิ่มของประชากรอิสลาม และมัสยิดซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโต และการขยายตัวของสังคมมุสลิมภายในประเทศ ซึ่งการขยายตัวของสังคมนี้เองเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งของโครงการ ศูนย์กลางอิสลามทักษิณที่มุ่งตอบสนอง ความต้องการจากการเจริญเติบโต ซึ่งอนาคตย่อมมีความเป็นไปได้สูง

2.3.6 จำนวนผู้นำศาสนาอิสลาม

จำนวนผู้นำศาสนาอิสลามแบ่งตามขอบเขตได้ดังนี้

1. คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

ภาคกลาง	85	คน (8 จังหวัด)
ภาคเหนือ	20	คน (2 จังหวัด)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	คน
ภาคตะวันออก	20	คน (2 จังหวัด)
ภาคใต้	200	คน (14 จังหวัด)
รวม	325	คน (ทั่วประเทศ)

2. จำนวนผู้นำแต่ละมัสยิด

มัสยิด 1 แห่ง ประกอบด้วย

1) อิหม่าม ¹	1 คน
2) คอเต็บ ²	1 คน
3) บิหลั่น ³	1 คน

ดังนั้น มัสยิด 1 แห่ง จะประกอบด้วยผู้นำ 3 ท่าน

จากข้อกำหนดข้างต้นแบ่งจำนวนผู้นำศาสนาประจำมัสยิดได้ดังนี้

มัสยิด(คน)	มัสยิด (แห่ง)	ผู้นำประจำ
ภาคกลาง	259	777
ภาคเหนือ	21	63
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	24
ภาคตะวันออก	40	120
ภาคใต้	2,456	7,368
รวม	2,794	8,352

2.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

2.4.1 การจัดทำงบประมาณของ “ศูนย์กลางอิสลามทักษิณ” ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาล ซึ่งขึ้นกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นหลัก แต่โครงการยังมีงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิต่าง ๆ ดังนี้

1. มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางแห่งประเทศไทย
2. มูลนิธิสันติชน
3. สมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย
4. สมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย

---

¹ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าประจำมัสยิด

²ผู้อบรมสั่งสอนศัลปบุรุษ

³ผู้ประกาศเชิญชวนให้คนละหมาด

นอกจากแหล่งเงินทุนข้างต้นแล้วยังมีงบประมาณสนับสนุนจาก

1. ได้รับจากการบริจาคของมวลชนอิสลามมิกชน
2. ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน

2.5 การศึกษาข้อมูลทางด้านกายภาพ

2.5.1 ลักษณะทางกายภาพจังหวัดยะลา

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดยะลาตั้งอยู่ทิศใต้ของประเทศไทย มีเนื้อที่ 4,921 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 1,039 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ หรือทางรถยนต์ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 1,440 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดสงขลาและปัตตานี
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดนราธิวาสและรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดกับประเทศมาเลเซีย
ทิศใต้	ติดกับประเทศมาเลเซีย

ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

โดยทั่วไปลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขา เป็นเนินสูงมีภูเขาเตี้ย ๆ ราบชันมากมายมีที่ราบเป็นส่วนน้อย บริเวณทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ส่วนทางตอนใต้เป็นป่าเขาและเนินสูงปกคลุมไปด้วยป่าไม้จังหวัดยะลาภูมิอากาศร้อนชื้น มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นผลมาจากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดยะลามี 2 ฤดูคือฤดูร้อนตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูฝนตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ฝนตกมากที่สุดเดือน พฤศจิกายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 27.3 องศาเซลเซียส .

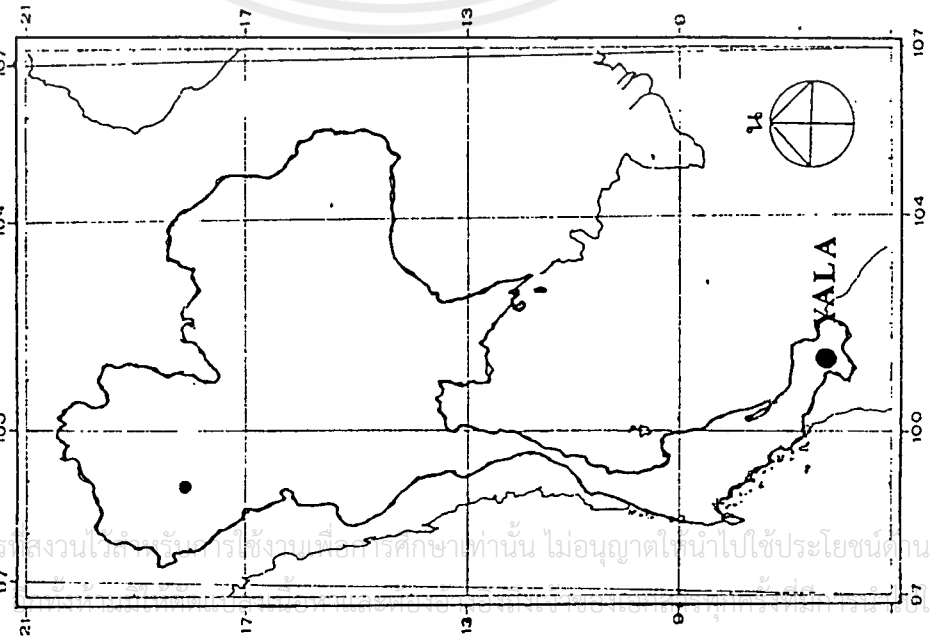
ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ สภาพเศรษฐกิจจังหวัดยะลามีป่าไม้มีค่าหลายชนิด เช่น หุหมพอ จำปา ตะเคียนมีพื้นที่ป่าประมาณ 715,178 ไร่ มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 127,492 ไร่ มีป่าสงวนแห่งชาติ 11 แห่ง แร่ธาตุที่สำคัญและทำรายได้แก่จังหวัดยะลา ได้แก่ แร่ดีบุก หินอ่อน

พ.ร.
๒๖/๕๓
๕๕๔๐.

PHYSICAL STUDY

2.5 การศึกษาข้อมูลทางด้านกายภาพ

2.5.1 ลักษณะทางกายภาพจังหวัดยะลา

สภาพทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดยะลาตั้งอยู่ที่ภาคใต้ของประเทศไทย มีเนื้อที่ 4,921 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 1,039 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ หรือทางรถยนต์ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 1,440 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงดังนี้

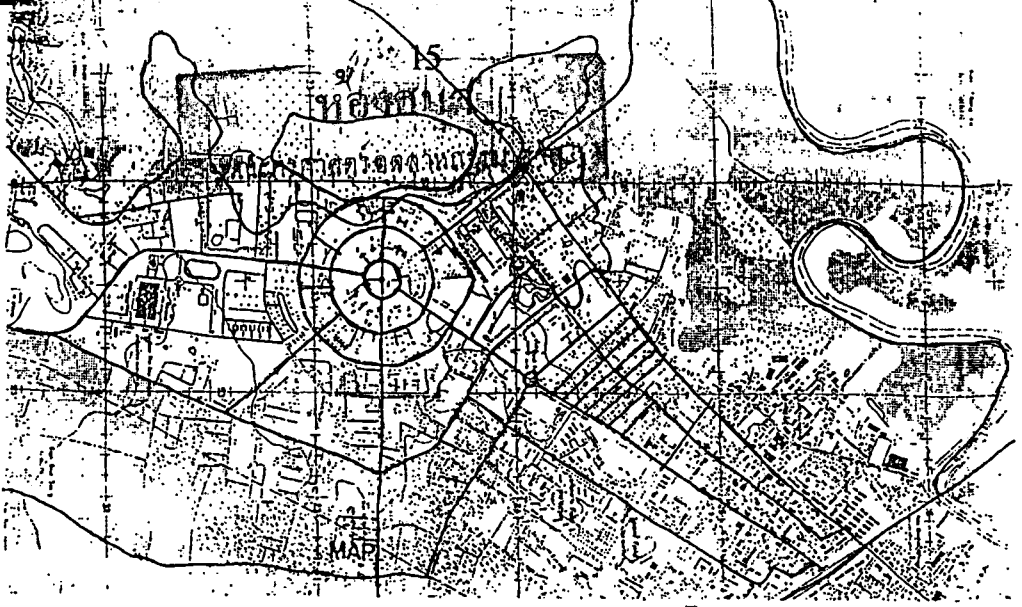
- ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดสงขลาและปัตตานี
- ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดนราธิวาสและรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
- ทิศตะวันตก ติดกับประเทศมาเลเซีย
- ทิศใต้ ติดกับประเทศมาเลเซีย

23067

ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

โดยทั่วไปลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขา เป็นเนินสูงมีภูเขาเตี้ย ๆ ราบเรียบมีที่ราบลุ่มบางส่วนทางตอนใต้ เป็นส่วนน้อย บริเวณทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ส่วนทางตอนใต้ เป็นป่าเขาและเนินสูงปกคลุมไปด้วยป่าไม้จังหวัดยะลาที่มีอากาศร้อนชื้น มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี จึงเป็นผลมาจากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดยะลา มี 2 จุด คือจุดร้อนตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคม และจุดฝนตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ฝนตกมากที่สุดเดือน พฤศจิกายน อุณหภูมิมีโดยเฉลี่ย 27.3 องศาเซลเซียส .

ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ สภาพเศรษฐกิจจังหวัดยะลามีป่าไม้มีค่าหลายชนิด เช่น หุ้มท้อ จำปา ตะเคียนมีพื้นที่ป่าประมาณ 715,178 ไร่ มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 127,492 ไร่ มีป่าสงวนแห่งชาติ 11 แห่ง แร่ธาตุที่สำคัญและทำรายได้แก่จังหวัดยะลา ได้แก่ แร่ดีบุก หินอ่อน

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำสายสำคัญได้แก่

- 1) แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำอยู่บนเทือกเขาสันกาลาคีรี ไหลผ่าน อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา และออกทะเลที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- 2) แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิด จากภูเขาในประเทศมาเลเซีย ไหลผ่าน อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และไหลลงทะเลที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ระบบสาธารณูปโภค

1) การคมนาคม

จังหวัดยะลา แม้จะได้มีชื่อว่าเป็นจังหวัดใต้สุดของประเทศไทย แต่สำหรับความเจริญทางด้านคมนาคมขนส่ง ค่อนข้างสมบูรณ์จังหวัดหนึ่ง มีทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด ใช้เดินทางติดต่อภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียงได้โดยสะดวกเส้นทางที่คมนาคมที่สะดวกที่สุด คือ ทางบกและมีเส้นทางรถไฟผ่านจังหวัดยะลา

2) ไปรษณีย์โทรเลข

การติดต่อสื่อสารที่มีข่ายงานกระจายออกไปครอบคลุมทั่วทุกอำเภอในจังหวัดยะลา ได้แก่ไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งได้มีการให้บริการด้วยการเปิดทำการไปรษณีย์โทรเลข ประจำทุกอำเภอ นอกจากนี้ยังมีการให้บริการด้านสื่อสารโทรคมนาคมอื่นๆ.

3) การโทรศัพท์

จังหวัดยะลา มีชุมสายโทรศัพท์ 7 แห่ง จำนวนเลขหมายประมาณ 20,173 เลขหมาย โทรศัพท์สาธารณะประเภทตู้รับ ใช้ภายในท้องถิ่น 250 ตู้ โทรศัพท์สาธารณะประเภทตู้รับ ทางไกล 240 ตู้

4) การไฟฟ้าแหล่งการผลิต

ไฟฟ้าที่ใช้ภายใน จังหวัดยะลา จากแหล่งผลิตคือ เขื่อนบางลางพลังงานไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ระบบการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า 2 ระบบ คือ 1.ระบบเฟส

2.ระบบสายไอเควี หรือ 22 เควี/230 โวลท์และระบบ 3 เฟส 4 สาย 11 เควี หรือ 22 เควี/400/230 โวลท์

2.5.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านประชากร จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลาแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 58 ตำบล 317 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 6 สุขาภิบาล โดยมีรายชื่อคั้งต่อไปนี้

อำเภอเมืองยะลา

อำเภอเบตง

อำเภอรามัน

อำเภอบันังสตา

อำเภอธารโต

อำเภอยะหา

กิ่งอำเภอกาบัง

กิ่งอำเภอกรงปินัง

จำนวนประชากรทั้งสิ้น	410,252 คน
เป็นชาย	215,280 คน
เป็นหญิง	104,972 คน

ความหนาแน่นประชากรต่อตารางกิโลเมตร โดยเฉลี่ย 90 คน

ศาสนา

ศาสนาพุทธ 16.5%

ศาสนาอิสลาม 80%

ศาสนาคริสต์ 2%

ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู 1%

อื่น ๆ 0.5%

2.6 การศึกษาและพิจารณาที่ตั้งโครงการ

ในการเลือกที่ตั้งโครงการ ได้ดำเนินเป็นขั้นตอนในการศึกษาถึงความเหมาะสมของสถานที่ตั้งโครงการ โดยพิจารณาที่ตั้งเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้ คือ

1. การเลือกในระดับจังหวัด
2. การเลือกในระดับภายในจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า การเลือกที่ตั้งในระดับต่าง ๆ ก็ย่อมมีข้อบังคับ หรือการกำหนด กฎเกณฑ์ในการเลือกที่แตกต่างกันดังกล่าวต่อไป

การเลือกในระดับจังหวัด

มีเกณฑ์ในการศึกษาและการพิจารณาถึงความเหมาะสมดังนี้

1. สามารถตอบสนองต่อจุดประสงค์ของโครงการในด้าน
  - การศึกษา
  - การส่งเสริมเยาวชน
2. สามารถเป็นแหล่งจุดรวมการศึกษาเยาวชนภาคนี้
3. เป็นจังหวัดที่เส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในภาค และภายนอกภาค ได้สะดวก
4. สามารถอำนวยความสะดวกในด้านการดำเนินงานกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

สาเหตุที่เลือกที่ตั้งศูนย์กลางอิสลาม ณ จังหวัดยะลา

จากที่ประชากรร้อยละ 80 ที่นับถือศาสนาอิสลาม และปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดถือว่าการเรียนรู้อิสลามเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงพยายามส่งบุตรหลานไปศึกษาหาความรู้ในสถานที่ต่าง ๆ จึงทำให้มีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการมาพิจารณาในการตั้งศูนย์กลางการศึกษา เป็นสถานที่ตั้งโครงการ คือ จังหวัดยะลา ด้วยความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สามารถสนองต่อจุดประสงค์ของโครงการในด้านของการศึกษา
  - ในจังหวัดยะลา มีสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2
  - เป็นที่ตั้งของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เป็นจังหวัดที่เส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ภายในภาค และนอกภาค ได้สะดวก คือ
  - มีเส้นทางรถไฟ
  - มีเส้นทางรถยนต์ทางหลวง

การเลือกที่ตั้งภายในจังหวัดยะลา

หลักการวิเคราะห์ที่ตั้งที่ตั้งศูนย์กลางการศึกษาจังหวัดยะลา ภายในจังหวัดยะลา คือ หลักการพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานทางด้านกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-เส้นทางสัญจร (TRAFFIC)

-สภาพแวดล้อม (ENVIROMENT FEATURE)

-เทศบัญญัติ และกฎหมายใช้ที่ดิน (ZONING ORDINANCE)

นำหลักนี้มาใช้ประกอบการ พิจารณาโดยทั่ว ๆ ไปโดยลำดับขั้นตอนการพิจารณา ดังนี้คือ

1. การพิจารณาเขตการใช้ที่ดิน (ZONING ANALYSIS)
2. การวางหลักการพิจารณาที่ตั้ง โครงการ (IDEAL SITE)
3. การตัดสินใจเลือกที่ตั้งโครงการ (SITE SELECTION)

1. การพิจารณาการใช้เขตการใช้ที่ดิน (ZONING ANALYSIS)

การปฏิบัติตามขอบเขตของผังการใช้ที่ดินตามกฎหมายผังเมือง โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม เป็นหลักการพิจารณาโดยจากสภาพการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดยะลา

โดยใช้ข้อกำหนดในการพิจารณา

1. ความคุ้มค่าในการใช้ที่ดิน
2. การคมนาคมคล่องตัว
3. สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพ
4. สิ่งบริการด้านสาธารณูปการ

2. การวางหลักการพิจารณาที่ตั้งโครงการ (IDEAL SITE) โดยมีข้อกำหนดและสิ่งที่คำนึงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของราคาที่ดิน
2. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น ๆ
3. มีถนนที่สามารถเข้าถึงสะดวก
4. มีคุณค่าทางด้านทัศนียภาพ และสภาพแวดล้อม
5. การรักษาความปลอดภัย
6. ใกล้สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

3. การตัดสินใจเลือกที่ตั้งโครงการ (SITE SELECTION)

จากการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ ในเขตอำเภอเมือง ของจังหวัดยะลา เพราะสถานที่ตั้ง

โครงการเป็นไปตามข้อพิจารณาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. มีถนนหรือทางเข้าที่คั้งสะดวก
2. มีความสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานอื่น
3. ความเหมาะสมของราคาที่ดิน
4. มีคุณค่าทางด้านทัศนียภาพ และสภาพแวดล้อม
5. การรักษาความปลอดภัย
6. ใกล้สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
7. การพิจารณาการขยายตัวในอนาคต

*ตารางการเลือกทำเลที่ตั้ง (LOCATION)

หัวข้อพิจารณา	เศรษฐศาสตร์ การเงิน	เทคนิค	สังคม วัฒนธรรม	สภาวะ แวดล้อม	อนาคต	รวม
LOCATION	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
จ.สตูล	4	3	3	3	3	16
จ.ปัตตานี	3	3	4	2	4	16
จ.ยะลา	4	3	3	4	4	18
จ.นราธิวาส	3	2	3	2	4	15

2.6.2. การศึกษาทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ

กำหนดที่ตั้งของโครงการจากการพิจารณาที่กำหนดตัวเลือกที่ตั้งโครงการ ได้กำหนดตัวเลือกที่ตั้งโครงการ จำนวน 3 ตัวเลือก จากการออกสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งโครงการ โดยรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ A บริเวณใกล้กับสวนขวัญเมือง
2. พื้นที่ B บริเวณใกล้ค่ายอิงคยุทธบริหาร
3. พื้นที่ c บริเวณสี่แยก มาลาบูบางกอก

*ตารางแสดงการพิจารณาที่ตั้งโครงการ

การพิจารณาที่ตั้งโครงการ	พื้นที่ A	พื้นที่ B	พื้นที่ C
1 ย่านที่ตั้งโครงการ	2	2	2
2 การคมนาคม การจราจร	2	2	2
3 การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ	3	2	3
4 สภาพแวดล้อมโดยรอบที่ตั้งโครงการ	3	1	2
5 ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ	3	3	2
6 ราคาที่ดิน	3	3	2
7. ความสัมพันธ์และความเป็นศูนย์กลาง	3	2	2
8. การขยายตัวในอนาคต	3	1	3
9. ชุมชนมุสลิม	3	2	3
รวม	25	18	22

*1	หมายถึงไม่ดี
*2	หมายถึงพอใช้
*3	หมายถึงดีมาก

ผลการพิจารณาที่ตั้งโครงการ ศูนย์กลางอิสลามทักษิณ

สรุป

พื้นที่ A ความเหมาะสมในการที่ตั้งโครงการ คือ บริเวณใกล้สวนสาธารณะสวนขวัญเมือง มีความเหมาะสมหลายประการ ดังนี้

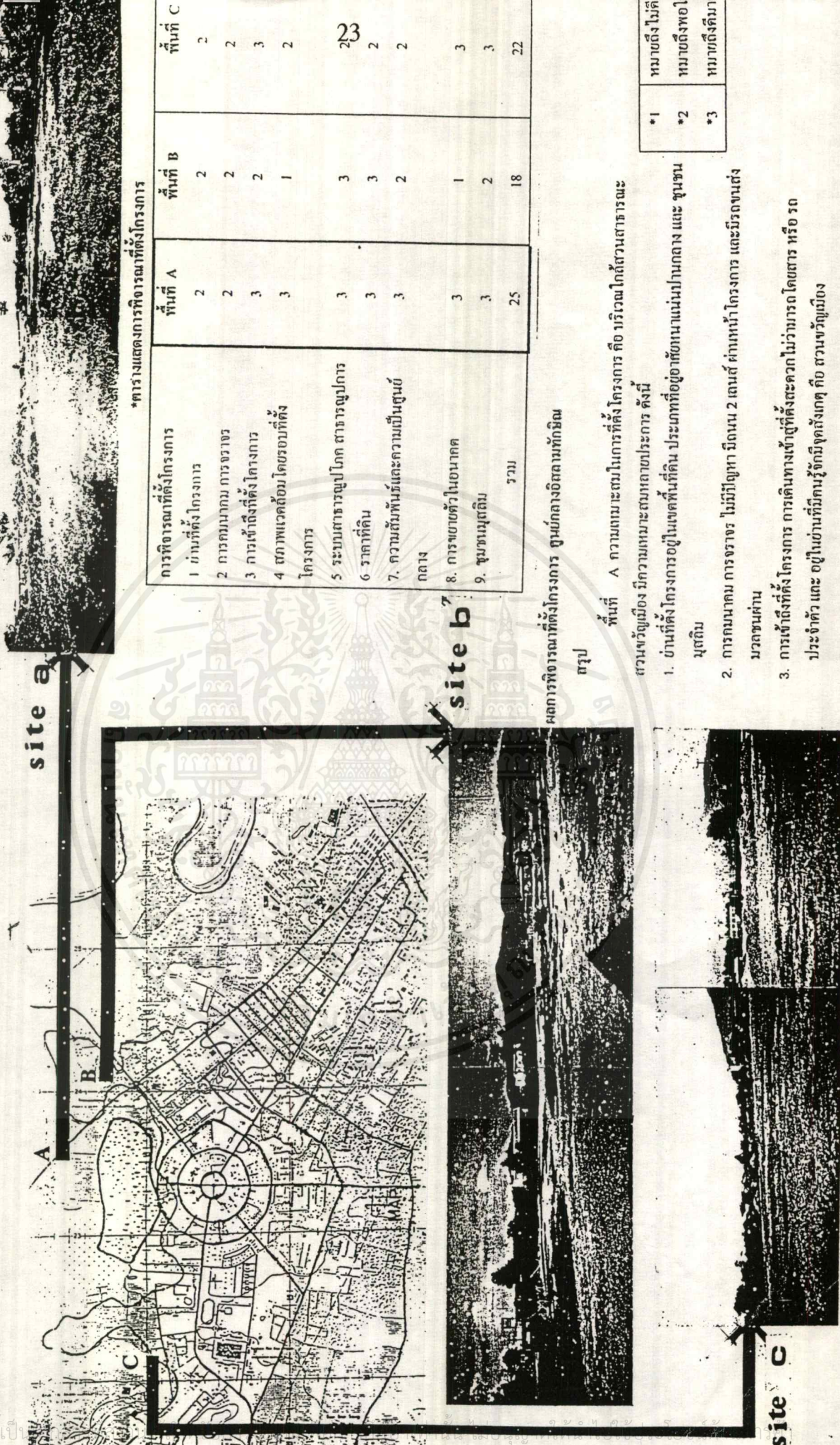
1. ย่านที่ตั้งโครงการอยู่ในเขตพื้นที่ดิน ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง และ ชุมชนมุสลิม
2. การคมนาคม การจราจร ไม่มีปัญหา มีถนน 2 เลนส์ ผ่านหน้าโครงการ และมีรถขนส่งมวลชนผ่าน
3. การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ การเดินทางเข้าสู่ที่ตั้งสะดวกไม่ว่ามารดโดยสาร หรือ รถประจำตัว และ อยู่ในย่านที่มีคนรู้จักมีจุดสังเกต คือ สวนขวัญเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การพิจารณาจากสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ตั้งโครงการไม่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม อยู่ใกล้สวนสาธารณะ มีทิวทัศน์สวยงาม ใกล้แหล่งราชการ และมีทะเลสาบ (เข็ม) ที่จะส่งเสริมให้ภูมิทัศน์ของโครงการดีขึ้น
5. การพิจารณาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์
6. ราคาที่ดิน เนื่องจากที่ดินบริเวณที่ตั้งโครงการเป็นกรรมสิทธิ์ของชาวมุสลิม และการได้มาของที่ดินในลักษณะของการบริจาค หรือการจำหน่ายในราคาที่ถูก จึงสะดวกในการขออนุมัติใช้ที่ดินหรือเป็นที่ตั้งโครงการ
7. การพิจารณาความสัมพันธ์ และความเป็นศูนย์กลาง พื้นที่อยู่ในตำแหน่งที่ใกล้กับแหล่งการศึกษา สถานที่ราชการ
8. พื้นที่สามารถขยายตัวในอนาคต เนื่องจากมีพื้นที่ว่างข้างเคียงโครงการ

SITE SPECIFICATION

*ตารางแสดงการพิจารณาที่ตั้งโครงการ

การพิจารณาที่ตั้งโครงการ	พื้นที่ A	พื้นที่ B	พื้นที่ C
1. ย่านที่ตั้งโครงการ	2	2	2
2. การคมนาคม การจราจร	2	2	2
3. การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ	3	2	3
4. สภาพแวดล้อมโดยรอบที่ตั้งโครงการ	3	1	2
5. ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ	3	3	23
6. ราคาที่ดิน	3	3	2
7. ความสัมพันธ์และความเป็นศูนย์กลาง	3	2	2
8. การเข้าถึงในอนาคต	3	1	3
9. ชุมชนภูมิ	3	2	3
รวม	25	18	22

ผลการพิจารณาที่ตั้งโครงการ ศูนย์กลางอติถนทักษิณ

สรุป

พื้นที่ A ความเหมาะสมในการที่ตั้งโครงการ คือ บริเวณใกล้สวนสาธารณะ

สวนขวัญเมือง มีความเหมาะสมหลายประการ ดังนี้

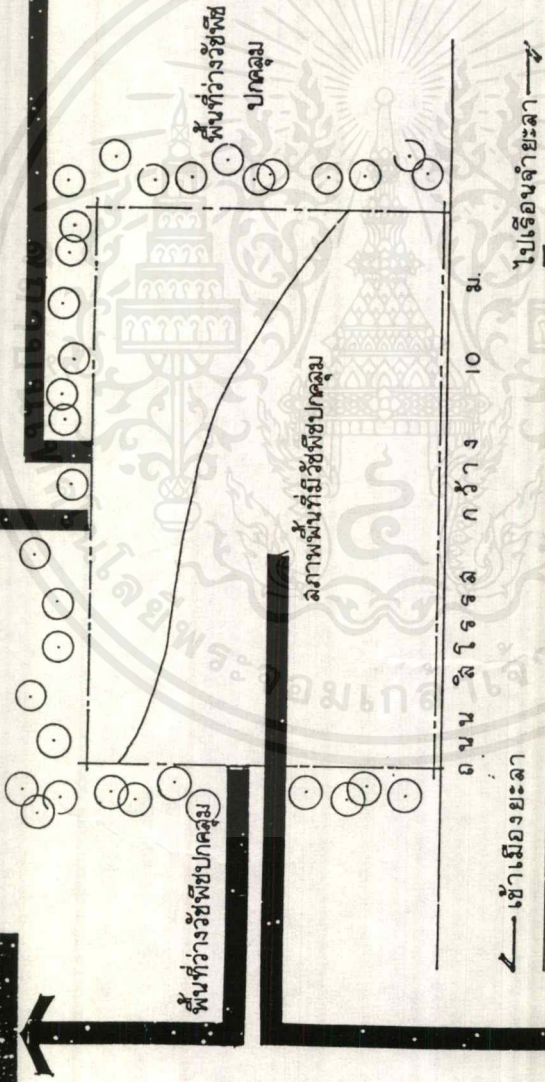
1. ย่านที่ตั้งโครงการอยู่ในเขตพื้นที่ดิน ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง และ ชุมชนยุติธรรม
2. การคมนาคม การจราจร ไม่มีปัญหา มีถนน 2 เลนส์ ผ่านหน้าโครงการ และมีจุดขนส่งมวลชนผ่าน
3. การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ การเดินทางเข้าสู่ที่ตั้งสะดวกไม่ว่าการโดยสาร หรือ รถประจำตัว และ อยู่ในย่านที่มีภูมิวิจิตรถึงเขต คือ สวนขวัญเมือง

*1	หมายถึงไม่
*2	หมายถึงพอ
*3	หมายถึงดีมาก

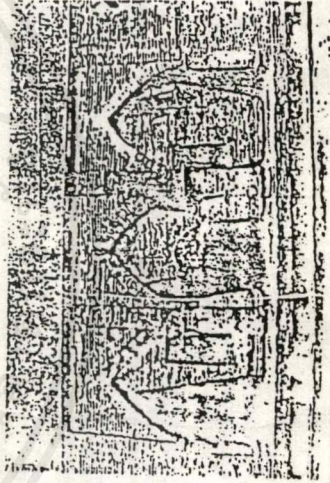
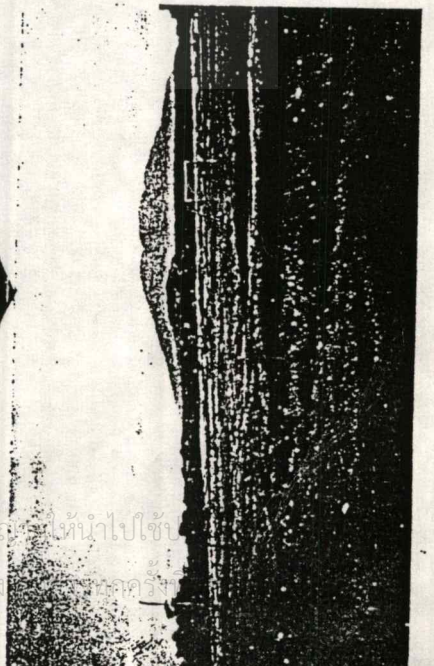
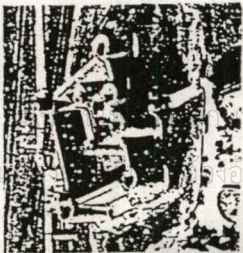
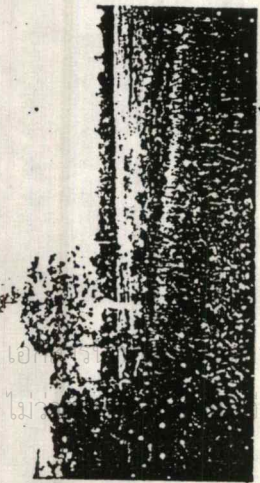
SITE SURVEY

พื้นที่ฝั่ง ติดวงเวียนเมือง

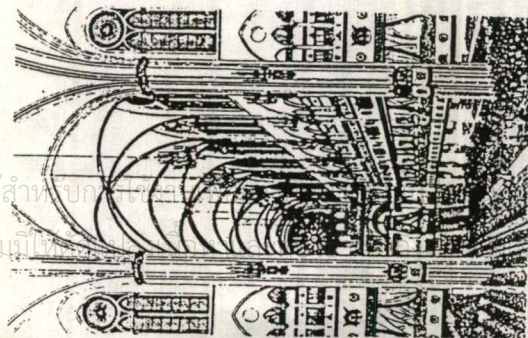
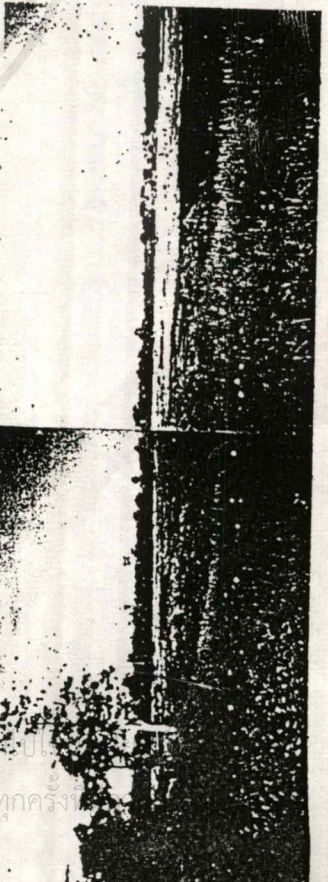
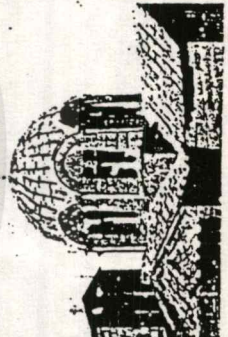
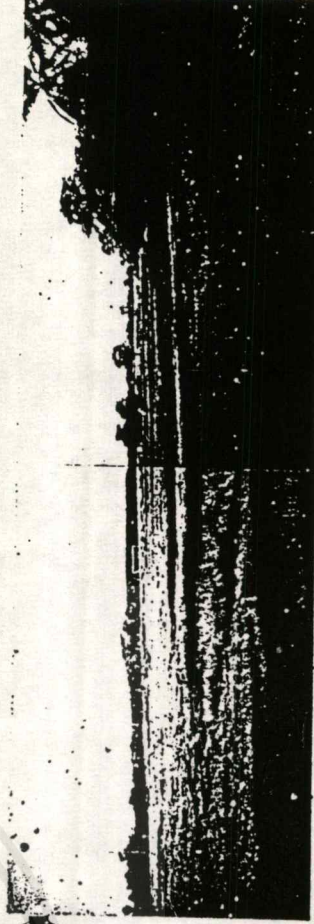
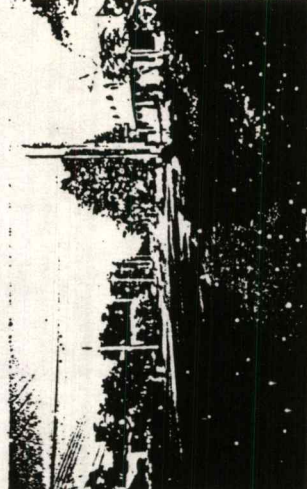
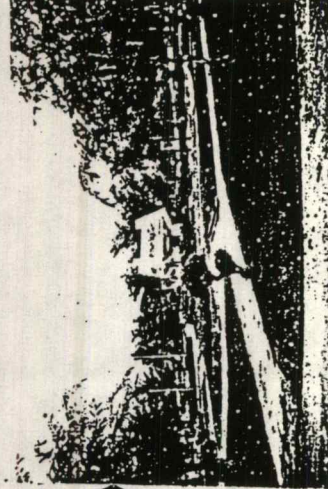
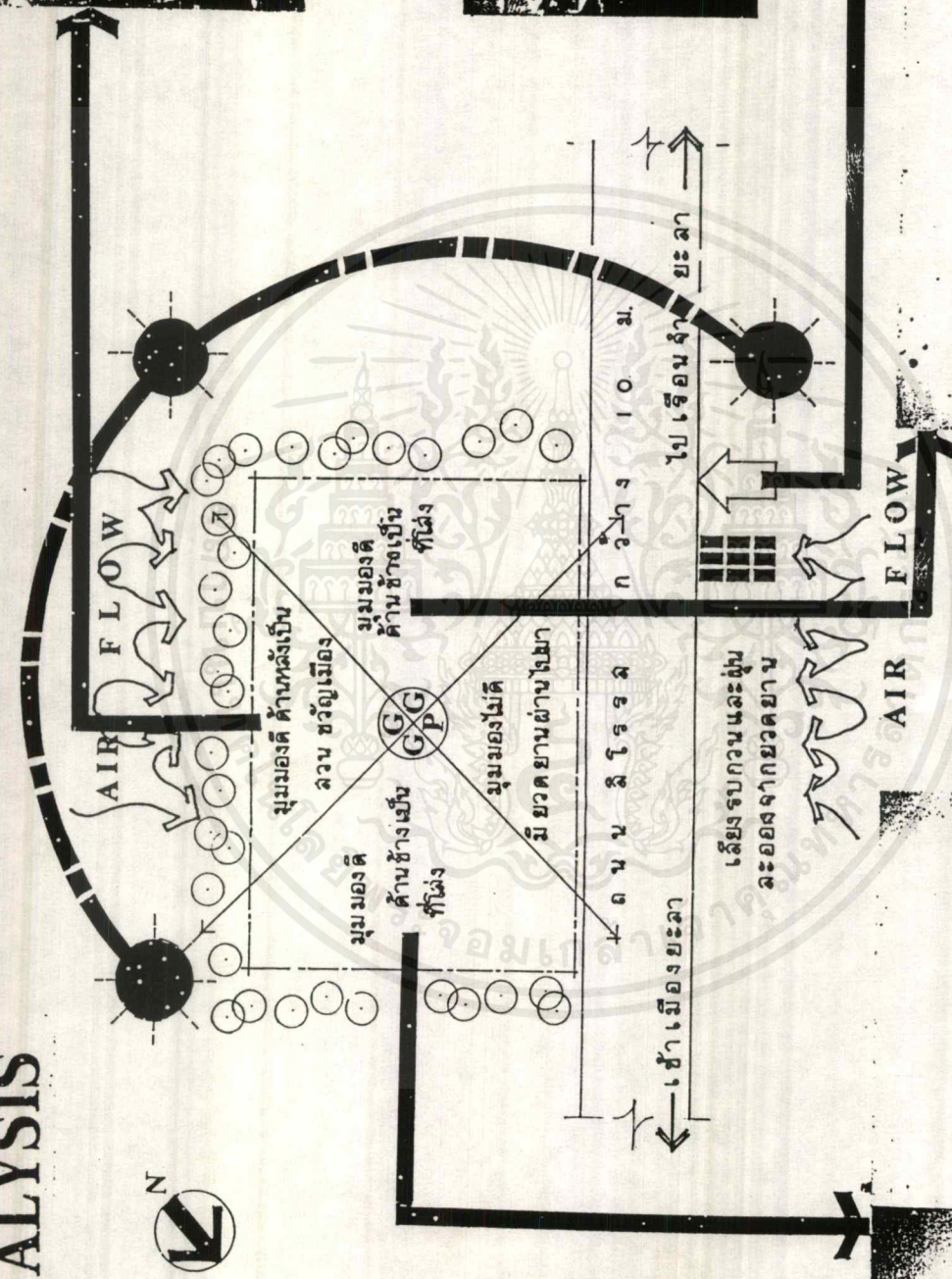

SITE PHOTO

เอกสารนี้เป็นเอกสารราชการ
สงวนไว้สำหรับ
ใช้เท่านั้น ไม่อนุ
ทุกทั้งห้ามมิให้คัด
อย่างอื่น
อาจอิงถึง
ให้เข้าไป
ของ

SITE ANALYSIS

นี่เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบุคคลที่... ตให้...
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้าม... เอกสารทุกครั้งที่

2.7 อาคารตัวอย่าง

การศึกษาอาคารตัวอย่างประเภทศูนย์กลางอิสลามโดยตรงนั้น ในประเทศไทยมีอยู่ที่เดียว คือ มุลินีเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย แขวงคลองตัน เขตสวนหลวง ซึ่งได้ยกมาเป็นอาคารตัวอย่างในประเทศไทย สำหรับอาคารประเภทนี้ ในต่างประเทศโดยมากจะมีในประเทศที่มีใช้ประเทศมุสลิม เพื่อเป็นศูนย์กลางทางศาสนาที่จะประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้สะดวก เพราะประเทศมุสลิม สถานที่ต่าง ๆ ล้วนออกแบบเพื่อมุสลิมอยู่แล้ว

แบ่งการศึกษาออกเป็นอาคารตัวอย่างในประเทศและต่างประเทศ

1 อาคารในประเทศ

- มุลินีเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
- มัสยิดวาดี อัลฮูเซ็น

2 อาคารต่างประเทศ

- มัสยิด NAGARA MALAYSIA (มัสยิดแห่งชาติมาเลเซีย)

นอกจากอาคารตัวอย่างข้างต้นแล้ว ได้ศึกษาสรุปรูปจากมัสยิดทั่วโลกที่ปรากฏจากแหล่งข้อมูล ประเภทของผังเมือง (PLAN) องค์กรประกอบและตำแหน่ง (PROGRAM) โครงสร้างและส่วนปิดล้อม (STRUCTURE & ENCLOSURE) ทิศทางเข้าและการสัญจร (ENTRY & CIRCULATION) ปริมาตรของที่ว่าง (VOLUME & SPACE) และรูปทรง (FORM) เป็นกราฟฟิก การศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหนังสือสถาปัตยกรรมอิสลามทั่วไป

มัสยิดวาซี อัล ฮูเซน ที่ตั้ง ตำบลภูโทะขาว อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

เป็นมัสยิดเก่าแก่สร้างใน พ. ศ. 2167คั้งที่เห็นในปัจจุบันนี้ได้มีการบูรณะและต่อเติมหลายครั้ง เริ่มแรกมีแค่เสา พื้น และหลังคาใบจาก ต่อมาเปลี่ยนเป็นกระเบื้อง ต่อมาประมาณปี พ. ศ.2389 มีการเปลี่ยนจากฝาขัดแตะเป็นฝาประกน มีช่องประตูและหน้าต่างๆ เช่น ดอกไม้ 4 กลีบ เครื่องเสวีสติกะ ฝาด้านหน้านอกจากจะสลักลวดลายสวยงามแล้ว บนประตูยังสลักเป็นภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นบทชะฮีด หลังคาก็ เปลี่ยนแปลง ไปจากเดิมเล็กน้อย กล่าวคือเดิมหลังคาเป็นแบบบ้านสองหลัง โดยมีรางน้ำไม้ตั้งอยู่ตรงกลาง ต่อมาภายหลังคา ที่เป็นราง น้ำให้สูงขึ้นและทำหอออาซานเป็นกังจีน มีมัสยิดโบราณหลายแห่งในมาเลเซียทำเช่นนี้

เสามีขนาดไม่เท่ากัน 8*8 นิ้วก็มี เดิมเสาฝังลงดิน แต่เมื่อเวลาผ่านไป เสาไม้ตะเคียนคั้งกล่าวก็สึกกร่อน จึงตัดส่วนล่างออกไป แล้วใช้ตอม่อซีเมนต์รองรับแทน พื้นและฝาทำด้วยไม้ตะเคียนแผ่น โคนประตูและหน้าต่างทำเป็นลูกฟัก เหนือประตูหน้าต่างมีช่องลมฉลุเป็นลายเครือเถารอบอาคาร ปลายจันทันมุกตัวแกะสลักเป็นดอกนวมแมว ลวดลายโดยทั่วไปทั้งหลังแล้วคล้ายไทยทั้งสิ้น

จุดเด่นของมัสยิดแห่งนี้อยู่ที่หลังคา คือ เป็นหลังคาทรงไทย มีสองชั้นมุงด้วยกระเบื้องดินเผา หลังคาชั้นที่สองมีลักษณะเป็น โคม แต่มีรูปทรงเป็นที่เหลี่ยมคี่นค้ำตามลักษณะของตัวอาคาร มุมหลังคาด้านบนทั้งสี่มุมหล่อหรือปั้นเป็นกนกลายเครือเถาคลายช่อฟ้าหลังคาอุโบสถในศาสนาพุทธ มัสยิดรุ่นก่อนๆ ไม่ว่าจะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย หรือไทย มักจะทำหลังคาแบบนี้ อาจเป็นไปได้ว่าในขณะที่อิทธิพลของศิลปะอาหรับยังเข้ามาไม่ถึงมัสยิดในแถบนี้จึงได้รับอิทธิพลจากชาวเป็นส่วนใหญ่ผสมผสานกับศิลปะท้องถิ่น

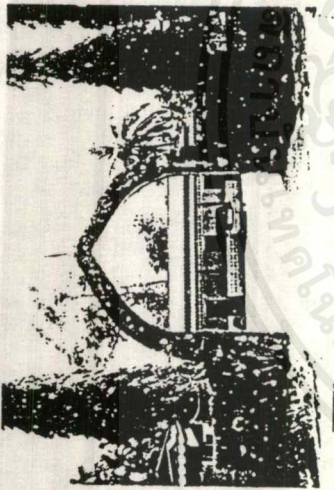
หลักฐานความเก่าแก่ของมัสยิดแห่งนี้อีกประการหนึ่งก็คือ อาคารทั้งหลังไม่ได้ใช้ตะปูหรือสกรูเหล็กยึด ไม้เลย แต่ใช้สลักไม้แทน ชาวบ้านเล่าว่าสมัยนั้นยัง ไม่มีเลื่อย กบ และตะปู แต่เดิมมัสยิดหลังนี้มีขนาดกว้างเพียง 16x6 เมตร ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2518 ได้มีการต่อเติมอาคารออกมาทางด้านหน้าอีกเท่าตัว โดยที่ยังคงรักษาสภาพอาคารเดิมไว้ครบทุกอย่าง

CASE STUDY

การศึกษาอาคารตัวอย่างในประเทศไทย

มัสยิดวาตี อัศ-ซูเซน

ที่ตั้ง ตำบลสูงโบะ อำเภอเบตง จังหวัดนราธิวาส

ลักษณะภายในและภายนอกอาคาร

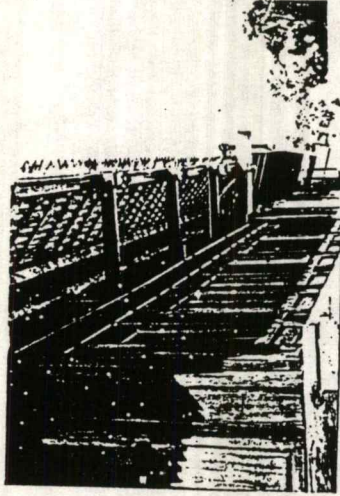
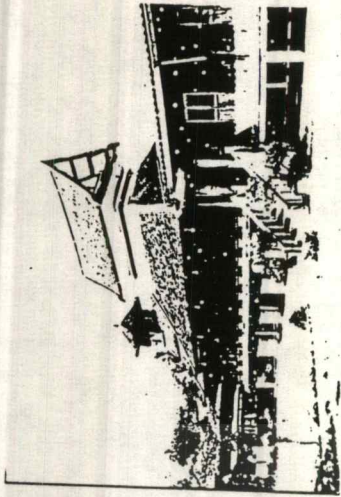
เนื่องจากเป็นมัสยิดประจำหมู่บ้านขนาดเล็กจึงมีขนาดเล็กลงจนรวมได้ 80-100 คน มีลานโถงด้านหน้าและมีบ่อน้ำซึ่งเป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมอิสลาม ลักษณะของอาคารเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมีการใช้วัสดุก่อสร้างซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ไม้ กระเบื้องดินเผา

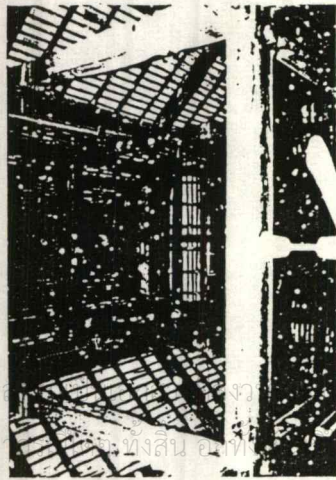

การจัดวางผังอาคาร

การจัดผังอาคารของมัสยิดจะยึดแนวแกนของทิศตะวันตกเป็นหลัก โดยทางขึ้นจะอยู่ทางด้านข้างทั้ง 2 โดยทางแยกทางเข้าชายหญิงคนละข้าง ด้านหน้าเป็นซุ้มมิมบาร์ (ซุ้มธรรมบท)

ส่วนอาบนั้นจะอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเชื่อมติดกับลานอเนกประสงค์

การจัดพื้นที่ใช้สอย

การจัดพื้นที่ใช้สอยของอาคารจัดให้มีส่วนใช้สอยต่าง ๆ ดังนี้

1. ลานอเนกประสงค์ ซึ่งอยู่ด้านหน้าของอาคาร ใช้สำหรับจัดกิจกรรมในโอกาสต่างๆ และเป็น PLAY GROUND ของนักเรียนตึก (การศึกษาศาสนาของชุมชนมุสลิม)
2. ส่วนนمایش เป็นส่วนประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ความจุ 80-100 คน มีหออาซานอยู่บนยอดของหลังคา
3. ส่วนอานนัละหมาด โดยจัดให้อยู่นอกตัวมัสยิด และการใช้งานในรูปแบบอื่นโดยเป็นบ่อขนาด 2x3 ตึก 1 เมตร

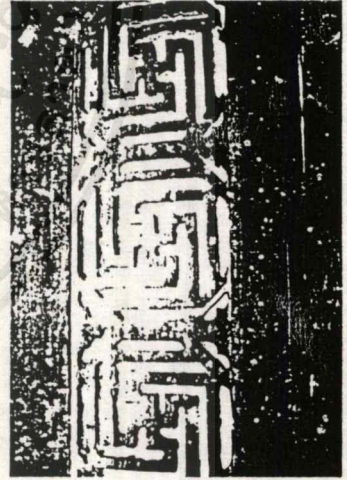

วัตถุประสงค์ตกแต่งอาคาร

ลักษณะของมัสยิดควาดีอัล สุ-เซน เป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีการออกแบบที่คำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ และใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังนั้นการตกแต่งจึงไม่มีความหรูหรา แต่จะมีการตกแต่งบางส่วนคือ การแกะสลักไม้ เป็นรูปดอกไม้ (หัวเสาโค้ง) การเจาะช่องแสง ช่องลมที่มีศิลปะของอิสลาม (อาร์บิก) นอกจากนี้การตกแต่งชาซดา เป็นลายธรรมชาติเป็นรูปแบบของเรือน ไทยภาคใต้ (มุสลิม)

แนวความคิดในการออกแบบ

เป็นการนำเอารูปแบบของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาประยุกต์ใช้กับอาคารทางศาสนา มีการวางแนวแกนของผังอาคาร โดยมีทิศตะวันตกเป็นตัวกำหนด

ระบบเทคโนโลยี

1. โครงสร้างโดยทั่วไป เป็นโครงสร้างไม้สลัก ฝ้าเพดานและโครงสร้าง ค.ส.ล. (ตอหม้อ)
2. ระบบปรับอากาศ ไม่ใช้ระบบใด ๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ใช้การถ่ายเทอากาศของธรรมชาติ
3. ระบบไฟฟ้า และแสงสว่าง ใช้แสงสว่างจากธรรมชาติและแสงประดิษฐ์ (หลอดฟลูออโรเรสเซนต์)

เอก... ไม่... รับการใช้งานเพื่อการกั้นเท่านั้น ไม่นอญาดใ... หัดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร

มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย

สถานที่ตั้ง	ถนนรามคำแหง คลองตัน เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ
ประเภท	ศูนย์รวมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมอิสลาม
ประวัติ	ชาวไทยมุสลิมที่มีอุดมการณ์กลุ่มหนึ่ง ประสงค์ที่จะสร้างไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพใน

การนับถือศาสนาอิสลามตามรัฐธรรมนูญ จึงได้ร่วมกันจัดตั้ง มูลนิธิคนแรก ทูลคำเนิการเริ่มแรก ได้จากการแข่งขันฟุตบอลระหว่างทีมทหารอากาศ และทีมมุสลิมกับทีมกาดันต์ตันมาเลเซีย เก็บเงินค่าบัตรผ่านประตูรวมกับเงินบริจาคซื้อที่ดินได้ 3 ไร่ ที่ซอยแจ่มจันทร์ ถนนเอกมัย และพี่น้องมุสลิมได้อุทิศเพิ่มขึ้นให้อีก 1 ไร่ รวมเป็น 4 ไร่ ต่อมามูลนิธิได้พิจารณาเห็นว่าสถานที่ตั้งมูลนิธิฯ ที่ซอยแจ่มจันทร์เป็นที่แคบ ไม่สามารถ ขยายต่อไปได้ จึงได้แรกเปลี่ยนที่ดินกับพี่น้องมุสลิมที่คลองตัน ได้ที่ดินเพิ่มขึ้นเป็น 5 ไร่ และมีพี่น้องมุสลิมอีกหลายรายได้อุทิศที่ดินเพิ่มขึ้นอีกรวมทั้งสิ้น 10 ไร่ 2 งาน 44 ตารางวา

มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2519 การบริหาร มีคณะกรรมการมูลนิธิฯ ดำเนินการ ซึ่งมีท่านจุฬาราชมนตรี เป็นที่ปรึกษา เวลาเปิด จันทร์-เสาร์ ตั้งแต่ 9.00-12.00น. 13.00-17.00น. การดำเนินงาน มีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ 9 ฝ่าย มีโครงการ 12 โครงการ คือ

1. ฝ่ายงานก่อสร้างอาคารศูนย์กลางอิสลามและที่ดิน รับผิดชอบโครงการ ก่อสร้างและที่ดินมูลนิธิฯมีที่ดิน 10 ไร่ 2 งาน 44 ตารางวาได้ก่อสร้างอาคารสำนักงาน งานอาคารมัสยิดผู้ทำนมาซได้ 5000 คน อาคารหอวัฒนธรรม หอประชุม ห้องสมุด หอพัก และอาคารจอดรถ

2. ฝ่ายหาทุน รับผิดชอบ

-โครงการหาทุน เชิญชวนพี่น้อง ทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ เอกชน สถาบัน และรัฐบาลบริจาคเงินและสิ่งของ

-จัดทำรายละเอียดขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

-จัดหาทุนทางวิทยุรวมคอน

-จัดงานวันรวมน้ำใจ โดยมีสถาบันมุสลิมทั่วไปให้การสนับสนุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ฝ่ายเผยแผ่วิชาการทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมอิสลาม รับผิดชอบ

- โครงการจัดอบรมเยาวชนมุสลิม ในช่วงปิดเทอมปลาย โดยจัดให้อยู่ประจำ จัดเลี้ยงอาหาร และจัดวิทยากรสอนให้โดยไม่คิดมูลค่า
- โครงการจัดคนมาซอิด จัดชุมนุมระฆากอิดิลอฎฮาและนมาซอิดิลฟิตรีเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีพี่น้องมุสลิมไปร่วมงานจำนวนมาก
- โครงการกองทุนชะกาตจัดรวบรวมชะกาตที่พี่น้องมุสลิมบริจาคแล้วแจกจ่ายให้กับผู้ที่มีสิทธิได้รับตามหลักการอิสลาม
- โครงการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม จัดอบรมวิชาศาสนาแก่นุคคลทั่วไป จัดทำบทเรียนแจกจ่ายเป็นวิทยาทาน จัดวิทยากรออกบรรยาย เผยแผ่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ

4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

- โครงการเผยแพร่ข่าวสาร จัดรายการวิทยุมุสลิมอากาศทุก ๆ วันๆ ละ 30 นาที
- จัดทำรายการโทรทัศน์เนื่องในโอกาสพิเศษ
- จัดทำหนังสือของมูลนิธิออกเผยแพร่
- โครงการวิทยุรวมคอน จัดทำทุกปี ออกอากาศตลอดคืน เพื่อสนับสนุนฝ่ายหาทุนฝ่ายเผยแผ่วิชาการ และฝ่ายอื่น ๆ

5. ฝ่ายกิจกรรมพิเศษรับชอบ

- โครงการร่วมกิจกรรมกับสถานทั่วไป ดำเนินการตามความเหมาะสม และความจำเป็น

6. ฝ่ายดูแลรักษาสถานที่ รับผิดชอบ

- จัดการดูแลและระเบียบการใช้ทรัพย์สินของมูลนิธิฯ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย
- จัดระเบียบการใช้สถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ ขอยืมสถานที่ประกอบกิจกรรมหรือพิธีการใด ๆ เกี่ยวกับศาสนาและสังคม

7. ฝ่ายวางแผนและประสานงาน รับผิดชอบ

- โครงการจัดตั้งสภามุสลิม เพื่อเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้คุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของมูลนิธิ
- งานจัดทำโครงการเบ็ดเตล็ด ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในการทำ โครงการเบ็ดเตล็ด เพื่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

8. ฝ่ายบริการสังคม รับผิดชอบ

-จัดบริการสงเคราะห์ ให้แก่สังคมตามสมควร

9. ฝ่ายอาสาสมัคร รับผิดชอบ

-จัดหาและอบรมอาสาสมัคร เพื่อช่วยงานของมูลนิธิและสังคมทั่วไป

จากการสอบถาม คุณ ไพโรจน์ พงษ์พฤษดิ์ สถาปนิกผู้ออกแบบอาคารมูลนิธิฯ และ คุณเกษม นิกายกรักรรณการมูลนิธิฯ เพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้เริ่ม สร้าง มาเป็นเวลานาน และปัจจุบันยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ โดย วันศุกร์ จัดคนมาขที่มัสยิด และวันเสาร์ จัดบรรยายอบรมวิชาการศาสนาอิสลามบริเวณ โถง อเนกประสงค์

ในการนมาขวันศุกร์ เริ่มตั้งแต่ประมาณ 12.00-13.00น. มีชาวไทยมุสลิมและต่าง ประเทศไปนมาข ประมาณ 300-600 คน ในจำนวนนี้มีผู้หญิงประมาณ 100 คน

การบรรยายอบรมศาสนา ในวันเสาร์ เริ่มตั้งแต่ประมาณ 10.00-14.00น. มีชาว ไทยมุสลิมและต่างประเทศมาฟังบรรยายประมาณ 400-500 คน ในเทศกาลพิเศษ คือ ใน วันอิดิรฮัจญ์ และวันอิดิลฟิตรี ซึ่งเริ่มตั้งแต่ 9.00-10.00น. มีผู้มาขประมาณ 3000 คน โดยจัดคนมาขที่สนามหญ้าหน้ามัสยิด

CASE STUDY

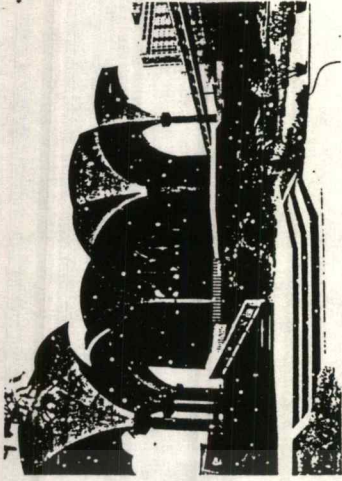
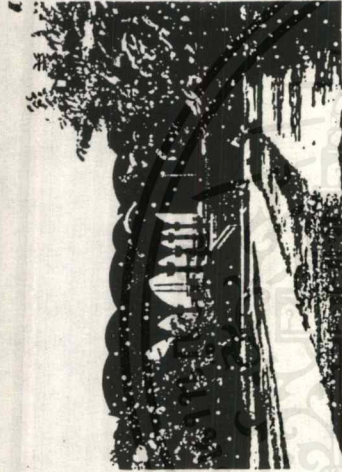
มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย

สถานที่ตั้ง ถนนรามคำแหง คลองตัน เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ

ขนาดที่ดิน 10 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา

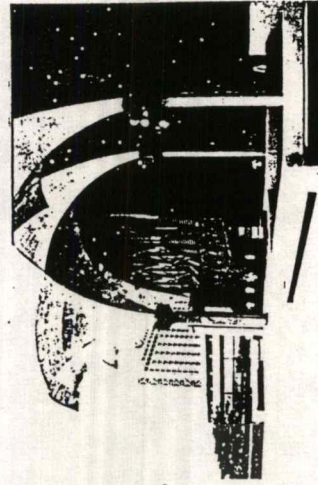
สถาปนิก ไพจิตร พงษ์พฤกษ์

งบประมาณ 50 ล้านบาท

ลักษณะภายใน และภายนอกอาคาร

เป็นลักษณะอาคารทางศาสนาที่ต้องการให้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจและประกอบกิจกรรมทางศาสนา สามารถรองรับผู้ละหมาดได้ 1200 คน การใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมอิสลามอย่างชัดเจน

การจัดวางผังอาคาร

การจัดวางผังคำนึงถึงการขยายตัวในอนาคตจึงวางแนวอาคารไว้ทางทิศใต้ และสร้างผังให้กระจายออกตามลักษณะของ FUNCTION ภาพรวมจึงเป็นอาคาร

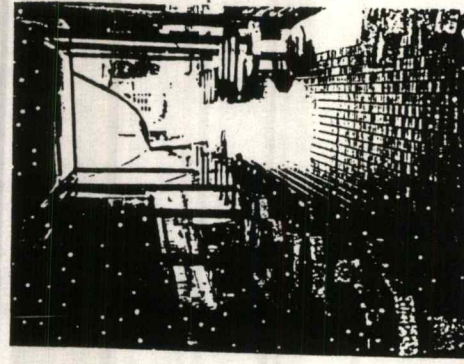
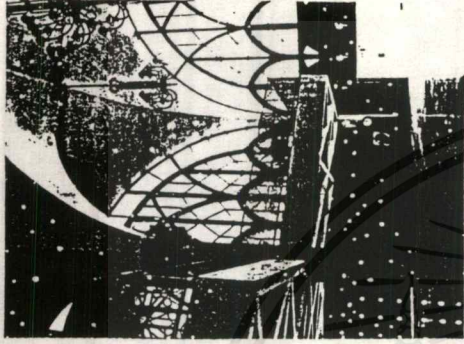
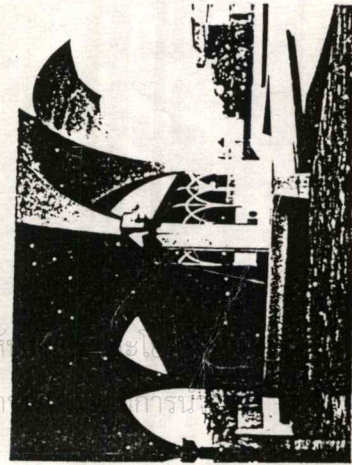
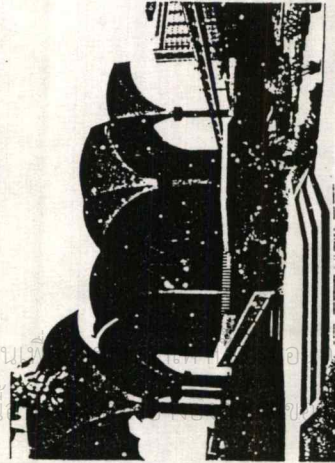
มีความเป็น UNITY พอดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดพื้นที่ใช้สอย

การจัดพื้นที่ใช้สอยของโครงการแบ่งได้ดังนี้

1. มัสยิด
2. อาคารหอวัฒนธรรม หอประชุม
3. ห้องสมุด
4. ลานเอนกประสงค์
5. งานบริหาร
6. หอพัก
7. ที่จอดรถ

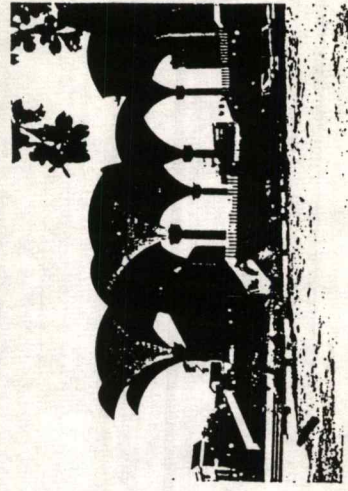
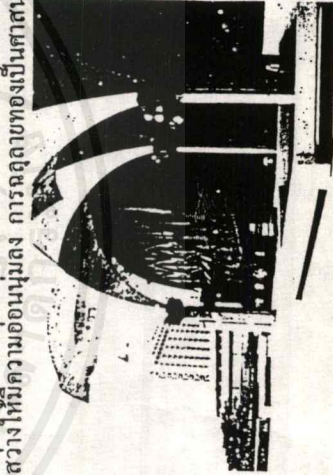

ระบบเทคโนโลยีอาคาร

1. โครงสร้าง โดยทั่วไปเป็นโครงสร้าง ค.ส.ล. หล่อในที่ และหลังคาเป็นโครงสร้างคอนกรีตเปลือยกาง
2. ระบบปรับอากาศ SPLIT TYPE
3. ระบบป้องกันอัคคีภัย ใช้ระบบดับเพลิง
4. ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ใช้แสงสว่างจากธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์
5. ระบบสุขาภิบาล ใช้ระบบประปัมถึงเก็บสำรองไว้ใช้ ระบบบำบัดน้ำเสีย บ่อเกรอะ บ่อซึม
6. ระบบสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร

วัสดุและอุปกรณ์ตกแต่งอาคาร

สถาปนิก ได้เลือกใช้วัสดุที่ทำให้เกิด ความมีชีวิตชีวาหลากหลาย รวมทั้งผลที่เกิดจาก โครงสร้างพื้นผิว และการใช้กระจกสีตกแต่งภายในตัวมัสยิดเพื่อความสวยงามและเป็นตัวทอนแสงสว่างให้มีความอ่อนนุ่มลง การลดทอนของเป็นศาสนบัญญัติที่ฝ่าฝืน

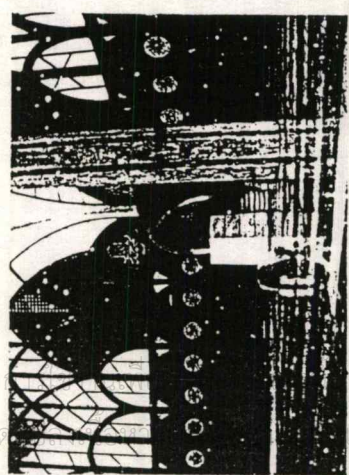

.....ภาพแสดงส่วนหน้าจะเหมาะสม อยู่ในส่วนเปิดโล่งและอยู่รอบประตูวง
(ต่อเติม) ทำให้ไม่เหมาะและไม่เป็นสัดส่วน ก่อนค้ำงเล็กตามจุดประตูการ
งาน และมีจุดทางเข้าคนเกินไป ทำให้เกิดความไม่สะดวก

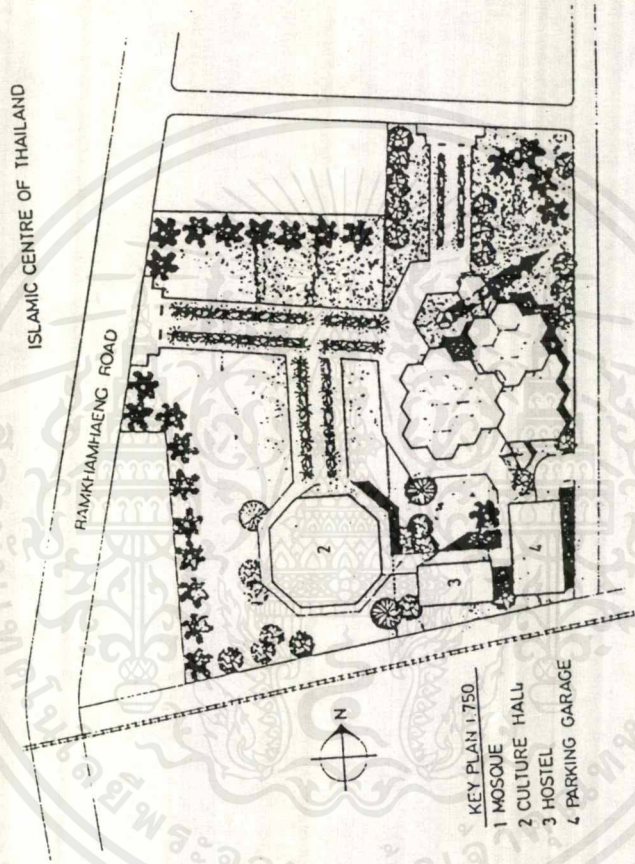

แนวความคิดในการออกแบบ

ทางด้านแนวความคิดในการออกแบบ สถาปนิกต้องการให้ตัวอาคารมีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นมีเอกลักษณ์เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมอิสลาม (ARCH ได้) และการจัด SPACE ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกของความสงบมีสมาธิ และ SPACE มีการตัดทอนกิจกรรมจากส่วนที่พลุกพล่านที่สุดจนถึงสงบที่สุด

พื้นที่ "มินิบร์" อยู่ทางทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ผู้มาละหมาดจะมีมาทด่น

ข้อดี

- 1. มีการแบ่งส่วนของ PUBLIC และ PRIVACY อย่างชัดเจน
- 2. รูปแบบของสถาปัตยกรรมที่สื่อถึงอิสลามอย่างชัดเจน
- 3. การ VENTILATION ของอากาศได้อย่างดี

ข้อเสีย

- 1. ขาดองค์ประกอบของมัสยิด
- 2. CIRCULATION ยังมีภาพประปรายในเรื่องของการแบ่งพื้นที่

CASE STUDY

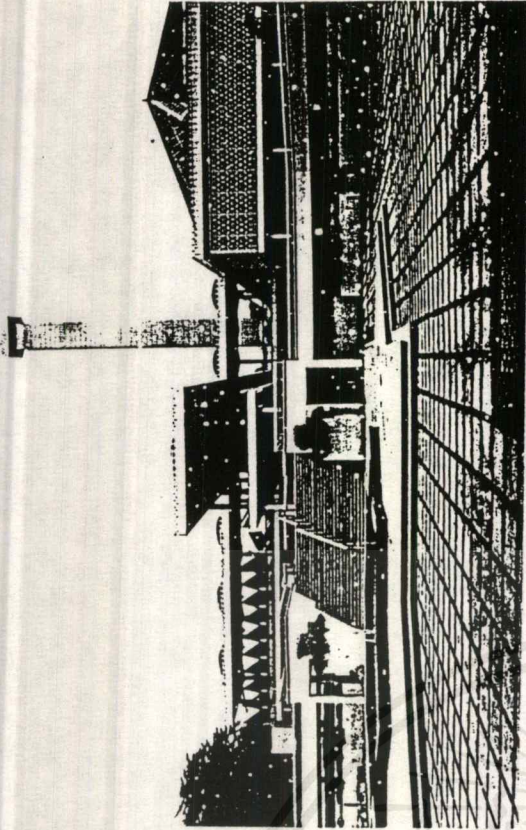
การศึกษาอาคารประเทศเดียวกัน

นวัตดินนการา แห่งชติมาเลเซีย (MUSJID NAGARA MALAYSIA)

ที่ตั้ง กงิวาลาดีมเปอร์ มาเลเซีย

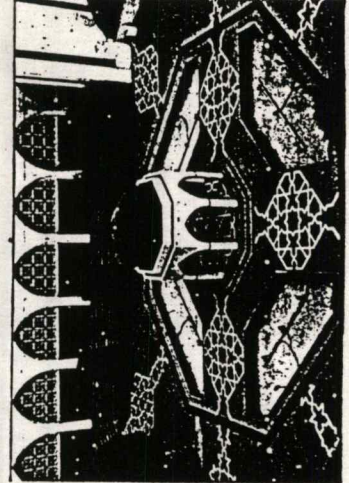
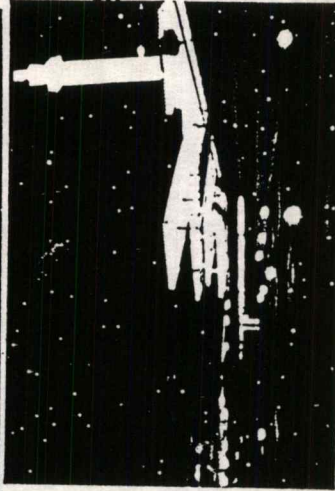
สถาปนิก

เนื้อที่ 30 ไร่

ลักษณะภายในและภายนอกอาคาร

นวัตดินนการา แห่งชติมาเลเซีย เป็นศูนย์กลางอิสลามใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ สามารถรองรับผู้ประกอบศาสนกิจ ได้เป็นจำนวนมาก มีการสร้างรูปแบบสถาปัตยกรรมอิสลามร่วมสมัย นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ มีความร่วมสมัย โดยการใช้ที่ว่าง (SPACE) มีส่วนสร้างเอกลักษณ์ของโครงการเสริมด้วยพื้นผิว (PATTERN) ที่นำมาประกอบ ประดับตกแต่งใช้วัสดุที่สื่อถึงเวลามากขึ้น

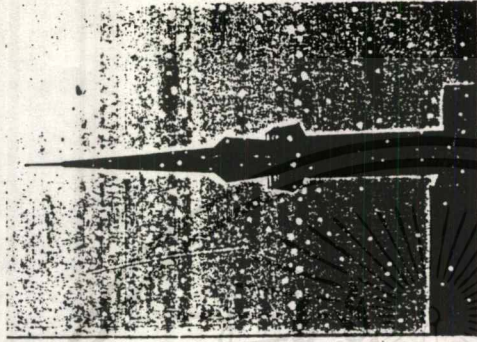
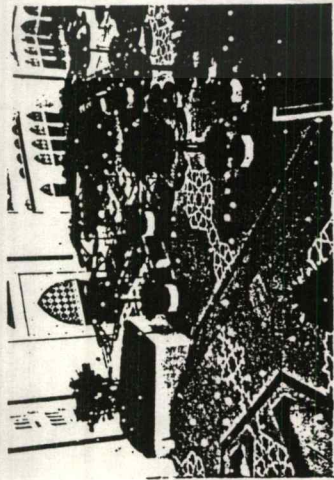
การวางผังอาคาร

การวางผังมีการคำนึงถึงเรื่อง APPROACH มาก เนื่องจาก USERS แนวอาคารจึงถูกวางให้ตัดกันและนำสู่ส่วนประกอบพิธีทางศาสนา มีผลต่อเรื่องระยะเวลา

บ้างแต่เนื่องจากส่วนประกอบต่างๆ จึงทำให้เกิดความรู้สึกต่อ USERS มากนัก

การจัดพื้นที่ใช้สอย

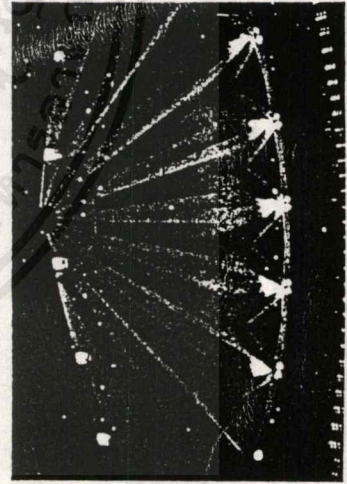
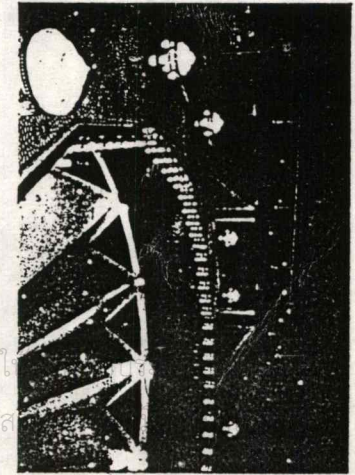
เพื่อให้เป็นศูนย์รวมเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาสามารถรองรับได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการจัดพื้นที่ใช้สอยส่วนของนิทรรศการ (EXHIBITION) ในวาระและโอกาสต่าง ๆ และฉาปนสถาน (กุโบร์) ของผู้นำประเทศมาเลเซีย เนื่องจากเป็นศาสนสถานที่สำคัญรองรับ USERS จำนวนมากทำให้ทางสัญจรมีขนาดใหญ่มากเพื่อสร้างความรู้สึกและในขณะนั้นก็สามารถใช้ประกอบพิธีกรรมได้เช่นกัน และมีการจัดทางเดินให้ตรงและตัดกัน จึงก่อให้เกิด XCTIVITY และพฤติกรรมได้มากขึ้น

แนวความคิดในการออกแบบ

สร้าง SCALE ให้มีความใหญ่โต และดึงดูด ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไป โดยใช้ SYMBOLIC ที่สามารถรับรู้ได้ง่ายจากเส้นโค้ง จัดให้มี LANDMARK การสถาปัตยกรรมนั้นว่ามีความสำคัญ เนื่องจากให้เป็นที่ตั้งเชิงกลยุทธ์โดยง่ายของชาวมุสลิม

เนื่องจากอาคารดูมีบทบาท (โครงสร้าง) สถาปนิกจึงปล่อยให้แสงธรรมชาติเข้ามาส่องผ่านทางด้านข้าง เข้ามาในตัวอาคารทำให้อาคารเกิดความมีชีวิตชีวา ระบบเทคโนโลยี

1. โครงสร้าง ทั้งหมดใช้ระบบเสาและคาน ยกเว้นหลังคาเป็น โครงสร้างคอนกรีตเปลือยกาง (THINCELL)
2. ระบบปรับอากาศ ตัวบัสชนิดไม่มีระบบปรับอากาศ ส่วนอื่น ๆ ระบบ SPLIT TYPE
3. ระบบป้องกันอัคคีภัย ใช้ระบบดับเพลิง และสายฉีด
4. ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ใช้แสงสว่างจากธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์
5. ระบบสุขาภิบาล ใช้ระบบประปาที่มีถังเก็บน้ำสำรอง
6. ระบบสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร

วัสดุและอุปกรณ์ตกแต่งอาคาร

มีการตกแต่งด้วยกระเบื้องสี (หลังคา) การใช้ PATTERN กระเบื้องสีในการลวดลายที่ฝาผนัง

2.8 หลักสูตรการฝึกอบรม

ศูนย์กลางอิสลามได้จัดอบรมเกี่ยวกับศาสนาแก่กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเยาวชน อิสลามิกชน
2. กลุ่มผู้นำศาสนา และครูสอนศาสนาอิสลาม
3. กลุ่มอิสลามิกชนทั่วไป

แบ่งกลุ่มเข้าอบรมออกเป็น

1. หลักสูตรสำหรับ เยาวชนครั้งละ 100-500 คน
2. หลักสูตรสำหรับ ผู้นำศาสนา และครูสอนศาสนาอิสลามครั้งละ 40-350 คน
3. หลักสูตรสำหรับ อิสลามิกชนทั่วไปครั้งละ 200-500 คน

หลักสูตรสำหรับเยาวชน แบ่งออกเป็น

1. เอดส์และเพศสัมพันธ์กับศาสนาอิสลาม
2. ยาเสพติด การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
3. การเมือง การปกครอง ประชาธิปไตย
4. วิถีอิสลาม
5. ประวัติศาสตร์กับโลกปัจจุบันของอิสลาม
6. คัมภีร์อัลกุรอานกับเยาวชน
7. ผู้นำเยาวชนกับอิสลาม
8. จริยธรรมและสิ่งแวดล้อมชุมชน
9. บทบาทเยาวชนกับความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้
10. การรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนา

หลักสูตรสำหรับผู้นำศาสนา และครูสอนศาสนาอิสลาม

1. จริยธรรมอิสลาม
2. ผู้นำกับอิสลาม
3. บทบาทของบุคลากรในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม

หลักสูตรสำหรับอิสลามิกชนทั่วไป

1. คัมภีร์ศึกษา
2. หลักศรัทธา-ปฏิบัติของอิสลาม
3. หน้าที่ของอิสลามในสังคม
4. การเตรียมพร้อมก่อนแสวงบุญ (มักกะฮ์)
5. สาธารณสุขเกี่ยวกับกิจการฮัจญ์

ปฏิทินการใช้ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย

เดือน	รายการ	หน่วยงานที่จัด	ระยะเวลา	จำนวน	องค์ประกอบที่ใช้
มกราคม	1. การสัมมนาคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 5 วัน	140/รุ่น	Auditorium Housing
	2. การประชุมคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 วัน	80 คน	สัมมนาห้อง Housing
	3. การประชุมคณะกรรมการจัดงานเมาลิด	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 วัน	50 คน	สัมมนาห้อง
	4. การอบรมผู้นำศาสนาประจำมัสยิด	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 1 วัน	400 คน	Auditorium
	5. การอบรมครูสอนศาสนาอิสลามภาคใต้	กระทรวงศึกษาธิการ	3 รุ่นๆ 1 วัน	300 คน	Auditorium
กุมภาพันธ์	1. การจัดงานเมาลิด -การประกวดอ่านคัมภีร์อัลกรุอ่าน ประกวด อานาซิด สำนักจุฬาราชมนตรี	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	800 คน	Auditorium
	2. กิจกรรมเนื่องในวันศีลอด	สำนักจุฬาราชมนตรี	30 วัน	800 คน	
	3. การอบรมเยาวชน เพศสัมพันธ์กับศาสนาอิสลาม	กรมการปกครอง	7 วัน	300 คน	Auditorium
	4. การอบรมเยาวชนเรื่อง โทษของยาเสพติด	กรมการปกครอง	7 วัน	300 คน	Auditorium
มีนาคม	1. สัมมนาผู้บริหารมัสยิด	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 รุ่นๆ 1 วัน	250 คน	Auditorium
	2. กิจกรรมหลักสูตร โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม	กระทรวงศึกษาธิการ	5 รุ่นๆ 1 วัน	400 คน	Auditorium
	3. ฝึกอบรมเยาวชนด้านจริยธรรม และสิ่งแวดล้อม	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 5 วัน	150 คน	Auditorium Housing
เมษายน	1. ฝึกอบรมเยาวชน การเมือง การปกครอง	กรมการปกครอง	3 รุ่นๆ 5 วัน	140 คน	Auditorium Housing
	2. การเฉลิมฉลองอิดิลฟิตรี	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	2500 คน	Auditorium
	3. การอบรมเยาวชนเรื่อง วิถีอิสลาม	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 5 วัน	150 คน	Auditorium Housing
	4. การอบรมอิสลามิกชน คัมภีร์ศึกษา	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 รุ่นๆ 1 วัน	400 คน	Auditorium
	5. การสัมมนาอาสาสมัครสาธารณสุขเกี่ยวกับ กิจการอิจ์	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	50 คน	สัมมนาห้อง
พฤษภาคม	1. สัมมนาผู้นำเยาวชน จังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 5 วัน	70 คน	สัมมนาห้อง Housing
	2. การอบรมเยาวชน ประวัติศาสตร์กับโลกปัจจุบัน	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 2 วัน	250 คน	Auditorium Housing
	3. การฝึกอบรมผู้ไปประกอบพิธีอิจ์	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 7 วัน	800 คน	Auditorium Housing
	4. การอบรมผู้เข้าร่วมพัฒนาชาติไทย	กรมการปกครอง	2 รุ่นๆ 7 วัน	100คน/รุ่น	Auditorium
มิถุนายน	1. การฝึกอบรมเยาวชนเรื่อง เยาวชนกับอิสลามศึกษา	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 รุ่นๆ 3 วัน	200 คน	Auditorium Housing
	2. การเฉลิมฉลองวันตรุษอิดิลอฎฮา	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	200-2500	Auditorium
	3. การอบรมผู้นำศาสนาเรื่อง ผู้นำกับอิสลาม	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 รุ่นๆ 15 วัน	150คน/รุ่น	Auditorium Housing
กรกฎาคม	1. การอบรมเยาวชนเรื่อง บทบาทของเยาวชนกับ การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมการปกครอง	3 รุ่นๆ 5 วัน	150คน/รุ่น	Auditorium Housing
	2. การอบรมผู้นำศาสนาจริยธรรมอิสลาม	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 3 วัน	120คน/รุ่น	Auditorium Housing
สิงหาคม	1. งานเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคมราชินี	สำนักจุฬาราชมนตรี	1 วัน	800 คน	Auditorium
	2. การอบรมเยาวชนเรื่อง คัมภีร์อัลกรุอ่านกับเยาวชน	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 2 วัน	400คน/รุ่น	Auditorium

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดือน	รายการ	หน่วยงานที่จัด	ระยะเวลา	จำนวน	องค์ประกอบที่ใช้
กันยายน	1. สัมมนาผู้นำอิสลามกับเรื่อง บทบาทของบุคลากร ในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม	กรมการศึกษาเอกชน	3 รุ่นๆ 4 วัน	80คน/รุ่น	Auditorium Housing
	2. สัมมนาผู้ประกอบการบริการจัดจ้งประจำปี	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	80 คน	สัมมนา Housing
	3. อบรมผู้บรรยายศาสนธรรมประจำวันศุกร์	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	100 คน	Auditorium Housing
ตุลาคม	1. สัมมนาแม่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมการปกครอง	5 วัน	80 คน	สัมมนาห้อง Housing
	2. ฝึกอบรมผู้เข้ารับศาสนาอิสลาม	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 7 วัน	100คน/รุ่น	Auditorium สัมมนาห้อง
พฤศจิกายน	1. อบรมอิสลามิกชนเรื่อง หลักศรัทธาหลักปฏิบัติ ของอิสลาม	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	400 คน	Auditorium
	2. อบรมการเตรียมพร้อมก่อนการแสวงบุญ(มักกะห์)	สำนักจุฬาราชมนตรี	2 รุ่นๆ 1 วัน	120 คน	Auditorium Housing
	3. การอบรมเยาวชนอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน	สำนักจุฬาราชมนตรี	3 วัน	140 คน	Auditorium Housing
ธันวาคม	1. งานเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช	สำนักจุฬาราชมนตรี	1 วัน	800 คน	Auditorium
	2. การบรรยายสรุปต้อนรับผู้เยี่ยมชมศูนย์	สำนักจุฬาราชมนตรี		100 คน	สัมมนาห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้าน
สถาปัตยกรรม

ARCH. ED.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำออกนอกระบบหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารนี้ในการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ทางด้านสถาปัตยกรรม

3.1 บทบาทหน้าที่ของโครงการ

ศูนย์กลางอิสลามทักษิณเป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดสาธารณะประโยชน์ต่อชาวมุสลิมเป็นหลัก และรองรับประชาชนทั่วไปที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้กำหนดบทบาทของโครงการหลักๆ ดังนี้

-SOCIAL ACT บทบาททางสังคม โดยเน้นให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม การรวมกลุ่มทางสังคมที่สามารถส่งเสริมการแสดงออกของพฤติกรรม และให้เป็นศูนย์รวมของมุสลิม

-EDUCATION ACT บทบาททางการศึกษาเน้นความสำคัญของการศึกษาข้อมูล หรือหนังสือด้วยตนเอง และการศึกษาจากโอกาสของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติ มุมมอง เพื่อนำไปสู่ความเจริญเติบโตของความคิด และยังเน้นให้เป็นสถานที่ที่สามารถศึกษาในศิลปะและ ISLAMIC ARCHITECTURE ของโครงการของคนทั่วไป

-CULTURE ACT บทบาททางวัฒนธรรม ให้มีการส่งเสริมอนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรมอิสลาม เพื่อความรู้ความเข้าใจที่ดีของคนทั่วไปทั้งชาวมุสลิมและอื่นๆ โดยเฉพาะเยาวชน

-RELATION ACT บทบาททางสำคัญซึ่งทำให้เกิด CONNECTION กับ SECTION ต่างๆ ขององค์กรมุสลิม

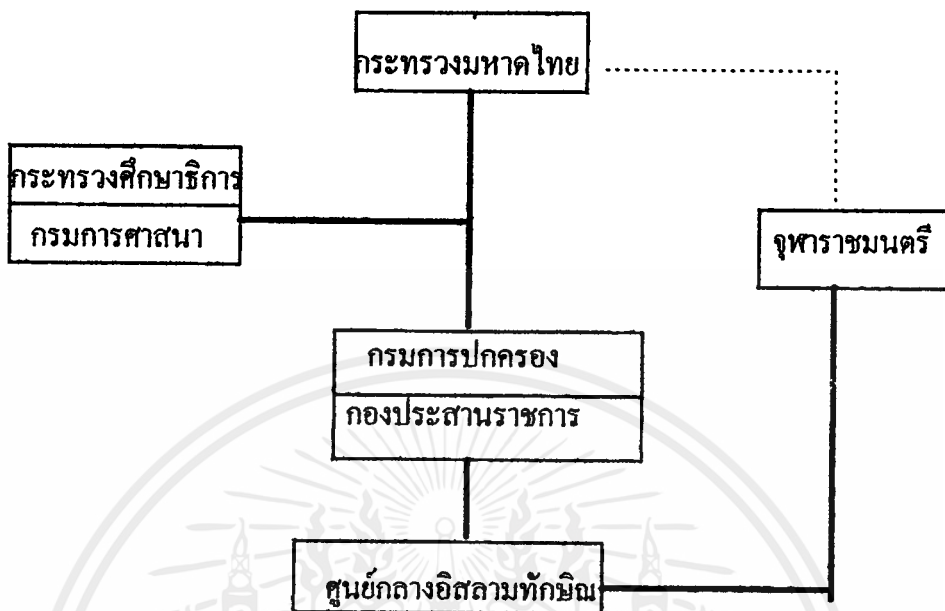
-FUTURE ACT บทบาทในอนาคต ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีจะก่อให้เกิดการขยายตัวในทุกๆ ด้าน ขององค์กรมุสลิมในประเทศไทย โดยมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

3.2 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโครงการ

การบริหารงานของโครงการรับผิดชอบโดยตรงโดยกองประสานราชการกรมการปกครอง (ขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย) ซึ่งมีกรมศาสนาดูแลในส่วนของกองสถาปัตยกรรม และจุฬาราชมนตรีที่เป็นที่ปรึกษาของทุกฝ่าย

การควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐบาล จึงสามารถดำเนินการได้โดยง่าย เนื่องจากโครงการมีการบริหารงานในลักษณะนิติบุคคล (ในเชิงปฏิบัติ) ซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้ในด้านต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น

ผังแสดงหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

3.2.1 การศึกษาและการวิเคราะห์รายละเอียดด้านบุคลากร อัตรากำลังและหน้าที่ จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงอัตราหน้าที่ของโครงการซึ่งต้องมีความ สัมพันธ์กับ ORGANIZATION และ PROGRAM จึงแยกเจ้าหน้าที่ของโครงการ ดังนี้

1. ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการ
2. ฝ่ายบริหาร
  - สำนักจุฬาราชมนตรี (บริษัทกิจการศาสนาอิสลาม)
  - สำนักเลขาธิการศูนย์กลาง
  - ฝ่ายประสานราชการ
3. ฝ่ายศาสนกิจและศาสนาพิธี
4. ฝ่ายการศึกษา - กิจกรรม
  - งานห้องสมุด
  - ฝ่ายงานอบรม - สัมมนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ฝ่ายบริการโครงการ

- ฝ่ายสถานที่
- ฝ่ายซ่อมบำรุง
- ฝ่ายเทคนิค - ศิลปกรรม
- ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

3.2.2 รายละเอียดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของโครงการ

ตำแหน่ง	จำนวนอัตรา	
1. ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการ		
-ผู้อำนวยการศูนย์	1	
-คณะกรรมการที่ปรึกษา	10	
2. ฝ่ายบริหาร		
2.1 สำนักจุฬาราชมนตรี		
1) เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี	1	
2) ฝ่ายบริหารงาน		
-หัวหน้าฝ่ายธุรการ	1	
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	2	
3) ฝ่ายต้อนรับ - ประชาสัมพันธ์		
-หัวหน้าฝ่าย	1	
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	2	
4) แผนกการเงิน		
-เหรียญกษาปณ์	1	
-สมุดบัญชี	1	
-กิจกรรม	1	
*2.3 ส่วนประสานราชการ กองประสานราชการ		
-หัวหน้าฝ่ายกิจการ ศาสนาอิสลาม	C7	1
-ผู้อำนวยการมุสลิม	C6-C7	1
-เจ้าหน้าที่งานปกครอง	C3-C5	2
-เจ้าหน้าที่ปกครอง	C1-C3	2
-เจ้าหน้าที่ประจำ		1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<p>3. แผนกศาสนกิจ และศาสนพิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> -อิหม่าม -บิหลั่น -คอเต็บ -เลขานุการ -คณะกรรมการอิสลาม -เจ้าหน้าที่ -นักการภารโรง 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>4</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p>4. แผนกการศึกษา - และกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> -หัวหน้าแผนก -เจ้าหน้าที่ธุรการ 4.1 แผนกห้องสมุด <ul style="list-style-type: none"> -บรรณารักษ์ -เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด -พนักงานทำความสะอาด 4.2 แผนกงานประชุมและสัมมนา <ul style="list-style-type: none"> -หัวหน้าแผนก -เจ้าหน้าที่ประจำ -ช่างเทคนิค -ช่างควบคุมเสียง -เจ้าหน้าที่จัดรายการ 4.3 ฝ่ายพักอาศัยชั่วคราว <ul style="list-style-type: none"> -หัวหน้างานที่พักผู้เดินทาง -เจ้าหน้าที่ประจำงาน -นักการภารโรง <p>5. แผนกบริการ โครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -หัวหน้าแผนกบริการ โครงการ -เจ้าหน้าที่ธุรการ โครงการ 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 ฝ่ายสถานที่	2
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคาร	1
-หัวหน้าแผนกรักษาความปลอดภัย	3
-พนักงานทำความสะอาด	3
-พนักงานขับรถ	7
-พนักงานครัว	
5.2 ฝ่ายซ่อมบำรุง	4
-เจ้าหน้าที่	
5.3 ฝ่ายรักษาความปลอดภัย	1
-หัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย	3
-พนักงานรักษาความปลอดภัย	3
-พนักงานรักษาความปลอดภัย (ภายใน)	
5.4 ฝ่ายเทคนิค	1
-เจ้าหน้าที่เทคนิค	2
-ช่างศิลปกรรม	

*หมายเหตุ

ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการติดตามจำนวนบุคลากร (ปัจจุบัน) ที่มาพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
ศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม ฝ่ายบริหาร

-สำนักเลขาธิการ สำนักศูนย์กลาง

คิดจากฝั่งการทำงานของ สำนักจุฬาราชมนตรี และกองประสานราชการที่กำหนดไว้ใน การบริหาร
การศาสนาอิสลาม

-ฝ่ายศาสนกิจ

-พระราชบัญญัติมีสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490

-ส่วนอื่น ๆ คิดจากมาตรฐานทั่ว ๆ ไป, กรณีศึกษา, สำนักจุฬาราชมนตรี

สรุปอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโครงการ

1. ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการ

ผู้อำนวยการศูนย์	1 คน
คณะกรรมการที่ปรึกษา	10 คน
รวม	11 คน

2. ฝ่ายบริหาร

สำนักพุทธาฆมนตรี (ย่อย)	24 คน
สำนักเลขธิการ โครงการ	13 คน
ส่วนประสานราชการ	7 คน
รวม	44 คน

3. แผนกศาสนกิจและศาสนพิธี รวม 12 คน

4. แผนกการศึกษาและกิจกรรม

แผนกห้องสมุด	5 คน
แผนกงานประชุม - สัมมนา	7 คน
แผนกพักอาศัยชั่วคราว	4 คน
รวม	16 คน

5. ฝ่ายบริการโครงการ

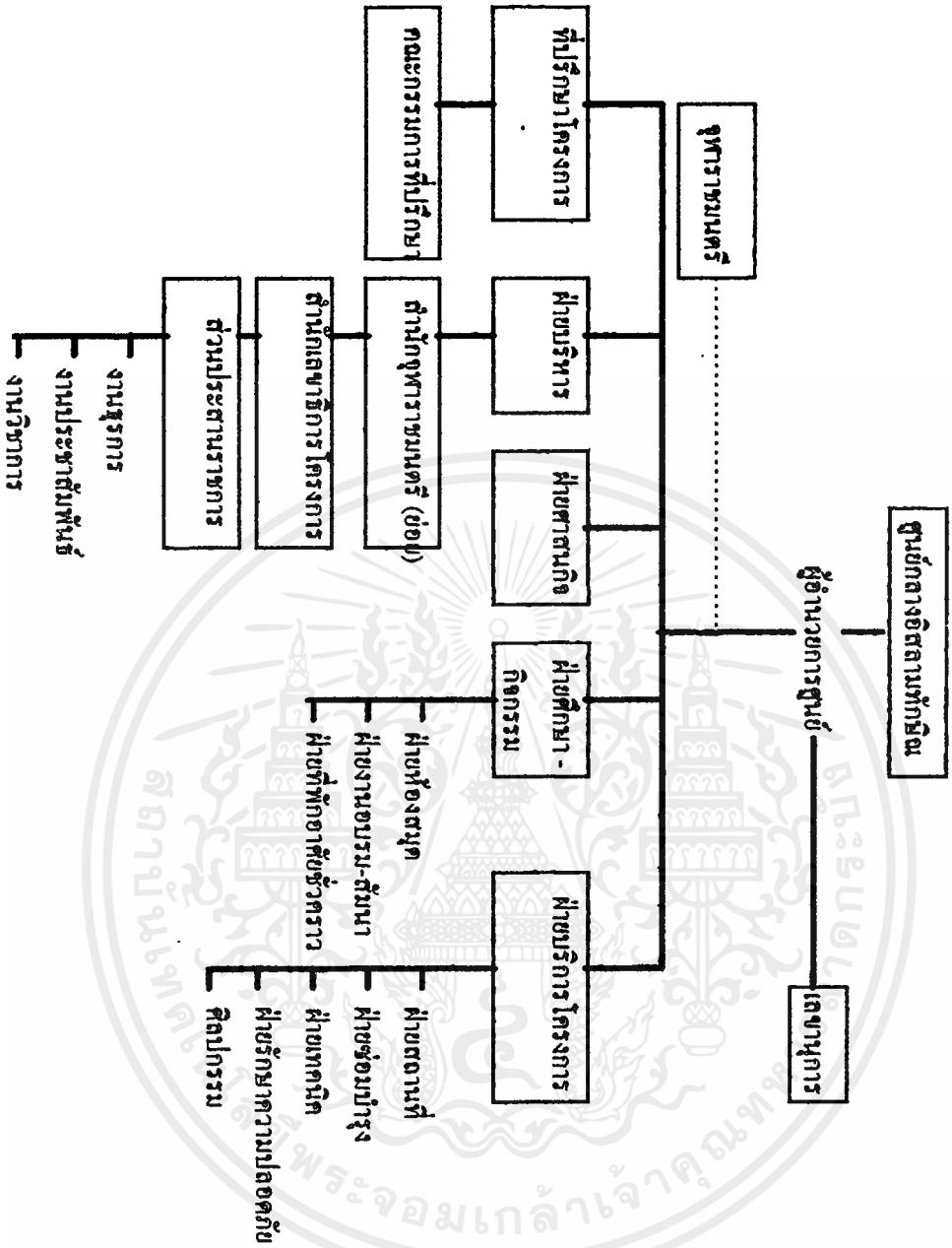
ฝ่ายสถานที่	1 คน
ซ่อมบำรุง	4 คน
รักษาความปลอดภัย	7 คน
ฝ่ายเทคนิค	3 คน
รวม	15 คน

รวมเจ้าหน้าที่ทั้งโครงการ

86 คน

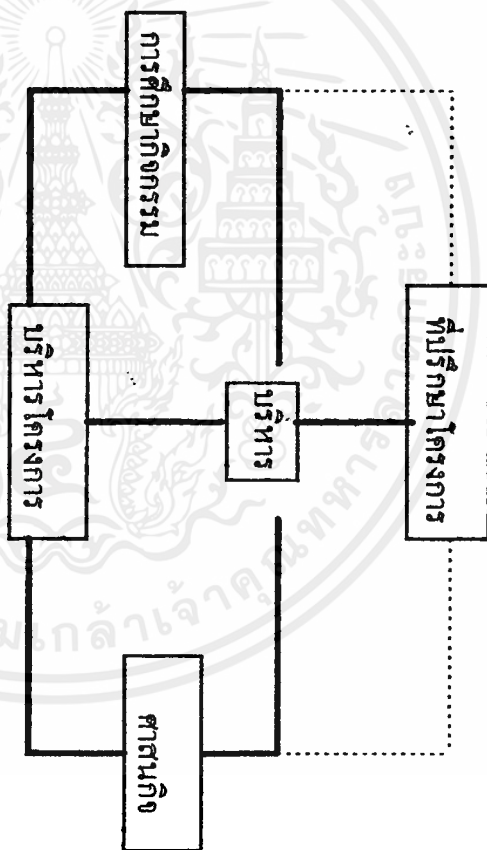
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิแสดงการบริหารงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเชื่อมต่อของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ สามารถทำได้โดยตรงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประหยัดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การศึกษาวิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ

3.3.1 ผู้ใช้โครงการและจำนวนผู้ใช้โครงการ

1. เจ้าหน้าที่จากแนวทางการบริหาร

โดยอัตรากำลังกำหนดโดย กองประสานราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ดูหัวข้ออัตรากำลัง)

-เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาโครงการ	11	อัตรา
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร	44	อัตรา
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายศาสนกิจและศาสนพิธี	12	อัตรา
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาและกิจกรรม	16	อัตรา
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการโครงการ	15	อัตรา

2. ผู้ใช้โครงการ แบ่งตามกิจกรรมที่มาใช้บริการ ดังนี้

2.1 ผู้มาประกอบพิธีทางศาสนา

จำนวนผู้มาละหมาดสูงสุด ซึ่ง โครงการรองรับ ได้ภายในอาคารมัสยิด	
-จากผู้เดินทางมาละหมาดวันศุกร์	800 คน ¹
-จำนวนเจ้าหน้าที่โครงการ	86 คน ²
-ที่มาอบรม ประชุม สัมมนา มากที่สุด	800 คน ³
รวม	1,686 คน

¹ข้อมูลสำรวจมัสยิดกลางจังหวัดยะลาที่มีผู้มารวมละหมาดสูงสุด

²แนวทางการบริหารและอัตรากำลัง (ดูรายละเอียด)

³ตารางกิจกรรม ของศูนย์ (ดูรายละเอียด)

เนื่องจากมัสยิดนี้มีลักษณะเป็นศูนย์กลาง ซึ่งรองรับทั้งมุสลิมบริเวณใกล้เคียง และที่ห่างไกลออกไปจำนวนจึงไม่คายนับ จากจำนวนดังกล่าวจึงกำหนดให้สามารถรองรับได้ จากปกติอีกประมาณ 50%¹ กำหนดจำนวนผู้ละหมาดสูงสุดเป็นจำนวน 2,500 คน

ศาสนกิจที่มีมุสลิมรวมละหมาดมากที่สุด คือ ละหมาดในวันสำคัญ 2 วันในหนึ่งปี วันอิติฟิตรและอิคิษอฎฮา ซึ่งจะละหมาดกันภายนอกอาคาร²

จำนวนผู้ละหมาดใน นอิก³ ทั้งสองสูงสุด

3,000 คน⁴

กำหนดจำนวนผู้มาละหมาดภายนอกอาคาร (ลาน โถง)

2.2 ผู้มาศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางศาสนา

มุสลิมและผู้สนใจทั่วไปที่จะมาค้นคว้า ศึกษา และบริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศาสนาอิสลาม

จากจำนวนมุสลิมในเขตภาคใต้ทั้งหมดมีจำนวน 2,114,118 คน(ที่มาของการทะเบียน พ.ศ.2539 กำหนดเป็นจำนวนเป้าหมายหลักที่โครงการรองรับได้ในรอบ 1 ปี

2.3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและใช้สถานที่กิจกรรม

การจัดอบรม สัมมนาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งส่วนราชการที่ศูนย์จัดขึ้นและรวมทั้งเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศาสนาอิสลาม โดยถือจำนวนมากที่สุดจากกิจกรรม 800 คน⁵

2.4 ผู้ขอพักอาศัยชั่วคราว

โดยถือจำนวนมากที่สุดจากกิจกรรม สัมมนาผู้นำศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากผู้สัมมนาเดินทางมาไกลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง โดยการสัมมนา 7 วัน (ยาวนานที่สุด) จำนวนมากที่สุด 140 คน⁵ โดยจัดให้ผู้สัมมนาใช้ห้องรวมกัน เป็นจำนวน 70 ห้อง

¹กำหนดขึ้นโดยประมาณ จากอาคารตัวอย่างมูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลาม เพื่อการขยายตัว จากปกติ 1,000 ถึง 1,500 คน เพิ่มขึ้นคิดเป็น 50% (ดูรายละเอียด)

²ข้อมูลจาก กรมการปกครอง พ.ศ. 2538

³ดูรายละเอียด (พิธีกรรม)

⁴จากสำรวจมัสยิดกลาง จังหวัดยะลา ซึ่งเคยมีผู้ร่วมละหมาดสูงสุดประมาณ 2,000 คน

⁵ข้อมูลจากสำนักจุฬาราชมนตรี การฝึกอบรมผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์

2.5 ผู้มารับประทานอาหาร จัดเลี้ยง

เป็นผู้ที่เดินทางมาละหมาด หรือมาติดต่อ ใช้บริการจากศูนย์ รวมทั้งมุสลิมที่มาขอเช่าสถานที่จัดเลี้ยง และใช้บริการส่วนโรงอาหาร

จำนวนผู้มารับประทานอาหารคิดเป็น 70% ของจำนวนผู้มาละหมาดวันศุกร์ (รวมเจ้าหน้าที่) กับ

จำนวนผู้มาอบรมสูงสุด¹ คือฝึกอบรมผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์เป็นจำนวน 1,165 คน (70% ของ 1,665 คน²)

จำนวนผู้มาจัดเลี้ยงโดยถือจากการสำรวจ การจัดตั้งวิถีมะฮ์มี ผู้ร่วมงานมากที่สุดจำนวน 120 คน³

3. ผู้มาติดต่อ

โดยสามารถแยกการติดต่อเป็นหน่วยต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ฝ่ายบริหาร

- สำนักจุฬาราชมนตรี (ย่อย)
- สำนักเลขาธิการ โครงการ
- กองประสานราชการ ฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม

¹ข้อมูลจากการปกครอง พ.ศ. 2538 (ดูรายละเอียด)

²จำนวนผู้ละหมาดสูงสุด (ผู้มาละหมาด)

³ข้อมูลจากการจัดรณนิกกะฮ์ ที่ศูนย์กลางอิสลาม

3.3.2 พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

1.เจ้าหน้าที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ 5 หน่วยงาน คือ

- เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาโครงการ
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายศาสนากิจ ศาสนาพิธี
- เจ้าหน้าที่การศึกษาและกิจกรรม
- ฝ่ายบริหาร โครงการ

เวลา	กิจกรรม	องค์ประกอบ
08.00	เดินทางมาถึง	ลานทางเข้า ที่จอดรถ
08.30	ลงเวลาทำงาน	โถงทางเข้าสำนักงาน
08.30 - 12.00	แยกปฏิบัติงาน	สำนักงาน ส่วนทำงาน
12.00 - 13.00	พักกลางวัน	โรงอาหาร ร้านค้าย่อย
13.00 - 16.00	ปฏิบัติงานตามปกติ (หอสวดกลางปิดเวลา 16.00 น.)	สำนักงาน ส่วนทำงาน
16.30	เลิกงาน (ห้องอาหารปิด 21.00 น.)	ลานทางเข้า ที่จอดรถ

หมายเหตุ โดยจะมีการหยุดงานเพื่อละหมาดตามเวลาเที่ยงและบ่าย โดยใช้เวลาประมาณ 10-30 นาที

ARCH. ED.

ตาราง แสดงรายละเอียดองค์ประกอบของส่วนศูนย์บริหารกิจการอิสลาม

บุคลากร	จำนวน (อัตรา)	องค์ประกอบ
1. ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการ		
-ผู้อำนวยการศูนย์	1	ห้องทำงานส่วนตัว, ห้องน้ำส่วนตัว
-คณะกรรมการที่ปรึกษา	10	ทำงานรวม ห้องน้ำ
2. ฝ่ายบริหาร		
2.1 สำนักจุฬาราชมนตรี (ย่อย)		
1) เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี	1	ห้องทำงานส่วนตัว
2) ฝ่ายบริหารงาน - ธุรกิจ		
-หัวหน้าฝ่ายธุรการ	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	2	ห้องทำงานรวม
3) ประชาสัมพันธ์		บริเวณประชาสัมพันธ์
-หัวหน้างาน	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	3	บริเวณทำงานร่วม
4) วิชาการ	1	บริเวณทำงาน
5) กฎหมาย (นิติศาสตร์)	1	บริเวณทำงาน
6) ตรวจสอบและรับรองฐานะมุสลิม		บริเวณตรวจสอบและรับรองฐานะ
-หัวหน้างาน	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	1	บริเวณทำงานรวม
7) ฝ่ายการเงิน		เคาเตอร์ติดต่อ โถงพักคอย ห้องน้ำแยกชาย-หญิง
-เหรียญกษาปณ์	1	บริเวณทำงานรวม
-สมุดบัญชี	1	บริเวณทำงานรวม
-สวัสดิการ	1	บริเวณทำงานรวม
8) ฝ่ายกิจการฮัจญ์		บริเวณงานกิจการฮัจญ์
-หัวหน้าฝ่าย	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	1	บริเวณทำงานรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลากร	จำนวน(อัตรา)	องค์กรประกอบ
9) งานกิจการต่างประเทศ	1	บริเวณงานกิจการต่างประเทศ
-หัวหน้างานกิจการประเทศ	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	1	บริเวณทำงานรวม
10) บริก เรสาธาารณะ		บริเวณส่วนบริการทั่วไป
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	1	บริเวณทำงานรวม
11) ฝ่ายจัดหาทุน	1	บริเวณทำงานรวม
12) ฝ่ายบริการ		
-นักการ	1	
-พนักงานทำความสะอาด	1	
2.2 สำนักเลขาธิการโครงการ		
1) แผนกบริหารงาน		
-ประธานโครงการศูนย์	1	บริเวณทำงาน
-เลขานุการ	1	บริเวณทำงานรวม
2) แผนกธุรการ		
-หัวหน้าแผนกธุรการ	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ธุรการ	4	บริเวณทำงานรวม
3) แผนกงานอุทธรณ์		
-หัวหน้าแผนก	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่	2	บริเวณทำงานรวม
4) แผนกการเงิน		
-เหรียญก	1	บริเวณทำงานรวม
-สมุดบัญชี	1	บริเวณทำงานรวม
-กิจกรรม	1	บริเวณทำงานรวม
2.3 กองประสานราชการ		
1. หัวหน้าฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม	1	บริเวณทำงาน
2. ผู้อำนวยการมุสลิม	1	บริเวณทำงาน
3. หัวหน้างานกิจการจุฬาราชมนตรี	1	บริเวณทำงาน
4. เจ้าพนักงานปกครอง	2	บริเวณทำงานรวม
5. เจ้าหน้าที่ปกครอง	1	บริเวณทำงานรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ส่วนจัดการเอกสารไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลากร	อัตรา(จำนวน)	องค์ประกอบ
3. แผนกศาสนากิจและศาสนพิธี		
-อิหม่าม	1	บริเวณทำงาน
-บิหลั่น	1	บริเวณทำงานรวม
-คอเต็บ	1	บริเวณทำงานรวม
-เลขานุการ	1	บริเวณทำงานรวม
-คณะกรรมการอิสลาม	4	บริเวณทำงานรวม
-เจ้าหน้าที่	1	บริเวณทำงาน
-นักการ	1	บริเวณทำงาน
4. แผนกการศึกษาและกิจกรรม		
-หัวหน้าแผนก	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่แผนก	1	บริเวณทำงาน
1) แผนกห้องสมุด		
-บรรณารักษ์	2	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	2	บริเวณทำงานรวม
-พนักงานทำความสะอาด	1	บริเวณทำงาน
2) แผนกงานประชุมและงานสัมมนา		
-หัวหน้าแผนก	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำ	2	บริเวณทำงาน
-ช่างเทคนิค	1	บริเวณทำงาน
-ช่างควบคุมเสียง	2	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่จัดรายการ	1	บริเวณทำงาน
3) ฝ่ายพักอาศัยชั่วคราว		
-หัวหน้างานที่พักผู้เดินทาง	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ประจำ	1	บริเวณเคาเตอร์
-นักการ	2	บริเวณทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากร	อัตรา(จำนวน)	องค์ประกอบ
5. แผนบริการโครงการ		
-หัวหน้าแผนกบริการโครงการ	1	บริเวณทำงาน
-เจ้าหน้าที่ธุรการโครงการ	1	บริเวณทำงาน
1) ฝ่ายสถานที่		
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคาร	2	บริเวณทำงาน
-หัวหน้าแผนกรักษาความปลอดภัย	1	บริเวณทำงาน
-พนักงานทำความสะอาด	3	บริเวณทำความสะอาด ห้องเก็บเครื่องมือ
-พนักงานขับรถ	3	บริเวณที่จอดรถ
-พนักงานครัว	7	ครัว
2) ฝ่ายซ่อมบำรุง		
-เจ้าหน้าที่	4	บริเวณทำงานรวม ห้องเก็บเครื่องมือ
3) ฝ่ายรักษาความปลอดภัย		
-หัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย	1	บริเวณทำงานรวม
-พนักงานรักษาความปลอดภัย	3	บริเวณทำงาน
4) ฝ่ายเทคนิค		
-เจ้าหน้าที่เทคนิค	1	บริเวณทำงาน (SHOP)
-ช่างศิลปกรรม	2	บริเวณทำงาน (SHOP)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ผู้ประกอบพิธีทางศาสนา แบ่งออกเป็น

1.1.1 การละหมาด

2.1.2 การแต่งงานพิธีนิกะห์

2.1.3 งานศพ

2.1.1 การละหมาด

มัสยิด หมายความว่า บ้านของอัลลอฮ์ คือสถานที่ใช้ประกอบศาสนกิจ (ละหมาด)

เพื่ออัลลอฮ์ (ซุบฮ์)

ข้อปฏิบัติของผู้ไปละหมาด ผู้ที่จะไปละหมาดวันศุกร์ควรปฏิบัติดังนี้

1. อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด คืออาบน้ำสุน์นัต
2. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย
3. ควร ไปถึงมัสยิดก่อนเวลาละหมาด ซึ่งเป็นเวลาที่สามารพบกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ส่งมอบความสันติสุขให้แก่กัน
4. เมื่อไปถึง(หากมีน้ำละหมาดแล้ว)ให้ละหมาดสุน์นัต 2รอกาอ์ต เพื่อเป็นการให้เกิดิแก่สถานที่ คือมัสยิด ซึ่งเรียกว่าหมาด ตะฮียะฮ์มัสยิด¹
5. เมื่อถึงเวลาอัสซัน(บิหลัน)จะทำการอะซาน² เพื่อประกาศเชิญชวนให้มาร่วมละหมาดมุสลิมจะทยอยเข้าสู่มัสยิด ระหว่างที่รอละหมาด ก็จะเป็นการสงบใจนั่งอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน เตรียมพร้อมที่จะละหมาดในวันศุกร์ ก่อนการละหมาดจะมีการกล่าว คุฏบะฮ์ (บรรยายธรรม) โดยอิหม่ามใน ขณะที่ฟังคุฏบะฮ์ทุกคนหันหน้าไปทางกิลัด (สำหรับไทยอยู่ทางทิศตะวันตก) ในมัสยิด
6. ก่อนละหมาดมุอะฮ์ (ละหมาดรวมกัน) จำนวนรอกาอ์ต ตามศาสนา บัญญัติ ผู้อาซาน (มุอัสซัน) ประกาศว่าการนมาซกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว (อิกอมาฮ์) เมื่อกล่าวจบมุสลิมจะลุกขึ้นยืนเข้าแถวเรียงกันตามแนวให้ตรงชิดไหล่ชนไหล่ โดยไม่ให้มีแถวข้างหน้าว่าง สงบใจ เมื่อเรียบร้อย อิหม่าม จึงนำละหมาด
7. เมื่อละหมาดเสร็จในทำนองนั้นจะทำการขอดุอาฮ์ (ขอพร) เสร็จแล้วจึง สลามกับผู้ร่วมละหมาด

¹ เนื่องจากพิธีกรรมทั้งหมดคือการละหมาด มีความแตกต่างกันเล็กน้อยตามแต่โอกาส

² การป่าวประกาศในทรวบว่าเข้าสู่เวลาละหมาด โดยให้กล่าววนอกมัสยิดเพื่อเรียกคนโดยมากจะกล่าวที่หออาซาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การละหมาดจะกระทำในวาระต่างๆ ศาสนบัญญัติ โดยมีละหมาดสำคัญอีก 2 วัน ได้แก่
 ละหมาดอิควันอิคิรฟิตรี¹ เมื่อมุสลิมเดินทางมาถึงมัสยิดจะทำการบริจาทาน

(ชะกาต)

โดยจะทำให้เสร็จสิ้นก่อนละหมาด ละหมาดวันอิคนี้มุสลิมจะทยอยมาตั้งแต่เวลา 07.00-08.00 น.
 มละเริ่มละหมาดประมาณ 10.00 น.

ละหมาดอิควันอิคิลอฎฮา² จะเริ่มละหมาดแต่เช้า (07.00 น.) เนื่องจาก หลัง
 ละหมาด

ต้องทำกูรบาน³ และนำมาทำอาหารรับประทานกัน

ในวันอิค¹ การละหมาดอื่นๆ เช่น ละหมาดขอฝน ละหมาดสุริยคราส-จันทรคราส
 จะกล่าว

คุฎบะฮ์ หลังจากละหมาดเรียบร้อยแล้ว

ในวันอิคถือเป็นงานรื่นเริง หลังจากเสร็จศาสนากิจ มุสลิมจะเดินทางเยี่ยมเยียนญาติผู้กัมพันท์และขอ
 อภัยต่อกัน อวยพรแก่กัน โดยอาจจะมีการจัดงานรื่นเริงอื่นๆที่ไม่ขัดกับหลักอิสลาม แต่จะไม่ไปเยี่ยมบูโบร์ ซึ่งขัด
 การวิญญูประสงค์ของวันอิค

¹ ละหมาดอิควันอิคิรฟิตรี ละหมาดอิควันอิคิลอฎฮา

² ละหมาดในวันออกบวช คือหลังจากการละศีลอดเดือนรอมฎอน

³ ละหมาดในวันออกญูญู เป็นวันที่ตรงกับที่พี่น้องมุสลิมเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ที่ มัคกะฮ์

พฤติกรรมผู้มาละหมาด

องค์ประกอบโครงการ

1.เดินทางมาโดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดินมา	ที่จอดรถยนต์รถมอเตอร์ไซด์รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
2.เดินมาจากภายในศูนย์ฯ	ทางเท้าจากส่วนต่างๆ
3.เดินสู่มัสยิด	ลานทางเข้ามัสยิด
4.ถอดรองเท้าเข้าสู่มัสยิด	บริเวณที่ถอดรองเท้าและที่เก็บรองเท้า แยกชาย-หญิง
5.เตรียมตัวละหมาด เข้าห้องน้ำ อ่างน้ำ เปลี่ยนเครื่องแต่ง	โถงทางเข้าแยกชาย-หญิง ห้องน้ำ-ตัวแยกชาย-หญิง ที่อ่างน้ำละหมาดแยกชาย-หญิง
6.ละหมาดตะสبیฮะตุลมัสยิด ¹	โถงละหมาดแยกชาย-หญิง
7.รอเวลาละหมาด สงบใจ อ่านอัล-กรุอาน พบปะ สนทนากับพี่น้องมุสลิม	มุมหนังสือในมัสยิดแยกชาย-หญิง โถง ระเบียบ ลานภายนอก โถงละหมาด
8. มุอัซซิน อาซาน	หออาซานหรือภายนอกมัสยิด ห้องเครื่องขยายเสียง
9. มุสลิม ทบอยเข้ามัสยิด	โถงทางเข้าแยกชาย-หญิง
10. อิหม่ามกล่าว คุฏบะฮ์ก่อนละหมาดเฉพาะวันศุกร์)	บนมิมบัทท์มีฮาบ กำแพงกิบละฮ์
11. มุอัซซินอีกอมะฮ์(กอมัต)	บริเวณมีฮาบด้านหน้า กำแพงกิบละฮ์
12. มุสลิม ลูกขึ้นจัดแถวตรงซิดด้านหน้าซิดใกล้	โถงละหมาดแยกชาย-หญิง
13. อิหม่ามนำละหมาด	บริเวณด้านหน้าสุดผนังกิบละฮ์
14. อิหม่ามนำขอดุอาฮ์(ขอพร)	บริเวณด้านหน้าสุดผนังกิบละฮ์
15. อิหม่ามกล่าว คุฏบะฮ์หลังละหมาด(เฉพาะวันอีด)	บนมิมบัร ² ที่มีอาบ กำแพงกิบละฮ์ ³
16. มุสลิมรูดุอาฮ์เสร็จแล้วสลามกันและกัน	โถงละหมาดแยกชาย-หญิง
17. ทำกุรบาน ทำอาหารรับประทานร่วมกัน(เฉพาะวันอิดิรฮัจญ์)	โถงเอนกประสงค์

¹ ชูมรรรมาศรรมาศ² มุขด้านหน้า³ ผนังที่ตั้งฉากกับทิศ กิบละฮ์ ทิศที่หันหน้าเมื่อละหมาด

พฤติกรรมผู้มาละหมาด

องค์ประกอบโครงการ

8. รับประทานอาหารร่วมกัน (เฉพาะวันศุกร์ที่มีผู้จัดเลี้ยง)	โถงเอนกประสงค์
9. พบปะ สนทนากับพี่น้องมุสลิม ละหมาด	โถง ระเบียบ สวนภายนอกโถง
10. เตรียมกลับ -เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว -เข้าห้องน้ำ อาบน้ำ	โถงทางเข้าออกชาย-หญิง ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและล็อกเกอร์ แยก ชาย-หญิง ห้องน้ำ-ส้วม
21. สวมรองเท้า	ที่เก็บรองเท้าและบริเวณใส่ รองเท้าแยกชาย-หญิง
22. เดินออกจากมัสยิด	ลานทางออก
23. รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่ห้องอาหารศูนย์
24. เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ
25. เดินทางกลับ โดยรถส่วนตัว จักรยาน โดยรถโดยสาร เดินกลับ	ที่จอดรถยนต์รวมมอเตอร์ไซค์รถ ที่จอดรถโดยสาร ทางเท้าออกจากโครงการ

2.1.2 การแต่งงาน(พิธีนิกะหุ)

การแต่งงานในอิสลามหมายถึง การที่ชายหญิงมาอยู่ร่วมกันในฐานะสามีภรรยา หรือคือการสร้างครอบครัวด้วยผ่านพิธีนิกะหะฮุ

จงประกาศนิกะหะฮุให้เป็นที่รู้และกระทำในมัตฮิด (คริมชี้)

ขั้นตอนการนิกะหะฮุ

1. การขอและตอบรับนิกะหะฮุโดยผู้ปกครอง(wali)ถามต่อหญิงที่จะนิกะหะฮุ หากยินยอมก็ประกอบพิธีได้
  2. เพื่อเป็นสิริมงคลของการประกอบพิธีต่างๆ โดยอัญเชิญพระมหาคัมภีร์อัล-กรุอาน
  3. กล่าว ญุฎษะฮุนิกะหะฮุ เพื่อเป็นการอบรมแก่เจ้าบ่าวในชีวิตสมรส ผู้อ่านอาจเป็นผู้ทำพิธีนิกะหะฮุหรือท่านอื่นที่มีความรู้ก็ได้
  4. การกล่าวเสนอและตอบรับนิกะหะฮุ ระหว่าง wali หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนเจ้าบ่าว โดยมีมรฮันและการรับรู้ของสักจีพยาน ซึ่งประกอบพิธีทุกท่านอยู่ในท่านั่ง
- เมื่อเสร็จพิธีมักมีการเลี้ยงอาหาร (กินบุญ) ซึ่งสามารถใช้พื้นที่ในมัตฮิด ได้หลังจาก

นั้นอาจมีการเลี้ยงฉลองหลังแต่งงาน(วะละมะฮะฮุ) ซึ่งต้องอยู่ในขอบเขตและหลักประหัยค์

¹ดูรายละเอียดพิธีกรรม

พฤติกรรมผู้มานิเทศ

องค์ประกอบโครงการ

1. เดินทางมาโดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดินมา	ที่จอดรถยนต์รถมอเตอร์ไซค์รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ ทางเท้าจากส่วนต่างๆ ลานทางเข้ามัสยิด บริเวณที่จอดรถ และที่เก็บรองเท้า แยกชาย-หญิง
2. เดินทางมาจากภายในศูนย์ฯ	โรงทางเข้าแยกชาย-หญิง ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและล็อกเกอร์ แยกชาย-หญิง ที่อาบน้ำละหมาดแยกชาย-หญิง
3. เดินสู่มัสยิด	โรงละหมาดแยกชาย-หญิง
4. ถอดรองเท้าเข้าสู่มัสยิด	บริเวณด้านหน้าสุดผนังกิบละฮ์ของ โรง ละหมาด
5. เตรียมตัวละหมาด เข้าห้องน้ำ อาบน้ำ เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว อาบน้ำละหมาด	ในโรงละหมาด บนมิมบักร์-ที่มีฮาบ-กำแพงกิบละฮ์ บนมิมบักร์-ที่มีฮาบ-กำแพงกิบละฮ์ ใน โรงละหมาด
6. ละหมาดคะฮ์ญะตุลมัศยิด	โรงเอนกประสงค์
7. เริ่มพิธีนิกะฮ์ -การขอและตอบรับนิกะฮ์ -อัญเชิญพระมหาคัมภีร์อัล-กรุอาน -กฏบะฮ์นิกะฮ์ -การกล่าวเสนอและตอบรับนิกะฮ์	โรงทางเข้าออกชาย-หญิง ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและล็อกเกอร์ แยกชาย-หญิง ห้องน้ำ-ส้วม
8. อาจมีการเลี้ยงฉลองหลังแต่งงาน (วะลิมะฮ์)	ที่เก็บรองเท้าและบริเวณใต้รองเท้าแยกชาย-หญิง
9. เตรียมตัวกลับ -เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว -เข้าห้องน้ำ อาบน้ำ	ลานทางออก ทางเดินสู่ห้องอาหารศูนย์ฯ ทางเท้ากลับสู่ส่วนต่างๆ
10.สวมรองเท้า	
11.เดินออกจากมัสยิด	
12.รับประทานอาหาร	
13.เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้มานิกะฮ์

องค์ประกอบโครงการ

14.เดินทางกลับ

- โดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน
- โดยรถโดยสาร	ที่จอดรถโดยสาร
- เดินกลับ	ทางเท้าออกจากโครงการ

2.1.3 งานศพ¹

ศูนย์ฯ จะมีรถบริการรับส่งมัยยิด 2 จากบ้านผู้ที่มีความประสงค์จะละหมาดที่มัสยิดนี้ โดยเมื่อมัยยิด มาถึงจะยกเข้าไปในมัสยิดบริเวณที่อิหม่ามนำละหมาดโดย

- มัยยิดชาย อิหม่ามจะยืนตรงกับศีรษะของมัยยิด ซึ่งวางอยู่เบื้องหน้า

- มัยยิดหญิง อิหม่ามจะยืนอยู่กลางลำตัวของมัยยิด

การละหมาดมัยยิด (ละหมาดญะนาซะฮ์) มี 4 ดักบิร³ ไม่มีการก้ม(รุกอ์)

และการกราบ(ตุญูด)เมื่อเสร็จจึงนำศพไปฝัง¹ โดยฝังศพตะแคงขวางหันหน้าไป

ทางกิบลัต

(ประเทศไทยอยู่ทางทิศตะวันตก) เรียกว่า หลุมตะอัด

¹ ฐานะเยียดพิธีกรรม

² ผู้ตายหรือศพ ภารภว่าคำว่า ."ฮัลลอสุกค์บับ" พร้อมกับยกมือขึ้นระดับหูและอลองมาจรดบริเวณราวมม การละหมาดทุกอย่างจะเริ่มด้วยการดักบิร

พฤติกรรมผู้มาละหมาดมัยยิด(ศพ)

องค์ประกอบโครงการ

1. ศูนย์ฯ ไปรับมัยยิดที่บ้าน	ที่จอดรถมัยยิด ทางรถออกโครงการ
2. นำมัยยิดมามัยยิด	ทางเข้ารถสู่โครงการสู่ ที่เทียบรถสู่มัยยิด
3. มัยยิดเข้ามัยยิดเตรียมละหมาดญะนาซะฮ์	ด้านหน้าสุดผนังกิบละฮ์ของ โถงละหมาด
4. เดินทางมาโดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน
- โดยรถโดยสาร	ที่เทียบรถโดยสาร
-เดินมา	ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
-เดินมาจากภายในศูนย์ ทางเท้าจากส่วนต่าง ๆ	
5.เดินสู่มัยยิด	ลานทางเข้ามัยยิด
6.ถอดรองเท้าเข้าสู่มัยยิด	บริเวณที่ถอดรองเท้า และที่เก็บรองเท้า
	แยกชาย-หญิง
7.เตรียมตัวละหมาด	โถงทางเข้าแยกชาย-หญิง
-เข้าห้องน้ำ อ่างน้ำ	ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง
-เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว	ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและล็อกเกอร์
	แยกชาย-หญิง
-อ่างน้ำละหมาด	ที่อ่างน้ำละหมาดแยกชาย-หญิง
8.อิหม่ามนำละหมาดขอพร	บริเวณด้านหน้าสุดผนังกิบละฮ์
	ถัดจากมัยยิด
9.นำศพสู่กุโบร์(สุสาน)	ที่เทียบรถมัยยิดสู่ทางรถออกโครงการ
10.เตรียมตัวกลับ	โถงทางเข้าออกชาย-หญิง
-เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว	ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและล็อกเกอร์ ชาย-หญิง
-เข้าห้องน้ำ อ่างน้ำ	ห้องน้ำ-ส้วม
11.สวมรองเท้า	ที่เก็บรองเท้าและบริเวณใส่รองเท้า
	แยกชาย-หญิง
12.เดินออกจากมัยยิด	ลานทางออก
13.รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่ห้องอาหารศูนย์ฯ
14.เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ
15.เดินทางกลับ	
-โดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน
- โดยรถโดยสาร	ที่รอรถโดยสาร
- เดินกลับ	ทางเท้าออกจากโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อเผยแพร่เป็นประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ผู้มาศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางศาสนา

ศูนย์ให้บริการข้อมูลการศาสนาอิสลามในห้องสมุด เปิดทำการ 6 วัน ตั้งแต่ วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ปิดวันอาทิตย์ ทำการตั้งแต่เวลา 08.30-16.00 น. ผู้มาศึกษาจะเดินทาง มาด้วย

รถส่วนตัว และรถโดยสารประจำทาง มาติดต่อที่สำนักงานหอสมุดกลางแล้วจึงเข้าไปรับ บริการใน

ฝ่ายต่างๆ แยกไปตู้ส่วนต่างๆ ของห้องสมุดดังนี้

ส่วนบริการห้องสมุด

ส่วนบริการพิเศษ

- ส่วนฉายภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ
- ห้องอ่าน ไมโครฟิล์ม
- บริเวณ อ่าน-ฟัง และชั้นวางเอกสาร
- ส่วนบริการถ่ายสำเนาเอกสาร (เอกชน)

หมายเหตุ โดยจะมีการปิดบริการชั่วคราวเพื่อละหมาดตามเวลา ที่ขงและบ่ายประมาณ 15.30 น. โดยใช้เวลา ประมาณ 10-30 น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้มาศึกษาค้นคว้าข้อมูล

องค์ประกอบ

โครงการ

1	เดินทางมาโดยรถส่วนตัว - โดยรถโดยสาร - เดินมา	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
2	เดินมาจากภายในศูนย์	ทางเท้าจากส่วนต่างๆ
3	เดินสู่หอสมุดกลาง	ลานทางเข้าหอสมุด
4	ฝากของ	เคาเตอร์ฝากของ
5	ติดต่อขอเข้าใช้ ทำบัตร บริการ ส่วนต่างๆ	สำนักงานบรรณรักษ์
6	ค้นหาแหล่งข้อมูล - ค้นหาหัวเรื่อง จากบัตรรายการ - ค้นหาหัวเรื่อง จากคอมพิวเตอร์	ส่วนบริการค้น รายการหนังสือห้องสมุด บริเวณตู้บัตรรายการ บริเวณที่ตั้งคอมพิวเตอร์ค้นรายการ
7	ค้นหาข้อมูลภาคเอกสาร - ค้นหาข้อมูลจากวารสาร - ค้นหาข้อมูลจากหนังสือ	ส่วนบริการห้องสมุด ส่วนวารสาร คูวารสารใหม่ คูวารสารเก่า ส่วนภาษาไทย ส่วนภาษาต่างประเทศ ส่วนหนังสืออ้างอิง
8	ค้นหาข้อมูลจากบริการอื่นๆ - ค้นหาข้อมูลจากภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ - ค้นหาข้อมูลจากไมโครฟิล์ม - ค้นหาข้อมูลจากแถบเสียง	ส่วนบริการพิเศษ ส่วนฉายภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ ห้องอ่านไมโครฟิล์ม บริเวณอ่าน ฟังและชันวางเอกสาร
9	ถ่ายสำเนาเอกสาร	ส่วนบริการถ่ายสำเนาเอกสาร
10	ยืมหนังสือ-คืนหนังสือ	สำนักงานบรรณรักษ์
11	เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
12	ออกจากห้องสมุด	จุดตรวจเช็คหนังสือยืม นำออก
13	เอาของที่ฝากไว้คืน	เคาเตอร์คืนของฝาก
14	ออกจากหอสมุดกลาง	ลานทางออกหอสมุดกลาง
15	รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่ห้องอาหารศูนย์
16	เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้มาศึกษาค้นคว้าข้อมูล

องค์ประกอบโครงการ

17 เดินทางกลับ

- โดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน
- โดยรถโดยสาร	ที่จอดรถโดยสาร
- เดินกลับ	ทางเท้าออกจากโครงการ

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและใช้สถานที่กิจกรรม

การจัดอบรม สัมมนาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งส่วนราชการที่ศูนย์จัดขึ้นและรวมทั้งเอกชน ที่เกี่ยวข้อง

ข้อกับศาสนาอิสลาม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

1 จัดอบรม สัมมนา ผู้อยู่ในท้องที่ ซึ่งไปมาสะดวก การประชุมไม่มีระยะยาวมาก ผู้มาประชุม

เดินทางมาประชุมด้วยรถส่วนตัวและรถโดยสารประจำทางเป็นครั้งคราว

2 จัดอบรมระยะยาว หรือจัดอบรมผู้ที่เดินทางมาจากต่างจังหวัด ซึ่งศูนย์เห็นว่าสมควรให้ที่พัก

เพื่อสะดวกแก่การดำเนินการประชุม สัมมนานั้น โดยจะพักที่พัสดุผู้เดินทางของศูนย์ฯ

การอบรมสัมมนาจะจัดที่ หอประชุมใหญ่ซึ่งมีห้องขนาดต่างๆ เพื่อความเหมาะสมกับขนาดและลักษณะกิจกรรมของการสัมมนานั้นๆ

หมายเหตุ โดยจะมีการหยุดกิจกรรมเพื่อละหมาดตามเวลา เทีซงและบ่าซ(ประมาณ 15.30 น.) โดยใช้เวลาประมาณ 10.30 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมและใช้สถานที่กิจกรรม **องค์ประกอบโครงการ**

1. เดินทางมาโดยรถส่วนตัว - โดยรถโดยสาร - เดินมา	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ ทางเท้าจากส่วนต่างๆ
2. เดินมาจากภายในศูนย์ฯ	ลานทางเข้าหอประชุมใหญ่
3. เดินสู่หอประชุมใหญ่	บริเวณป้ายบอกสถานที่ โถงทางเข้า
4. คูประกาศสถานที่ประชุม	บริเวณลงทะเบียน โถงหน้าห้องประชุม
5. ลงทะเบียน	สัมมนา
6. รอเวลาประชุม	โถงพักคอย ระเบียบ
7. รับอาหารว่าง	บริเวณเสริมอาหาร
8. เข้าประชุม	ห้องประชุมใหญ่ ห้องสัมมนาย่อย
9. พักการประชุม	โถงพักคอย ระเบียบ
10. รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่ห้องอาหารศูนย์ฯ
11. เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
12. เลิกประชุม	โถงทางออก
13. ออกจากหอประชุมใหญ่	ลานทางออกหอประชุมใหญ่
14. เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ
15. เดินทางกลับ โดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดินกลับ	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน ที่จอดรถโดยสาร ทางเท้าออกจากโครงการ

5) ผู้พักอาศัยชั่วคราว

ศูนย์ฯ จะมีที่พักชั่วคราวสำหรับมุสลิมที่ประสงค์ขอพัก โดยติดต่อขอเข้าพักได้ที่
 สำนัก

จุฬาราชมนตรี ในเวลาราชการ เมื่อพิจารณาเห็นเหมาะสมจะอนุมัติ ผู้เข้าพักจึงนำเอกสาร
 อนุญาตแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ที่พักผู้เดินทาง แล้วจึงเข้าสู่ห้องพักได้ตามระยะเวลา
 ที่อนุมัติ

ศูนย์ฯ ให้บริการอาหารเวลากลางคืนถึงเวลา 21.00 โดยบริการแยกต่างหากกับโรง
 อาหาร
 ของศูนย์ฯ

พฤติกรรมผู้พักอาศัยชั่วคราว

องค์ประกอบโครงการ

1. เดินทางโดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดิน	ที่จอดรถยนต์รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
2. ติดต่อขออนุมัติเข้าพักหรือขอพักต่อสำนักงานศูนย์ฯ ทางเท้าเข้าสู่สำนักงานศูนย์ฯ	
3. เดินทางจากสำนักงานศูนย์ฯ	ทางเท้าจากสำนักงานศูนย์ฯ
4. เดินทางสู่ส่วนที่พัสดุผู้เดินทาง	ลานทางเข้าส่วนที่พัสดุผู้เดินทาง
5. ติดต่อเพื่อเข้าพัก	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
6. เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
7. เข้าห้องพัก	ห้องพัก-ห้องในตัว
8. รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่โต๊ะอาหาร
9. ซัก-รีดผ้า	ห้องรับซัก-รีด
10. โทรศัพท	ที่ตั้งโทรศัพท์ภายในห้อง
11. แฝกซ์	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
12. แจ้งซ่อมอุปกรณ์ภายในห้อง	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
13. ออกไปข้างนอก ฝากกุญแจ	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
14. รับประทานอาหาร	ทางเดินสู่ส่วนห้องอาหาร
15. แจ้งออกจากห้องพัก(ภายในเวลากำหนด)	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
16. เดินทางออกจากส่วนที่พัสดุผู้เดินทาง	ลานทางออกจากส่วนที่พัสดุผู้เดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้พักอาศัยชั่วคราว

องค์ประกอบโครงการ

1. เดินทางกลับ

โดยรถส่วนตัว

ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน

โดยรถโดยสาร

ที่จอดรถโดยสาร

เดินทางกลับ

ทางออกจากโครงการ

6) ผู้มารับประทานอาหาร มาจัดเลี้ยงเช่น การฉลองหลังจากนิเคาะห์(วะลิมะฮ)

ศูนย์ฯ จะมีห้องอาหารมุสลิมซึ่งให้เอกชนเปิดประมูลเช่าบริการแก่มุสลิมทั่วไป เจ้าพนักงานในศูนย์ฯ โดยจะเปิดบริการตั้งแต่เวลา 08.00-21.00 น. นอกจากนั้นยังเปิดเพื่อการเป็นห้องจัดเลี้ยงบริการทั่วไปโดยทั้งหมดอยู่ในขอบเขตที่ไม่ขัดต่อหลักอิสลาม การจัดเลี้ยงนั้นติดต่อกับฝ่ายกิจกรรมของศูนย์ฯ ใช้ห้องสัมมนารองรับได้ 40-80 คน กับห้องประชุมใหญ่รองรับได้ 400-800 ที่นั่ง

พฤติกรรมผู้มางานจัดเลี้ยง

องค์ประกอบโครงการ

1. เดินทางมาโดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดินมา	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน ที่เทียบรถโดยสาร ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
2. เดินมาจากภายในศูนย์	ทางเท้าจากส่วนต่างๆ
3. เดินสู่ส่วนห้องอาหารศูนย์	ถนนทางเข้าส่วนห้องอาหารศูนย์ ติดต่อจัดเลี้ยง
4. ติดต่อ/จ่ายเงินค่าจัดเลี้ยงของห้องอาหาร	เคาเตอร์ติดต่อฝ่ายจัดประชุมสัมมนา กิจกรรมจัดเลี้ยง
5. คู่มือบอกห้องจัดเลี้ยง	บริเวณป้ายบอกสถานที่ โถงทางเข้า
6. ทางสู่ห้องจัดเลี้ยง	โถงทางเข้าห้องจัดเลี้ยง
7. รับประทานอาหาร กิจกรรม	ห้องจัดเลี้ยงรับประทานอาหารเช้า
8. ซื่อคูปองอาหาร	ซุ้มคูปอง
9. เลือกอาหาร ชำระค่าอาหารด้วยคูปอง	จุดจ่ายรับอาหาร
10. รับประทานอาหาร	ส่วนรับประทานอาหาร
11. เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
12. โทรศัพท์	บริเวณตู้โทรศัพท์
13. ออกจากส่วนห้องอาหารศูนย์	บริเวณทางส่วนห้องอาหารศูนย์
14. เดินกลับสู่ส่วนต่างๆ	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ
15. เดินทางกลับ โดยรถส่วนตัว โดยรถโดยสาร เดินกลับ	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน ที่จอดรถโดยสาร ทางเท้าออกจากโครงการ

7) ผู้มาติดต่อ

โดยสามารถแยกการติดต่อเป็นหน่วย 2 ส่วน ดังนี้

7.1 ส่วนราชการ

- ที่ปรึกษาโครงการ
- สำนักจุฬาราชมนตรี (ย่อย)
- สำนักเลขาธิการ โครง
- กองประสานราชการ ฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม

การติดต่อส่วนราชการจะทำการติดต่อได้ สำนักงานศูนย์กลางอิสลามทักษิณ ซึ่งเป็นที่ตั้งของ

หน่วยทุกหน่วยงาน โดยติดต่อที่ประชาสัมพันธ์ของศูนย์

7.2 ติดต่อกับผู้พักอาศัยชั่วคราว

ติดต่อได้ที่ ที่พักชั่วคราวผู้เดินทาง กับประชาสัมพันธ์ เพื่อติดต่อขอพบ

พฤติกรรมผู้มาติดต่อ

องค์ประกอบโครงการ

เดินทางมาโดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน
โดยรถสาร	ที่เทียบรถโดยสาร
เดินมา	ทางเท้าเข้าสู่โครงการ
เดินจากภายในศูนย์	ทางเท้าจากส่วนต่างๆ
ส่วนราชการ	
1. เข้าสำนักงานศูนย์	ลานทางเข้าสำนักงานศูนย์ฯ
2. ติดต่อผู้มาติดต่อราชการ	เคาเตอร์ ร.ป.ภ. โถงทางเข้า
3. ติดต่อที่ประชาสัมพันธ์ของสำนักงานศูนย์	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงพักคอย
4. เดินไปติดต่อยังหน่วยงานที่ต้องการ	ทางเดินสู่หน่วยงานต่างๆ และ โถงติดต่อ
5. พักคอยการติดต่อ	ส่วนโถงพักคอย
6. เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
7. โทรศัพท์	บริเวณตู้โทรศัพท์
8. บริการถ่ายสำเนาเอกสาร	บริเวณถ่ายสำเนาเอกสาร(เอกชน)
9. คืนบัตรติดต่อราชการ	เคาเตอร์ ร.ป.ภ. โถงทางออก
10. ออกจากสำนักงานศูนย์	ลานทางออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมผู้มาติดต่อ

องค์ประกอบโครงการ

ที่พักอาศัยชั่วคราวผู้เดินทาง

1. เดินสู่ส่วนที่พักเดินทาง	ลานทางเข้าส่วนที่พักผู้เดินทาง
2. ติดต่อกับผู้เข้าพัก	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
3. รับประทานอาหาร	โถงพักคอย
4. พบบปะเจรจา	โถงพักคอย ชาน
5. เข้าห้องส้วม	ห้องส้วมแยกชาย-หญิง
6. โทรศัพท์	ที่ตั้งโทรศัพท์ภายในห้อง
7. แฟกซ์	เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ โถงทางเข้า
8. เดินออกจากส่วนที่พักผู้เดินทาง	ลานทางออกจากส่วนที่พักผู้เดินทาง
เดินกลับส่วนต่างๆของศูนย์	ทางเท้ากลับส่วนต่างๆ
เดินทางกลับ	
โดยรถส่วนตัว	ที่จอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ รถจักรยาน
โดยรถโดยสาร	ที่จอดรถโดยสาร
เดินกลับ	ทางเท้าออกจากโครงการ

3.4 การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ และพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

3.4.1 การศึกษาวิเคราะห์กำหนดองค์ประกอบหลักของโครงการ

การพิจารณาหาองค์ประกอบหลักของโครงการ กำหนดขึ้นจาก 3 ประการ ดังนี้

1. พิจารณาจากหน้าที่ของมัสยิด
2. พิจารณาจากความเป็นมาของโครงการ
3. พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการ

ส่วนรายละเอียดองค์ประกอบหาได้จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

1. พิจารณาจากหน้าที่ของมัสยิด

องค์การอิสลาม ที่ปรากฏชัดในอัลกุรอานมีเพียงองค์การเดียวเท่านั้นคือ มัสยิดตามประวัติศาสตร์อิสลามระบุว่า มัสยิดนบี¹ ที่นครเมดีนะฮ์นั้นเป็นทั้งองค์การทางศาสนาและองค์การบริหารสังคม และประชาชาติไปพร้อม ๆ กัน มัสยิดจึงเป็นองค์การที่เราจะต้องฟื้นฟูบทบาท ให้ดำเนินรอยตามมัสยิดในยุคท่านนบี เท่าที่จะสามารถฟื้นฟูได้อย่างครบถ้วนก็ตาม

แม้ว่าสังคมมุสลิมจะมีองค์การสถาบันมากมาย แต่มัสยิดเท่านั้นที่อัลลอฮ์ (ซุบห) ได้ระบุในอัลกุรอานและนบีมุฮัมมัด (ซ็อลลา) ได้จัดตั้งไว้เป็นแบบอย่าง จึงกล่าวได้ว่า มัสยิด คือองค์การจัดตั้งของอิสลาม หรือมัสยิดคือสถาบันแห่งอิสลาม

โครงการศูนย์กลางอิสลามแห่งภาคใต้ จึงเปรียบเสมือนมัสยิดประจำภาค องค์ประกอบหลักของโครงการจึงต้องมีหน้าที่เพื่อการดังกล่าว

การศึกษาหน้าที่ของมัสยิดสามารถค้นคว้าได้จาก

1. บัญญัติเกี่ยวกับมัสยิดในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน
2. วจนะและจริยวัตร (สุนนะหฺ) ของท่านศาสดามุฮัมมัด
3. มติและข้อเสนอแนะขององค์การอื่น ๆ

หน้าที่

องค์ประกอบหลัก

1. เป็นสถานที่ประกอบการภักดีต่ออัลลอฮ์ (ซุบห)	มัสยิด
2. เป็นศาลากลางของเมือง ศาลาประชาคมเพื่อการปรึกษาหารือ ในกิจการอิสลามและสังคม	สำนักงานบริหารกิจการ และ ส่วนประชุม
3. เป็นสถานที่อบรมวิชาการอิสลามและวิชาชีพ	ส่วนศึกษาค้นคว้าและบริการ
4. เป็นสถานที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทาง	ส่วนพักอาศัยชั่วคราว

¹มัสยิดนบี สร้างขึ้นโดยนบีมุฮัมมัด (ดูรายละเอียดจากอาคารตัวอย่าง)

2. พิจารณาจากความเป็นมาของโครงการ	องค์ประกอบหลัก
1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการประกอบศาสนกิจ และการรวมตัวของมุสลิมทั่วประเทศ	มัชยิด
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหาร และประสานราชการ	สำนักงานบริหารกิจการ
3. เพื่อเป็นที่จัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาชุมชนมุสลิม	ส่วนจัดประชุม สัมมนา ที่คิงองค์กรเอกชน

3. พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการ	องค์ประกอบหลัก
1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการประกอบศาสนกิจของภาคใต้	มัชยิด
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารงานของจุฬาราชมนตรี (ช่อย)	สำนักจุฬาราชมนตรี
3. เพื่อเป็นที่อบรมสัมมนาเกี่ยวกับกิจการทางศาสนา(ราชการ/เอกชน) ส่วนศึกษาค้นคว้าและบริการ	ส่วนศึกษาค้นคว้าและบริการ
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางศึกษาค้นคว้าและบริการเกี่ยวกับศาสนา	ส่วนศึกษาค้นคว้าและบริการ
5. เพื่อเป็นศูนย์ประสานความร่วมมือระหว่างราชการกับชาวไทยมุสลิม และประชาชนทั่วไป	กองประสานราชการ ฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม

สรุปองค์ประกอบหลักของโครงการ

กิจกรรม	องค์ประกอบหลัก
1. ส่วนประกอบศาสนา	มัชยิด
2. ส่วนบริหารกิจการศาสนาอิสลามแห่งภาคใต้	สำนักจุฬาราชมนตรี (ช่อย) และกองประสานราชการกิจการศาสนาอิสลาม
3. ส่วนศึกษาค้นคว้า และบริการเกี่ยวกับศาสนา	หอสมุดกลาง
4. ส่วนกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนมุสลิม	หอประชุม สัมมนา
5. ส่วนสถานที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทาง	ส่วนพักอาศัยชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 การวิเคราะห์เชิงสถาปัตยกรรม

1 อาคารสำนักงาน

ลักษณะของอาคารสำนักงาน

-ลักษณะงานที่จำเป็นต้องติดต่อกับอื่น เช่นสำนักงาน ไปรษณีย์ ควรอยู่ในบริเวณที่สะดวกแก่การติดต่อกับส่วนสำนักงานที่ต้องอาศัยความสงบ และสมาธิในการทำงานควรจัดไว้ในบริเวณที่ไม่พลุกพล่าน

-การจัดสรรพื้นที่ควรยึดหลักการไหลเวียนของงาน และมีความเกี่ยวข้องกันของงานนั้น ๆ เช่น แผนการเงินและบัญชีควรอยู่ใกล้กัน แผนประชาสัมพันธ์ควรอยู่ในบริเวณที่ติดต่อกำ

-ควรมีการใช้พื้นที่อย่างประหยัด โดยยึดถือหลักการว่าไม่ทำให้ดูคับแคบบ้างคับบัญชาจะสามารถทำได้ง่าย และการติดต่อดสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถทำได้รวดเร็วขึ้น

-ม่าน ฉากกั้น หรือฝาผนังที่มีการเคลื่อนย้ายได้จะดีกว่าผนังถาวร

-งานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือจำเป็นต้องติดต่อกันบ่อย ๆ ควรมีตำแหน่งที่ใกล้กันเพื่อสะดวกในการติดต่อ ลดเวลาในการติดต่อ และลดระยะทางในการติดต่อ

-ที่นั่งของพนักงาน ควรอยู่ข้างหน้าหรือตำแหน่งที่ผู้บังคับบัญชาสามารถมองเห็นสะดวก

-จัดให้มีบริเวณพักผ่อนของพนักงาน

-ไม่ควรจัดตำแหน่งของโต๊ะพนักงานให้หันหน้าเข้าหาแสงสว่าง ควิจัดให้มีแสงสว่างส่องมาจากด้านบน หรือด้านข้าง หรือด้านหลังของพนักงาน

-ควรมีทางเดินระหว่างที่นั่งให้กว้างพอกันกับการสัญจร โดยไม่ชนโต๊ะอื่น หรือรบกวนกัน

-ควรมีจัดให้มีบริเวณทำงานที่มีเสียงดังอยู่ในบริเวณเก็บเสียง เพื่อไม่ให้รบกวนผู้อื่น

-เฟอร์นิเจอร์ และอุปกรณ์ควรจัดไว้เป็นแนวเส้นตรง เพื่อความเป็นสะดวกเรียบร้อย และการไหลของงานเป็นเส้นตรง

-ตำแหน่งห้องของผู้บริหารควรมีจะมีความโอโดง และอยู่ในตำแหน่งที่ดีในการควบคุมงาน

-มีที่จอดรถเพียงพอแก่การใช้งานมีความสะดวกในการจอดรถมีความปลอดภัยในการจอด

-มีการนำอุปกรณ์อาคารมาใช้ตามความเหมาะสมเช่น ลิฟท์ เครื่องปรับอากาศเป็นต้น

-ควรมีห้องเก็บของ เพื่อสำหรับการจัดเก็บของ แต่ละหน่วยงานในบริเวณที่เหมาะสม

-ห้องน้ำ-ห้องส้วม ตำแหน่งที่ตั้งควรมีความมิดชิด และแยกห้องชาย-หญิง

-ควรมีที่ระบายอากาศที่ดี แม้จะมีการใช้เครื่องปรับอากาศ แต่ควรมีช่องเปิดที่เพียงพอในการเปิดเพื่อระบายอากาศในกรณีที่เครื่องปรับอากาศเสียเป็นต้น

-มีส่วนโถงต้อนรับที่กว้างขวาง และสะดวกในการเข้าถึงมากที่สุด

-มีการนำการจัดภูมิสถาปัตยกรรมเข้ามาช่วยในการตกแต่งอาคารให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในด้านความสวยงาม และเป็นการป้องกันความร้อน กันเสียง กันฝุ่น โดยวิธีธรรมชาติซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลด้านลบแก่ส่วนรวมหรือสภาพแวดล้อม

2. ห้องฝึกอบรม

ห้องฝึกอบรม จะเป็นห้องที่ใช้อบรม ประชุม กิจกรรม เป็นหมู่คณะ

ลักษณะห้องฝึกอบรมที่จะใช้จากการวิเคราะห์พบว่าควรให้แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพราะเป็นรูปร่างที่ง่ายต่อการออกแบบ แต่มักจะเกิดการสะท้อนของเสียง แต่สามารถแก้ไขได้ด้วยการกรุผนังหรือเพดานด้วยวัสดุดูดเสียงหรือผนังด้านข้างไม่ให้ขนานกัน

สัดส่วนของห้องประชุม

สัดส่วนของอาคารที่กว้าง และตื้นจะดีกว่าอาคารที่แคบ และลึกเพราะจะทำให้ระยะเวลาการมองและการฟังอยู่ใกล้เวทีมากกว่าผนังของห้องประชุม

ผนังของห้องมีผลโดยตรงต่อการสะท้อนของเสียง การออกแบบผนังจะต้องทำให้ผนังสามารถสะท้อนและบังคับทิศทางของเสียง ให้ได้ยินทั่วถึงภายในอาคารแสดง และสร้างการสะท้อนของเสียงที่เหมาะสม ไม่ทำให้เกิดการรบกวนจากสะท้อนนั้น

ก. ผนังด้านข้าง มีหน้าที่ช่วยส่งเสริมให้เสียงไปอยู่แถวหลัง วิธีที่ช่วยได้คือ

1. ปรับวัสดุผิวผนังด้านข้างให้มีลักษณะการแพร่กระจาย
2. ใช้วัสดุผิวผนังประเภทดูดกลืนเสียง
3. เบนผนังด้านข้างเข้าหากันหรือออกจากกัน

ข. ผนังด้านหลังมีบทบาทสำคัญในการช่วยสะท้อนเสียงลงสู่ผู้ชมที่นั่งแถวหลัง ทำให้ผู้ชมที่นั่งอยู่แถวหลัง ได้ยินเสียงที่กังวาลและชัดเจนมากขึ้น แต่ข้อควรระวังสำหรับผนังด้านหลังคือการสะท้อนเสียงมากที่สุด เพดานจะต้องสามารถสะท้อนเสียงให้ได้สัดส่วนที่มีเสียงต่อให้มีความดังเพิ่มขึ้นเพดานควรมีความสูงประมาณ $1/3$, $2/3$ ของความกว้างของห้อง

3. โรงอาหาร

กลุ่มเป้าหมายหลักผู้ใช้โรงอาหาร คือ 1. เจ้าหน้าที่ ประชาชนทั่วไป 2. ผู้เข้าอบรม ซึ่ง 2 กลุ่ม

ได้ถูกนำมาวิเคราะห์แล้วเห็นว่าควร ใช้ 2 แบบ ให้ตรงกับผู้ใช้ทั้งสอง

1. เจ้าหน้าที่ ประชาชนทั่วไป ควรใช้แบบขายเป็นช่อง ๆ คือการจัดแบ่งเป็นบริเวณจำหน่ายเป็นอาหารสำเร็จเรียบร้อยแบบแล้ว อาจจะมีที่ประกอบอาหารเล็ก ๆ น้อยๆ เช่น ก๋วยเตี๋ยว

หรือถ้าหรับอุ่นอาหาร และมีบริเวณชำระล้างจานอยู่ด้านหลังของช่องจำหน่ายอาหาร การใช้บริการระบบนี้จะต้องช่วยตัวเอง คือเดินซื้ออาหาร และชำระเงินเรียบร้อยในแต่ละช่อง

2. ผู้เข้าอบรม ควรใช้แบบคาเฟ่ที่เรีย

- 1) เป็นการเตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า
- 2) ให้ผู้ใช้บริการช่วยตนเอง
- 3) เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 4) บริการอาหารได้ที่ละมาก ๆ

เนื้อที่ที่ต้องการของบริเวณรับประทานอาหาร 1.10-1.30 ตาราง/คน เรือที่ครัวต่อ 1/3 ของบริเวณรับประทานอาหาร โดยแยกรายละเอียดออกเป็น

- 1) บริเวณปรุงอาหาร
- 2) เกือบของ
- 3) ซักล้าง
- 4) เกือบขยะ

4. ห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของโครงการ หนังสือส่วนใหญ่เกี่ยวกับด้านศาสนา วิชาการอาชีพ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
พื้นฐานการออกแบบ

1. จัดให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับเก็บหนังสือที่พิมพ์อื่น ๆ เนื้อที่สำหรับการบริหารของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเนื้อที่สำหรับผู้ใช้ห้องสมุด โดยพิจารณาจำนวนนักศึกษาเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ลักษณะของหนังสือสิ่งพิมพ์ เอกสาร ชนิดของการบริการและจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

2. บริเวณห้องสมุดจะต้องมีทางที่จะสามารถควบคุมการเข้าออกของผู้ใช้ห้องสมุดอย่างรัดกุม

3. การจัดพื้นที่ใช้สอย และการจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายใน เป็นไปตามลักษณะหน้าที่ของงานห้องสมุด

4. จัดให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ วัสดุที่ใช้ทำพื้นและเพดานควรเป็นวัสดุเก็บเสียง

5. ควรติดตั้งเครื่องปรับอากาศ อย่างน้อยในห้องอาหาร หนังสือ

6. ครุภัณฑ์ของห้องสมุดควรออกแบบให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพคงทน

ข้อพิจารณาในการออกแบบ

1. โต๊ะ-จ่าย-รับหนังสือ (CIRCULATION DESK)

- 1) จัดเตรียมเนื้อที่สำหรับ
  - ก. ลงทะเบียนของผู้อ่าน และออกบัตรให้ผู้อ่าน
  - ข. ตรวจสอบหนังสือที่ยืม และลงบันทึกทั้งปีการยืม
  - ค. รับคืนหนังสือ และลงบันทึกการคืนหนังสือ
- 2) ควบคุมการเข้าออกของผู้ยืมหนังสือ และผู้ใช้ห้องสมุดให้เป็นไปด้วยความคล่องตัวและรัดกุม
- 3) เป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายให้บริการ และสอบถาม

2. ชั้นวางหนังสือ SHELVING

การเริ่มต้นออกแบบมักเริ่มต้นจากการกำหนดขนาดและการวางผังของชั้นหนังสือ สถาปนิกผู้ออกแบบจะต้องมีความเข้าใจกรรมวิธีของการเก็บหนังสือ ขนาดมาตรฐานของชั้น เพื่อการออกแบบให้ประหยัดและเป็นพื้นฐาน เช่นการออกแบบชั้นวางหนังสือ 7 ชั้น แทนที่จะเป็น 6 ชั้น เพราะจะได้เพิ่มพื้นที่วางหนังสือมากขึ้นได้ 1/6 เท่า หรือการลดขนาดทางเดินในห้องสมุดลง เหลือเท่าที่จำเป็นก็สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้อีกมากเหล่านี้จะมีผลต่อความสูงของเพดาน จำนวนชั้นของอาคารระบบ โครงสร้างระบบ ไฟฟ้า และอุปกรณ์ห้องสมุดต่าง ๆ

3. ตู้เก็บรายการรายชื่อ (CATALOGUE)

ตู้เก็บรายการนี้เป็นตู้เก็บรายชื่อหนังสือและตัวอย่าง โดยแยกออกเป็นประเภทอย่างมีระเบียบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการที่จะค้นหาหนังสือที่ต้องการด้วยความรวดเร็วสะดวก ตำแหน่งของตู้โดยปกติวางไว้ใกล้ทางเข้า และจัดรวมอยู่ในฝ่ายทะเบียนประวัติ

4. จำนวนเล่มของหนังสือที่บรรจุบนชั้น

ในการประมาณจำนวนเล่มหนังสือที่นำไปเก็บบนชั้น ใช้เป็นมาตรฐานหนังสือโดยทั่วไปวางบนชั้นในช่วงความยาวต่อ 1 หน่วย อาจจะเป็นความยาวช่วงละ 1 ฟุต หรือ 1 เมตร หรือขนาดอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อจะคำนวณจำนวนหนังสือในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดความจุของหนังสือในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดความจุของหนังสือที่เก็บบนชั้น

5. โต๊ะอ่านหนังสือ

นับว่าเป็นครุภัณฑ์ของห้องสมุดที่สำคัญ ผู้ใช้ห้องสมุดจะต้องมีความสบายต่อการใช้โต๊ะอ่านหนังสือ เพื่อให้มีความรู้สึกอยากจะใช้ห้องสมุด ดังนั้นขนาดของโต๊ะอ่านหนังสือจะมีการขนาดฐานไว้ เช่น โต๊ะสำหรับผู้ใหญ่จะสูง 30 นิ้ว (76 ซม.) เก้าอี้ 18 นิ้ว (45.5 ซม.) แต่อย่างไรก็ตาม ขนาดมาตรฐานดังกล่าวเมื่อใช้กับคนเอเชียก็มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

6. เก้าอี้สำหรับห้องสมุด ที่ใช้กันทั่วไปแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ

- 6.1 เก้าอี้สำหรับนั่งเขียนหนังสือ (เป็นต้นแบบของทั้งหมด) ลักษณะเป็นเก้าอี้ขนาดเล็กที่นั่งสบาย เหมาะสำหรับนั่งเขียนหนังสือในระยะเวลาานาน ๆ ควรออกแบบให้เป็นเบาะที่นั่งนุ่มและมีพนักพิงหลัง
- 6.2 เก้าอี้สำหรับนั่งพิมพ์ดีด การออกแบบต้องให้มีมือทั้ง 2 ข้าง มีความคล่องตัวเพื่อความสะดวกในการทำงาน

7. สวนบรรณารักษ์และซ่อมแซมหนังสือ

- 7.1 ห้องทำงานบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ ซึ่งควรอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการทำงาน สามารถเข้าถึงได้จากห้องอ่านหนังสือ และมีทางเข้าพิเศษของบรรณารักษ์ เพื่อความสะดวกในการทำงาน
- 7.2 ห้องเก็บหนังสือเป็นห้องสำหรับเก็บหนังสือที่รับมาใหม่ สำหรับบรรณารักษ์ทำการคัดเลือกจัดหมวดหมู่ ควรอยู่ใกล้ห้องบรรณารักษ์มีทางเข้าพิเศษด้านหลัง เพื่อความสะดวกในการส่งหนังสือ

3.4.3 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

1. มัสยิด

กำหนดจำนวนผู้ใช้อาคารมัสยิด

จำนวนผู้มาละหมาดวันศุกร์สูงสุด	2500 คน ¹
--------------------------------	----------------------

การกำหนดจำนวนผู้มาละหมาดภายนอกอาคาร (ลานโล่ง)²

จำนวนผู้มาละหมาดในวันอีดี ³ ทั้งสองสูงสุด	3000 คน ⁴
--	----------------------

สัดส่วนระหว่างชายหญิงที่มาละหมาด มีความแปรผันตามที่ตั้งของมัสยิดกับชุมชนโดยรอบโดยเป็นหญิง ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้มาละหมาดวันศุกร์สูงสุด⁴

ดังนั้นจำนวนผู้มาละหมาดเป็นชาย	2000 คน
จำนวนผู้มาละหมาดเป็นหญิง	500 คน

การคิดพื้นที่แบ่งตามส่วนที่สำคัญดังนี้

1.1 ลานทางเข้ามัสยิด และส่วนประกอบศาสนากิจในวันสำคัญ

1.2 โถงทางเข้าแยก ชาย - หญิง

-บริเวณ โถงทางเข้า

-บริเวณที่ถอดเก็บรองเท้า และล็อกเกอร์เก็บของ

-บริเวณที่อาบน้ำละหมาด

-ห้องน้ำ-ส้วมเปลี่ยนเสื้อผ้า แยกชายหญิง

1.3 โถงละหมาดแยกชาย-หญิง

-มุมอ่านหนังสือ

-ระเบียบรอบเพื่อการขยายตัว

¹ดูรายละเอียดหัวข้อ ผู้ใช้โครงการ

²ในสมัยศตวรรษฮัมหมัด (คือกคศฯ) จะละหมาดในวันอีดีทั้งสอง ภายนอกอาคารบริเวณลานโล่งหน้ามัสยิด

³เป็นวันสำคัญทางศาสนาที่มีผู้มาละหมาดสูงสุด

⁴ดูรายละเอียดผู้ใช้โครงการ

-ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าแยกชาย-หญิง

จากการศึกษาอาคารตัวอย่าง¹ พบว่า มี 2.5% ของผู้มาละหมาดทั้งหมดที่จะเปลี่ยนชุด

ชาย 2000 คน จะมีผู้เปลี่ยนชุด² 50 คน

หญิง 500 คน จะมีผู้เปลี่ยนชุด³ 13 คน

จำนวนดังกล่าวจะทยอยกันมาในช่วงเวลา 30 นาที ก่อนถึงเวลาเข้าละหมาด

เวลา 3 นาที ชาย เปลี่ยนชุด 5 คน ใช้พื้นที่ $5(1.5 \times 0.9) = 6.75$ ตรม.

เวลา 5 นาที หญิง เปลี่ยนชุด 3 คน ใช้พื้นที่ $3(1.5 \times 0.9) = 4.06$ ตรม.

รวม Circulation 30%

(ช่วงเวลาเปลี่ยนชุดโดยประมาณ)

ชาย 8.75 ตรม.

หญิง 5.26 ตรม.

-ที่อาบน้ำละหมาด เป็นบริเวณชำระร่างกายเข้าสู่มัสยิด โดยจัดแยกชาย-หญิง

จำนวนผู้ที่อาบน้ำละหมาดจากการทยอยเข้าสู่มัสยิดช่วงเวลา 30 นาทีก่อนละหมาด โดยอาบน้ำละหมาดประมาณ 1 นาทีต่อคน

ชาย	ในเวลา 30 นาที	คนใช้ได้ 30 คน	ใช้ที่ทำความสะอาด	1 ที่
		2000 คน	ใช้ที่ทำความสะอาด	67 ที่
			1 ที่ใช้พื้นที่	1 ตรม.
			67 ที่ใช้พื้นที่	66 ตรม.
หญิง	ในเวลา 30 นาที	คนใช้ได้ 30 คน	ใช้ที่ทำความสะอาด	1 นาที
		500 คน	ใช้ที่ทำความสะอาด	17 นาที
			1 ที่ใช้พื้นที่	1 ตรม.
			17 ที่ใช้พื้นที่	17 ตรม.

หมายเหตุ ในการละหมาดวันอิคดิอ์ฎฮาและอิลฟีตุร จำนวนที่อาบน้ำละหมาดสามารถใช้ได้อย่างเพียงพอเพราะคนจะทยอยมา ตั้งแต่ 7.00-9.00 น. เป็นเวลาถึง 2 ชั่วโมง

¹จากการสำรวจมัสยิดกลางยะลา

²โดยมากจะเปลี่ยนเฉพาะกางเกงที่สกปรกเป็นโสร่งละหมาด

³หากเสื้อผ้าสะอาดจะสวมชุดละหมาด (ผ้าตาละกง) และเปลี่ยนผ้าถุง

1.3 โถงระฆาตแยกชาย-หญิง

คิดพื้นที่จาก ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการระฆาตสูงสุด คือ การสูด¹

$$1 \text{ คน ใช้พื้นที่ประมาณ} = 1.25 \times 0.75 \text{ ตรม.} = 0.9375 \text{ ตรม.}$$

$$2000 \text{ คน (ชาย)} = 1875.00 \text{ ตรม.}$$

$$500 \text{ คน (หญิง)} = 488.75 \text{ ตรม.}$$

รวม Circulation (25)%

พื้นที่ (ชาย)	= $1875 \div 468.75$	= 2344 ตรม.
พื้นที่ (หญิง)	= $468.75 \div 117.18$	= 586 ตรม.

- ผนัง² ที่มีขนาด³ มีพื้นที่ประมาณ = 9 ตรม.

รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด = 2539 ตรม.

- มุมหนังสือ เป็นที่เก็บคัมภีร์อัลกุรอาน หะดีษ รวมอยู่บริเวณผนังด้านหนึ่งโดยรวม

อยู่ในโถงระฆาต จำนวนหนังสือจากการสำรวจมัสยิดกลางยะลา พบว่า

มีชั้นวางหนังสือที่มีผู้ใช้เป็นจำนวน 60 เล่มต่อจำนวนผู้มาละหมาดวันศุกร์มากที่สุด 800 คน

$$= 0.075 \text{ เล่ม/คน}$$

ฉะนั้น จำนวนผู้มาละหมาดวันศุกร์ ชาย 2000 คน = 150 เล่ม

จำนวนผู้มาละหมาดวันศุกร์ หญิง 500 คน = 38 เล่ม

พื้นที่ต่อหนังสือ 1 เล่ม = $0.08 \times 0.20 = 0.160$ เล่ม

(แบ่งเก็บหนังสือเป็น 3 ชั้น)

พื้นที่เก็บหนังสือ ชาย = $0.16 \times 150 / 3 = 8$ เล่ม

พื้นที่เก็บหนังสือ หญิง = $0.16 \times 38 / 3 = 2$ เล่ม

¹ คือ การก้มกราบ (ดูรายละเอียดหัวข้อพิธีกรรม)

² คือ ชุมด้านหน้า (ดูรายละเอียดหัวข้อส่วนประกอบ)

³ คือ ธรรมชาติ (ดูรายละเอียดหัวข้อส่วนประกอบ)

1.4 ระเบียบ รอบ โถงละหมาด

ในโครงการนี้จัดพื้นที่ละหมาดวันอีดตามแบบฉบับของท่านศาสดามุฮัมมัด คือจัดนอกมัสยิดบริเวณลานโถง ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่ไม่อำนวยความสะดวกการละหมาดกลางแจ้ง จึงจะจัดละหมาดภายใน

อาคารมัสยิด กำหนดรองรับการละหมาดได้สูงสุด	2500 คน
จำนวนผู้มาละหมาดในวันอีด ¹ ทั้งสองสูงสุด	3000 คน ²
ฉะนั้น หากมีการละหมาด วันอีดภายในมัสยิดจะมีจำนวนเกิน	500 คน
โดยจำแนกเป็น ฝ่ายหญิง (1 ใน 5 ของจำนวนชาย)	100 คน
ฝ่ายชาย	400 คน

ซึ่งจะเป็นจำนวนที่ละหมาดบริเวณ ระเบียบและ โถงทางเข้า

$$1 \text{ คน ใช้พื้นที่ประมาณ} = 1.25 \times 0.75 \text{ ตรม.} = 0.9375 \text{ ตรม.}$$

$$400 \text{ คน (ชาย)} = 375 \text{ ตรม.}$$

$$100 \text{ คน (หญิง)} = 93.75 \text{ ตรม.}$$

รวม Circulation 25%

$$\text{พื้นที่ (ชาย)} = 3745 \div 93.75 = 468.75 \text{ ตรม.}$$

$$\text{พื้นที่ (หญิง)} = 93.75 \div 23.43 = 117.18 \text{ ตรม.}$$

$$\text{พื้นที่โถงทางเข้าชาย} = 200 \text{ ตรม.}$$

$$\text{พื้นที่โถงทางเข้าหญิง} = 50 \text{ ตรม.}$$

$$\text{ฉะนั้น พื้นที่ระเบียบอย่างน้อย ชาย } 468.75 - 200 = 268.75 \text{ ตรม.}$$

$$\text{หญิง } 117.18 - 50 = 67.18 \text{ ตรม.}$$

1.5 หออาซาน

เป็นบริเวณที่อยู่ภายนอกโถงละหมาดเพื่อการอาซาน (ประกาศเชิญชวนให้มาร่วมละหมาด) โดยบิหลัน โดยมากจะเป็นหอคอยสูง³ เพื่อช่วยให้เสียงได้ยินทั่วออกไป

¹ เป็นวันสำคัญทางศาสนาที่จะมีผู้มาละหมาดสูงสุด

² ผู้ใช้โครงการ

³ คุรอะลอะฮ์เศาะอ์ส่วนประกอบมัสยิด

พื้นที่ใช้สำหรับอาชาน คือพื้นที่ยืน 1 คน เป็นพื้นที่ 1.20×1.20 ตรม. = 1.44 ตรม.

(ปัจจุบันใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อช่วยกระจายเสียงออกไปไกล

-ห้องเครื่องขยายเสียง เป็นพื้นที่ 2.00×2.00 ตรม. = 4.00 ตรม.

รวมเป็นพื้นที่

5.44 ตรม.

1.6 โถงอเนกประสงค์

จุดประสงค์ของโถงนี้ เป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารร่วมกัน¹ โดยสามารถใช้ พื้นที่ร่วมกับพื้นที่โถงละหมาด โถงทางเข้า และระเบียงได้

จากการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย การรับประทานอาหารล้อมวงต่อภาค 1 ภาค รวมทางเดิน รอบนั่งรับประทานอาหาร 6 ที่ จะใช้พื้นที่ทั้งสิ้น $2.50 \times 2.50 / 6 = 1.04$ ตรม./คน

รองรับ 3000 คน จะใช้พื้นที่ทั้งสิ้น $3000 \times 1.04 = 3125$ ตรม.

โถงทางเข้ามีพื้นที่ 336 ตรม.

โถงละหมาดมีพื้นที่ 2539 ตรม.

ระเบียง มีพื้นที่ 250 ตรม.

3125 ตรม.

ฉะนั้นจึงสามารถใช้พื้นที่ร่วมกับพื้นที่ดังกล่าวแล้วได้ทั้งหมด

-ส่วนเตรียมอาหาร โดยคิดเป็น 50% ของพื้นที่รับประทานอาหาร จัดเป็นพื้นที่ในลานโล่ง เป็นพื้นที่ 1562 ตรม.

-ห้องเก็บของ จัดเก็บร่วมกับส่วนโรงอาหาร

1.7 ห้องส่วนบริการ

-เก็บของทำความสะอาด ขนาด 3.00×2.00 6 ตรม.

-ห้องเครื่องระบบต่างๆ คิดเป็น 26 ต่อพื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย 3280.3 ตรม. ห้องเครื่องขนาด ตรม.

1.8 ที่เทียบรถส่วนบุคคล เพื่อส่งมัยยิด (ศพ) และเป็นเส้นทางบริการด้วย

รวมพื้นที่ส่วนมัยยิด 3938 ตรม.

¹เรียกว่า "กินบุญ" เป็นการเลี้ยงอาหาร โดยจะรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นวงล้อมอาคารของคาวหวานนั่งรับประทานกับพื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สำนักงานบริหารกิจการอิสลามกลางแห่งภาคใต้

2.1 ที่ปรึกษาโครงการ

1. ห้องทำงานผู้อำนวยการศูนย์

-ส่วนทำงาน	4.50x4.00	=	18.00 ตรม.
-ห้องรับแขก 6 คน	4.00x3.00	=	12.00 ตรม.
รวมพื้นที่		=	30.00 ตรม.

รวม Circulation 30%

-ห้องน้ำห้องส้วม	3.00x4.00	=	12.00 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	51.00 ตรม.

2. ห้องทำงานคณะกรรมการที่ปรึกษา (10 คน)

-ส่วนทำงาน	4.00x6.00	=	24.00 ตรม.
-ส่วนรับแขก	2.00x3.00	=	6.00 ตรม.
รวมพื้นที่		=	30.00 ตรม.

รวม Circulation 30 %

รวมพื้นที่		=	39.00 ตรม.
รวมพื้นที่ฝ่ายที่ปรึกษาโครงการ		=	90.00 ตรม.

2. ฝ่ายบริหาร

2.1 สำนักจุฬาราชมนตรี (ย่อย)

1. ห้องทำงานเลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี

-ส่วนทำงาน	4.00x3.00	=	12.00 ตรม.
-ส่วนรับแขก	2.00x3.00	=	6.00 ตรม.
รวมพื้นที่		=	18.00 ตรม.

รวม Circulation 30%

รวมพื้นที่		=	23.4 ตรม.
------------	--	---	-----------

2. ฝ่ายบริหารงาน-ธุรกิจ

-ส่วนทำงานหัวหน้าฝ่าย	2.50x4.00	=	10.00 ตรม.
-ส่วนเจ้าหน้าที่ 2 คน	2.5x2.5	=	12.50 ตรม.
รวมพื้นที่		=	22.50 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	6.75 ตรม.
รวมพื้นที่		=	28.80 ตรม.

3. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

-หัวหน้างาน	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-ส่วนเจ้าหน้าที่ 3 คน	2.40x2.70	=	19.44 ตรม.
รวมพื้นที่		=	29.52 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	38.52 ตรม.

4. ฝ่ายวิชาการ

-ส่วนเจ้าหน้าที่ 1 คน	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	3.02 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	14.00 ตรม.

5. ฝ่ายกฎหมาย (นิติศาสตร์)

-ส่วนเจ้าหน้าที่ 1 คน	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	3.02 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	14.00 ตรม.

6. ตรวจสอบและรับรองฐานะมุสลิม

-หัวหน้างาน	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-เจ้าหน้าที่ 1 คน	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
-ส่วนเก็บเอกสาร	3.00x2.00	=	6.00 ตรม.
รวมพื้นที่		=	22.56 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	6.70 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	29.00 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ฝ่ายการเงิน

-เหรียญกษาปณ์	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-สมุดบัญชี	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-สวัสดิการ	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
รวมพื้นที่		=	30.24 ตรม.
Circulation 30%		=	9.00 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	39.24 ตรม.

8. ฝ่ายกิจการอัยย์

-หัวหน้าฝ่าย	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน 1 คน	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	16.56 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	5.00 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	21.56 ตรม.

9. งานกิจการต่างประเทศ

-หัวหน้างาน	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-เจ้าหน้าที่ 1 คน	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	16.56 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	5.00 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	21.56 ตรม.

10. บริการทั่วไป

-เจ้าหน้าที่ประจำงาน 1 คน	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	6.48 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	1.90 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	7.67 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ฝ่ายจัดหาทุน

-เจ้าหน้าที่ประจำงาน 1 คน	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	6.48 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	1.90 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	7.69 ตรม.

12. ฝ่ายบริการ

-นักรการ ห้องพัก	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
-พนักงานทำความสะอาด	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	12.96 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	3.80 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	16.40 ตรม.

13. ห้องประชุม 15 ที่นั่ง 8.00x5.00 = 40.00 ตรม.

14. บริเวณจัดเอกสาร 4.00x3.00 = 12.00 ตรม.

15. บริเวณเตรียมอาหาร 3.00x2.00 = 6.00 ตรม.

16. โถงพักคอย และเคาร์เตอร์ติดต่อกัน = 6.00 ตรม.

17. ห้องน้ำแยกชาย-หญิง

คิดพื้นที่ต่อหน่วยสุขภัณฑ์ดังนี้ 75 ตรม. ต่อส้วม 1 ที่ โถปัสสาวะ 1 ที่ อ่างล้างน้ำ 1 ที่

	429 ตรม.	6 ที่	6 ที่	6 ที่
ชาย ส้วม	6(1.5x0.9)	=	8.10 ตรม.	
โถปัสสาวะ	6(0.8x1.0)	=	4.80 ตรม.	
อ่างล้างมือ	6(0.8x0.6)	=	2.88 ตรม.	
ชายรวมพื้นที่เป็น (รวม Circulation)		=	20.51 ตรม.	
หญิง ส้วม	6(1.5x0.9)	=	8.10 ตรม.	
อ่างล้างมือ	6(0.8x1.0)	=	2.88 ตรม.	
หญิงรวมพื้นที่เป็น (รวม Circulation)		=	14.27 ตรม.	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. ห้องเครื่องงานระบบต่าง ๆ   3.00x2.00   =   6.00 ตรม.

รวมพื้นที่ทั้งหมด	=	470 ตรม.
-------------------	---	----------

2. สำนักเลขานุการ โครงการ

1) แผนกบริหารงาน

-ห้องประธานโครงการศูนย์   3.00x3.00   =   9.00 ตรม.

-ส่วนทำงานเลขานุการ   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

รวมพื้นที่   =   15.48 ตรม.

รวม Circulation 30%   =   4.64 ตรม.

รวมพื้นที่ทั้งหมด   =   20.20 ตรม.

2) แผนกธุรการ

-ส่วนทำงานหัวหน้าแผนก   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

-เจ้าหน้าที่ประจำงาน 4 คน   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

รวมพื้นที่   =   32.4 ตรม.

รวม Circulation 30%   =   9.72 ตรม.

รวมพื้นที่ทั้งหมด   =   42.10 ตรม.

3) แผนกงานอุทธรณ์

-หัวหน้าแผนก   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

-เจ้าหน้าที่ประจำงาน 2 คน   2.40x2.70   =   12.96 ตรม.

รวมพื้นที่   =   19.44 ตรม.

รวม Circulation 30%   =   5.83 ตรม.

รวมพื้นที่ทั้งหมด   =   25.27 ตรม.

4) แผนกการเงิน

-เหรียญกษาปณ์   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

-สมุดบัญชี   2.40x2.70   =   6.48 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-กิจกรรม	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	19.44 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	5.83 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	25.27 ตรม.

5) ส่วนรับแขก 6 คน	4.00x3.00	=	12.00 ตรม.
6) ห้องประชุม 10 ที่นั่ง	6.00x5.00	=	30.00 ตรม.
7) บริเวณห้องพักผ่อนงาน	3.00x3.00	=	9.00 ตรม.
8) โถงพักคอยและเคาเตอร์ติดต่อ		=	20.00 ตรม.
9) ห้องน้ำแยกชาย-หญิง			

คิดพื้นที่ต่อหน่วยสุขภัณฑ์ 75 ตรม. ต่อส่วน 1 ที่ โถงปีสตาวะ 1 ที่ อ่างล้างหน้า 1 ที่

	183	3	3	3
ชาย	ส่วน	3(1.50x0.90)	=	4.05 ตรม.
	โถงปีสตาวะ	3(0.8x1.0)	=	2.40 ตรม.
	อ่างล้างหน้า	3(0.8x0.60)	=	1.40 ตรม.
รวมพื้นที่ (รวม Circulation 30%)			=	10.25 ตรม.

หญิง	ส่วน	3(1.50x0.90)	=	4.05 ตรม.
	อ่างล้างหน้า	3(0.8x0.60)	=	1.40 ตรม.
รวมพื้นที่ (Circulation 30%)			=	10.25 ตรม.

10. ห้องเครื่องระบบต่าง ๆ	3.00x2.00	=	6.00 ตรม.
---------------------------	-----------	---	-----------

รวมพื้นที่ทั้งหมด	=	207 ตรม.
-------------------	---	----------

กองประสานราชการ กรมการปกครอง (ฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม)

1. ฝ่ายกิจการศาสนาอิสลาม

-ห้องหัวหน้าฝ่าย	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-ส่วนผู้ชำนาญการมุสลิม	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.
-ส่วนหัวหน้ากิจการจุฬาราชมนตรี	2.40x4.20	=	10.08 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-พนักงานปกครอง (2)	2.40x2.70	=	12.96 ตรม.
-ส่วนเจ้าหน้าที่ปกครอง	2.40x2.70	=	6.48 ตรม.
รวมพื้นที่		=	49.68 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	14.90 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	64.58 ตรม.
2. ส่วนรับแขก 6 คน	4.00x3.00	=	12.00 ตรม.
3. ห้องประชุม 15 ที่นั่ง	8.00x5.00	=	40.00 ตรม.
4. บริเวณห้องพักผ่อน	4.00x4.00	=	16.00 ตรม.
5. โถงพักคอยและเคาน์เตอร์ติดต่อกับ		=	20.00 ตรม.
6. ห้องน้ำแยกชาย-หญิง			
คิดพื้นที่ต่อหน่วยสุขภัณฑ์ 75 ตรม. ต่อส่วน 1 ที่ โถปัสสาวะ 1 ที่ อ่างล้างมือ 1 ที่			
	152 ตรม.	3 ที่	3 ที่
ชาย	ส่วน	3(1.5x0.5)	= 4.05 ตรม.
	โถปัสสาวะ	3(0.8x1.0)	= 2.40 ตรม.
	อ่างล้างมือ	3(0.8x0.6)	= 1.44 ตรม.
รวมพื้นที่ (รวม Circulation 25%)		=	10.25 ตรม.
หญิง	ส่วน	3(1.5x0.9)	= 4.05 ตรม.
	อ่างล้างมือ	3(0.8x0.6)	= 1.44 ตรม.
รวมพื้นที่		=	7.14 ตรม.
7. ห้องเครื่องงานระบบต่าง ๆ	3.00x2.00	=	6.00 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	170 ตรม.

3. แผนกศาสนกิจและศาสนพิธี

1) อิมาม บิหลัน คอเต็บ

-ส่วนทำงาน	4.00x4.00	=	16.00 ตรม.
-ห้องรับแขก 6 ที่นั่ง	4.00x3.00	=	14.00 ตรม.
รวมพื้นที่		=	30.00 ตรม.
รวม Circulation		=	9.00 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่ทั้งหมด		=	39.00 ตรม.
2) บริเวณทำงานคณะกรรมการ (4)	2.25x2.70	=	24.00 ตรม.
3) บริเวณทำงานเลขานุการ	2.50x2.70	=	6.75 ตรม.
4) บริเวณทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่าย	2.50x2.70	=	6.75 ตรม.
รวมพื้นที่		=	40.50 ตรม.
รวม Circulation 30%		=	12.15 ตรม.
รวมพื้นที่		=	52.20 ตรม.

5) ห้องประชุม 10 ที่นั่ง	6.00x5.00	=	30.00 ตรม.
6) โถงพักคอยและเคาน์เตอร์ติดต่อ		=	20.00 ตรม.
7) ห้องน้ำแยกชาย-หญิง			
คิดพื้นที่ต่อหน่วยสุขภัณฑ์ดังนี้ 75 ตรม. ต่อส้วม 1 ที่ โถปัสสาวะ 1 ที่ อ่างล้างหน้า 1 ที่			
	102.20 ตรม.	2 ที่	2 ที่
ชาย	ส้วม 2(1.50x0.90)	=	2.70 ตรม.
	โถปัสสาวะ 2(0.8x1.00)	=	1.60 ตรม.
	อ่างล้างหน้า 2(0.80x0.60)	=	0.96 ตรม.
	รวมพื้นที่ (รวม Circulation)	=	6.08 ตรม.
หญิง	ส้วม 2(1.50x0.90)	=	2.70 ตรม.
	อ่างล้างหน้า 2(0.80x0.60)	=	0.96 ตรม.
	รวมพื้นที่ทั้งหมด	=	114.00 ตรม.

รวมพื้นที่ส่วนสำนักงาน

สำนักงานบริหารศูนย์กลางอิสลามทักษิณ	=	470 ตรม.
สำนักเลขานุการโครงการ	=	204 ตรม.
กองประสานราชการ	=	170 ตรม.
ศาสนพิธี	=	114 ตรม.
รวมทั้งสิ้น	=	967 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หอสมุด

4. ส่วนห้องสมุด เป็นพื้นที่ใช้สอยหลักของหอสมุดฯ มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ

-พื้นที่อ่านหนังสือ

-พื้นที่ชั้นวางหนังสือ

คำนวณหาปริมาณการใช้งานพื้นที่ส่วนนี้ในหนึ่งวัน จากการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้สอยหลัก ซึ่งคิดจาก

จำนวนมุสลิมทั้งหมดในเขตจังหวัดยะลา	เป็นหลัก มีจำนวน	322046 คน
(ที่มากองการทะเบียน พ.ศ. 2538)		

“จงอ่าน และพระเจ้าของเจ้าทรงพระมหากرุณาธิคุณ”

ผู้ทรงสอนด้วยปากกา ผู้ทรงสอนให้รู้ในสิ่งไม่รู้ (96:1.5)

จึงใช้จำนวนมุสลิมที่มีความสามารถเดินทางมาได้สะดวก เนื่องจากการอ่านเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนกล่าว คือผู้อยู่เขตจังหวัดยะลา เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

ตามมาตรฐานของห้องสมุดในประเทศไทยนั้น ประมาณว่าใน 1 ปี จะมีผู้ใช้บริการห้องสมุด เท่ากับ 10% ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ฉะนั้น 10% ของจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย 32204 คนต่อปี

หอสมุดฯ กำหนดเวลาเปิดบริการสัปดาห์ละ 7 วัน, 1 ปี 365 วันบริการ

ฉะนั้น จะมีผู้มาใช้หอสมุด ประมาณ 88 คน/วัน

พื้นที่อ่านหนังสือรวมทางเดิน 2.3 ตรม./คน³

ฉะนั้น ใช้พื้นที่อ่านหนังสือ 240 ตรม.

ปริมาณหนังสือที่ควรบริการควรมีประมาณ 2-3 เล่ม/ผู้ใช้บริการ 1 คน/ปี

ฉะนั้น จะมีปริมาณหนังสือสำหรับบริการ $6575 \times 2 = 13150$ ตรม.

พื้นที่ชั้นวางหนังสือ 319 เล่ม/ตรม.

ฉะนั้น ใช้พื้นที่วางหนังสือ 41.2 ตรม.

รวม Circulation 30% 53.56 ตรม.

ฉะนั้น พื้นที่ใช้สอยหลักของห้องสมุด $204 + 53.56 = 257$ ตรม.

2. ส่วนอื่น ๆ

พิจารณาจากคู่มือการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน ได้กำหนดไว้ให้ขึ้นอยู่กับ พื้นที่ห้องสมุด ดังนี้

พื้นที่ห้องสมุด	48.2%	ของเนื้อที่รวม 6 รายการ
พื้นที่บริการพิเศษ	10.0%	“
ที่ทำงานบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่	7.8%	“
ที่เก็บหนังสือ	17.8%	“
ที่รับจ่ายหนังสือและควบคุม	82%	“
อื่น ๆ	80%	“

จากพื้นที่ห้องสมุดคิดเป็น 48.2% โดยพื้นที่ทั้งหมด 100 %

257	โดยพื้นที่ทั้งหมด	514 ตรม.
-----	-------------------	----------

พื้นที่บริการพิเศษ (โสตทัศนศึกษา)	10.0%	21.4 ตรม.
ที่ทำงานบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่	7.8%	16.73 ตรม.
ที่เก็บหนังสือ	17.8%	38.14 ตรม.
ที่รับจ่ายหนังสือและส่วนควบคุม	82%	17.59 ตรม.
อื่น ๆ	80%	17.16 ตรม.

แยกพิจารณาพื้นที่บริการพิเศษออกเป็นส่วน ๆ ได้ดังนี้

-ส่วนฉายภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ	(42.1%)	9.0 ตรม.
-ห้องอ่านไมโครฟิล์ม	(1.4%)	1.0 ตรม.
-บริเวณอ่านหนังสือและชั้นวางเอกสาร	(56.5%)	92.9 ตรม.

3. พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ ให้ความรู้ในวาระสำคัญต่าง ๆ จัดเป็นบอร์ดขนาดเล็กจัดเรียงจากการวิเคราะห์พื้นที่ใช้พื้นที่ประมาณ $4 \times 4 = 16$ ตรม.

4. ร้านขายหนังสือ จัดบริการพิเศษเพื่อจำหน่ายเอกสาร หนังสือที่ทางศูนย์ฯ ผลิตขึ้นพิจารณาเลือกจัดเป็นแบบ BOOTH เพราะสามารถดูแลได้ทั่วถึง

ขนาดร้านกำหนดจากความเหมาะสมในการใช้งาน โดยเปรียบเทียบจากอาคารตัวอย่าง

ใช้พื้นที่ 12 ตรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ห้องน้ำ-ล้างแยกชาย-หญิง จากตารางอัตราส่วนสุขภัณฑ์ในอาคารสาธารณะ มีผู้ใช้สูงสุด 70 คน

ชาย	ล้าง	2 ที่	$=2(1.5 \times 0.9) =$	2.70 ตรม.
	ที่ปัสสาวะ	2 ที่	$=2(0.8 \times 1.0) =$	1.80 ตรม.
	อ่างล้างมือ	1 ที่	$=1(0.8 \times 0.8) =$	0.48 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation 30%				6.24 ตรม.
หญิง	ล้าง	3 ที่	$=3(1.5 \times 0.9) =$	4.05 ตรม.
	อ่างล้างมือ	1 ที่	$=1(0.8 \times 0.6) =$	0.48 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation 30%				5.88 ตรม.

รวมพื้นที่ส่วน หอสมุด	550 ตรม.
-----------------------	----------

4. หอประชุมเอนกประสงค์

โดยแบ่งออกเป็น หอใหญ่ และห้องสัมมนา โดยคิดพื้นที่จากจำนวนคนที่มาใช้ในการปฏิบัติ
การใช้ศูนย์แบ่งตามขนาดผู้ใช้

	40	80	100	120	150	200	300-350	800
จำนวนครั้ง	2	3	8	1	3	3	1	1

ฉะนั้น หอประชุมเอนกประสงค์จะประกอบด้วย

1. หอประชุมใหญ่ ๆ 100-800 คน ใช้ 18 ครั้ง 1 ห้อง
2. ห้องสัมมนา ๆ 40-80 คน ใช้ 5 ครั้ง 1 ห้อง

1. หอประชุมใหญ่ กิจกรรมใหญ่ ๆ ที่จัดขึ้น มีทั้งอบรม สัมมนา จนถึงค่ายอบรม เยาวชนมุสลิม
ฤดูร้อน จัดงานเมาลิดกลางที่ใช้เป็นที่จัดแข่งขันอ่านอัลกุรอาน จึงจัดพื้นที่เป็นหอประชุม
เอนกประสงค์

โดยปกติกิจกรรมธรรมดาใช้พื้นที่ 1.5 ตรม./คน แต่เนื่องจากมีกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กแล้ว ต้องใช้ถึง
3.0 ตรม./คน

กิจกรรมอบรมเยาวชนมุสลิมภาคฤดูร้อน มีจำนวน 300-350 คน

คิดพื้นที่ห้องประกอบกิจกรรม $=350 \times 3 = 1050$ ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

*กิจกรรมที่มีผู้ใช้สูงสุด คือ งานเมลาติคกลาง การจัดแข่งขันการอ่านคัมภีร์กุรอ่าน 800 คน

ชาย	ตัว	5 ที่	= $5(1.5 \times 0.9)$ =	6.75 ตรม.
	ที่ปีศาจ	5 ที่	= $5(0.8 \times 1.0)$ =	4.00 ตรม.
	อ่างล้างมือ	4 ที่	= $4(0.8 \times 0.6)$ =	1.92 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation 30%				16.47 ตรม.
หญิง	ตัว	5 ที่	= $8(1.5 \times 0.9)$ =	9.90 ตรม.
	อ่างล้างมือ	4 ที่	= $4(0.8 \times 0.6)$ =	1.92 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation 30%				15.36 ตรม.
-ห้องรับรองเตรียมตัว (4.00x8.00)			=	32.00 ตรม.
-ห้องเครื่อง				
หอบประชุมอเนกประสงค์ ใช้พื้นที่ 1200 ตรม.			=	13209.6 ตรม.
ส่วนติดตั้งระบบปรับอากาศ 250 ตรม/ตัน			=	52.83 ตัน
Meteoric Room	(4.00x5.00)		=	16.00 ตรม.
Chiellea Tower	(5.00x2.00)		=	10.00 ตรม.
-ห้องเก็บของ			=	16.00 ตรม.

2. ห้องสัมมนา เป็นกิจกรรมขนาดเล็ก โดยอาจจัดเป็นห้องใหญ่ จุ 80 คน และแบ่งออกเป็น 2 ห้อง เล็กสำหรับ 40 คน และสามารถรองรับการจัดเลี้ยงได้ 120 คน

ผู้มาร่วมงานสูงสุดคิดจากการจัดงานเลี้ยงแต่งงาน (วะลิมะฮ์)

เป็นจำนวน 120 คน

โต๊ะอาหารชนิด 6 คน 20 โต๊ะ

จากการวิเคราะห์เนื้อที่ใช้สอยโต๊ะรวมทางเดิน 2.65×2.55 ตรม.

ใช้พื้นที่ 6.71 ตรม./โต๊ะ

ฉะนั้นส่วนรับประทานอาหารห้องจัดเลี้ยง = $6.71 \times 20 = 134.20$ ตรม.

รวมพื้นที่ห้องสัมมนา = 268.40 ตรม.

-ห้องนำ-ตัวแยกชาย-หญิง จากตารางอัตราส่วนสุขภัณฑ์ในอาคารสาธารณะ มีผู้ใช้สูงสุด 120 คน

ชาย	ตัว	2 ที่	= $2(1.5 \times 0.9)$ =	2.70 ตรม.
	ที่ปีศาจ	2 ที่	= $2(0.8 \times 1.0)$ =	1.60 ตรม.
	อ่างล้างมือ	1 ที่	= $1(0.8 \times 0.6)$ =	0.48 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้พื้นที่ Circulation 30%				6.24 ตรม.
หญิง	สวม	3 ที่	$=3(1.5 \times 0.9) =$	4.05 ตรม.
	อ่างล้างมือ	1 ที่	$=1(0.8 \times 0.6) =$	0.48 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation				5.88 ตรม.
-ห้องรับรอง-เตรียมตัว (4.00x4.00)			=	16.00 ตรม.
-ห้องเครื่อง-ห้องเก็บของ			=	16.00 ตรม.

รวมพื้นที่ส่วนหอประชุมอนุเสาวรีย์	1612 ตรม.
-----------------------------------	-----------

5. ส่วนโรงอาหาร

1. ส่วนรับประทานอาหาร

จากผู้มาละหมาดวันศุกร์(รวมเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อ) 1665 คน

คิดผู้ใช้เป็นจำนวน 70% 1165 คน

1 คนใช้เวลาประมาณ 30 นาที

ใช้ช่วงพักทานอาหารใช้เวลาประมาณ 1.5 ชั่วโมง คือประมาณ 12.00-13.00 ในช่วงเวลา 90 นาที แบ่งผู้มารับประทานอาหาร 3 มวลัด

ฉะนั้น จำนวนที่นั่งรับประทานอาหาร 389 คน

โต๊ะอาหารชนิด 6 คน 65 โต๊ะ

จากการวิเคราะห์เนื้อที่ใช้สอยโต๊ะรวมทางเดิน 2.65×2.55 ตรม.

ใช้เนื้อที่ 6.71 ตรม./โต๊ะ

ฉะนั้น เนื้อที่ส่วนรับประทานอาหาร $6.71 \times 65 = 461.5$ ตรม.

2. ส่วนครัว

เนื้อที่ครัวมีขนาดเป็น 40% ของพื้นที่รับประทานอาหาร = 184.6 ตรม.

2.1 เนื้อที่ส่วนเตรียมอาหาร

-ที่เตรียมอาหาร 4% ของเนื้อที่ครัว 10.52 ตรม.

-ที่เตรียมผัก 7% ของเนื้อที่ครัว 18.41 ตรม.

-ที่เตรียมเนื้อ 4% ของเนื้อที่ครัว 10.52 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวม 39.45 ตม.

2.2 ที่ประกอบอาหารประกอบด้วย

-ของหวาน	12%	ของเนื้อที่ครัว	31.56 ตม.
-ของคาวรวมหุงข้าว	20%	ของเนื้อที่ครัว	52.61 ตม.
-ล้างจาน	10%	ของเนื้อที่ครัว	28.30 ตม.
-เก็บอาหารเตรียมบริการ	6%	-	5.78 ตม.
-ทางเดิน	37%	ของเนื้อที่ครัว	97.32 ตม.
		รวม	223.60 ตม.

2.3 ส่วนบริการของครัวประกอบด้วย

-ที่รับอาหาร	10%	ของเนื้อที่ครัว	26.30 ตม.
-ที่เก็บอาหาร			
เก็บของแห้ง	10%	ของเนื้อที่ครัว	26.30 ตม.
เก็บผัก	6%	ของเนื้อที่ครัว	15.78 ตม.
เก็บเนื้อสัตว์	4%	ของเนื้อที่ครัว	10.52 ตม.
เก็บเครื่องดื่ม	5%	ของเนื้อที่ครัว	13.15 ตม.
-เก็บขยะ	5%	ของเนื้อที่ครัว	13.15 ตม.
		รวม	105.20 ตม.

2.4 บริเวณเคาน์เตอร์บริการอาหาร 20% ของเนื้อที่ครัว

รวม 52.60 ตม.

รวมเนื้อที่ครัว

263.03 ตม.

3. ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง จากตารางอัตราส่วนสุขภัณฑ์ในอาคารสาธารณะ มีผู้ใช้สูง
สุด 389 คน

ชาย	ส้วม	3 ที่	= $3(1.5 \times 0.9)$ =	4.05 ตม.
	ที่ปัสสาวะ	3 ที่	= $3(0.8 \times 1.0)$ =	1.44 ตม.
	อ่างล้างมือ	2 ที่	= $2(0.8 \times 0.8)$ =	0.96 ตม.
	ใช้พื้นที่ Circulation 30%			8.38 ตม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หญิง ส้วม	4 ที่	$=4(1.5 \times 0.9) =$	4.05 ตรม.
อ่างล้างมือ	2 ที่	$=2(0.8 \times 0.6) =$	4.48 ตรม.
ใช้พื้นที่ Circulation 30%			5.88 ตรม.
-ห้องเก็บของ			= 16.00 ตรม.

รวมพื้นที่ส่วน โรงอาหาร	754.49 ตรม.
-------------------------	-------------

6. ที่พักผู้เดินทาง

1. ส่วนห้องพัก

โดยจัดเป็นลักษณะที่พักแรม โดยการหาพื้นที่ใช้สอยจากจำนวนผู้ใช้สอยสูงสุด เมื่อมีการจัดกิจกรรมที่กระทำต่อเนื่องเป็นระยะยาว เป็นจำนวน 140 คน

จัดเข้าพักเป็นห้องคู่ เป็นจำนวน 70 ห้อง

จากการศึกษาอาคารตัวอย่างประเภทดังกล่าว และการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย โครงการ

ได้พื้นที่ห้องประมาณ $4.00 \times 10.00 = 40$ ตรม.

ฉะนั้นใช้พื้นที่เป็นห้องพัก 70 ห้อง = 2800 ตรม.

2. ส่วนสนับสนุนและบริการ

-ประชาสัมพันธ์ ที่พักผู้เดินทาง

-ส่วนเจ้าหน้าที่ 2 คน $=4(2.40 \times 2.7) = 2.96$ ตรม.

-เก็บเอกสาร $=1.00 \times 2.00 = 2.00$ ตรม.

รวมพื้นที่ = 14.96 ตรม.

รวม Circulation 30%

รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด = 19.44 ตรม.

-โถงพักคอย และเคาน์เตอร์ติดต่อ $=4.00 \times 5.00 = 20.00$ ตรม.

-ซักรีด อบ รีด เสื้อผ้า $=4.00 \times 6.00 = 24.00$ ตรม.

-บริเวณ โทรศัพท์ 3 เครื่อง $=3(1.20 \times 1.20) = 4.32$ ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนรับประทานอาหาร

จากผู้มาละหมาดวันศุกร์ (รวมเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อ) 140 คน

คิดผู้ใช้เป็นจำนวน 70% 98 คน

1 คนใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในช่วงพักผ่อนอาหารใช้เวลาประมาณ 15 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 90 นาที แบ่งผู้มารับประทานอาหาร 3 มลัด

ฉะนั้น จำนวนที่นั่งรับประทาน 32.6 คน

โต๊ะอาหารชนิด 6 คน 6 โต๊ะ

จากการวิเคราะห์เนื้อที่ใช้สอยโต๊ะรวมทางเดิน 2.55x2.55 ตรม.

ใช้เนื้อที่ 6.71 ตรม./โต๊ะ

ฉะนั้น เนื้อที่ส่วนรับประทานอาหาร 6.71x6 = 40.26 ตรม.

2. ส่วนครัว เนื้อที่ครัวมีขนาดเป็น 40% ของพื้นที่รับประทานอาหาร = 16.1 ตรม.

รวมเป็นพื้นที่ส่วนพักผู้เดินทาง	3351.8 ตรม.
---------------------------------	-------------

7. ส่วนบริการโครงการ

1) ห้องทำงานหัวหน้าส่วน 2.00x3.00 = 6.00 ตรม.

-ห้องทำงานช่างไม้ช่างโลหะ 3(10.00x12.00) = 12.00 ตรม.

-ARTWORK SHOP 3(4.00x4.00) = 12.00 ตรม.

-ห้องเก็บของ 2.00x3.00 = 6.00 ตรม.

-ห้องเก็บของทำความสะอาด 5.00x6.00 = 30.00 ตรม.

-ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน 2.00x2.50 = 5.00 ตรม.

-ห้องน้ำ-ส้วม 4.00x2.00 = 8.00 ตรม.

รวม 187 ตรม.

รวม Circulation 30% 243 ตรม.

8. ส่วนเทคนิค

-ห้องเครื่องไฟฟ้าสำรอง	=	50 ตรม.
-ห้องเครื่องประปา	=	100 ตรม.
-ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ ไฟฟ้าประปา	=	12 ตรม.
รวม	=	162 ตรม.

9. ส่วนจอจรด

สามารถแยกวิธีคิดได้ดังนี้

1) จากเทศบัญญัติกำหนดให้พื้นที่ขนาดใหญ่ มีพื้นที่จอจรด 1 คัน/พื้นที่ 120 ตรม.

ดังนั้น พื้นที่โครงการทั้งหมด 10913 ตรม.

ฉะนั้นจะได้จำนวนที่จอจรดทั้งหมด $10913 \div 120 = 90$ คัน

2) จากเทศบัญญัติกำหนดให้

โรงแรมโอรสพ มีที่จอจรด 1 คัน ต่อที่ที่นั่ง 10 ที่

ฉะนั้น ที่นั่งชม $800 \div 10 = 80$ คัน

สำนักงานมีที่จอจรด 1 คัน/พื้นที่ 60 ตรม.

ส่วนสำนักงานมีพื้นที่ 961 ตรม.

ฉะนั้น $961 \div 60 = 16$ คัน

3) ส่วนห้องสมุด

คิด 30% ของผู้ใช้ ห้องสมุด /วัน

ผู้มาใช้ห้องสมุด 88 คน 30% = 26.4

ที่จอจรดของห้องสมุด 27 คัน

$27 \times 12 = 324$ ตรม.

รวม Circulation 50% = $314 + 160 = 476$ ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) คิดพื้นที่จอครดจากกิจกรรมที่มีคนมากที่สุด คือ เทศกาลวันอิติลพัศร และอิติลฤฎษา
ซึ่งเป็นวันที่มีผู้เข้าร่วมประกอบศาสนกิจสูงสุด

มัศยิศรองรับ 3000 คน (รวมทั้งภายนอก)

แยกผู้ใช้ 20% ใช้รถส่วนตัวมา = 600 คน

โดยคิด 5 คน/1 คัน = $600 \div 5 = 120$ คัน

แยกผู้ใช้ 10% มาโดยรถจักรยานยนต์ = 300 คัน

โดยคิด 2 คน/คัน = $300 \div 2 = 150$ คัน

แยกผู้ใช้ 10% มาโดยรถบัส = 300 คน

โดยคิด 60 คน/คน $300 \div 60 = 5$ คัน

เพราะฉะนั้นแยกจำนวนที่จอครดได้ดังนี้

1. รถยนต์	120 คัน	=	2.40×5.00	=12.00	ตรม./คัน
			120 คัน		=1440 ตรม.
	รวม Circulation 50 %	=	$1440 + 720$		=2160 ตรม.
2. รถจักรยานยนต์	150 คัน	=	1.80×0.80	=1.44	ตรม./คัน
			150 คัน		=216 ตรม.
	รวม Circulation 50 %	=	$216 + 108$		=324 ตรม.
3. รถบัส	5 คัน	=	12.00×4.00	=48	ตรม./คน
			5 คัน = 5×48		=240 ตรม.
	รวม Circulation 50 %	=	$240 + 120$		=360 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปรวมพื้นที่จอดรถ

1. ส่วนสำนักงาน	16 คัน =	192 ตรม.
2. ส่วนอบรม สัมมนา	80 คัน =	960 ตรม.
3. ส่วนห้องสมุด	27 คัน =	324 ตรม.
4. ส่วนมัสยิด		
-รถยนต์	120 คัน =	1440 ตรม.
-รถจักรยานยนต์	150 คัน =	216 ตรม.
-รถบัส	5 คัน =	248 ตรม.

รวมพื้นที่จอดรถทั้งสิ้น 2420 ตรม.

หมายเหตุ

ที่จอดรถของส่วนมัสยิดกับอบรมสัมมนา พิจารณาให้ใช้ร่วมกันได้เนื่องจาก วันที่ผู้มา
ทะหมาดสูงสุด จะเป็นวันที่กิจกรรมอื่น ๆ หยุด และเป็นวันหยุดราชการของ 4 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้

สรุปพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

	พื้นที่อาคาร/ตรม.
1. มัสยิด	3938
2. สำนักงานบริหารกิจการอิสลาม	1042
3. หอสมุด	581
4. หอประชุมสัมมนา	2385
5. โรงอาหาร	1746
6. ที่พักผู้เดินทาง	3848
7. ส่วนบริการ	143
8. ส่วนเทคนิค	202
9. ส่วนจอดรถ	2420
พื้นที่อาคารทั้งหมด	13958 ตรม.
พื้นที่จอดรถ	2420 ตรม.
รวม	16405 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงองค์ประกอบ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบหลัก
<p>1. มัธยมศึกษา</p>	<p>ลานทางเข้า โถงทางเข้า บริเวณที่เก็บรองเท้า LOCKER เก็บของ บริเวณอาบน้ำละหมาด ห้องน้ำ-ส้วม เปลี่ยนเสื้อผ้า แยกชาย-หญิง โถงละหมาด แยกชาย-หญิง มุมอ่านหนังสือ ระเบียงเพื่อการขยายตัว หออะซาน โถงอเนกประสงค์ ห้องบริการอาคาร ที่เทียบรถ</p>
<p>2. สำนักบริหารกิจการอิสลามกลาง แห่งภาคใต้ ที่ปรึกษาโครงการ</p> <p>ฝ่ายบริการ -สำนักจุฬาราชมนตรี -ฝ่ายบริหารงานธุรกิจ -ฝ่ายวิชาการ -ฝ่ายกฎหมาย (นิติศาสตร์) -ตรวจสอบและรับรองฐานะมุสลิม</p>	<p>องค์ประกอบย่อย</p> <p>ห้องทำงานผู้อำนวยการศูนย์ ส่วนทำงาน ห้องรับแขก ห้องน้ำ-ส้วม ห้องทำงานคณะกรรมการที่ปรึกษา</p> <p>ห้องทำงานเลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี ส่วนทำงาน ส่วนรับแขก ส่วนทำงานหัวหน้าฝ่าย ส่วนเจ้าหน้าที่ ส่วนเจ้าหน้าที่ ส่วนเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ส่วนเก็บเอกสาร</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
<p>ฝ่ายการเงิน</p> <p>ฝ่ายกิจการฮัจญ์</p> <p>งานกิจการต่างประเทศ</p> <p>บริการทั่วไป</p> <p>ฝ่ายจัดหาทุน</p> <p>ฝ่ายบริการ</p>	<p>เหรียญกษาปณ์</p> <p>สมุดบัญชี</p> <p>สวัสดิการ</p> <p>หัวหน้าฝ่าย</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำงาน</p> <p>หัวหน้างาน</p> <p>เจ้าหน้าที่</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำงาน</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำงาน</p> <p>นักการ ห้องพัก</p> <p>พนักงานทำความสะอาด</p>
<p>3. หอสมุด</p> <p>- ส่วนห้องสมุด</p>	<p>พื้นที่ชั้นวางหนังสือ</p> <p>พื้นที่อ่านหนังสือรวมทางเดิน</p> <p>พื้นที่บริการพิเศษ (โสตทัศนศึกษา)</p> <p>ที่ทำงานบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่</p> <p>ที่เก็บหนังสือ</p> <p>ที่รับจ่ายหนังสือและส่วนควบคุม</p> <p>ส่วนฉายภาพนิ่ง และเก็บบันทึกภาพ</p> <p>ห้องอ่านไมโครฟิล์ม</p> <p>บริเวณอ่าน-ฟัง และชั้นวางเอกสาร</p> <p>ส่วนที่จัดแสดงนิทรรศการ</p> <p>ร้านขายหนังสือ</p> <p>ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง</p>
<p>4. หอประชุมอเนกประสงค์</p> <p>-หอประชุมใหญ่</p>	<p>ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง</p> <p>ห้องรับรอง-เตรียมตัว</p> <p>ห้องเครื่อง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
-ห้องสัมมนา	ห้องน้ำ-ส้วม แยกชาย-หญิง ห้องรับรอง-เตรียมตัว ห้องเครื่อง ห้องเก็บของ
5. ส่วนโรงอาหาร	ส่วนรับประทานอาหาร ส่วนครัว ห้องน้ำ-ส้วมแยกชาย-หญิง ห้องเก็บของ
6. ที่พักผู้เดินทาง	ส่วนห้องพัก ส่วนสนับสนุนและบริการ ส่วนรับประทานอาหาร
7. ส่วนบริการโครงการ	ห้องทำงานหัวหน้าส่วน ห้องทำงานช่างไม้-โลหะ ART WORD SHOP ห้องเก็บของ ห้องเก็บของทำความสะอาด ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน ห้องน้ำ-ส้วม
8. ส่วนเทคนิค	ห้องเครื่องไฟฟ้าสำรอง ห้องเครื่องประปา ห้องทำงานเจ้าหน้าที่
9. ส่วนจอดรถ	รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบัส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไปแล้วขอคืนให้หน่วยงานต้นสังกัด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.4 การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
1. มัธยม					
-โถงทางเข้า			2		
ชาย	1	2000	1	200	2
หญิง	1	500	1	50	2
-บริเวณที่จอดรถเข้า					
ชาย	3	2000	0.075	50	2
หญิง	3	500	0.075	12.50	2
-ห้องน้ำ					
ชาย	14	2000	1.35	49.00	2
หญิง	14	500	1.35	33.30	2
-ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า					
ชาย	5		1.35	8.75	2
หญิง	3		1.35	8.26	2
-ที่อาบน้ำละหมาด					
ชาย	67	2000	1	67.00	4
หญิง	17	500	1	17.00	4
-โถงละหมาด					
ชาย	1	2000	0.94	2344	4
หญิง	1	500	0.94	586	4
-มิมบ์ร-มิฮาบ	1	1	9	9	4
-มุมหนังสือ (อัลกรรูกอาน)					
ชาย	3	2000	0.24	8	4
หญิง	3	500	0.24	2	4
-ระเบียงรอบ โถงละหมาด					
ชาย	1	400	0.94	376	4
หญิง	1	100	0.94	94	4
-หออาซาน	1	1	5.40	5.40	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
-ห้องส่วนบริการ					
เก็บของทำความสะอาด	1	1	6	6	1
ห้องเครื่องระบบต่าง ๆ	2	2	8	16	1
รวม				3938.9	
2. สำนักงานบริหาร					
กิจการอิสลามกลาง					
แห่งภาคใต้					
2.1 ที่ปรึกษาโครงการ					
-ห้องทำงานผู้อำนวยการศูนย์	1	1	18.00	18.00	1
-ห้องรับแขก	1	6	12.00	12.00	1
-ห้องน้ำ	3	11	4.00	12.00	1
-ห้องทำงานคณะกรรมการ					
ที่ปรึกษา	1	10	24.00	24.00	1
-ส่วนรับแขก	1	5	6.00	6.00	1
ทางสัญจร 30%				21.60	
รวมพื้นที่				90.00	
2.2 ฝ่ายบริหาร					
-ห้องทำงานเลขานุการ					
สำนักจุฬา	1	1	12.00	12.00	1
-ห้องรับแขก	1	4	6.00	6.00	1
-ฝ่ายบริการงานธุรกิจ					
-หัวหน้าฝ่าย	1	1	10.00	10.00	1
-เจ้าหน้าที่	1	2	12.50	12.50	1
-ฝ่ายประชาสัมพันธ์					
-หัวหน้างาน	1	1	10.08	10.08	1
-เจ้าหน้าที่	1	3	19.44	19.44	1
-ฝ่ายวิชาการ					
-ส่วนเจ้าหน้าที่	1	1	10.08	10.08	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
-ฝ่ายกฎหมาย (นิติศาสตร์)					
-เจ้าหน้าที่	1	1	10.08	10.08	1
-ฝ่ายตรวจสอบและรับรอง					
ฐานะมุสลิม					
-หัวหน้างาน	1	1	10.08	10.08	1
-เจ้าหน้าที่	1	1	6.48	6.48	1
-เก็บเอกสาร	1	1	6.00	6.00	1
-ฝ่ายการเงิน					
-เหรียญก	1	1	10.08	10.08	1
-สมุหบัญชี	1	1	10.08	10.08	1
-สวัสดิการ	1	1	10.08	10.08	1
-ฝ่ายกิจการอัยย์					
-หัวหน้าฝ่าย	1	1	10.08	10.08	4
-เจ้าหน้าที่	1	1	6.48	6.48	4
-ฝ่ายบริการทั่วไป	1	1	6.48	6.48	4
-ฝ่ายจัดหาทุน	1	1	6.48	6.48	4
-ฝ่ายบริการ					
-นักการ(ห้องพัก)	1	2	6.48	6.48	1
-พนักงานทำความสะอาด	1	1	6.48	6.48	1
-ห้องประชุม	1	15	40.00	40.00	2
-บริเวณจัดเอกสาร	1	2	12.00	12.00	2
-บริเวณเตรียมอาหาร	1	1	6.00	6.00	2
-โรงพักคอย เคาเตอร์ติดค้อ ห้องน้ำ	1	15	20.00	20.00	1
ชาย	6	-	1.35	8.10	2
หญิง	6	-	1.35	8.10	2
-ห้องเครื่องระบต่าง ๆ	1	-	6.00	6.00	2
ทางสัญจร 30%				81.05	
รวมพื้นที่				366.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQUURMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
2.3 สำนักเลขานุการโครงการ					
1) บริหาร					
-ห้องประธาน โครงการศูนย์	1	1	9.00	9.00	1
-ส่วนทำงานเลขานุการ	1	1	6.48	6.48	1
2) แผนกธุรการ					
-ส่วนทำงานหัวหน้าแผนก	1	1	6.48	6.48	1
-ส่วนเจ้าหน้าที่	4	4	6.48	25.92	1
3) แผนกงานอุทธรณ์					
-หัวหน้าแผนก	1	1	6.48	6.48	1
-เจ้าหน้าที่ประจำงาน	2	2	6.48	12.96	1
4) แผนกการเงิน					
-เหรียญกษาปณ์	1	1	6.48	6.48	1
-สมุดบัญชี	1	1	6.48	6.48	1
-กิจกรรม	1	1	6.48	6.48	1
5) ส่วนรับแขก	1	6	12.00	12.00	1
6) ห้องประชุม	1	10	30.00	30.00	2
7) บริเวณห้องพักผ่อน	1	5	9.00	9.00	2
8) โถงพักคอย+เคาเตอร์ติดต่อ	1	-	20.00	20.00	1
9) ห้องน้ำ					
ชาย	3	-	1.35	4.05	2
หญิง	3	-	1.35	4.05	2
10) ห้องเครื่องระบบต่าง ๆ	1	1	6.00	6.00	3
รวมทางสัญญาจร 30%				42.6	
รวมพื้นที่ทั้งหมด				207.00	
2.4 กองประสานราชการ					
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	1	10.08	10.08	1
-ผู้อำนวยการมุสลิม	1	1	10.08	10.08	
-หัวหน้ากึ่งกา (จุฬาราชมนตรี)	1	1	10.08	10.08	
-พนักงานปกครอง	2	2	6.48	12.96	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNI	TOTAL	REMARK
-เจ้าหน้าที่ปกครอง	1	1	6.48	6.48	1
-ตัวรับแขก	1	6	12.00	12.00	1
-ห้องประชุม	1	15	40.00	40.00	1
-ห้องพักพนักงาน	1	6	16.00	16.00	2
-โถงพักคอย+เคาเตอร์	1	-	20.00	20.00	2
-ห้องน้ำ					
ชาย	3	-	1.35	7.50	2
หญิง	3	-	1.35	5.50	2
ห้องเครื่องระบบต่าง ๆ	1	1	6.00	6.00	2
ทางสัญจร 30%				47.00	
รวม				203.00	
2.5 แผนกศาสนกิจและศาสนพิธี					
-อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น	1	3	5.30	16.00	4
-ห้องรับแขก	1	6	2.00	12.00	4
-บริเวณทำงานคณะกรรมการ	4	4	6.75	27.00	4
-บริเวณทำงานเลขานุการ	1	1	6.75	6.75	4
-บริเวณทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่าย	1	1	6.75	6.75	4
-ห้องประชุม	1	10	3.00	30.00	4
-โถงพักคอย+เคาเตอร์ติดต่อ	1	-	20.00	20.00	4
-ห้องน้ำ					
ชาย	2	-	2.70	5.60	1
หญิง	2	-	2.70	5.60	2
ทางสัญจร 30%				40.87	
รวมพื้นที่				176.00	
รวมพื้นที่สำนักงาน				1042.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
3. ห้องสมุด					
พื้นที่อ่านหนังสือรวมทางเดิน	1	88	2.30	204	3
พื้นที่วางหนังสือ	1	88	41.20	41.20	3
บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่	1	3	11.73	16.73	3
ที่เก็บหนังสือ	1	1	38.14	38.14	2
ที่รับจ่ายหนังสือและควบคุม	1	1	17.59	17.59	2
พื้นที่บริการพิเศษ					
-ส่วนฉายภาพนิ่งและแถบ-					
บรรณทึ่กภาพ	1	1	9.0	9.0	2
-ห้องอ่านไมโครฟิล์ม	1	1	1.00		2
-บริเวณอ่านฟังและชั้นวาง-					
เอกสาร	1	30	92.9	92.9	2
พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ	1	-	16.00	16.00	2
ร้านขายหนังสือ	1	-	12.00	12.00	2
ห้องน้ำ					
-ชาย	5	-	2.63	13.15	2
-หญิง	5	-	2.63	13.15	2
รวมทางสัญญา 30%				134.1	
รวมพื้นที่ห้องสมุด				581.10	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQUURMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
-หอประชุมเอนกประสงค์	1	800	1.50	1200.00	3
-ห้องประชุม					
ชาย	5		1.50	8.60	2
หญิง	5		1.50	8.60	2
-ห้องรับรองเตรียม	1		30.00	32.00	4
-เวทีบรรยาย	1		140.00	140.00	4
-ห้องเครื่องไฟฟ้า	1		30.00	30.00	3
-cheller tower	1		10.00	10.00	3
-ห้องเก็บของ	21		25.00	25.00	3
-ห้องควบคุมเสียง	1	120	2.30	268.00	4
-ห้องสัมมนาย่อย	1		40.00	40.00	4
-เวที	1		40.00	40.00	4
-ห้องน้ำ					
ชาย	2	60	2.16	4.33	2
หญิง	2	60	2.16	4.33	2
-ห้องเก็บของ	1		16.00	16.00	4
-ห้องเตรียม-รับรอง	1		16.00	16.00	4
-รวมทางสัญจร 30%				549.8	
รวมพื้นที่ประชุมเอนกประสงค์				2385.00	1832
5. โรงอาหาร					
-บริเวณรับประทานอาหาร	1	1165	0.75	873.00	2
-ครึ่ง 1/3 ของ พ.ท.รับประทานอาหาร	1	4	291.00	291.00	2
-เก็บของ 25% ของครัว	1	1	72.75	72.75	2
-ซักล้าง 15% ของครัว	1	1	43.69	43.69	2
-ห้องน้ำ-ห้องส้วม		1165	30คน/ชุด		
ชาย (75 ตรม./1 ชุด)	12	-	2.63	31.55	3
หญิง	12	-	2.63	31.55	3
-รวมทางสัญจร 30%			403.05		
รวมพื้นที่โรงอาหาร			1746.55		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
6. ที่พักห้องเดินทาง					
-ห้องพัก	70	140	40.00	2800.00	4
-ส่วนสนับสนุนและบริการ					
-ประชาสัมพันธ์	1	2	12.96	12.96	2
-เก็บเอกสาร	1	1	2.00	2.00	2
-โรงพักคอย	1	-	20.00	20.00	2
-ซักอบรีด	1	2	24.00	24.00	3
-บุทท์โทรศัพท์	3	-	1.44	4.32	2
-รับประทานอาหาร	81	98(70%)	0.75	73.50	2
-คิด 1/3 ของพ.ท.รับประทานอาหาร	1	2	24.00	24.00	2
รวมทางสัญญา 30%				888.00	
รวมพื้นที่ส่วนที่พักผู้โดยสาร				3848.00	
7. ส่วนบริการโครงการ					
-ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ส่วน	1	1	6.00	6.00	4
-ห้องทำงานช่างไม้-ช่างโลหะ	1	3	120.00	120.00	4
-ART WORK SHOP	1	3	12.00	12.00	4
-ห้องเก็บของ	1	-	6.00	6.00	4
-ห้องเก็บอุปกรณ์ทำสวน	1	-	5.00	5.00	4
-ห้องน้ำส้วม	1	-	8.00	8.00	2
รวมทางสัญญา 30%				187.00	
รวมพื้นที่บริการโครงการ				243.00	
8. ส่วนเทคนิค					
-ห้องเครื่องไฟฟ้าสำรอง	1	-	50.00	50.00	2
-ห้องเครื่องประปา	1	-	100.00	100.00	2
-ห้องทำงานช่างไฟฟ้า-ประปา	1	2	12.00	12.00	2
รวมทางสัญญา 30%				40.00	
รวมส่วนเทคนิค				202.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELEMENT	AREAREQRUMENT				
	AMOUNT	USER	SQM/UNIT	TOTAL	REMARK
9. ส่วนจอครด					
-ส่วนมัตยิด					
-รถยนต์	120	-	12.00	1440	4
-รถจักรยานยนต์	150	-	1.44	216	4
-รถบัส	5	-	48	248	4
-ส่วนสำนักงาน	16	-	12	192	4
-ส่วนอบรมสัมมน	80	-	12	960	4
-ส่วนห้องสมุด	27	-	12	324	4
รวมพื้นที่จอครด				2420	

อ้างอิงมาจาก

- 1 มาตรฐานอาคารราชการ
- 2 ARCHITEOS DATA
- 3 BUILDING PLAN AND DESIGN STANDARD
- 4 จากการวิเคราะห์และอ้างอิงตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

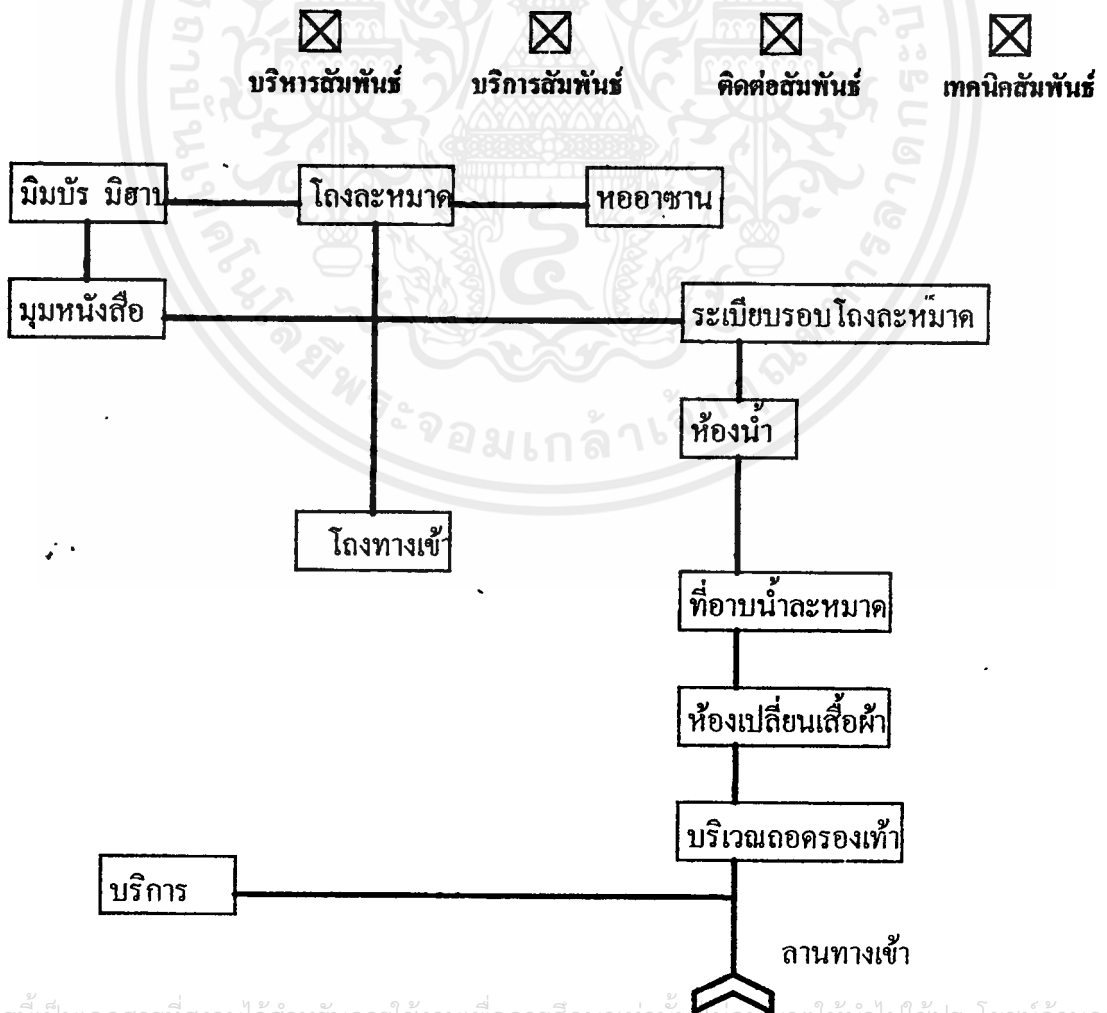
สรุปพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ	
1. มัธยม	3,938.00 ตรม.
2. สำนักบริหารกิจการอิสลาม	1,042.00 ตรม.
3. หอสมุด	581.00 ตรม.
4. หอประชุมสัมมนา	2,385.00 ตรม.
5. โรงอาหาร	1,746.55 ตรม.
6. ที่พักผู้เดินทาง	3,848.00 ตรม.
7. ส่วนบริการโครงการ	243.00 ตรม.
8. ส่วนเทคนิค	202.00 ตรม.
รวมพื้นที่อาคาร	13,985 ตรม.
รวมพื้นที่จอดรถ	2,420 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งโครงการ	16,405 ตรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5 การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ

ตารางความสัมพันธ์ของส่วนมัธยคติ

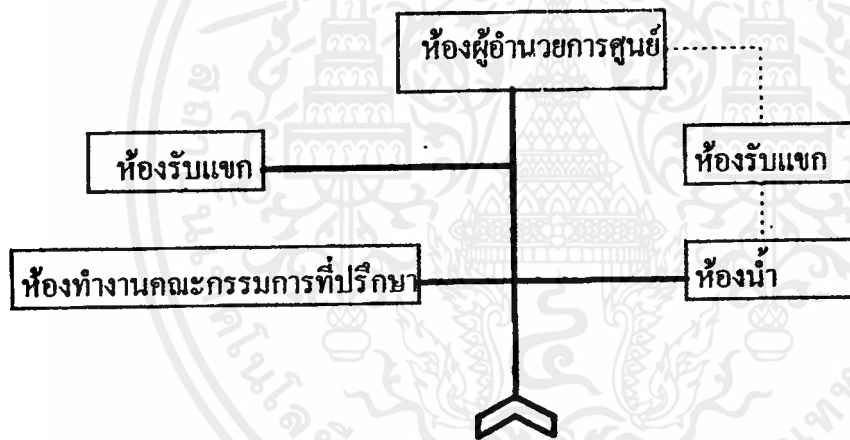
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	รวม
1. โถงทางเข้า		2	1	2	1	1	1	1	2	1	3	15
2. บริเวณถอดรองเท้า	×			2	2	2	1	1	1	1	2	15
3. ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า	×	×			2	2	2	1	1	1	1	17
4. ห้องน้ำ	×	×	×			2	2	1	1	1	1	16
5. ที่อาบน้ำละหมาด	×	×	×	×			2	1	1	1	1	15
6. โถงละหมาด	×	×	×	×	×			2	2	2	2	16
7. มิมบ์-มิฮาบ	×	×	×	×	×	×			1	1	1	14
8. มุมหนังสือ (อัลกรุอาน)	×	×	×	×	×	×	×			1	1	14
9. ระเบียงรอบโถงละหมาด	×	×	×	×	×	×	×	×			1	14
10. หออาซาน	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		3
11. ส่วนบริการ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ที่ปรึกษาโครงการ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	รวม
1. ห้องผู้อำนวยการศูนย์ฯ		2	2	3	2	9
2. ห้องรับแขก	×		2	1	1	4
3. ห้องน้ำ	×	×		2	2	4
4. ห้องทำงานคณะกรรมการที่ปรึกษา	×	×	×		2	2
5. ส่วนรับแขก	×	×	×	×		

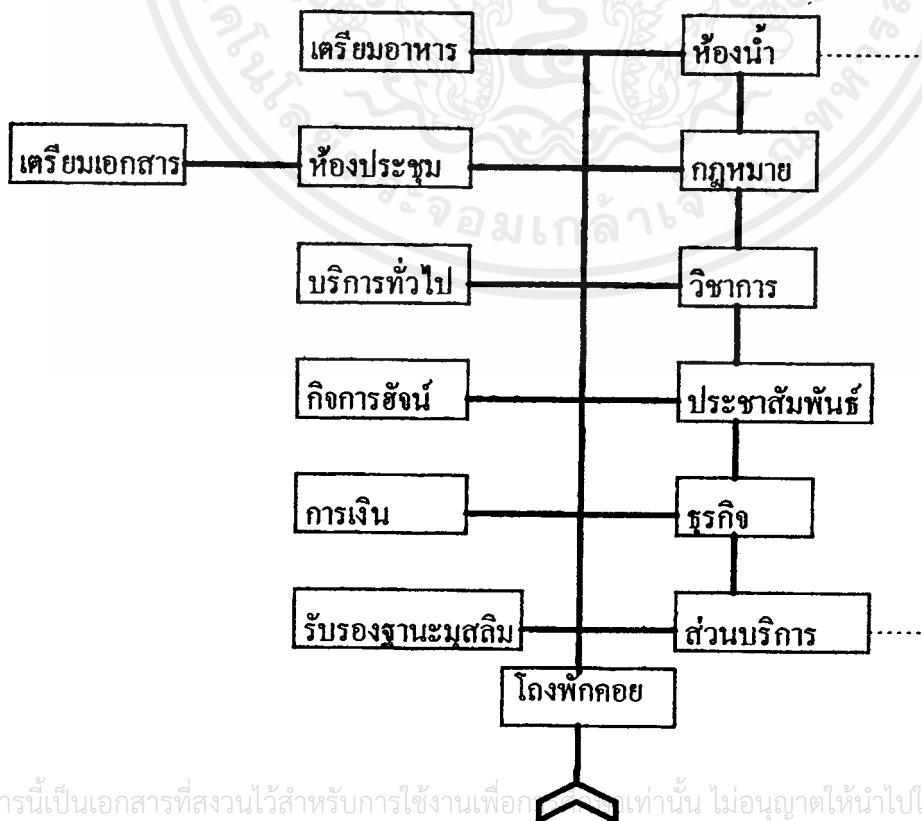

แสดงความสัมพันธ์ของส่วนที่ปรึกษา โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ ฝ่ายบริหาร

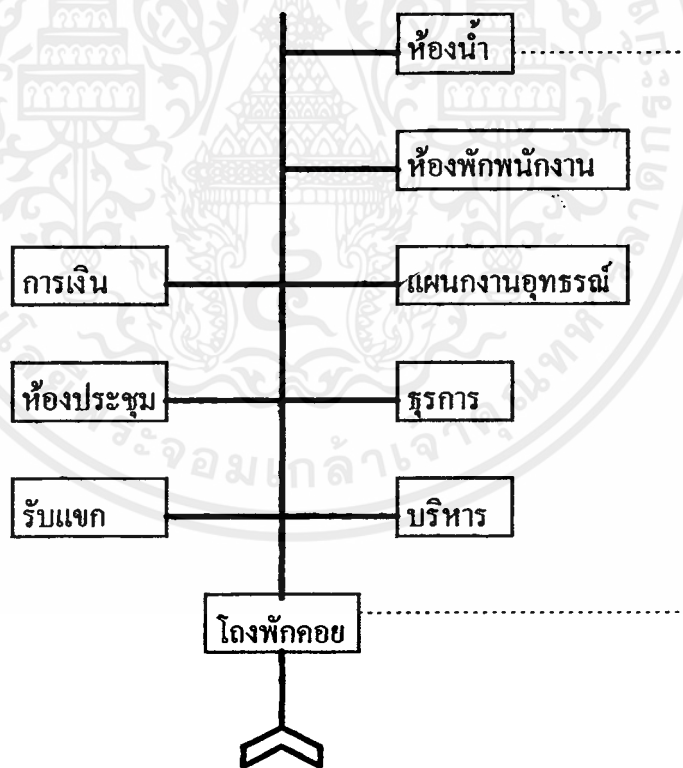
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	รวม
1. ส่วนบริหาร		4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	38
2. บริหารธุรกิจ	×		3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	36
3. ประชาสัมพันธ์	×	×		3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	38
4. วิชาการ	×	×	×		3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3	38
5. กฎหมาย	×	×	×	×		3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	37
6. ตรวจสอบรับรองฐานะ(มุสลิม)	×	×	×	×	×		3	3	3	2	2	2	2	3	2	37
7. การเงิน	×	×	×	×	×	×		3	3	2	2	2	2	3	2	37
8. กิจการฮัจญ์	×	×	×	×	×	×	×		3	2	2	2	2	3	3	38
9. บริการทั่วไป	×	×	×	×	×	×	×	×		2	2	2	2	3	2	29
10. ห้องประชุม	×	×	×	×	×	×	×	×	×		2	2	2	3	2	29
11. เตรียมอาหาร	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		1	1	3	2	27
12. เตรียมเอกสาร	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		1	1	1	25
13. ห้องน้ำ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		1	1	34
14. ห้องเครื่อง ระดับต่าง ๆ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		1	29
15. โถงพักคอย	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ... เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ ของ สำนักเลขาธิการศูนย์

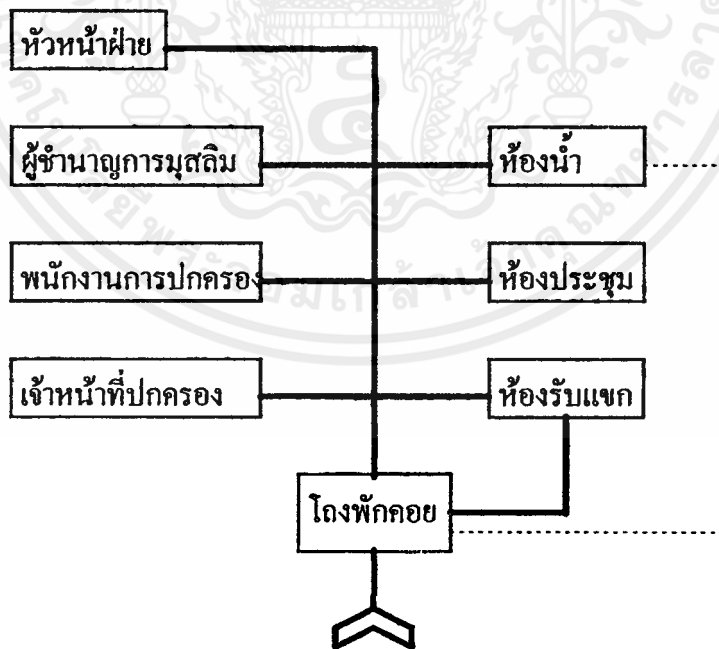
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1. บริหาร		3	3	3	2	3	2	2	2	20
2. รุรการ	×		3	3	2	2	2	2	2	19
3. แผนงานยุทธศาสตร์	×	×		3	2	2	2	1	2	21
4. แผนการเงิน	×	×	×		1	1	2	2	2	17
5. รับแขก	×	×	×	×		1	1	2	1	13
6. ห้องประชุม	×	×	×	×	×		1	1	1	10
7. ห้องพักผ่อน	×	×	×	×	×	×				10
8. โถงพักคอย	×	×	×	×	×	×	×		1	11
9. ห้องน้ำ	×	×	×	×	×	×	×	×		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ความสัมพันธ์ กองประสานราชการ (ฝ่ายศาสนาอิสลาม)

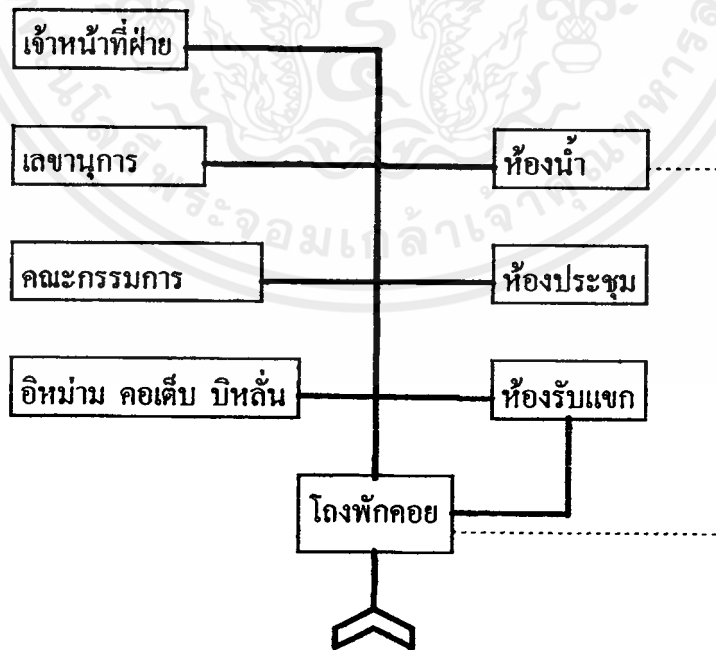
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		3	3	3	2	1	1	1	14
2. ผู้อำนวยการมุสลิม	×		3	3	2	2	1	1	15
3. พนักงานปกครอง	×	×		3	2	2	2	1	16
4. เจ้าหน้าที่ปกครอง	×	×	×		1	1	1	1	10
5. รับแขก	×	×	×	×		1	2	1	10
6. ห้องประชุม	×	×	×	×	×		1	1	9
7. โถงพักคอย	×	×	×	×	×	×		1	7
8. ห้องน้ำ	×	×	×	×	×	×	×		7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์แผนก ศาสนกิจ ศาสนพิธี

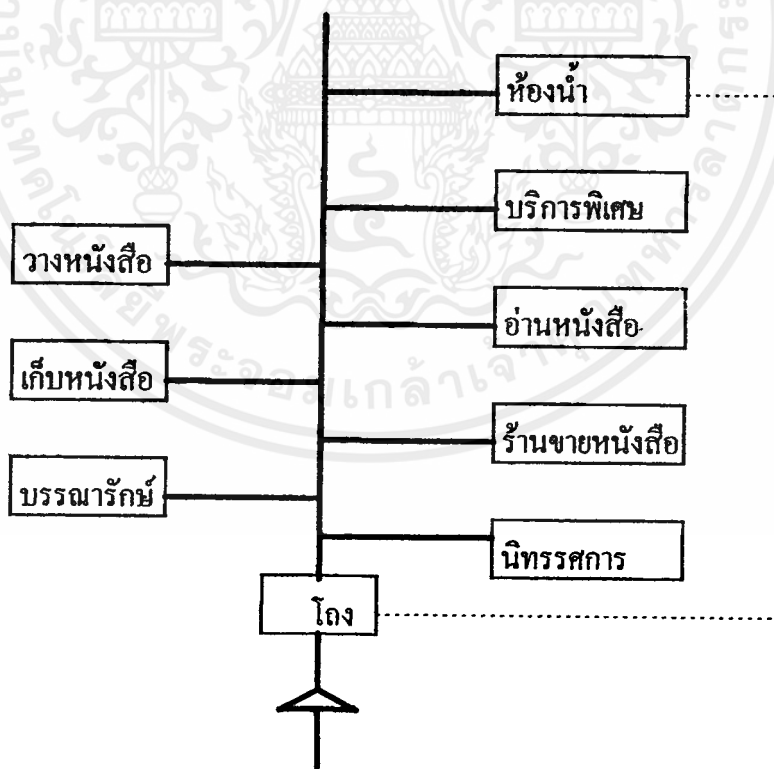
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	รวม
1. อีหม่าม คอเต็บ บิหลัน		2	3	3	3	2	1	14
2. ห้องรับแขก	×		1	1	1	2	1	9
3. บริเวณทำงานคณะกรรมการ	×	×		3	3	2	1	13
4. บริเวณทำงานทำงานเลขานุการ	×	×	×		3	1	1	12
5. บริเวณทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่าย	×	×	×	×		2	1	10
6. โถงพักคอย	×	×	×	×	×		1	7
7. ห้องประชุม	×	×	×	×	×	×		7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ ส่วนห้องสมุด

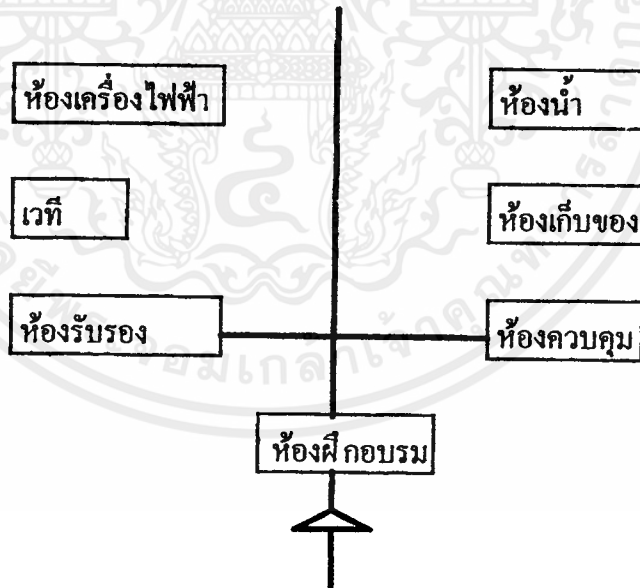
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1. ที่อ่านหนังสือ		2	3	1	1	2	3	1	2	15
2. บริเวณชั้นวางหนังสือ	X		3	1	1	1	1		1	11
3. บรรณารักษ์	X	X		2	2	3	1	1	1	12
4. เก็บหนังสือ	X	X	X		1	1	1		2	9
5. บริการหนังสือ	X	X	X	X		1		1	1	10
6. จัดนิทรรศการ	X	X	X	X	X			1	1	5
7. ร้านขายหนังสือ	X	X	X	X	X	X		1	1	10
8. ห้องน้ำ	X	X	X	X	X	X	X			5
9. โถง	X	X	X	X	X	X	X	X		9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ส่วน อบรม สัมมนา

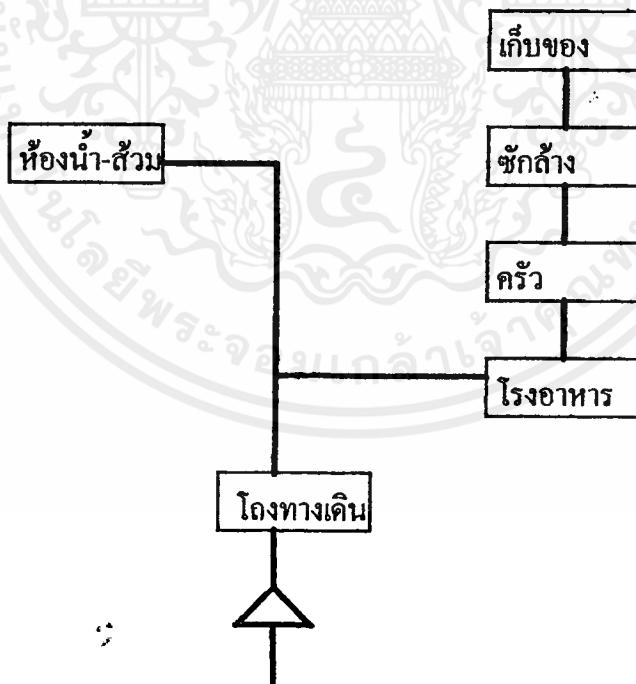
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	รวม
1. ห้องฝึกอบรม		2	2	3	2	1	2	12
2. ห้องเก็บของ	×		1	1	1	1	1	7
3. ห้องรับรอง-เตรียมตัว	×	×		2	2	1	2	11
4. เวทีบรรยาย	×	×	×		2	1	2	10
5. ห้องควบคุม	×	×	×	×		1	2	7
6. ห้องน้ำ	×	×	×	×	×			9
7. ห้องเครื่องไฟฟ้า	×	×	×	×	×	×		9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ของโรงอาหาร

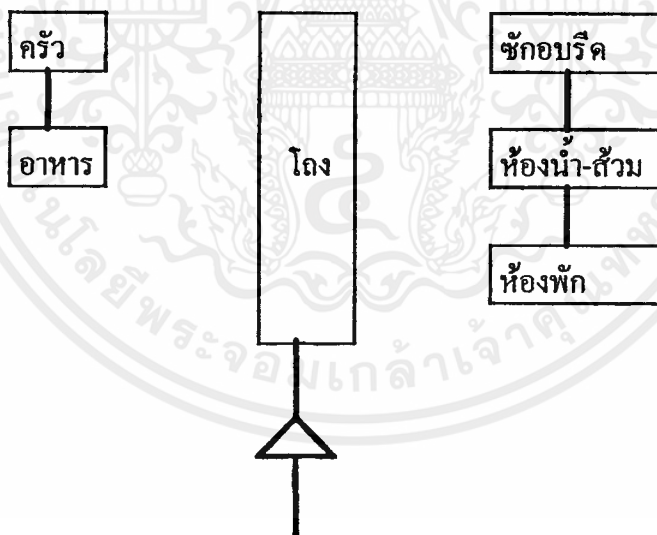
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	รวม
1. โรงอาหาร		3	1	1	2	6
2. ครั้ว	X		1	1	1	4
3. เกือบของ	X	X			1	3
4. ชักล้าง	X	X	X			2
5. ห้องน้ำ-ส้วม	X	X	X	X		4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ที่พักรู้เส้นทาง

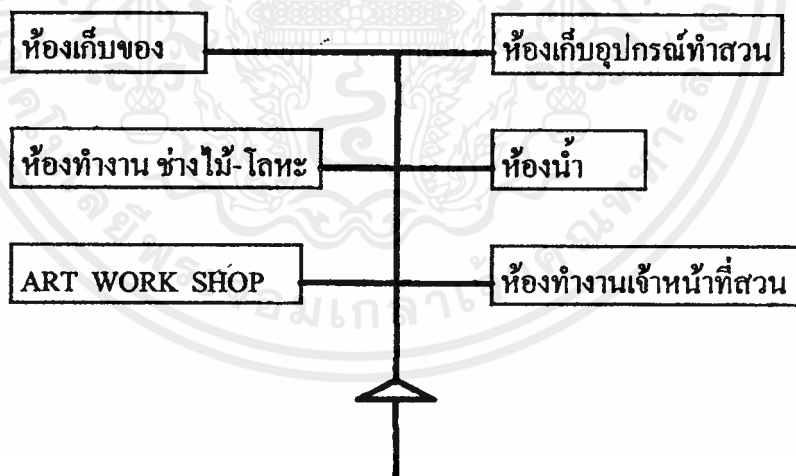
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1. ห้องพัก		2	1	1	1	1	6
2. โถงพักคอย	×		1	1	1		4
3. ห้องน้ำ	×	×		1	1	1	5
4. ซัก อบ รีด	×	×	×		1		4
5. รับประทานอาหาร	×	×	×	×			4
6. ครั้ว	×	×	×	×	×	×	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ของส่วนบริเวณโครงการ

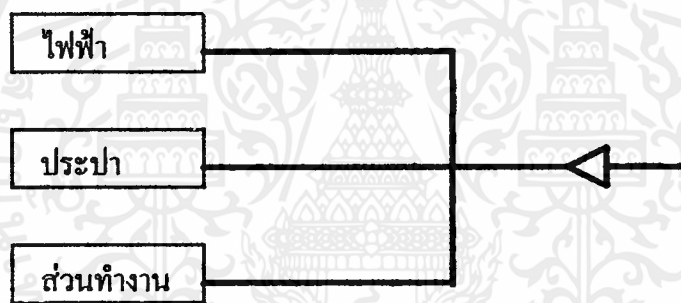
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	รวม
1. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ส่วน		3	3	3	3	1	13
2. ห้องทำงานช่างไม้-โลหะ	×		2	1	1	1	8
3. ART WORK SHOP	×	×		1	1	1	7
4. ห้องเก็บของ	×	×	×		1	1	7
5. ห้องเก็บของทำสวน	×	×	×	×			6
6. ห้องน้ำ	×	×	×	×			4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ของฝ่ายเทคนิค

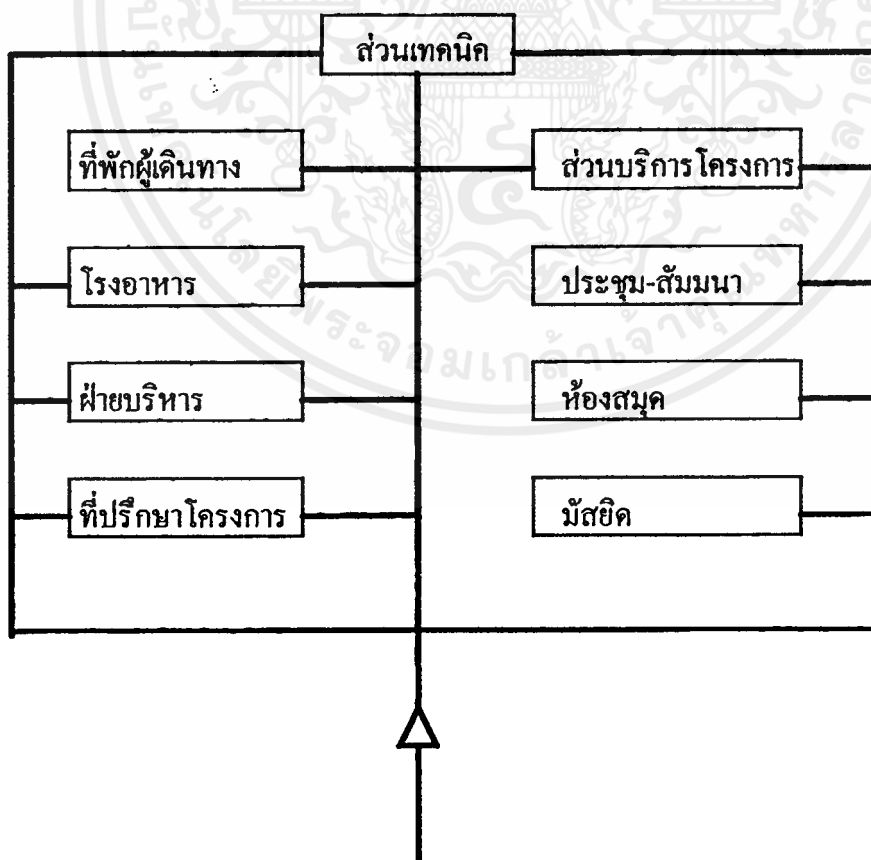
องค์ประกอบ	1	2	3	รวม
1. ห้องเครื่องไฟฟ้า		2	3	5
2. ประปา	×		2	5
3. ห้องทำงานช่างไฟฟ้า-ประปา	×	×		5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

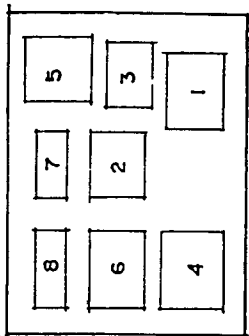
ตาราง ความสัมพันธ์องค์ประกอบทั้งโครงการ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1. มัสยิด		3	3	2	2	2	2	3	3	20
2. ฝ่ายบริหาร	×		3	3	3	3	3	3	3	24
3. ห้องสมุด	×	×		3	3	3	3	3	3	23
4. ห้องสมุด	×	×	×		2	2	2	2	3	19
5. ประชุมสัมมนา	×	×	×	×		2	2	3	3	20
6. โรงอาหาร	×	×	×	×	×		2	2	3	19
7. ที่พักผู้เดินทาง	×	×	×	×	×	×		2	3	21
8. ส่วนบริการโครงการ	×	×	×	×	×	×	×		3	19
9. ส่วนเทคนิค	×	×	×	×	×	×	×	×		24

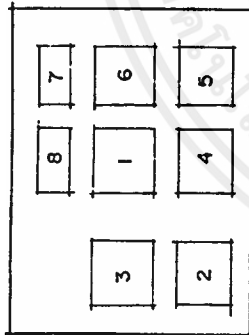

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

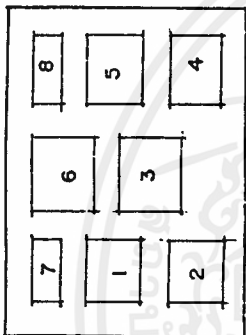
ZONNING ALTERNATIVE

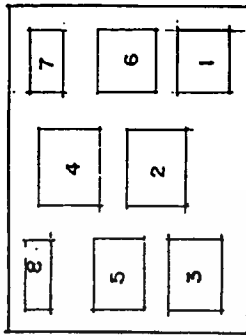
①

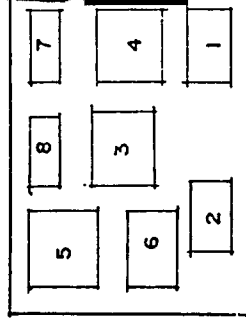
②

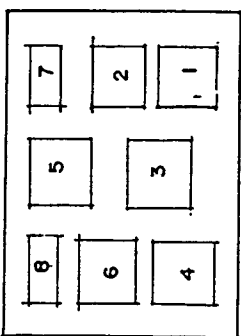
③

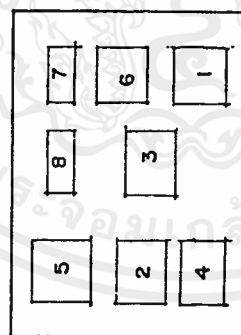
④

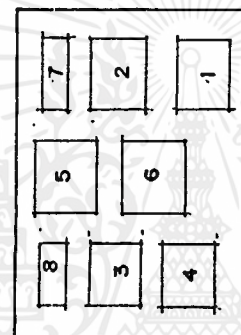
⑤

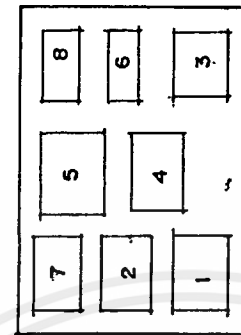
⑥

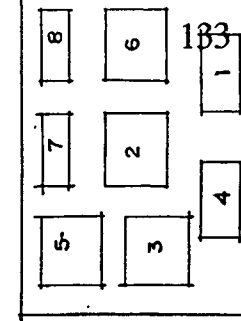
⑦

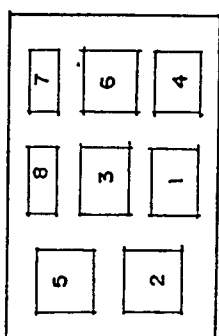
⑧

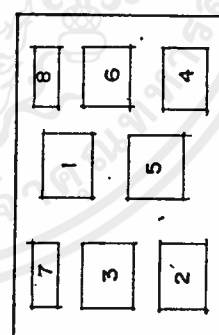
⑨

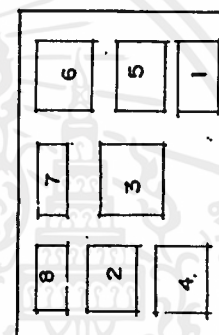
⑩

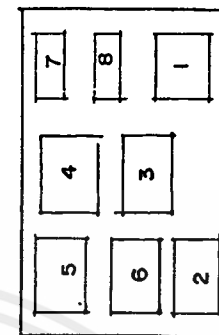
⑪

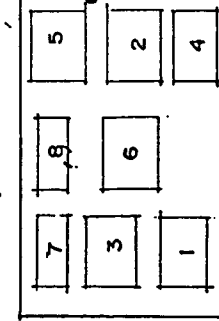
⑫

⑬

⑭

⑮

จำนวนทั้งหมด
..... ๓๐๕
..... 5
..... ๑๖๖

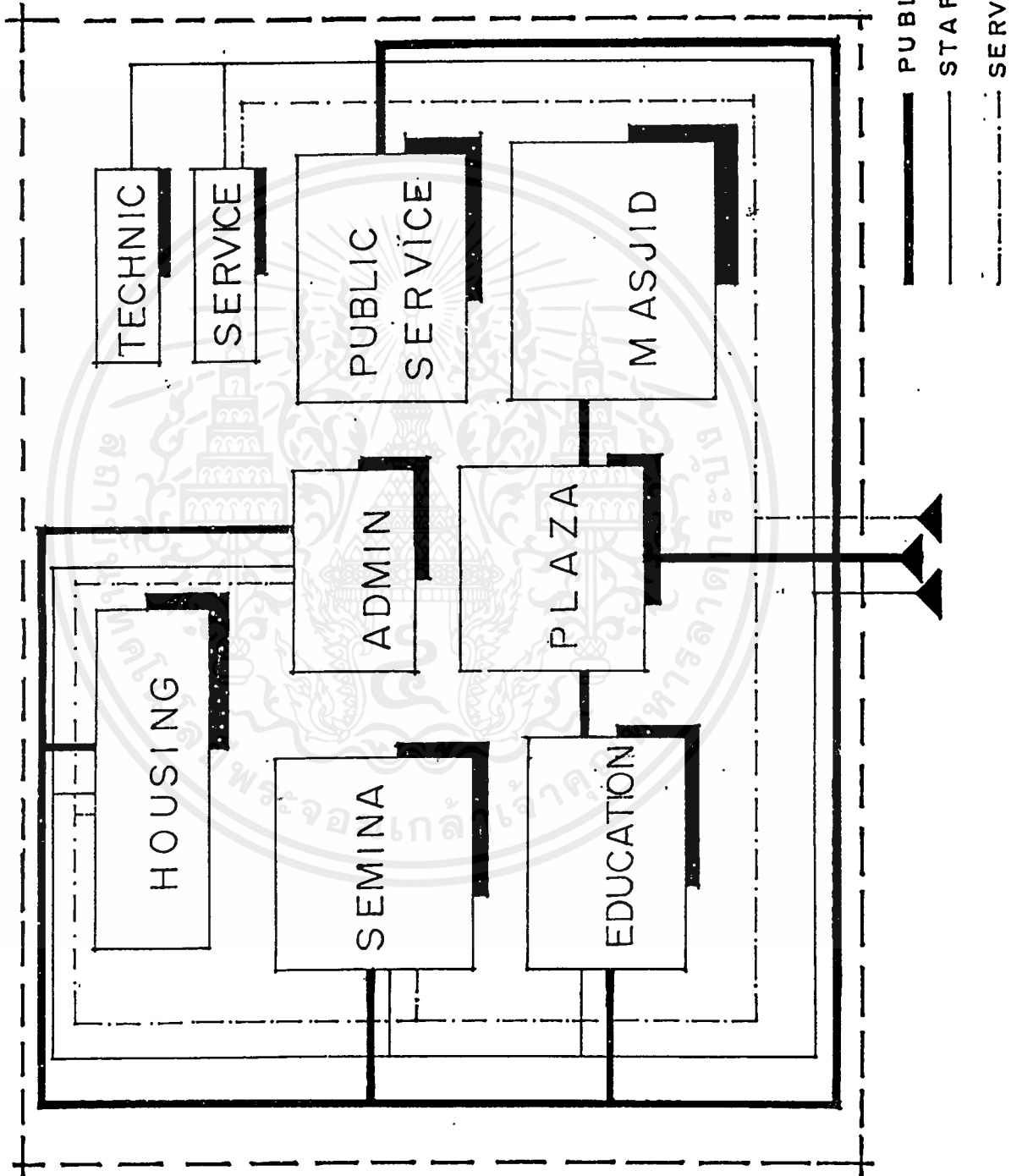
1. ผิดข้อ
2. ผิดข้อ
3. ผิดข้อ
4. ผิดข้อ
5. ผิดข้อ
6. ผิดข้อ
7. ผิดข้อ
8. ผิดข้อ

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
จำนวนข้อที่ผิด	2	1	2	2	2	3	2	2	1	1	1	2	1	2	2
จำนวนข้อที่ถูกต้อง	2	2	1	2	1	2	3	2	1	2	2	2	2	1	2
รวม	1	2	3	2	1	2	3	1	2	2	2	2	1	2	2
ทั้งหมด	2	1	2	2	2	2	2	1	3	2	1	1	1	2	2
จำนวนข้อที่ผิด	2	1	2	3	3	2	3	1	2	2	1	2	1	2	1
รวม	9	7	10	11	9	11	13	7	10	6	9	7	6	9	9

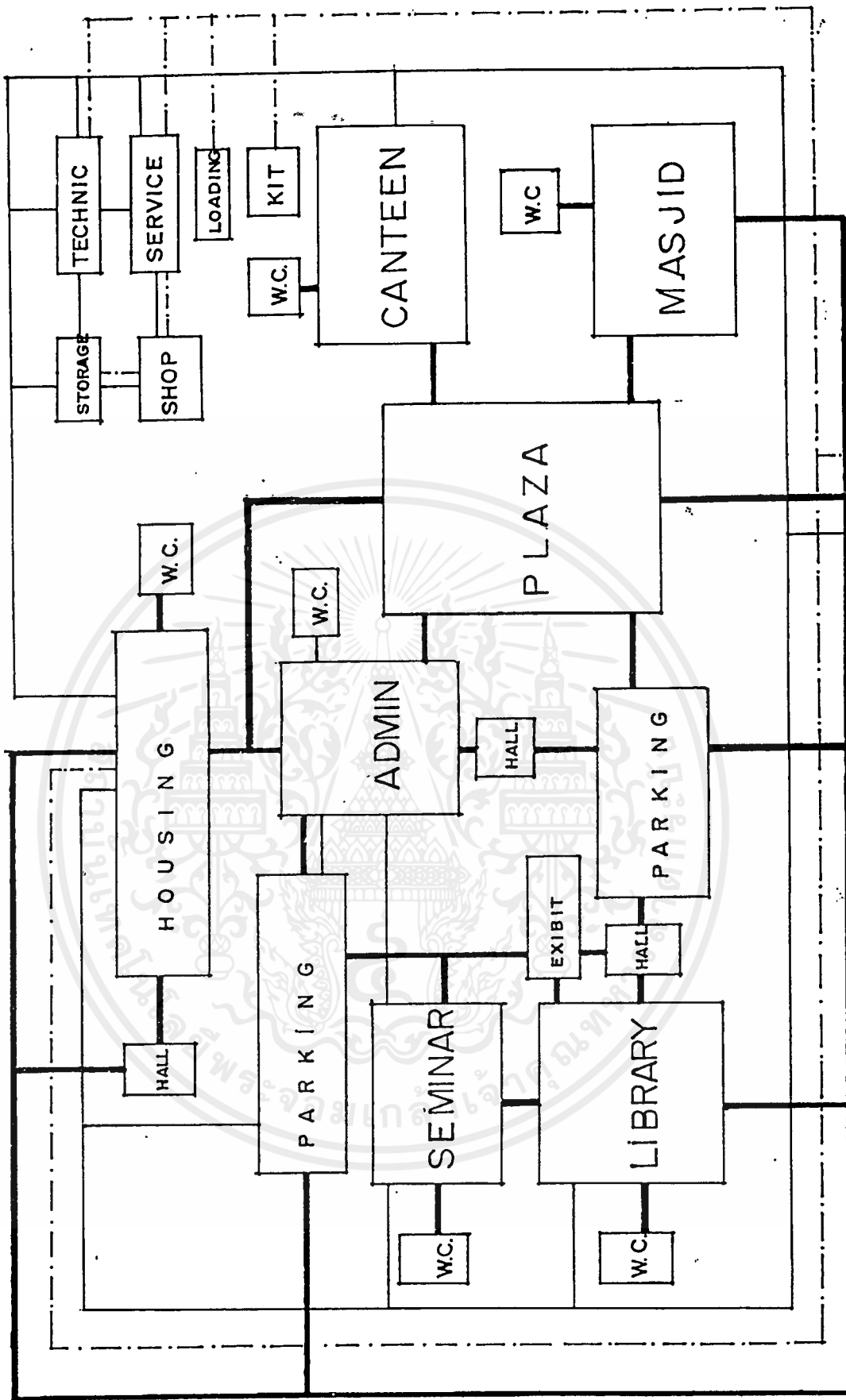
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DESIGN

DIAGRAM

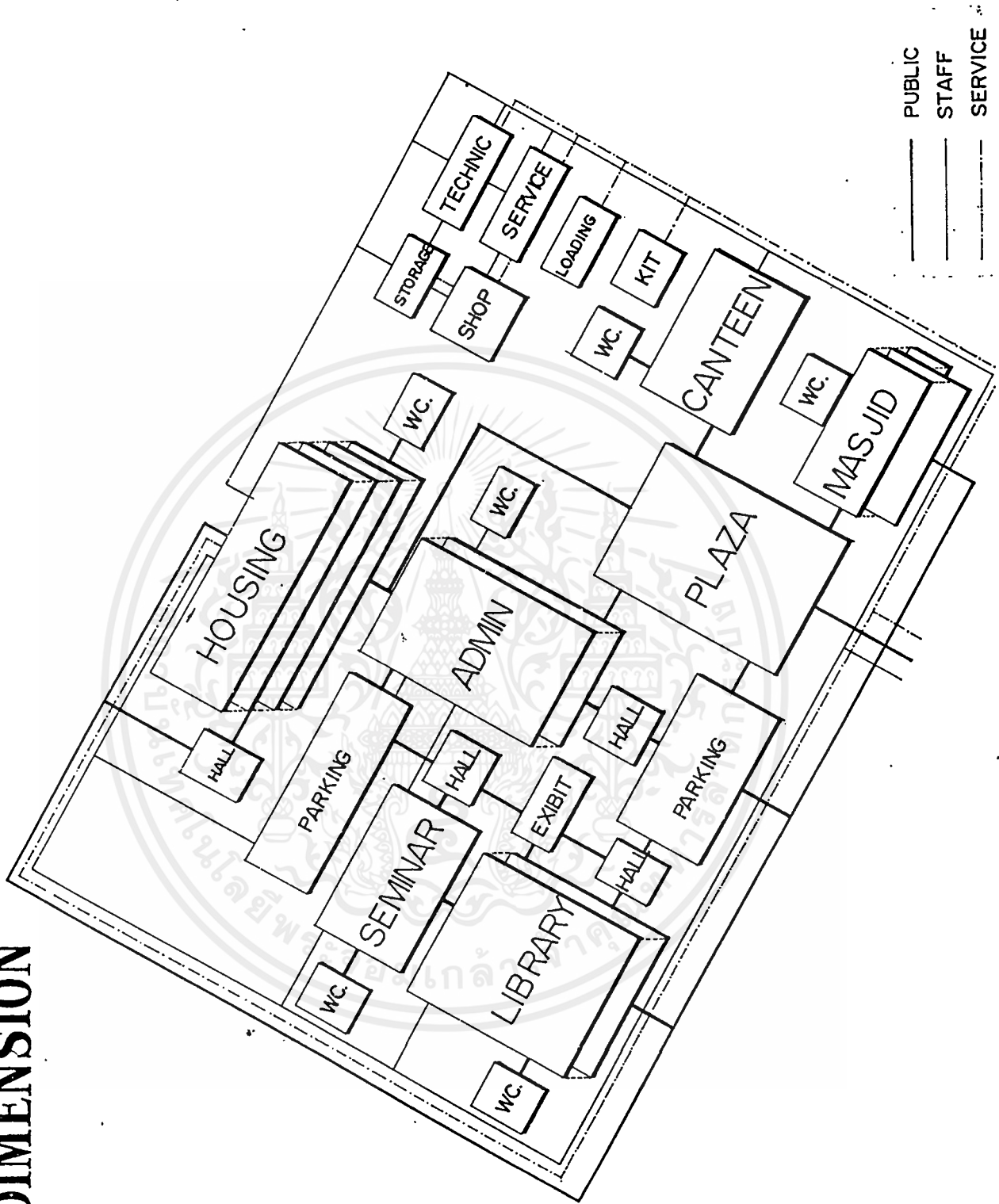
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CIRCULATION DIAGRAM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THREE DIMENSION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษาข้อกำหนดบางประการที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบ

3.5.1 ประเภทของอาคารกับบทบัญญัติทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับมัสยิด

ความเป็นมา ความสำคัญของอิสลามที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่มัสยิด : ศูนย์กลางสังคม

ในปัจจุบันประชากร โลกที่นับถืออิสลามมีประมาณ 900 ล้านคนเศษ ซึ่งกระจุกกระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 120 ประเทศ¹ ในจำนวน 120 ประเทศนี้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มี ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีจำนวน 2,011,793 คน หรือเท่ากับ 4.05%² อันเป็นอันดับสองรองจากผู้นับถือศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ประเทศไทยปัจจุบันจึงประกอบด้วยกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันหลายกลุ่ม ที่แตกต่างกันอย่างมากก็ได้แก่ วัฒนธรรมของไทยพุทธกับวัฒนธรรมของไทยอิสลาม³ จากความแตกต่างกันนี้เป็นเหตุทำให้ชาวไทยพุทธ และคริสต์อาจเกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความสับสนต่อชาวไทยมุสลิม⁴ หรือต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกมุสลิม อาทิเช่น เหตุใด โคโมนีซึ่งเป็นผู้นำศาสนา จึงไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง เป็นต้น ดังนั้นชาวไทยที่นับถือศาสนาต่าง ๆ จะมีความรู้เกี่ยวกับอิสลามอย่างถูกต้อง ก็จะช่วยให้เข้าใจอิสลามและมุสลิมได้ดีขึ้น

หลักการอิสลามได้สนับสนุนให้คนมารวมกัน ได้ปฏิบัติศาสนกิจร่วมกัน ได้ทำความรู้จักกัน ได้สนทนาปรึกษาหารือกัน ฯลฯ เพื่อให้เกิดความรักใคร่สามัคคีกัน หรือความเป็นปึกแผ่นขึ้นในสังคม ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชนเล็ก ๆ ถึงคม ตลอดจนถึงการรวมกลุ่มประชาชาติในโลก (อุมมะฮฺ)⁵ ดังนั้นมุสลิมจะสามารถใช้พื้นที่โคบนโลกท่าละหมาด⁶ หรือสูญูดต่อพระผู้เป็นเจ้าแล้วมุสลิมได้สร้างอาคารเพื่อเป็นจุดรวมที่จะสูญูดต่อพระองค์รวมกัน เรียกว่า มัสยิด⁷ มัสยิดแต่ละแห่งจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนนั้น ๆ โดยอาจจะเกิดจากการเมื่อมุสลิมตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณใดก็จะอยู่รวมกันเป็นหมู่ พวกแล้วก็ช่วยกันสร้างมัสยิดขึ้น หรือหากมีมัสยิดอยู่ที่ใด มุสลิมก็จะพยายามย้ายไปรวมตัวอยู่ในบริเวณนั้น เช่นการอพยพย้ายถิ่นชั่วคราวหรือถาวรของมุสลิมจากต่างจังหวัด เช่น ปัตตานี อุบลราชธานี เชียงราย ตาก อุดรฯ ฯลฯ ก็พยายามเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านมุสลิม เช่น บริเวณบ้านครัว มหานาค สีแยกบ้านแขก เป็นต้น

¹ อารง สุทธศาสตร์ โครงการจัดตั้งโครงการศึกษาตะวันออกกลาง และโลกอิสลาม (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

² การศาสนา, กรม, รายงานงานศาสนาประจำปี 2528 (กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา 2526)

³ สนธิ สนธิกรม, วิธีการศึกษาสังคมมนุษย์สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไทย (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518)

⁴ มุสลิม คือคำใช้เรียกผู้นับถือศาสนาอิสลาม

⁵ อุมมะฮฺ หมายถึง ประชาชาติตั้งแต่สมัยท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) จนถึงวันสิ้นโลก

⁶ ละหมาด หมายถึง การนมัสการพระเจ้า อันเป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญข้อหนึ่งในศาสนาอิสลาม

⁷ เสาวนีย์ จิตต์ห่มวด, วัฒนธรรมอิสลาม พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : จูจินไทย, 2524)

จากอดีตมา ตั้งแต่สมัยของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา)¹ มัสยิดเป็นสถาบันที่เป็นศูนย์กลาง (Central Place) ในการกระทำการต่าง ๆ ของมุสลิมทั้งทางด้านศาสนา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) ได้สร้างมัสยิดขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ชุมนุมของชาวมุสลิมหรืออุมมะฮฺของท่านจากที่ต่าง ๆ โดยท่านเป็นผู้นำในการประกอบศาสนกิจของชุมชน มุสลิมสมัยนั้นจะไปร่วมกันทำละหมาดที่มัสยิดเป็นประจำทุกวันๆ ละ 5 เวลา มัสยิดจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการปฎิภาหหรือ และช่วยเหลือกันทั้งด้านสังคม และ เศรษฐกิจ ทั้งเรื่องส่วนตัวและของหมู่คณะ² เป็นสถานที่ที่ศรัทธาชนทำกิจกรรมได้ทุกอย่างเพื่อ อัลลอฮ์³ (ซูบห์)⁴

จากข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของมัสยิดและอิหม่าม ที่มีต่อชุมชน ซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อชุมชนนั้นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น และจะเป็นการพัฒนาที่ดีที่สุด เพราะมุ่งที่จะพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพเป็นประการสำคัญ ผลของปฏิบัติของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) นี้หาใช้จะมีผลดีเพียงกับสังคมอาหรับในสมัยนั้นก็หาไม่ หากเป็นผลต่อมายังประชาชนชาวมุสลิมทั่วโลกกว่า 800 ล้านคนในปัจจุบันนี้ด้วย

ฉะนั้นมัสยิดจึงเป็นศูนย์กลางของมวลมุสลิม “ชีวิตของมุสลิมย่อมผูกพันอยู่กับมัสยิด เพราะมัสยิดมีความสำคัญต่อชีวิตมุสลิมเป็นอนันตนับตั้งแต่เกิดจนบั้นปลายของชีวิต ดังนั้นจึงเป็นสัญลักษณ์ของอิสลามมีมัสยิดอยู่ ณ ที่ใด ก็ย่อมเข้าใจได้ว่า มีมุสลิมอยู่ที่นั่น”⁵

แต่ละมัสยิดจะมีอิหม่ามเป็นหัวหน้าหรือผู้บริหารงาน อิหม่ามเป็นคนที่ชาวบ้านยกย่องนับถือว่าเป็นคนในศีลธรรม มีความรู้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ หน้าที่ประจำวันคือการแนะนำ สั่งสอนคนให้เคร่งครัดอยู่ในศาสนา อาจสอนให้เด็กรู้จักอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน ทุกๆ บ่ายวันศุกร์ ทำหน้าที่นำในการสวดมนต์⁶ ที่มัสยิด โดยมีผู้ช่วยตามตำแหน่งอีก 2 คนคือ คอเต็บและบิหลันซึ่งช่วยในการสวด หรืออ่านบทเทศน์

¹ ศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) คือศาสดาหรือผู้ประกาศศาสนาอิสลาม โดยได้รับโองการมาจากพระเจ้า ในการกล่าวนามของท่าน มุสลิมจะกล่าวคำสรรเสริญต่อท่านว่า “คือลลอลลอสุบัยฮะซัลลัม” (ศ็อลลา) ซึ่งหมายความว่า ขอความสุกสันติจากพระองค์อัลลอฮ์ ขงมีแค่ท่านศาสดามุฮัมมัด

² อัลวา และอัลฟา คิล, หน้าที่ของมัสยิดและอิหม่าม ถอดความโดย สมัย จิตต์หมาด สันยุลิกษ์ (30 ตุลาคม 2526)

³ มัรวาน ตะมะฮฺน “มัสยิด” อนุสรณ์งานการกุศลนารูลอามีน (กรุงเทพฯ : เทียนเจริญพาณิชย์, 2524)

⁴ “ชาวคันสน” การสร้างมัสยิด, ประวัติมัสยิดคันสน (กรุงเทพฯ : ไชยวัฒน์, 2518)

⁵ พัทยา สายหู รายงานการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2510)

⁶ พิธีสวด หมายถึง ละหมาด

ในโอกาสงานพิธีต่าง ๆ ของชีวิต เช่น การเกิด การเข้าสู่นิต การแต่งงาน การตาย ซึ่งต้องร่วมพิธีทางศาสนาอยู่ด้วย นอกเหนือจากการเลี้ยงดูมิตรสหาย จะปรากฏว่าอิหม่ามและผู้ช่วย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ทางศาสนา ต้องมาร่วมพิธีเสมอ¹

ในแต่ละสังคมย่อมมีโครงสร้างของสังคม ซึ่งประกอบด้วยสถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันครอบครัว การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ฯลฯ ซึ่งภายในแต่ละสถาบันย่อมมีหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อความดำรงอยู่ของแต่ละสังคม หรือกล่าวได้ว่าสังคมเป็นระบบการกระทำชนิดหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยระบบย่อยต่าง ๆ ระบบย่อยเหล่านี้จะทำหน้าที่ในส่วนตัวให้สอดคล้องไปกับการทำหน้าที่ของระบบย่อยอื่น ๆ อันเป็นผลให้สังคมดำรงอยู่ได้ หากระบบย่อยต่าง ๆ ทำหน้าที่ไม่ประสานงานกันเพียงพอ ก็อาจสร้างความยุ่งยากในการดำรงอยู่ให้แก่ระบบใหญ่ได้ และถ้าหากความขัดแย้งกันระหว่างระบบย่อยมีความรุนแรงมาก ก็อาจนำไปสู่ความสิ้นสุดของระบบใหญ่ได้ การดำรงอยู่ของสังคมก็เช่นเดียวกัน ระบบย่อยต่าง ๆ ของสังคมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามความถนัดเฉพาะของแต่ละส่วนให้ดี และจำเป็นต้องประสานสัมพันธ์กับการทำงานของระบบย่อยอื่น ๆ ที่มีอยู่ในระบบใหญ่ คือ สังคมเป็นส่วนรวมด้วย²

อิสลามซึ่งมีมัตยิดเป็นศาสนสถาน และอิหม่ามเป็นผู้นำของชุมชน เป็นสถาบันศาสนาอันหนึ่งในสังคมไทย ดังนั้นหากระบบนี้ทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพตามศาสนบัญญัติ ย่อมเป็นผลดีที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องไปยังสถาบัน หรือระบบอื่น ๆ เช่น ครอบครัว การศึกษา ฯลฯ และส่งผลไปถึงระบบใหญ่ คือประเทศชาติ

¹ พัทธา ตาฮู รายงานการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้

² สนิท สมัครการ วิธีการศึกษาสังคมมุสลิมกับตัวแบบสำหรับการศึกษาสังคมไทย

มัสยิดและอิหม่าม

ความหมายของมัสยิด

“มัสยิด” มาจากคำกริยาภาษาอาหรับว่า “ชะยะคะ” แปลว่า สูญุด¹ ตามหลักไวยากรณ์ อาหรับเป็น “อิเซ็มมะกัน” แปลว่า สถานที่สำหรับสูญุด² มัสยิดมีความหมายเพียงว่า ที่สำหรับทำการนัสการพระเจ้าเท่านั้น ศาสดามุฮัมมัด (คือล.) ได้เคยกล่าวว่า โลกทั้งหมดเป็นมัสยิด³ นับเป็นความรุ่งเรืองของศาสนาอิสลามอย่างหนึ่งที่วัดของศาสนาไม่ได้ทำได้ด้วยมือ และพิธีทางศาสนาจะทำที่ใดก็ได้บนแผ่นดินของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า และได้ฟ้าของพระองค์³

มัสยิดจะเป็นสถานที่ที่ศรัทธาชนทำกิจการได้ทุกอย่างเพื่ออัลลอฮ์ หรือจะพูดไปในทางรูปธรรมก็คือ เป็นสถานที่ปฏิบัติภารกิจทุกอย่างตามคำสอนของคัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษของท่านนบี (คือล.)⁴

มัสยิดเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ความเป็นเอกภาพของพระเจ้าเป็นจุดรวม ศรัทธาชนในลักษณะเสมอภาค เสรีภาพ และภราดรภาพ ไม่มีความแตกต่างระหว่างชนชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ภาษา และผิวพรรณของมนุษย์ แต่อยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน ฉะนั้นจึงไม่มีสถานที่ใดในโลก จะลักษณะเหมือนกับมัสยิด

อนึ่ง ในประเทศไทยนอกจากจะเรียกสถานที่ประกอบศาสนกิจดังกล่าวนี้ว่า “มัสยิด” แล้วยังมีคำเรียกอีกคำหนึ่งคือ “สุเหร่า” ดังที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลามพุทธศักราช 2488

มาตรา 8 คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด อาจจัดให้มีคณะกรรมการอิสลามประจำสุเหร่า ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำจังหวัด โดยให้โต๊ะอิหม่ามเป็นประธาน

แต่ใน พ.ศ. 2490 ได้มีพระราชบัญญัติออกมาใหม่ คำว่าสุเหร่าไม่ปรากฏใช้ มีแต่คำว่ามัสยิดเช่น

มาตราที่ 1 พระราชบัญญัติฉบับนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490”

มาตราที่ 9 ในพระราชบัญญัตินี้

“มัสยิด” หมายความว่าสถานที่ซึ่งอิสลามิกชนมีสิทธิใช้เป็นที่พักผ่อนพิธีกรรมตามสิทธิศาสนาอิสลามในวันสุกฺร์เป็นปกติ

¹ เสวานีย์ จิตต์หมวก วัฒนธรรมอิสลาม

² สูญุด หมายถึงการกราบไหว้ ซึ่งมุสลิมทั่วโลกสามารถกราบไหว้ได้เฉพาะเพียงพระเจ้าผู้เป็นเจ้าอัลลอฮ์ (ซุบห์) องค์เดียวเท่านั้น

³ ชาวคันตัน การสร้างมัสยิด

⁴ ตมจ็ย อนุমানราชชน มัสยิดอัลอักซอแลมัสยิดอัลช็อเราะฮ์ (กรุงเทพฯ : วงศ์เสงี่ยมการพิมพ์, 2516)

คำว่า “สุहर่า” เป็นอีกคำหนึ่งใช้เรียกศาสนสถานของมุสลิม สันนิษฐานว่าจะมาจาก ภาษาเปอร์เซีย (อิหร่าน) จากคำว่า “ซารา” (Sara) ซึ่งแปลว่าที่ชุมนุม ที่พัก สุहर่าเป็นคำที่นิยม ใช้กันมากในประเทศไทย แต่เป็นคำไม่เป็นทางการ คำที่เป็นทางการหรือภาษาราชการจะใช้คำว่า มัสยิด ดังนั้นมัสยิดและสุहर่าคือสถานที่เดียวกันเพียงแต่จะเรียกคำที่มาจาก ภาษาอาหรับหรือ ภาษาเปอร์เซีย และจำใช้อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

อิหม่ามและมัสยิดในประเทศไทย

อาณาบริเวณมัสยิดแต่ละแห่งในประเทศไทย เรียกได้ว่าเป็นชุมชนมุสลิม ชาวไทยมุสลิม มักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณที่มีมัสยิด

ชุมชนมุสลิมอันมีมัสยิดเป็นศูนย์กลาง หากจะกล่าวในลักษณะของการปกครอง กล่าวได้ว่า จะมีการปกครองในอีกรูปแบบหนึ่ง หรืออีกชั้นหนึ่งนอกเหนือ ไปจากการปกครองตามรูปแบบ ของกระทรวงมหาดไทย กล่าวคือ ในชุมชนมัสยิดต่าง ๆ นั้นจะมีทะเบียนสำปฐุมของมัสยิด¹ ซึ่ง สำปฐุม ดังกล่าวจะมีสิทธิเลือกตั้งหรือ ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการประจำมัสยิด คณะ กรรมการดังกล่าวประกอบด้วยตำแหน่งดังกล่าวประกอบด้วยตำแหน่ง อิหม่าม คอเต็บ บิหลัน และกรรมการมัสยิดจำนวน 7-12 คน ซึ่งจะมีหน้าที่จัดการทั่วไปในกิจการต่าง ๆ ของมัสยิด อัน หมายถึงชุมชนของมัสยิดนั้น ๆ

คอเต็บ อันเป็นตำแหน่งที่เพิ่งมีขึ้นในสังคมไทยมุสลิม เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของอิหม่าม มีหน้าที่คือเป็นผู้อบรมสั่งสอนสำปฐุม (กุดบะฮฺ) ในวันศุกร์และวันอีด ซึ่งในอดีตมาเป็นหน้าที่ของ อิหม่าม อย่างไรก็ตามในการเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนี้ ควรเลือกผู้ที่มีความรู้ทั้งทางศาสนาและ ทางโลก เพื่อที่จะได้แสดงกุดบะฮฺได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือสามารถนำศาสนบัญญัติใน เรื่องต่าง ๆ มาสอน มาอธิบายโดยประยุกต์เข้ากับชีวิตประจำวัน และเหตุการณ์ของโลกด้วยสำนวน ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งหากกุดบะฮฺในวันศุกร์ดี คือมีเนื้อหาสาระย่อมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะในแต่ละศุกร์จะมีมุสลิมมาร่วมกันละหมาดและฟังกุดบะฮฺเป็นจำนวนมาก

บิหลัน หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศเชิญชวนให้คนละหมาด เมื่อถึงเวลาละหมาดแต่ละ ครั้ง (อาซาน) ผู้ทำหน้าที่นี้มีมาตั้งแต่สมัยท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ซึ่งเรียกว่า “มุอ์ซซิน” มุอ์ซซินคนแรกชื่อว่า “บิลาล” และแทนที่จะเรียกว่า “มุอ์ซซิน”

¹ ทะเบียนสำปฐุมของมัสยิด หมายถึง บัญชีรายชื่อสำปฐุมหรือบุคคลซึ่งสังกัดกับมัสยิดนั้น ๆ จัดทำโดยกรรมการมัสยิด (นายทะเบียน)

อย่างไรก็ตาม นับเป็นสิ่งที่น่ายินดีที่ปัจจุบันสังคมไทยมุสลิมเริ่มมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของมัสยิดและอิหม่าม ตลอดจนคณะกรรมการมัสยิดเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่เห็นได้จากการเริ่มมีการจัดประชุมสัมมนาอิหม่าม และคณะกรรมการมัสยิดทั้งในเมืองและชนบท โดยองค์กรต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการกลางอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดนนทบุรี และที่อื่น ๆ อยู่เสมอ จากความเปลี่ยนแปลงหรือความตื่นตัวนี้ คงเป็นส่วนช่วยให้ชุมชนมุสลิมพัฒนาขึ้น ในอนาคต และทำให้ชาวไทยมุสลิมเป็นผู้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นทั้งนี้และทั้งนั้นโดยวางอยู่บนครรลอง ของหลักการอิสลาม

3.5.2 บทบัญญัติเกี่ยวกับมัสยิดที่ปรากฏในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน

ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นคัมภีร์ฉบับสุดท้ายและฉบับสมบูรณ์ที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของประทาน ให้แก่มนุษย์ชาติโดยผ่านทางศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ในอัลกุรอาน ได้กล่าวถึงมัสยิดไว้หลายแห่ง โดยกล่าวถึงตั้งแต่เรื่องราวของมัสยิดหลังแรกของโลกนี้คือ มัสยิดอัล-ฮะรออม หรือกะอ์บะฮ์ ในนครมักกะฮ์ และมัสยิดที่สร้างโดยทั่วไปตั้งใจความว่า

“เรือนหลังแรกที่ได้ก่อตั้งสำหรับมนุษย์ก็ได้แก่กะอ์บะฮ์”¹

“ไม่ว่าเจ้าจะมาจากที่ใด จงหันหน้าไปยังมัสยิดอันหวงห้าม และไม่ว่าเจ้าจะอยู่ที่ใด จงหันหน้าไปยัง (มัสยิดหวงห้าม) นี้”²

“มัสยิดทั้งหลายเป็นของอัลเลาะห์พวกเจ้าจงอย่าวิงวอนขอต่อผู้ใดร่วมกับการวิงวอนขอต่ออัลเลาะห์”³

“ในบรรคาน้ำ (มัสยิด) ซึ่งอัลเลาะห์ได้ทรงอนุมัติให้ได้รับการเทศน์และให้พระนามของ อัลเลาะห์ถูกกล่าวระลึกในบ้านนั้น จะได้กล่าวให้ความบริสุทธิ์แก่พระองค์ในบ้านเหล่านั้น ทั้งในเวลาเช้าและเวลาเย็น”⁴

“รัศมีแห่งอิเคาะฮ์ ซึ่งมุมีนอ⁶ จะรับนั้นมาจากมัสยิด อัลเลาะห์ (ซุบหฺ) ทรงบัญชาให้สร้างมัสยิดซึ่งเป็นบ้านของพระองค์ เพื่อใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญศาสนกิจ มุมีนอไม่หลงกังวลกับการค้า

(มากไปกว่าการระลึกถึงอัลเลาะห์) เป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งละหมาดออกชะกาต และกลัวต่อวันอะคีเราะฮ์⁷ (ซุบหฺ) จะสนองตอบให้ดียิ่งกว่าที่เขาเหล่านั้นได้เคยกระทำมา พระองค์จะเพิ่มเอกภาพให้ทวีสูงขึ้นโดยไม่คำนึงถึงสถิติจำนวนแต่ประการใด”⁸

¹ คัมภีร์อัลกุรอาน บทที่ 3 โองการ (วรรค) ที่ 95

² คัมภีร์อันกุรอาน บทที่ 3 โองการ ที่ 150

³ คัมภีร์อัลกุรอาน บทที่ 72 โองการ ที่ 150

⁴ คัมภีร์อัลกุรอาน บทที่ 72 โองการ ที่ 36

⁵ อีคาซะแปลว่า ทางนำอันที่เที่ยงตรง

⁶ มุมีนอ หมายถึง มุสลิมผู้มีความศรัทธา ปฏิบัติตามศาสนบัญญัติอย่างเคร่งครัด

⁷ อาคีเราะฮ์ หมายถึงวันสิ้นโลกซึ่งจะมีการพิพากษาความดีความชั่วของแต่ละบุคคล

⁸ คัมภีร์อัลกุรอาน บทที่ 29 โองการ ที่ 36-37

วณะและจริยวัตร (ชวณะห์) ของท่านศาสดาเกี่ยวกับมัสยิด

-ท่านอับดุลลอฮ์บิณมัดฮุกกล่าววว่า ท่านได้อินท่านรอซูลุดดอลอกล่าววว่า

“มัสยิดคือบ้านของพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบห์) และบรรดาผู้ที่เข้ามัสยิดนั้น คือแขกของพระองค์ เมื่อมนุษย์ต่างให้เกียรติและรับรองแขกด้วยดี แล้วทำไมเล่าที่พระองค์อัลลอฮ์จะไม่ทรงให้เกียรติรับรองด้วยความเมตตาแก่แขกพระองค์”

-อาบูคาร์ตะฮ์ (ร.ค.) ได้ส่งหนังสือไปยังท่านซัดมาน (ร.ค.) ว่า ท่านจงใช้เวลาส่วนใหญ่ให้หมกอยู่กับมัสยิด เพราะมันได้ฟังรอซูลุดดอลอ (คือดฯ) กล่าววว่า

“มัสยิดคือบ้านของบรรดาคนดี (คนซอและ) พระองค์อัลลอฮ์ได้สัญญาว่าจะทรงประทานบารอกะฮ์² ให้แก่ผู้ใช้เวลาส่วนใหญ่ของเขาหมกไปในมัสยิด อัลลอฮ์จะทรงปลอบใจเขาและทรงให้ความสะดวกแก่เขาในการผ่านสะพาน (ซีรอก) สู่อสวรรค์ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักคนเช่นนั้น”

-ท่านอานิส (ร.ค.) ได้กล่าววว่าท่านได้อินรอซูลุดดอลอ (กล่าววว่า)

“พระองค์อัลลอฮ์ทรงครีฮว่า เราได้ขอลการส่งภัยพิบัติ (บาลา) ที่ควรงลงในเขตหนึ่งเขตใดนั้น ก็เมื่อเราได้เห็นผู้คนที่นั้นไปมัสยิดกันเรื่อย ๆ และมีการรักใคร่ซึ่งกันและกันเพื่อเรา และยังขอคุดา ขอความโปรดปรานในเวลากลางคืน”

-อาฮิซะฮ์ (ร.ค.) เล่าวว่า

“ท่านศาสดนจุตแห่งอัลลอฮ์เคยสั่งให้สร้างมัสยิดในที่ชุมชน และให้รักษามัสยิดให้สะอาดและมีกลิ่นหอม และเมื่ออยู่ในบ้านท่านช่วยทำงานให้ครอบครัวของท่าน และเมื่อได้เวลาละหมาด ท่านทำวฎูฮ์³ แล้วออกไปละหมาดที่มัสยิด

-อาฮิซะฮ์ เล่าวว่า

“เมื่อชะดีได้รับบาดแผลตรงเส้นเลือดใหญ่ที่แขนในการรบที่สงครามสนามเพลาะ ท่านนบีจึงสั่งให้ปลูกกระโจมขึ้นที่มัสยิด เพื่อที่ท่านจะได้ไปเยี่ยมเขาบ่อย ๆ เพราะอยู่ใกล้ ๆ กัน

“ท่านนบีได้ขอร้องให้อุมร์เข้าไปเฝ้าเคิดการ ภายในมัสยิดอัลฮะรอหมเป็นเวลาหนึ่งคืน เพื่อทำการปฏิบัติตน จะไม่ตามแนวทางของญายิลิยะฮ์² สำหรับท่านนบีเองนั้นก็เคยใช้เวลา 10 วันในเดือนรอมฎอนเพื่อเฝ้าเคิดกาฟในมัสยิดมะคีนะฮ์

¹ (ร.ค.) คือคำย่อของ รอคิฮัลลอฮ์ฮุอันฮ์ หมายถึงความว่า ขออัลลอฮ์ได้ทรงแผ่เมตตาแก่ท่าน เป็นคำที่ใช้กล่าวต่อท้ายซึ่งสาวก หรือนุคคดล่ำกัญสมัยท่านศาสดาคือดฯ

² บารอกะฮ์ หมายถึง ความเป็นสิริมงคล

³ ทำวฎูฮ์ หมายถึงการอาบน้ำละหมาด

นอกจากนั้นในสมัยซิงคอลลีเฟส¹ 4 ท่านแรก มัสยิดคงทำหน้าที่ด้านการปกครองและการเมืองอยู่ ภายในมัสยิดได้มีการศึกษาภาษาอาหรับด้วยชะฮีด อิบน์ อัลมุฮอยซิบ ได้เคยอภิปรายถึงโคลงอาหรับภายในมัสยิดมะดีนะฮ์ ดังนั้นนับแต่แรกเริ่มที่มีมัสยิดเป็นศูนย์กลางการศึกษา บรรดาผู้รอบรู้เคยพักอาศัยในมัสยิดที่ใหญ่ ๆ ก็ยังมีห้องสมุดบรรจุอยู่ด้วย²

จากหะดีษและสุนนะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลา) และจากประวัติศาสตร์ในสมัยของท่านคอลลีเฟส (ดังที่กล่าวมาแล้ว) พอสรุปหน้าที่ของมัสยิดได้คือ

1. มัสยิดเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจ เคารพภักดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮัน) โดยมุสลิมจะใช้เป็นสถานที่ละหมาดประจำทุกวัน วันศุกร์ และละหมาดร่วมกัน อ่านคัมภีร์อัลกุรอาน และกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮ์ ตั้งแต่เด็กจนผู้ใหญ่ เช่น การอบรมเยาวชน การกุดบะฮ์³
2. มัสยิดเป็นสถานบันการศึกษา ที่จะให้ความรู้ด้านศาสนาและอื่น ๆ กล่าวได้ว่าเป็นสถานที่แห่งแรกในการให้การศึกษาแก่มุสลิมในวันศุกร์ มัสยิดในประวัติศาสตร์หลายมัสยิดได้ผลิตอุลามาฮ์ชั้นนำของโลก เช่น มัสยิดกุฟะต มัสยิดอัล-อะมาวี มัสยิดอัล-อฮซาร์ ฉะนั้นเมื่อมัสยิดเป็นที่ศึกษา แต่ละมัสยิดจึงควรมีห้องสมุด
3. มัสยิดเป็นเสมือนสภาที่ปรึกษา ที่มีการประชุมปรึกษาในเรื่องรวมต่าง ๆ อภิปรายปัญหาที่น่าสนใจ
4. มัสยิดเป็นเสมือนศาล เป็นที่พิพากษาคำวินิจฉัยตัดสินปัญหา แก้ปัญหาให้แก่ประชาชน
5. มัสยิดเป็นสถานที่ทำสัญญา ข้อตกลงและสนธิสัญญาทางการเมือง
6. มัสยิดเป็นสถานที่ฝึกหัดกองทหาร และเป็นที่ยุมนุมของบรรดานักรบมุสลิมก่อนจะออกสงคราม
7. มัสยิดเป็นที่พักอาศัย ของผู้เดินทางหรือผู้ต้องการความช่วยเหลือ
8. มัสยิดเป็นสถานที่ต้อนรับคณะผู้แทนต่าง ๆ
9. มัสยิดเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่อิสลาม
10. มัสยิดเป็นสถานที่ทำหน้าที่เก็บและแจกจ่ายชะกาต และการบริจาคต่าง ๆ
11. มัสยิดเป็นสถานที่พบปะกันของคนในชุมชน
12. มัสยิดเป็นสถานที่สงบอารมณ์ หรือทำสมาธิ "เอียะติกาฟ"

¹ คอลลีเฟส (คาลิป) หมายถึงผู้นำประชาชาติอิสลามทั้งทางด้านอาณาจักรและศาสนจักร ภายหลังจากที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) สิ้นชีวิต คอลลีเฟส 4 ท่านแรก ได้แก่ ท่านอะบูบักร์ ท่านอุมัยร์ ท่านอุสมาน และท่านอาลี

² เมาลานา เกาซาร์ เทียร์ บทบาทของมัสยิด หน้า 9-10 20

³ กุดบะฮ์ในวันศุกร์ เป็นการอบรมประจำสัปดาห์ที่เกี่ยวกับกิจการทุกอย่างที่ผูกพันกับชีวิตมนุษย์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า คำอบรมหรือกุดบะฮ์จะกล่าวโดยอิมาม หรือผู้ได้รับมอบหมายก่อนการละหมาดวันศุกร์ ซึ่งเป็นสิ่งบังคับสำหรับชายในการละหมาด การฟังคำอบรมเพื่อนำไปอบรมคนในครอบครัวต่อไป

**บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ไม่มีข้อกำหนดทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทาง
สถาปัตยกรรมใดๆ เลย เป็นแค่เพียงสถานที่ที่หน้าต่าง ๆ ที่สามารถรองรับกิจกรรมได้
ก็เพียงพอ**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3 ส่วนประกอบแต่ละส่วนของมัสยิด

เนื่องจากมีหน้าที่เป็นสถานที่สำหรับกลุ่มผู้ศรัทธา มัสยิดจึงมีส่วนประกอบหลักที่เป็นมาตรฐานในแต่ละส่วน ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า มีความตั้งใจจะใช้ในลักษณะใด เช่น เป็นสถานที่ส่วนบุคคล เป็นที่ชุมนุมของกลุ่มคนกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นมัสยิดของตำบล หรืออาจเป็นมัสยิดกลางที่อยู่ภายในตัวเมืองหรือชุมชนกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้เมื่อเหล่าผู้หญิงต้องการจะไปมัสยิด ก็จะต้องการมีส่วนออกจากกลุ่มผู้ชาย โดยอาจจะใช้ฉากกั้นหรือใช้การแยกตัวอาคารออกจากกันเลยก็ได้

1. ส่วน ghibla และบริเวณ mihrab

ห้องโถงประกอบพิธีจะต้องมีกำแพงด้านหนึ่งหันหน้าไปทางเมืองเมกกะ โดยจะตั้งฉากกับเส้นที่จินตนาการว่าเป็นทิศทางของเมืองเมกกะ และเรียกกำแพงด้านนี้ว่า ghibla ส่วนบริเวณกึ่งกลางของ ghibla นี้ เป็นช่องเจาะของกำแพงที่เรียกว่า mihrab ซึ่งจะเป็นส่วนที่เป็นจุดศูนย์กลางและได้รับการตกแต่งประดับประดามากที่สุดในมัสยิด อย่างไรก็ตาม mihrab ก็แตกต่างไปจากแท่นบูชาในโบสถ์คริสต์ที่เป็นสถานที่ควรเคารพบูชา แต่สิ่งที่ควรเคารพบูชานั้นกลับเป็นทิศทางที่ mihrab นั้นแสดงอยู่โดยมีคำกล่าวไว้ว่าเป็นจุด ๆ หนึ่งที่พระศาสดาเคยยืนสวดภาวนาในบ้านที่เมืองเมดินาซึ่งถูกทำเป็นเครื่องหมายไว้โดยก้อนหินก้อนหนึ่งบนกำแพงด้านนั้น (ghibla) รูปร่างของ mihrab มีพื้นฐานมาจาก nich ของโรมัน คือมีรูปแปลนที่พื้นเป็นครึ่งวงกลมและบริเวณยอดของส่วนโค้งก็เป็นรูปครึ่งวงกลมด้วยโดยจะฝังตัวอยู่ในกำแพง ส่วน ghibla และ mihrab นี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของมัสยิดทุกแห่ง เนื่องจากในระหว่างการประกอบพิธีมุสลิมทุกคนต้องหันหน้าไปทางเมืองเมกกะ และในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้วควรจะมีม่านหรือฉากให้มึนระยิบระยับห่างจาก mihrab เท่า ๆ กันด้วย และนี่ก็เป็นเหตุหนึ่งที่มัสยิดส่วนใหญ่เลือกใช้แปลนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2. The minbar หรือมุขสำหรับยืนเทศน์

มักจะอยู่ทางด้านขวาของ mihrab ประกอบไปด้วยขั้นบันไดที่มีความสูงแตกต่างกันไปโดยที่อาจจะไม่มีหรือไม่มีราวบันไดก็ได้ บริเวณด้านบนจะเป็นลานเล็ก ๆ ซึ่งมักจะมีการครอบด้วยหลังคารูปม

กฏหรือแบบมียอดกลม และนิยมสร้างในรูปทรงที่โค้งดูตา แต่ต้นกำเนิดจริงนั้นมาจากขั้นบันไดเล็ก ๆ เท่านั้น ซึ่งอยู่ที่บ้านของพระศาสดาที่เมืองเมดินา เนื่องจากในภายหลังนั้นมีสาวกเพิ่มขึ้นมากมาย ในการที่จะให้คำสั่งสอนและคำแนะนำต่าง ๆ ได้ทั่วถึง ท่านจึงต้องยืนอยู่ในตำแหน่งที่สามารถกระจายเสียงได้ดีกว่าเดิม ซึ่งต่อมาภายหลัง minbar ก็ได้กลายมาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีรวมกันในวันศุกร์ เนื่องจากจะมีผู้คนจำนวนมาก อิหม่ามผู้นำของ มัสยิดก็จะต้องทำการปราศรัย (khutba) บนนี้ ในทางปฏิบัติอิหม่ามจะทำการอ่านสารหรือปราศรัย บนชั้นบันไดที่ต่ำกว่าชั้นสูงสุดลงมาหนึ่งชั้นเสมอ เนื่องจากชั้นบนสุดเปรียบเป็นสัญลักษณ์ที่คงไว้ แต่เพียงพระศาสดาเท่านั้น minbar นั้นจะมีขนาดแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงไม่เกิน 3 ชั้นบันไดเท่านั้น

3. The dikka เวกีไม้ซึ่งยกระดับเพียงชั้นเดียว

จะตั้งอยู่ในแนวเดียวกับ mihrab โดยจะใช้เป็นที่ที่ gadi หรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบภายใน มัสยิดจะทำหน้าที่รับถ้อยคำที่อิหม่าม ได้กล่าวมาแล้วทำการพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่งเพื่อกระจายเสียงไปสู่ กลุ่มคนที่หนาแน่นกว่าปกติให้ได้ยินถ้อยคำได้อย่างทั่วถึง ซึ่ง dikka นี้อาจจะตั้งอยู่บริเวณลานกว้าง ด้านนอกก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดและสภาพภูมิอากาศ

4. The kursi

เป็น โต๊ะที่มีไว้สำหรับ gadi อ่านบทสวด และเป็นที่ตั้งของอัลกรุอาน มักจะติดอยู่กับ dikka

5. The maqsura

เป็นสถานที่ที่มีไว้ป้องกันภัยให้แก่อิหม่าม ซึ่งในยุคสมัยแรก ๆ นั้นเป็นทั้งผู้นำทางศาสนา และผู้นำทางการเมืองด้วย โดยอาจจะมีกำแพงล้อมรอบเกิดขึ้นได้ ในตอนเริ่มแรก maqsura นั้นจะเป็นลานยกที่มีฉากไม้กัน และในสมัยแรก ๆ ตำแหน่งของผู้ปกครองเมืองจะซัดติดกับกำแพงด้าน ghiba ในแนวตั้งฉากและมีทางเข้าสู่บริเวณ mihrab โดยเฉพาะ ดังนั้น maqsura ก็จะสามารถให้ความปลอดภัยได้สูงทีเดียว

6. บ่อน้ำ

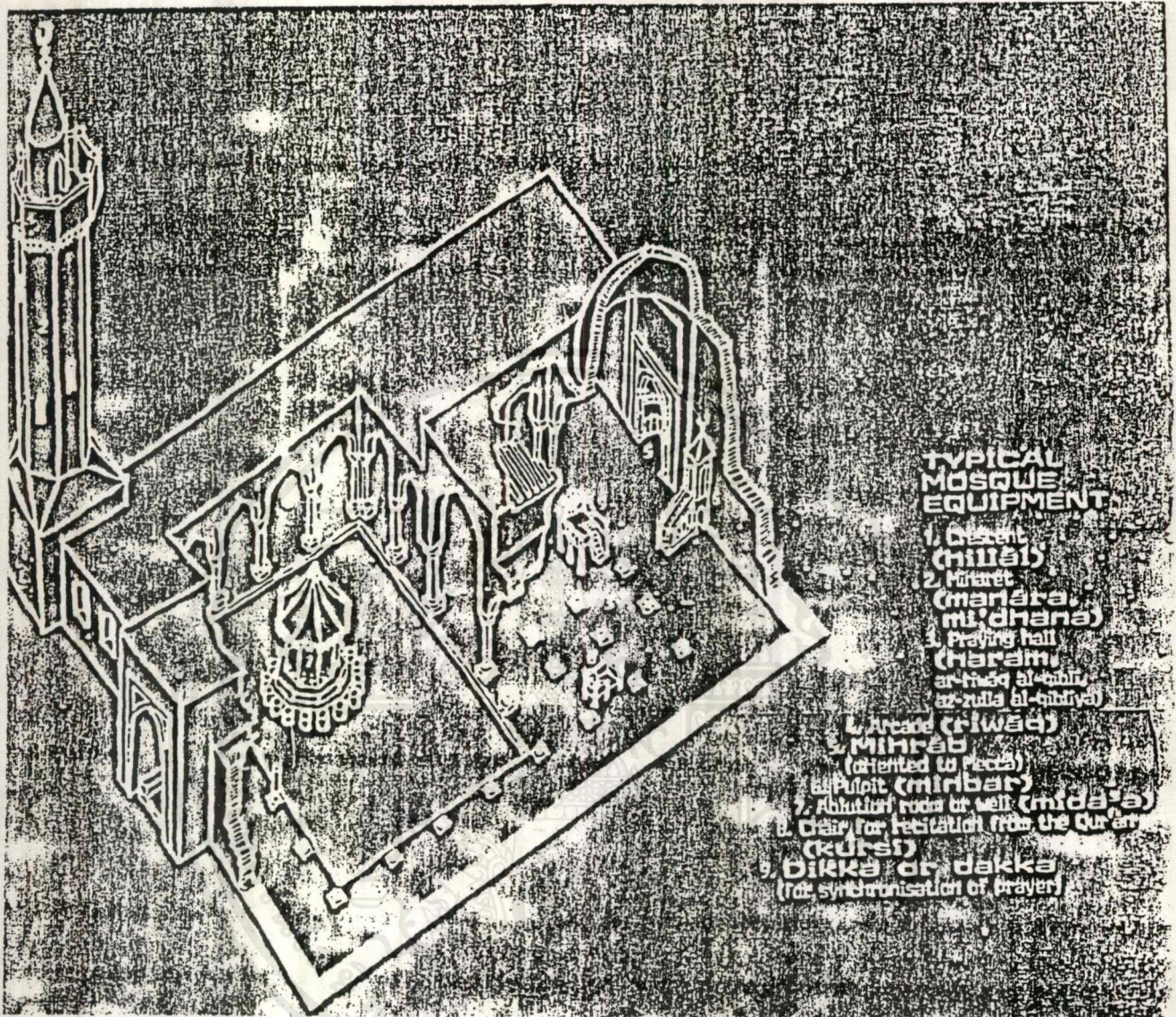
ในส่วนนี้นั้นอาจจะมีน้ำพุด้วยหรือไม่ก็ได้ และอาจจะมีความตั้งใจที่จะใช้ในพิธีชำระล้าง ร่างกายก่อนการละหมาด แต่ในบางครั้งก็มีจุดประสงค์เพื่อการตกแต่งเพียงอย่างเดียว และเมื่อมีจุดประสงค์เพื่อใช้ในพิธีชำระล้าง ก็จะต้องออกแบบให้สามารถรับกลุ่มคนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน ภายใต้น้ำที่มีการไหลเวียน และมักจะตั้งอยู่บริเวณ หรือจุดที่ใกล้ศูนย์กลางของลานด้านนอก ในส่วนที่มีน้ำพุจะถูกออกแบบไว้ในรูปร่างที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของ โคมที่เลือกใช้ อาจมีหลังคาเล็ก ๆ เป็นรูปทรงแบบพาวีเลียน

7. ส่วนยอดแหลม (minaret)

จุดประสงค์ดั้งเดิมของส่วนประกอบส่วนนี้นั้นใช้เป็นเสมือนหลักปักเขตของท้องถิ่น ซึ่งจะสามารถแน่ใจได้ว่าเป็นบริเวณที่สามารถกระจายเสียงของการสวดภาวนาได้ในระยะทางที่ไกลมากที่สุด ในสมัยที่พระศาสดายังคงมีชีวิตอยู่นั้นการประกาศเพื่อให้สวดภาวนาจะกระทำจากหลังคาบ้านของพระศาสดาเอง ซึ่งก็กระทำสืบทอดกันมาจนกระทั่งศตวรรษที่ 14-15 ก็เริ่มมีการสร้าง minaret ในตอนเริ่มแรกนั้นอาจจะมีพื้นฐานจาก โลหะหนึ่งชนิด โลหะผสมกับปรอท และมีรูปแบบหลากหลายมาจากปล่องไฟของ Zoroastrian จนถึงหอสังเกตการณ์ของโรมัน หอประกาศการ และหอคอยของโบสถ์คริสต์ และในสมัยอิสลามนั้นก็ยังคงรูปแบบ minaret อยู่ถึงแม้จะไม่จำเป็นแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบอาคารมัสยิดในตัวเมือง อีกอย่างความสำคัญและบทบาทของ minaret ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีการกระจาย ASAN ผ่านทางเครือข่ายเสียงแล้ว minaret ที่เหลือจึงมีบทบาทเสมือนเป็นสัญลักษณ์ชนิดหนึ่งเท่านั้น

8. ประตูใหญ่

ลักษณะเฉพาะ โดยทั่วไปของสถาปัตยกรรมของมุสลิมนั้นมักจะปิดบังหรือซ่อนเร้นการตกแต่งภายในอาคารจากรูปทัศนียภาพนอก ทั้งนี้เนื่องจากมัสยิดโดยส่วนมากจะถูกปิดล้อมไว้ด้วยกำแพงสูง มีประตูใหญ่

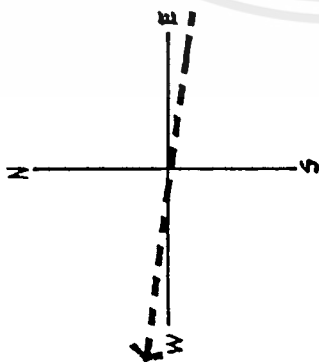

ภาพประกอบ ส่วนประกอบของมัสยิด

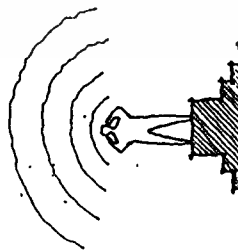
การรบ)	1. สัญลักษณ์ พระจันทร์เสี้ยว (ไม่ใช่สิ่งจำเป็น แต่เดิมเป็นสัญลักษณ์ของธงใน	6. มิมบร์ (ธรรมมาศ)
	2. หออาซาน	7. ที่อาบน้ำสะอาด
	3. โถงละหมาด	8. คูร์ซี (ที่ตัวแทนอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน)
	4. โถงทางเดินรอบลาน	9. ดิกกะอู (แต่เดิมเป็นที่ตัวแทนถ่ายทอดคำภีร์)
	5. เมียะรอป (มุขหน้า)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

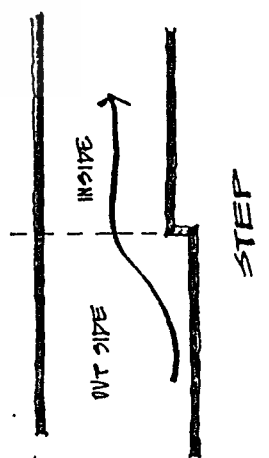
BASIC CONCEPT

KIBLAT EXIT

MINARAT.

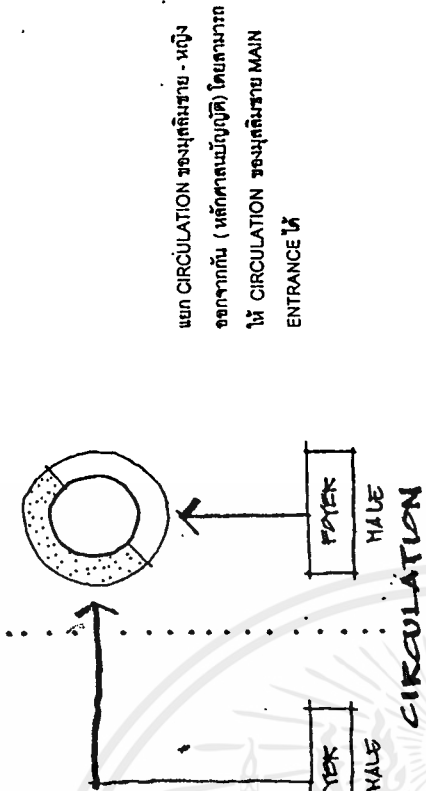

STEP

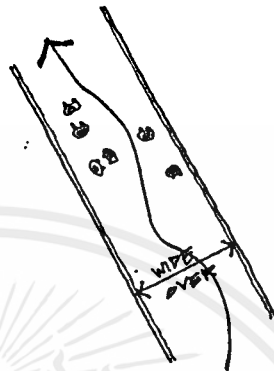
ตำแหน่ง PRAYER HALL ตั้งหันหน้า Q KIBLAT (น. นาทิศตะวันออก) สำหรับประเทศไทยจะอยู่ทางขวาของทิศวันตกประมาณ 10 - 15 องศา

มีพื้นที่ของ MINARAT (AZAM AREA) ด้านหน้าอาคารเชิงขวาเมื่อตั้งตาประกอบทิศจะขนาด ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ง่าย

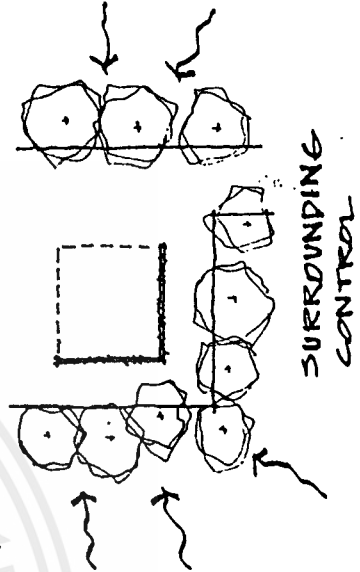
ให้มี STEP หรือบันไดแบ่งแยกส่วนที่เป็น PRAYER HALL โดยเอาระดับ CIRCULATION หรือ SPACE ด้านนอกเพื่อเปลี่ยนความสูงกับ PRAYER HALL ดังนั้น STEP ใด ๆ

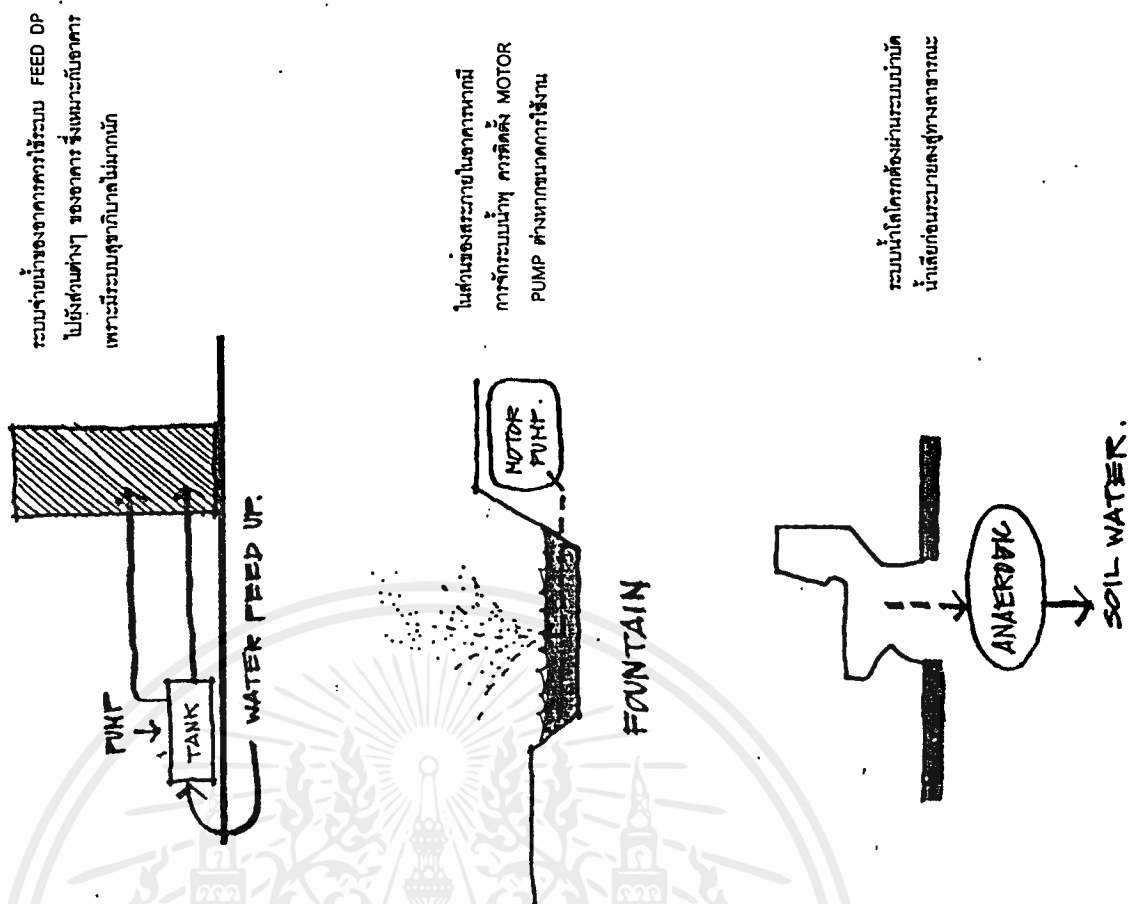
แนว CIRCULATION ของมุสลิมชาย - หญิง ซอกจากกัน (หลีกเลี่ยงเบียดกัน) โดยตามแนวให้ CIRCULATION ของมุสลิมชาย MAIN ENTRANCE ได้

CIRCULATION ต้องกว้างและโปร่ง ไม่ซับซ้อนความสูงที่คล้ายกันทำให้การประกอบอาคารง่าย

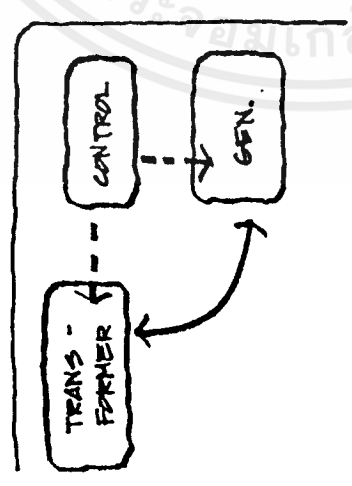
มีบรรยากาศที่ดีและสงบกรรมกรมีการปลูกต้นไม้รอบๆ เพื่อรักษาภาพแวดล้อม และป้องกันสิ่งสกปรกบนหลังอาคารต่างๆ

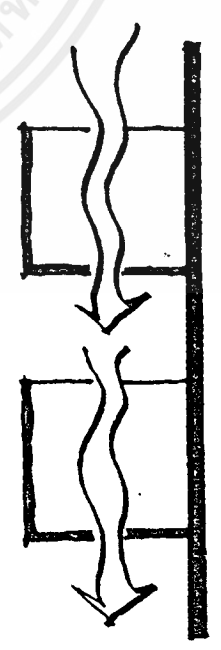
ระบบจ่ายน้ำของอาคารใช้ระบบ FEED UP ไปยังส่วนต่างๆ ของอาคาร จึงเหมือนกับอาคาร เพราะมีระบบสุญญากาศไม่มากนัก

ในส่วนของระบบภายในอาคารหากมีการจัดระบบน้ำ การติดตั้ง MOTOR PUMP ต่างหากขนาดการใช้งาน

ระบบน้ำใต้ดินที่ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียก่อนระบบส่งสู่ทางสาธารณะ

MECHANIC CONTROL

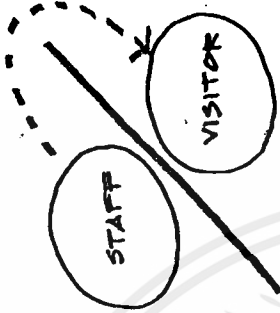
VENTILATION FOR MECHANICAL SYSTEM.

ระบบไฟฟ้ากำลัง (POWER SYSTEM) ห้อง TRANSFORMER และ GEN การอยู่ในตำแหน่งที่ห่างจากกัน สามารถดูแลได้ง่าย

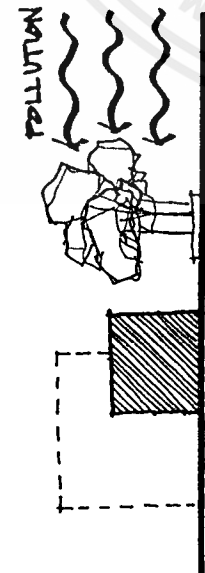
ห้องติดตั้งอุปกรณ์เครื่องกล ตำแหน่งระบบต่างๆ ต้อง จัดให้มีการระบายที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แยกส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่ อนุ
 รักรผู้มาติดต่อให้ชัดเจนเพื่อความมีระเบียบ
 และความสะอาดลดความวุ่นวาย

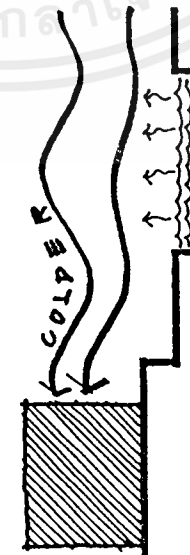

ให้แนวคิดใหม่แนวกรงเป็น
 และพื้นที่ต่างๆ ที่มีโอกาส
 เข้ามาในโรง

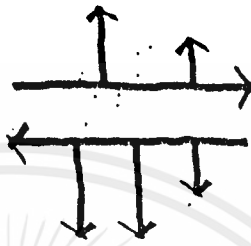

BUFFER

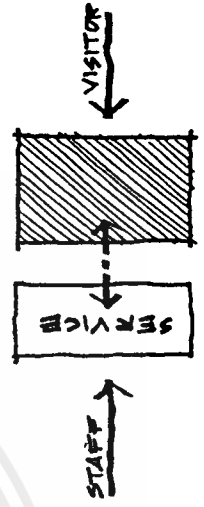
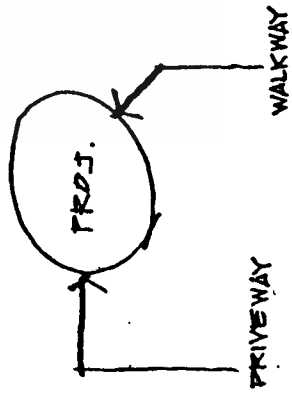
ให้ SOFT SCAPE หรือ POOL ซึ่งให้
 อากาศเป็นสบายโดยลมที่พัดมาความ
 เย็นจากน้ำ

ทิศทางของ CIRCULATION มีความชัด
 เจนไม่ซับซ้อน (ตามลักษณะโครงการ) และ
 เป็นไปตาม CONCEPTUAL

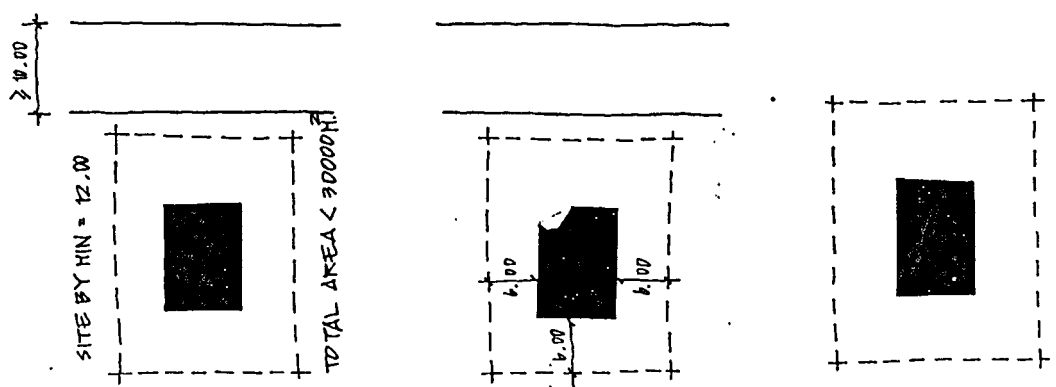
CIRCULATION

SERVICE DEPARTMENT อยู่ตำแหน่ง
 ที่คนสายตา และหมักง้ำ - ออกแยก
 ต่างหาก

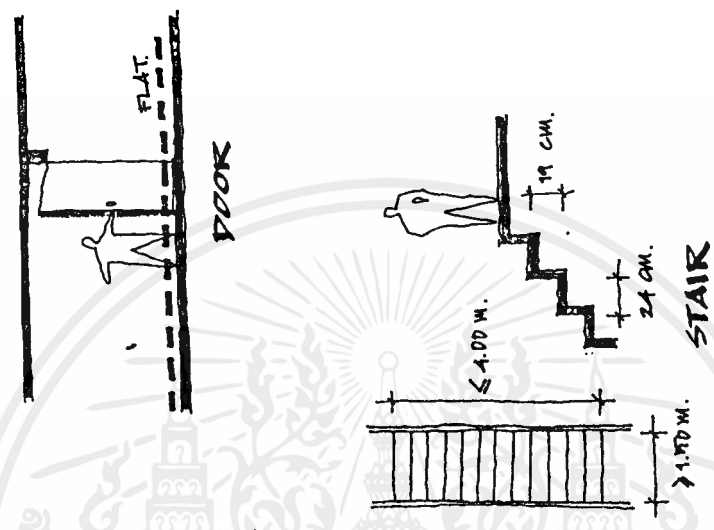
P.O.H

แนว ENTRANCE ของรถยนต์และทางเดิน
 ให้สอดคล้องกันเพื่อความปลอดภัย

อาคารขนาดในอุทกเขยที่พื้นที่ไม่เกิน 30,000 ตรม. ต้องมีด้านหนึ่งด้านใดของที่ดินนั้นยาวไม่น้อยกว่า 10.00 ม. และถนนสาธารณะต้องห่างจากข้างไม่น้อยกว่า 10.00 ม.

อาคารหรืออาคารขนาดในอุทกเขยต้องมีถนนหรือที่ว่างปราศจากสิ่งปกคลุมโดยรอบอาคาร กว้างไม่น้อยกว่า 6.00 ม. และระดับพื้นถึงสามารถเข้าถึงออกได้สะดวก

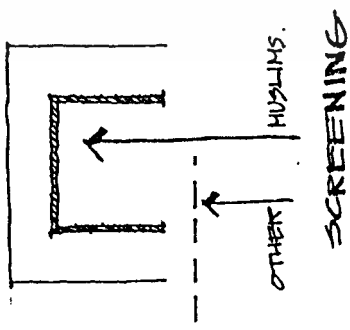
ประตูด้านหน้าอาคารสาธารณะ ถ้ามีธรณีประตูต้องเรียบเสมอกัน

บันไดสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องทำ ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 4.00 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 19 ซม. ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 24 ซม.

อาคารพาณิชย์ โรงแรม อาคารสาธารณะและอาคารอื่นที่ไม่ใช่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยต้องมีที่ว่างซึ่งปราศจากสิ่งปกคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของที่ดินแปลงนั้น

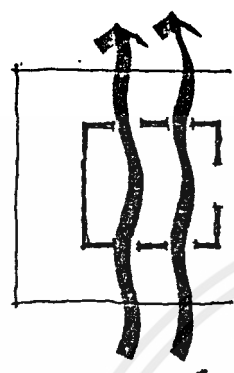
อาคารสาธารณะต้องจัดให้มีทางหนีไฟได้โดยสะดวก

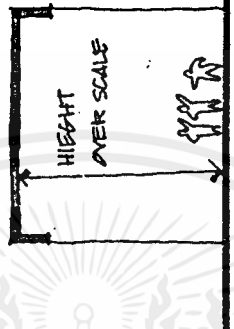

PRAYER HALL เป็นบริเวณศักดิ์สิทธิ์ผู้ที่ไม่
ในมุสลิม/ผู้ที่มิได้รับอนุญาต ไม่ควรเข้าไป
ข้างในหากไม่มีธุระสำคัญใดๆ

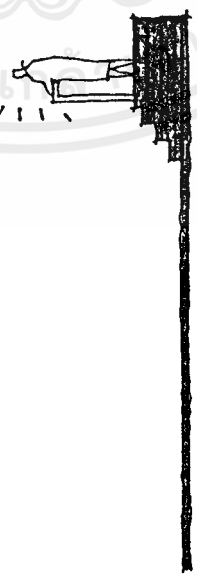
ภายใน PRAYER HALL ต้องมีการระบาย
อากาศที่ดีโดยเป็น NATURAL VENTILATION
ไม่มีการใช้ระบบปรับอากาศใดๆ

NATURAL VENTILATION

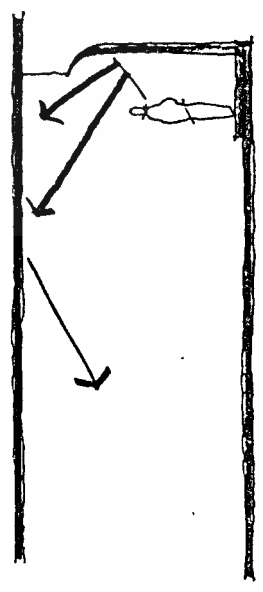

ความสูงภายใน PRAYER HALL
ต้องเป็นสัดส่วน (SHOCK) SCALE
เพื่อส่งเสริมให้เกิด IMAGE ผู้พระเจ้า

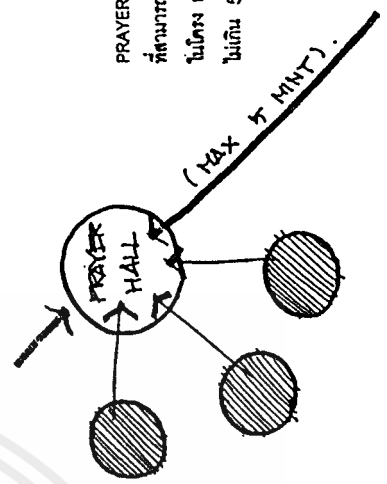
MIMBAR ต้องยกขึ้นไม่น้อยกว่า 3 ชั้น
เพื่อขึ้นแสดงธรรมเทศา

MIMBAR

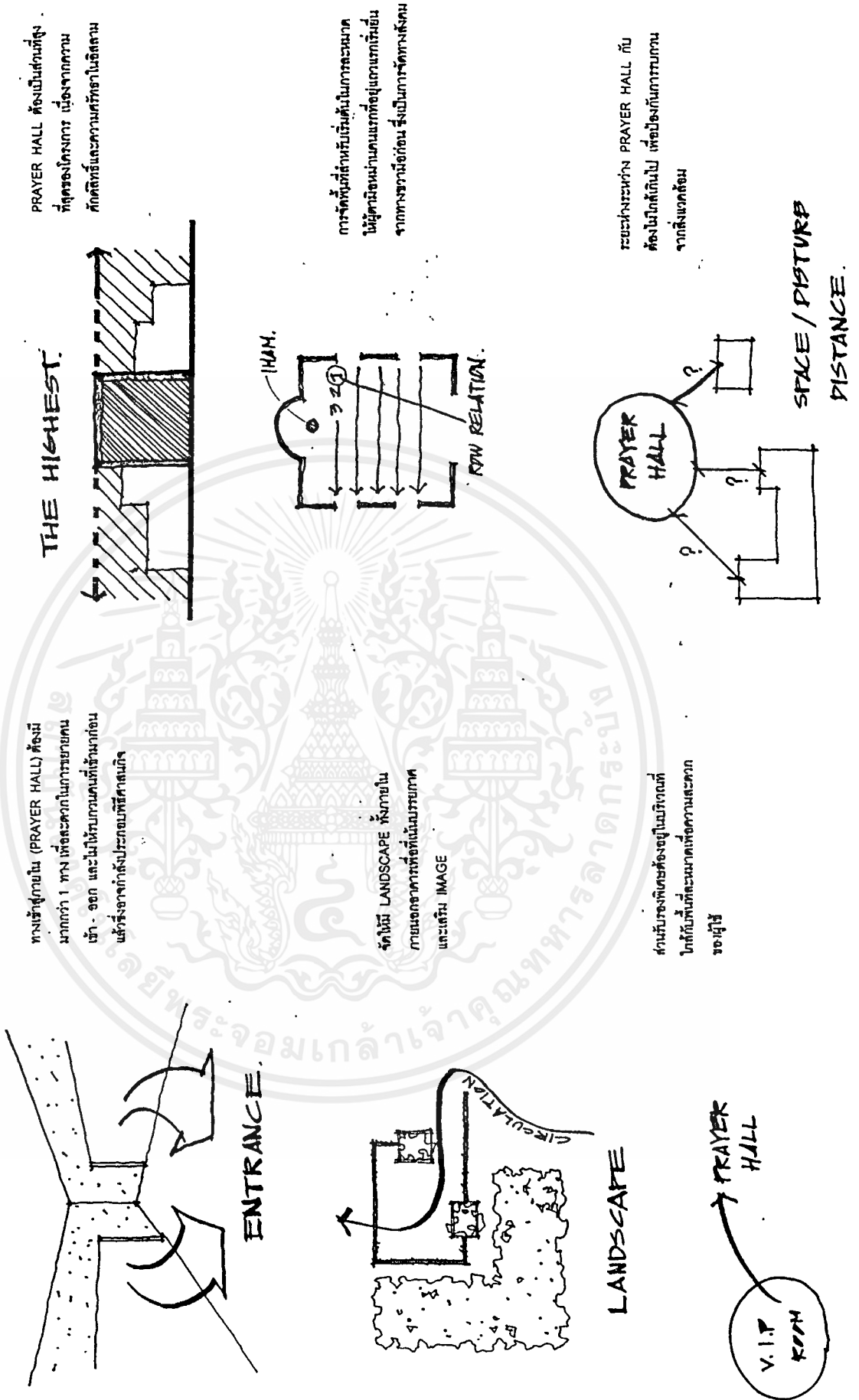

MIHRAP เป็นสถานที่ยืนอ่านพระมหาค
เป็นด้านเข้าหลัก ทรงหน้าสุดของ PRAYER HALL
เมื่อยืนอ่านอำนาจเสียงจะสะท้อนกลับไปทั่ว

MIHRAP

PRAYER HALL อยู่ในตำแหน่ง
ที่ตามทิวทัศน์ได้ ZONING ต่างๆ
ไม่โฉบ และส่วนที่ใกล้ที่สุดควรใช้เวลา
ไม่เกิน 5 นาที

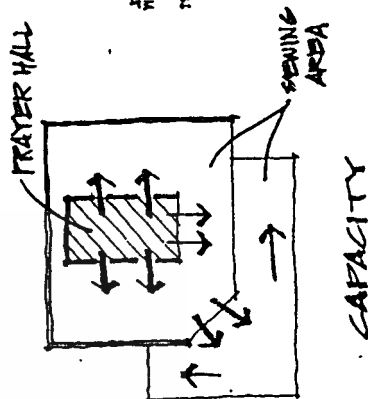
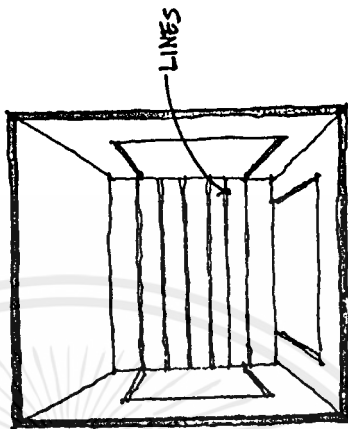
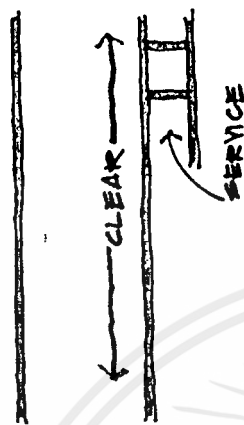

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริเวณต่างๆ ต้องไม่ใช้ในระดับเดียวกัน (PRAYER HAAL) ควรแยกระดับและให้สูงขึ้นไปทีละตา (ไม่จำเป็นต้องสูงขึ้นไปทีเดียว)

การจัด (PATTERNS) ของพื้นที่ภายใน PRAYER ควรมีเส้นกำหนดระดับที่ชัดเจน

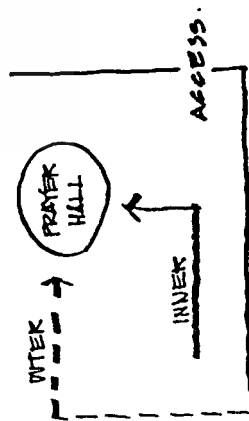
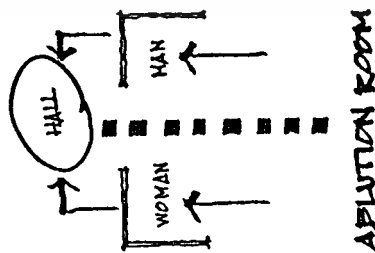
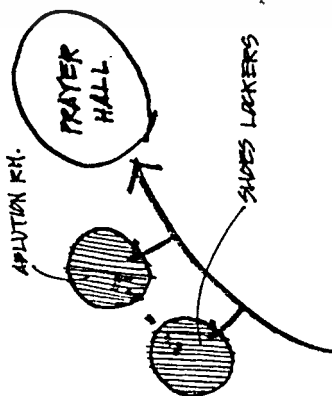
พื้นที่อบแห้ง (PRAYER HALL) ตามารถรับบริการที่หมอสุนัขได้

ก่อนเข้า PRAYER HALL ต้องมีที่อาบน้ำและลานตาก (ablution) ตามระดับ

ABLUTION ROOM ต้องแยกชาย - หญิงอย่างเด็ดขาดก่อนเข้า PRAYER HALL

การเข้า PRAYER HALL จะต้องแยกเข้าได้ โดยเข้าภายในอาคารและจากภายนอกได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การศึกษาและวิเคราะห์ระบบเทคนิค

1. ระบบโครงสร้างอาคาร แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 โครงสร้างใต้ดิน (SUB STRUCTURE)

1.2 โครงสร้างบนดิน (UPPER STRUCTURE)

1.1 โครงสร้างใต้ดิน (UPPER STRUCTURE) แบ่งออกได้เป็น 3 ระบบดังนี้

-ระบบฐานรากคาน

-ระบบฐานรากลึก

-ระบบฐานรากพิเศษ

1.2 โครงสร้างบนดิน (UPPER STRUCTURE) แบ่งออกได้เป็น 2 ตามลักษณะการจัดแบ่ง

วางเพื่อใช้สอย

-โครงสร้างอาคารทางสูง เป็นการจักระบบรับน้ำหนักทางแนวตั้ง

-โครงสร้างอาคารทางกว้าง เป็นการจักระบบรับน้ำหนักองค์ประกอบอาคารตามแนว นอน

1.2.1 ระบบพื้น

โครงสร้างนี้จะใช้ระบบ โครงสร้างที่อยู่บนดิน (UPPER STRUCTURE) และระบบพื้นในโครงการนี้ ได้กำหนดหลักการในการพิจารณา คือ

-ความสามารถในการรับน้ำหนัก

-ราคาค่าก่อสร้าง

-ความรวดเร็วในการก่อสร้าง

จากการพิจารณาลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับอาคาร ได้แก่ พื้นที่หล่อสำเร็จรูป (PRECAST SLAB) สำหรับพื้นอาคารทั่วไป ซึ่งมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเนื่องจาก

-รุ่นระยะเวลาก่อสร้าง เพราะไม่ต้องรอให้คอนกรีตได้กำลังก่อสร้างก่อนทำงานต่อไป

-ประหยัดในการก่อสร้าง เนื่องจากประหยัดค่าไม้แบบไม้ค้ำยัน

-คุณภาพในการรับน้ำหนักเท่ากับแบบหล่อกับที่ และมีผู้ผลิตจำนวนมากที่อยู่ใน

มาตรฐาน

-การผลิตส่วนมากใช้คอนกรีตแรงสูง และการออกแบบรูปทรงเรขาคณิต ให้เหมาะสมในการรับแรง จึงทำให้ขนาดของพื้น บางกว่าพื้นแบบหล่อในที่ ซึ่งช่วยลดน้ำหนักบรรทุกจากคานแต่ละชั้นลงสู่เสา และฐานราก

พื้นที่หล่อในที่ (CAST - IN - SITE - SLAB) สำหรับพื้น โครงสร้างพิเศษ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงระดับในส่วนห้องอบรม เนื่องจากไม่สะดวกในการจัดระบบช่วงของพื้นสำเร็จรูป

1.2.2 ระบบโครงสร้างผนัง

การศึกษาข้อมูลผนังอาคาร จะเห็นได้ว่าผนังอาคารแทบทุกประการสามารถนำมาใช้กับโครงการนี้ได้ทั้งสิ้น ผนังอาคารที่ทำการศึกษามีด้วยกัน 4 ชนิดคือ

- 2.1 ผนังก่อ คือ ผนังที่ก่อสร้างด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น อิฐ
- 2.2 ผนังคอนกรีตเสริมเหล็ก ผนังชนิดนี้แบ่งเป็นสองประเภท
  - ผนังสำเร็จรูป
  - ผนังคอนกรีตหล่อในที่ก่อสร้าง

2.3 ผนังไม้

2.4 ผนังแกนวิศ

สำหรับหน้าที่ใช้สอยของผนังโครงการพอสรุปได้ดังนี้

1. ผนังใช้เป็นผนังทั่วไป
2. ผนังใช้ไม้เป็นผนังกันพื้นที่ (ผนังเบา)

2. ระบบปรับอากาศ

1) การปรับอากาศ หรือควบคุมอากาศภายในโครงการ สามารถแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ 2 ประเภท คือ

- ปรับอากาศโดยตรง (DIRECT REERIGATION SYSTEM)
- ปรับอากาศทางอ้อม (INDIRECT REERIGATION SYSTEM)

ซึ่งในประเทศไทยแบ่งตามการติดตั้งให้เหมาะสมกับสถานที่และการใช้งานได้ 3 แบบคือ

1. แบบหน้าต่าง (WINDOW TYPE)
2. แบบแยกชิ้น (SPLIT TYPE)
3. แบบศูนย์รวม (CENTRAL TYPE)

2) การพิจารณาสำหรับการปรับอากาศภายในอาคารขนาดใหญ่มีอยู่ 3 ระบบ ที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ

- ระบบทำน้ำเย็นหมุนเวียน
- ระบบเครื่องปรับอากาศครบชุดในตัว ชนิดระบายความเย็นด้วยน้ำ
- ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน

3) การกำหนดตำแหน่งของเครื่องปรับอากาศ ในกรณีที่ใช้ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วนจะต้องปรึกษา คือเรื่องสถานที่ตั้งเครื่องระบายความร้อน ซึ่งจะต้องระบายความร้อนออกภายนอกอาคาร

จากการวิเคราะห์พบว่า แบบแยกส่วน (SPLITTYRE) เหมาะสมที่สุดเพราะแต่ละห้องในอาคาร มีเวลาใช้แตกต่างกัน

3. ระบบป้องกันอัคคีภัย

การป้องกันอัคคีภัย สามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. การป้องกันอัคคีภัยด้านการออกแบบ

- ใช้วัสดุที่ไม่ติดไฟหรือทนไฟ
- จัดให้มีบันไดหนีไฟอยู่ตลอดปลายของอาคารทั้งสองข้าง
- การวางตำแหน่งของส่วนที่มีโอกาสเกิดเพลิงไหม้
- การเดินทางไฟทั้งหมด ต้องเดินฝังในท่อเหล็กป้องกันการตัดไฟในกรณีไฟฟ้าลัดวงจร
- ติดตั้งสายล่อฟ้าระบบพิเศษที่ป้องกันฟ้าผ่าอาคาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเตือนภัยเมื่อเกิดเพลิงไหม้

3. การหนีไฟ

4. ระบบผจญเพลิงระบบดับเพลิงที่ใช้กันแพร่หลายแบบและมีความเหมาะสมกับวัสดุเชื้อเพลิง และลักษณะการใช้สอยของอาคาร แต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป

ระบบดังกล่าวอาจจำแนกได้ดังนี้

1. ระบบดับเพลิงด้วยน้ำชนิดสายสูบ

- ระบบท่อแห้ง
- ระบบท่อเปียก

2. ระบบดับเพลิงแบบ โพรยน้ำฝอย
  - ระบบท่อแห้ง
  - ระบบท่อเปียก
  - ระบบชะลอ การฉีดน้ำ
3. ระบบดับเพลิงชนิดพ่นน้ำเป็นฝอย
4. ระบบน้ำยาสร้างฟองอากาศ
5. ระบบแก๊สสารอน
6. ระบบดับเพลิงแก๊ส คาร์บอน ไดออกไซด์

ระบบป้องกันอัคคีภัยในโครงการ จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นสามารถวิเคราะห์ และเลือกใช้ระบบป้องกันอัคคีภัยได้โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาการแจ้งเหตุเพลิงไหม้และระบบดับเพลิงของโครงการ

1.1 ระบบแจ้งเหตุกำหนดให้ใช้แบบต่าง ๆ ดังนี้

-ระบบกดปุ่ม ใช้บริเวณห้อง โถงทั่วไป

-ระบบเครื่องตรวจจับความร้อน (HEAT DETECTOR) ใช้บริเวณ โถงทั่วไป

ตรงทางเดิน และในที่ที่อาจจะเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้

1.2 ระบบดับเพลิงกำหนดให้ใช้แบบต่าง ๆ ดังนี้

-ระบบท่อน้ำแรงดัน และสายลมในส่วนของทางเดินและบริเวณ โดยทั่วไป

-ระบบสปริงเกอร์ ใช้ระบบสปริงเกอร์ WET PIPE สำหรับส่วนสำนักงาน บริเวณที่มีการเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

-ระบบก๊าซ เลือกใช้ก๊าซฮาโลน 1310 ในห้องที่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ห้องควบคุมอาคาร

1.3 เครื่องมือผจญเพลิง

เป็นเครื่องมือที่เคลื่อนที่ได้ จะติดตั้งอยู่เป็นขุมรวมกันกับสายสูบลมระบบท่อน้ำแรงดันรวมเป็นหนึ่งหน่วย (HOUSE CABINET UNIT) ทุก ๆ ระยะ 20 เมตร เช่นในสวนโถงทางเดินห้องพักแขก

2. ระบบน้ำที่ใช้ในการดับเพลิง

ใช้น้ำจากระบบน้ำใช้โดยมีการสำรองน้ำเอาไว้ใช้เพื่อการดับไฟ นอกจากนี้ยังมี บิมน้ำฉุกเฉินที่สามารถทำงานได้โดยใช้ไฟฟ้า และน้ำมันดีเซล เพื่อให้สามารถทำงานได้ในกรณีฉุกเฉินนอกจากนี้ยังมีบริเวณที่จะติดตั้ง SIAMESE CONNECTION เอาไว้ในกรณีที่ ต้องการนำน้ำจากแหล่งน้ำอื่น เช่น รถขนน้ำของตำรวจดับเพลิงมาใช้

4. ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

ก. ระบบไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าที่ใช้ในอาคารใช้เป็นสองระบบคือ

1. ระบบไฟฟ้ากำลังนำขนาด 380 โวลต์ 3 เฟส 4 สาย 50/วินาที สำหรับใช้กับ เครื่อง และอุปกรณ์ในระบบปรับอากาศ ระบบระบายอากาศลิฟต์และอื่น ๆ
2. ระบบไฟฟ้าขนาด 220 โวลต์ เฟสเดียว 50 รอบ/วินาที สำหรับใช้กับหลอดไฟ เต้าเสียบ พัดลมดูดอากาศ เครื่องใช้สำนักงานและอื่น ๆ

ข. ระบบแสงสว่าง ใช้ทั้งสองแบบคือ

1. แสงธรรมชาติ (DAY LIGHT OR NATURAL LIGHT) ได้แก่ แสงสว่างจาก ดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นแสงสว่างที่มีประโยชน์มากที่สุดในการลดค่าใช้จ่ายพลังงาน ไฟฟ้าลงและแสงธรรมชาติ ยังมีความสบายตากว่าแสงประดิษฐ์อีกด้วย
2. แสงประดิษฐ์ (ARTIFICIAL LIGHTING) ได้แก่แสงจากดวงไฟ โคมไฟต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มปริมาณการส่องสว่างภายในอาคารและใช้ในเวลากลางคืนด้วย

5. ระบบสุขาภิบาล

ระบบสุขาภิบาล สามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ

1. ระบบประปา (THE POTABLE WATER SUPPLY SYSTEM)

-ถึงเก็บน้ำ

2. ระบบบำบัดน้ำเสีย

สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

1. ระบบกำหนดน้ำเสียโดยใช้ออกซิเจน
2. ระบบจำกัดน้ำเสียโดยไม่ใช้ออกซิเจน

ระบบที่นิยมใช้โดยทั่วไปจะเป็นระบบใช้ออกซิเจน เพราะระบบที่ไม่ใช้ออกซิเจนจะก่อให้เกิด H_2O ซึ่งทำให้มีกลิ่นเหม็น

ระบบกำจัดน้ำเสียน้ำโสโครก ที่ใช้ออกซิเจนสามารถแบ่งออกได้เป็น

1. SEPTIC TANK AND SAND FILTER
2. OXIDATION POUND
3. AERATED LAGOON
4. ACTIVATED SLUDGE

จากการพิจารณาเลือกใช้ระบบ SEPTIC TANK เพราะสามารถลด B.O.D ได้มากพอสมควร เพราะประหยัดเนื้อที่ในการติดตั้งและประหยัดในการบำรุงรักษา

นอกจากนี้ยังมีการเติม คลอรีน ลงไปเพื่อฆ่าเชื้อโรค ก่อนที่จะระบายลงท่อระบายน้ำสาธารณะ วิธีนี้ ทำให้แน่ใจว่า การแพร่กระจายของเชื้อโรค จะลดลงไปโดยสิ้นเชิง

6. ระบบสื่อสาร

จากการสื่อสารและวิเคราะห์ระบบ ที่ใช้มี 3 ระบบ คือ

1. ระบบโทรศัพท์ (TELEPHONE)
2. ระบบโทรพิมพ์ (TELAX)
3. ระบบโทรสาร (FAX)

1. ระบบโทรศัพท์ เป็นระบบสื่อสารที่สามารถติดต่อได้ทั้งภายในและระหว่างประเทศที่มีขอบข่ายกว้างขวาง และการติดต่อค่อนข้างรวดเร็วกว่าวิธีอื่น
2. ระบบโทรพิมพ์ ระบบนี้อยู่ในการให้บริการให้เข้าเครื่องพิมพ์ซึ่งสามารถรับส่งข้อความโดยส่งข้อความผ่านเครื่องโทรพิมพ์ ไปยังผู้ใช้อื่น ๆ ที่อยู่ในชุมสายเดียวกัน
3. ระบบโทรสาร เป็นเครื่องถ่ายเอกสารที่สามารถรับ-ส่งเอกสาร โดยผ่านสายโทรเลขโดยมีเครื่อง SCAN เอกสารทุกชนิดไม่ว่าใช้มือเขียน พิมพ์ แผนภูมิ ภาพ หรือภาพถ่าย แล้วส่งผ่านสายโทรศัพท์ธรรมดาไปยังโทรสารอีกเครื่องหนึ่งที่ปลายสาย ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายสำเนาที่เหมือนกับเอกสารที่ส่งมา

1. ระบบโทรศัพท์ภายในอาคารแบ่งได้ 3 สายคือ

- 1.1 GUESTS LINES
- 1.2 ADMINISTRATION
- 1.3 SERVICE LINES

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งที่ตั้งโทรศัพท์

- ห้องทำงาน
- โถงต้อนรับ
- ส่วนเครื่อง
- ฯลฯ

7. ระบบรักษาความปลอดภัย

ใช้ภายในโครงการ 2 ระบบ คือ

1. ระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง
2. ระบบตรวจการเข้า-ออก

นับการเข้าออกของผู้ทำงานในอาคาร กับผู้มาติดต่อ และระบบติดต่อภายในจะติดต่อเป็น 2 ทางคือ ทางรถยนต์ และทางเข้า

8. ระบบป้องกันฟ้าผ่า

ระบบป้องกันฟ้าผ่าในประเทศไทยมี 2 ระบบ คือ

1. ระบบดูดประจุ
2. ระบบผลักประจุ

ระบบที่เลือกใช้คือ ระบบดูดประจุ (วิธีของฟาราเดย์) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

1. สายอากาศล่อฟ้า เป็นเสาโลหะ หรือ สายตัวนำ ยึดไว้บนยอดสูงสุดของสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งที่ต้องการป้องกัน โดยตำแหน่งที่ติดตั้งจะต้องปราศจากผู้คน หรือส่วนที่สำคัญเช่น ฝ้าฟ้าเป็นต้น หรือจะติดตั้งบนสันหลังคาส่วนที่สูงที่สุด โดยยึดกับกัลงคาทุก 3-4 เมตร
2. สายนำลงดิน เป็นสายตัวนำไฟฟ้า ซึ่งต่ออย่างดีกับสายอากาศล่อฟ้า เมื่อฟ้าผ่าลงบนสายไฟแล้ว กระแสจะไหลลงสู่พื้นดินผ่านสายดินนำลงดิน อย่างรวดเร็วผ่านทางรากสายดิน สายนำลงดินจะต้องมีอย่างน้อย 2 เส้น เพื่อความสะดวก ในการตรวจสอบความเชื่อมั่นในความปลอดภัย และสำรองในกรณีสายใดสายหนึ่งชำรุด
3. รากสายดิน เป็นโลหะอยู่ในเอน เช่น เหล็กแท่งชุบสังกะสี หรือเหล็กหุ้มทองแดงเพื่อช่วยให้ความต้านทานของระบบสายดินหรือของระบบป้องกันฟ้าผ่า มีค่าต่ำ กระแสฟ้าผ่าจะ ไหลออกไปได้สะดวก รวดเร็ว สายนำลงดิน ควรวางให้มีระยะห่างทุก ๆ 20-30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมตร โดยเดินสายนำลงดินในท่อที่ไม่ติดไฟ แต่ไม่ควรเดินสายนำลงดินใกล้กับสายจ่ายกำลัง คือแม้ว่าจะใช้เคเบิลหุ้มเปลือกโลหะก็ตามมา

FOCAL TYPE เป็นแสงประดิษฐ์ที่สามารถกำหนดมุมมีดสว่างได้ เพื่อการออกแบบที่มีประเด็นการให้แสงที่มีผลต่อที่ว่างที่เกิดขึ้น เช่น การให้แสงประดิษฐ์ในอาคารศาสนา รวมทั้งเหมาะสำหรับส่วนที่เป็นทางเดินต่างที่ไม่ต้องการความสว่างมากนัก

BRILLIANT TYPE มีโอกาสใช้น้อยมากสำหรับ office นอกจากมีไว้เพื่อ Decoration เท่านั้นเช่นที่ส่วน Reception เป็นต้น

9. ระบบเสียง และการป้องกันเสียง (Acoustics and Insulation)

หลักการจัดระบบเสียงภายในห้อง (Room Acoustics) ห้องที่มีความจำเป็นในการออกแบบเพื่อให้มีระบบเสียงที่ดี ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องดนตรี หอประชุม Concert Hall เป็นต้น ซึ่งการออกแบบจะต้องคำนึงถึงการสะท้อนของเสียง การดูดกลืน เสียง เสียง และการกระจายของเสียง ทั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับ

1. การเลือกใช้วัสดุ
2. การออกแบบรูปร่างของห้อง
3. การจัดเครื่องเรือน (furniture)

วัสดุที่มีคุณสมบัติในการดูดกลืนเสียง (Sound Absorbing Material) วัสดุก่อสร้างชนิดต่างๆจะมีคุณสมบัติในการดูดกลืนของเสียงได้ไม่มากนัก ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะ ของผิว ความหนาแน่นของวัสดุสำหรับวัสดุที่ใช้ทั่วไป เช่น ผนังก่ออิฐฉาบปูนหน้าต่างพื้นไม้จะดูดเสียงได้น้อยมาก วัสดุที่มีส่วนช่วยในการดูดเสียงได้ดี ได้แก่ ม่าน เครื่องเรือน พรม และคน

วัสดุช่วยเก็บเสียงที่ทำขายแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทแผ่นสำเร็จรูป ซึ่งรวมทั้ง Acoustical tile เช่นพวกเซฟวิงบอร์ดเป็นวัสดุที่ทำเป็น รูพรุนและมีวัสดุเก็บเสียงอยู่ด้านหลัง
2. พวกฉาบหรือพ่น เป็นพลาสติก และวัสดุที่มีรูพรุน Fiber ต่าง ๆ ใช้ฉาบหรือพ่น (Spray) บนผนัง, ฝ้าเพดาน
3. ชนิดเป็นผืนยืดหยุ่นได้ เช่น วัสดุจำพวก (mineral wool, wood wool, glass fibers, kapok batts และhair felt)

วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมีสัมประสิทธิ์ของการดูดกลืนเสียงที่มีความถี่ 512 ไซเคิล
ดังต่อไปนี้

พรม	1.20
ผ้า่านหนา	0.4-0.6
Plaster	0.025
คน (ผู้ใหญ่)	0.44
กระจกหรือกระจกแก้ว	0.025
Celotex	0.36
Hair felt หนา 1 นิ้ว	0.78
ไม้ที่ทาน้ำมันวานิช	0.03
เก้าอี้ที่บุ	0.30

-การออกแบบรูปร่างของห้อง สิ่งที่ต้องระวังเกี่ยวกับรูปร่างของห้องในการป้องกันเสียงต่าง ๆ มีดังนี้

เสียงอูโฆส เกิดขึ้นได้จากเสียงสะท้อน ถ้าเสียงที่มาตรงถึงหูฟังต่างกับเสียงสะท้อน ซึ่งสะท้อนจากกำแพงหรือฝ้าผนังเป็นระยะทางมากกว่า 65 ฟุต คิดเป็นเวลาจะได้เวลาที่แตกต่างกัน 0.06 วินาที ผู้ฟังจะได้ยินเสียงเดิมซ้ำได้ 2 ครั้ง แต่ถ้าระยะทางระหว่างเสียงที่มาถึงผู้ฟัง โดยตรงกับเสียงสะท้อนน้อยกว่า 65 ฟุต แต่มากกว่า 50 ฟุต ผลเสียงจะมีมากกว่า คือเสียงสะท้อนจะมากวนเสียงที่มาโดยตรง ได้ยินถนัด

เสียงสะท้อนที่มารวมกัน (Sound foci) เกิดจากพื้นเว้าเป็นเสียงที่ดังเกือบเท่าเสียงเดิม จุดที่มารวมจึงได้รับเสียงมาก ในเวลาเดียว จุดอื่น ๆ ที่อยู่รอบ ๆ เกือบจะ ไม่มีเสียงเลย จึงเกิดเสียงดับ (dead spot) พร้อม ๆ กันไปด้วย เมื่อคน ๆ หนึ่งที่นั่งอยู่ได้ยินดัง คนที่นั่งใกล้ ๆ บางทีจะไม่ได้ยินเสียงเลย พื้นเว้าจึงเป็นพื้นที่จะต้องระมัดระวังมาก ถ้าไม่มีได้ในห้องยิ่งดี

เสียงดับ อาจเกิดได้ เมื่อเสียงมาแทรกสอดกันเป็นจำพวก destructive interference คือเสียงที่มาพบกันนั้นเสียงหนึ่งเป็นคอน ravifaction อีกเสียงหนึ่งเป็นคอน condensation ซึ่งหักลบ กลบกันพอดี ถ้าคลื่นของทั้งสองเสียงนั้นมีความถี่และอัมพลิจูดเท่ากัน

เสียงวิ่งไปวิ่งมาในห้อง (room flutter) มักเกิดจากห้องที่มีผนัง 2 ด้าน ขนานกัน เสียงวิ่งไปมาระหว่างกำแพง 2 ด้าน ทำให้เกิดเป็นเสียงอูโฆสได้ วิธีแก้ อาจทำให้กำแพงไม่ขนานกันได้โดยการ แขนงรูป มีห้องวางหนังสือหรือหิ้งวางสิ่งของอื่น ๆ ทำประตูหน้าต่างก็ช่วยแก้ไขในตัว วัสดุที่ขรุขระ ด้ว โตะ ม่านเป็นริ้ว ๆ จะช่วยให้ room flutter หายไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องที่มีเสียงดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ให้เสียงกระจายโดยทั่ว ไปสม่ำเสมอ .
2. ให้ระดับเสียงดังเพิ่มขึ้นสำหรับผู้ที่นั่งอยู่ไกลออกไปจากต้นเสียง
3. ให้ระดับเสียงที่ถึงผู้ฟัง โดยตรงกับระดับเสียงที่สะท้อนจากผนังต่าง ๆ ถึงผู้ฟังเป็นอัตราที่เหมาะสม ใช้วัสดุที่สะท้อนเสียงได้มาก ให้เสียงสะท้อนเข้าถึงหูผู้ฟังที่อยู่ข้างหลัง ส่วนคนที่นั่งอยู่ข้างหน้าไม่จำเป็นต้องใช้ การใช้วัสดุที่ขรุขระก็ช่วยในการที่จะทำให้เสียงกระจายโดยทั่วถึง
4. การคำนวณ reverberation time (พลังงานเสียงที่ทำให้เสียงภายในห้องสะท้อนลดลง $1/1,000,000$ ของ Original energy) ของห้องควรจะต้องนึกถึงความถี่ของเสียงด้วยเพราะวัสดุบางอย่างมีสัมประสิทธิ์ของการดูดกลืน แดกต่างออกไปมาก สำหรับเสียงสูงและเสียงต่ำ reverberation time จึงแตกต่างกันไป
5. ระยะทางของเสียงที่มาจากต้นเสียง โดยตรงถึงผู้ฟังต้องสั้นและตรงที่สุด ถ้าจุคนมาก ต้องใช้ Balcony มาช่วย
6. หากทางเพิ่มระดับเสียงให้ทั่วถึง ห้องเล็กไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องขยายเสียง
7. รูปร่างและขนาดของห้อง

ARCH. ED.

บทที่ 4

แนวความคิดในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. แนวความคิดในการออกแบบอาคาร ทางศาสนาอิสลาม

เนื่องจากศาสนาอิสลามเปรียบเสมือนสิ่งธรรมชาติของชาวมุสลิม ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดล้วนต้องเป็นตามแนวทางนำแห่งอัลลอฮ์ (ซุบห์) เสมอ

สถาปัตยกรรมย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปตามครรลองแห่งอิสลาม

อิสลามกล่าวถึงโลกว่าเป็นสิ่งปรากฏการณ์หนึ่งที่เราเป็นเพียงนักเดินทางที่แวะพักได้รอมไม้แห่งโลกนี้ เพื่อจะเดินทางสู่ชีวิตนิรันดร์ในโลกอาคิเราะห์ แต่หากจะกล่าวเช่นนี้อาจเป็นการทำให้ความเข้าใจไขว้เขวไป เมื่อเราอยู่บนโลกนี้เราล้วนมีหน้าที่ที่จะต้องประกอบกิจการต่าง ๆ ตามหะรอมและหะราลที่อัลลอฮ์ทรงกำหนด เหตุการณ์ต้องดำเนินเหมือนการทดสอบพลังแห่งความศรัทธาต่อองค์อัลลอฮ์ (ซุบห์)

โลกคุณยา คือ โลกนี้
โลกกียามัต คือ สิ้นโลก

อิสลามจึงหาใช่ที่จะทิ้งชีวิตในโลกคุณยาอย่างไร้ความหมาย หากแต่เป็นการตัดสินความเป็นไปในอนาคตแห่งโลกหน้า

ดังกล่าว เมื่อเรามุ่งสู่โลกหน้า แต่ไม่ทิ้งโลกคุณยา มุสลิมจึงเป็นประชาชาติสายกลาง การดำรงอยู่ในโลกนี้จึงเป็นเพียงให้พอยู่พอกิน เพียงพอที่จะดำรงตนให้อยู่ในอิสลามได้ไม่ลำบากนัก คำภีร์อัลกุรอาน กล่าวว่า

“แท้จริงพระองค์ปรารถนาให้ความสะดวกแก่ศอ์บ์ และไม่ปรารถนาสร้างความลำบากแก่ศอ์บ์”

ความง่าย สมถะ จึงเป็นหนทางแห่งการดำรงตนแห่งอิสลาม

สมถะ คือ การทำให้จิตใจปลดปล่อยจากอำนาจครอบงำของโลกคุณยา แต่ไม่ปลดปล่อยจากการแสวงหาปัจจัยยังชีพ¹

¹ คำกล่าวของ ท่านอิรอฮิม บุตรของท่านอัคฮัม : จากหนังสือ “หะกออิฎ อะนิตะเสาวุฟ” เขียนโดยท่านอัब्ดุล กอ คิรฮิซา หน้า 346

งานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าสูงสุดในศาสนาอิสลาม ก็คือ มัสยิด
ทางนำที่เป็นแบบอย่างแท้จริงคือ ซุนนะห์ แห่งท่านนบีมะหะหมัด ครั้งหนึ่งเมื่อจะมีการ
สร้างมัสยิดท่านศาสดากล่าว

“ฉันต้องการให้เป็นอาคารง่าย ๆ เหมือนกับกระท่อมมุงจากของท่านศาสดามูซา
(โมเสส) พี่ชายของฉัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว โลกนี้ไม่มีความขยันพอมั้แต่จะ
สร้างอาคารง่าย ๆ วัล อัมรอะญะตุ มิน ซาลิก (เรื่องราวต่าง ๆ ยังไม่ยั้งยั้งขึ้นไปอีก)”

มัสยิดของท่านศาสดา ประกอบด้วย ตานกว้างซึ่งล้อมด้วยกำแพง 4 ด้านสร้างด้วยอิฐและ
โคลน ส่วนหนึ่งมีเพดานทำจากดินและใบต้นอินทผลัม อีกส่วนหนึ่งอุทิศให้เป็นที่พำนักของคน
ยากจนที่ไม่มีบ้านอยู่

บ้านหลังแรกของอัลลอฮ์ (ซุบห์) คือ กะอับะฮ์ เป็นบ้านที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับมนุษยชาติ
เป็นที่จำเริญและเป็นทางนำสำหรับประชาชาติทั้งหลาย ซึ่งพบหลักฐานฐานรากที่ศาสดาคัมได้
วางไว้ ก็เป็นเพียงอาคารสี่เหลี่ยมผืนผ้าก่ออิฐธรรมดา ไร้การตกแต่งใด ๆ

แต่ในทางตรงกันข้ามกับงานสถาปัตยกรรม อิสลามได้เป็นยุคที่รุ่งเรืองเฟื่องฟูที่สุดภายใต้
การนำของเหล่าคอลีฟะห์ผู้สมณะ ที่สามารถเผยแพร่ อิสลามกว้างไกลออกสู่อินแดนต่าง ๆ ได้อย่าง
ไม่น่าเชื่อ เพียงอาศัยความศรัทธาอันแรงกล้าต่ออิสลามเท่านั้นหาใช่อื่นใดไม่

2. แนวความคิดในการกำหนดทิศทางการออกแบบ

มุสลิม	ดำรงตนอยู่บนความสมณะ เรียบง่าย
สถาปัตยกรรม	ก็ย่อมสะท้อนถึงความสมณะ เรียบง่าย เช่นกัน

สถาปัตยกรรมที่สมณะ คือ สถาปัตยกรรมที่ทำให้จิตใจปลดปล่อยจากอำนาจครอบงำของ
โลกดุนยา แต่ไม่ปลดปล่อยจากปัจจัยยังชีพ

1. รองรับกิจกรรมได้พอสมควร
2. มีความสะดวกสบายพอสมควร
3. มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม
4. มีความเหมาะสมกับความสามารถทางการก่อสร้างและวัสดุ
5. ความไม่ซับซ้อนเข้าใจได้โดยง่าย
6. ความเรียบง่ายไร้การตกแต่งใด ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารจึงเป็นเพียง ที่รวมแห่งกิจกรรมที่ตอบสนองให้เกิดความสะดวกสบายที่พอเหมาะพอควรเท่านั้น หากจะมีความลำบากบ้างในกรณีก็ไม่แปลกอะไร สถาปัตยกรรมจึงไม่มีคุณค่าเพียงพอที่จะให้ความสำคัญใด ๆ เพราะสิ่งใดในโลกล้วนไม่แน่นอน รอคอยคืนวันแห่งการสูญเสีย

3. กำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม

รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมคือสภาพแวดล้อม มีความเรียบง่ายทั้งทางด้านรูปทรง โครงสร้างรวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้ถูกกล่อมเกลาโดยธรรมชาติ ให้เห็นถึงความจริงที่ควรจะเป็นคือ สถาปัตยกรรม (VANACULAR ARCHITECTURE)

1. อาคารควรมีความโปร่งเบา
2. อาคารมีการระบายอากาศที่ดี
3. อาคารเหมาะกับสภาพร้อนชื้นที่มีฝนตกชุก
4. อาคารมีการให้แสงที่พอเหมาะกับสภาพอากาศและความร้อน

ผังอาคาร จัดให้มีลักษณะโค้งให้มากที่สุด สัดส่วนของอาคารไปในทางแคบและยาว เพื่อการระบายอากาศที่ดี ความยืดหยุ่นตัวของการใช้งานอาคารภายในมีสูง การจัดผังใช้ Axis เพื่อความเข้าใจในการใช้อาคารได้โดยง่าย

การจัดการในภาพตัด อาคารจัดให้มีการระบายอากาศออกจากแนวชายคาเพื่อป้องกันฝน และการรับความร้อนจากแสงแดด รวมทั้งการสะท้อนแสงที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นเข้าสู่ตัวอาคาร

การให้แสง อาคารในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องคำนึงถึงการระบายอากาศ ในขณะที่ให้แสงด้วยจึงกล่าวได้ว่า ช่องแสงเป็นที่ระบายอากาศและให้แสง

ทัศนียภาพ การออกแบบคำนึงถึงมุมมองที่แท้จริงของมนุษย์ ให้เกิดสัดส่วนที่พอเหมาะ แม้ว่าอาคารจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่โต การลดทอนรูปทรง ความลาดชันของหลังคาที่ต่ำ ทำให้อาคารดูมีขนาดเล็กกลง มุมมองที่เกิดขึ้นล้วนต้องมองผ่านโถงทางเดิน แนวต้นไม้ กลุ่มต้นไม้

รูปทรงอาคาร จึงเกิดขึ้นจากหน้าที่ใช้สอย ความเหมาะสมทางภูมิอากาศ ทัศนียภาพ และอื่น ๆ CARATOR ของ สถาปัตยกรรม อิสลาม รวมถึง SYMBOLIC ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม

การตกแต่งภายในอาคาร ไม่มีการออกแบบใด ๆ เพื่อการนี้ หากจะเกิดขึ้นเป็นเรื่องราวของจังหวัดแห่งการจัดวางวัสดุ การก่อสร้างเท่านั้น

สรุปแนวความคิดของการจัดที่ว่าง SPACE LANDSCAPE

ลักษณะของโครงการเป็นสถาบันทางศาสนาที่รวบรวมและพฤติกรรมไว้ด้วยกัน แนวความคิดของการจัดที่ว่างเน้นหลัก

- มี OPEN SPACE หลาย ๆ ส่วนตามบริเวณต่าง ๆ เพื่อให้เกิดบรรยากาศ
- SPACE มีความชัดเจนและส่งเสริมความรู้สึกที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น

โดยรวมการจัดที่ว่างทั้งหมดภายในโครงการเน้นที่ความรู้สึกของมนุษย์ที่มี ต่อพระผู้เป็นเจ้า

ซึ่งจากภาพแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของคนต่อความสูงและความกว้าง โดยสำหรับโครงการจะต้องใช้พื้นที่ที่มีความใหญ่โต เพื่อสื่อถึงความยิ่งใหญ่ในศาสนา เป็น IMAGE ที่สามารถรับรู้ได้โดยง่าย เมื่อพื้นที่และที่ว่างเปลี่ยนไปจะทำให้รู้สึกเปลี่ยนไปจากเดิม

SANDSCAPE

การจัดงานภูมิทัศน์ภายในโครงการแบ่งออกเป็น

- OUTDOOR LANDSCAPE
  - INDOOR LANDSCAPE
- (HARDSCAPE INCLUDED)

โดยขึ้นพื้นฐานเน้นประโยชน์ทางด้านบรรยากาศความร่วมมือและการพักผ่อน จัดเป็น PUBLIC SPACE ให้คนทั่วไปสามารถเกิดพฤติกรรมได้ทั้งสายตา ความรู้สึก และการรับรู้

กำหนดแนวความคิดในการออกแบบให้ตอบสนองพฤติกรรมจากภายในอาคาร, ภายนอกอาคาร และภายนอกโครงการ ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของความสงบและความศรัทธาของคนโดยยึดหลักออกแบบเบื้องต้นให้มีแนวคิดจาก

- ธรรมชาติ NATURAL

- ความศรัทธา BELIEF

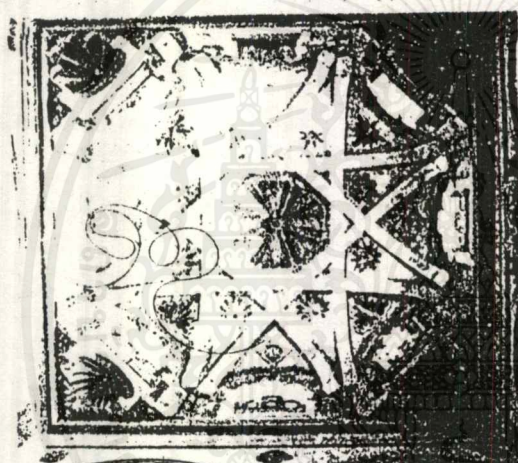
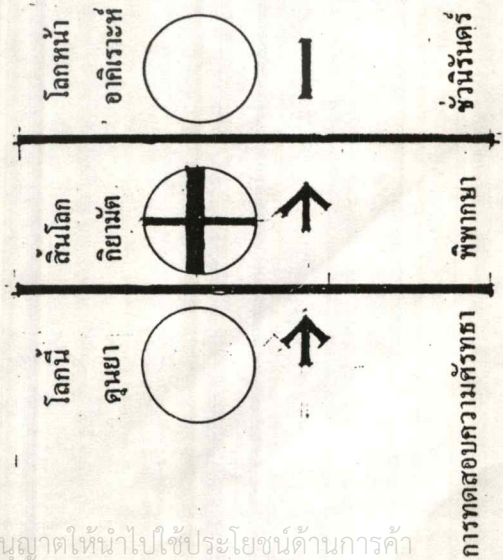

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CONCEPT DESIGN

แนวความคิดทางด้านศาสนาอิสลาม

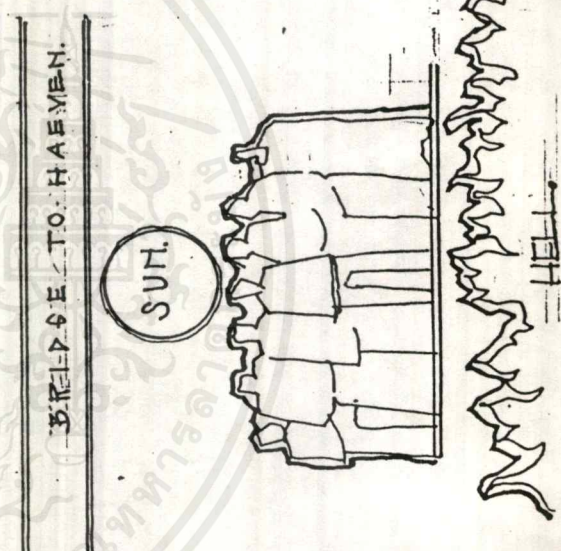
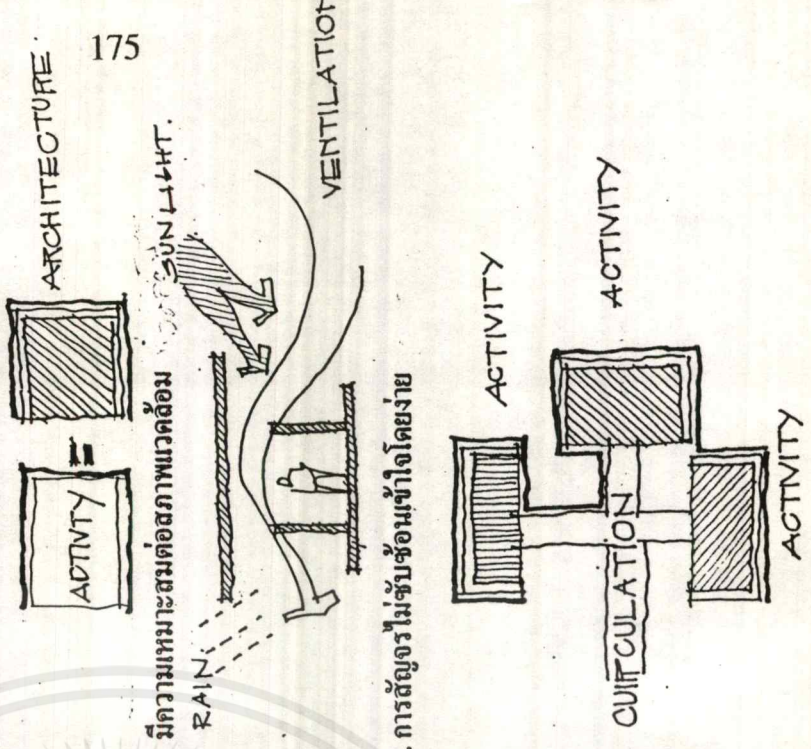
อิสลามกล่าวถึงโลกว่าเป็นสิ่งปรากฏการณ์ที่เราเป็นเพียง นักเดินทางที่หักแวง
 ได้รื้อไม่แห่งโลกนี้เพื่อจะเดินทางสู่วิถีนิรันดร์ในโลกร่างที่แท้จริง (โลกหน้า)
 ดังนั้นในความศรัทธาของอิสลามจะแบ่งเป็น 2 โลก คือ
 โลกนี้ (ดูนยา) โลกหน้า (อาคิเราะห์) และจะมีมิติ ระหว่างทั้งสองโลกคือ
 สันโลก (กิยามัต) และในวันสันโลกจะมีการพิพากษาผลบุญที่ได้ปฏิบัติมา
 บนโลกนี้ (ดูนยา)

แนวความคิดในการกำหนดทิศทางอาคารออกแบบ

มุสลิม
 ดำรงอยู่ในความ สมตะ เรียบง่าย
 สถาปัตยกรรม
 ก็ย่อมแสดงถึงความเรียบง่าย ตรงไปตรงมา ไม่
 ซับซ้อน

1. รองรับกิจกรรมได้เพียงพอ
2. มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม
3. การสัญจรไม่ซับซ้อนเข้าใจโดยง่าย

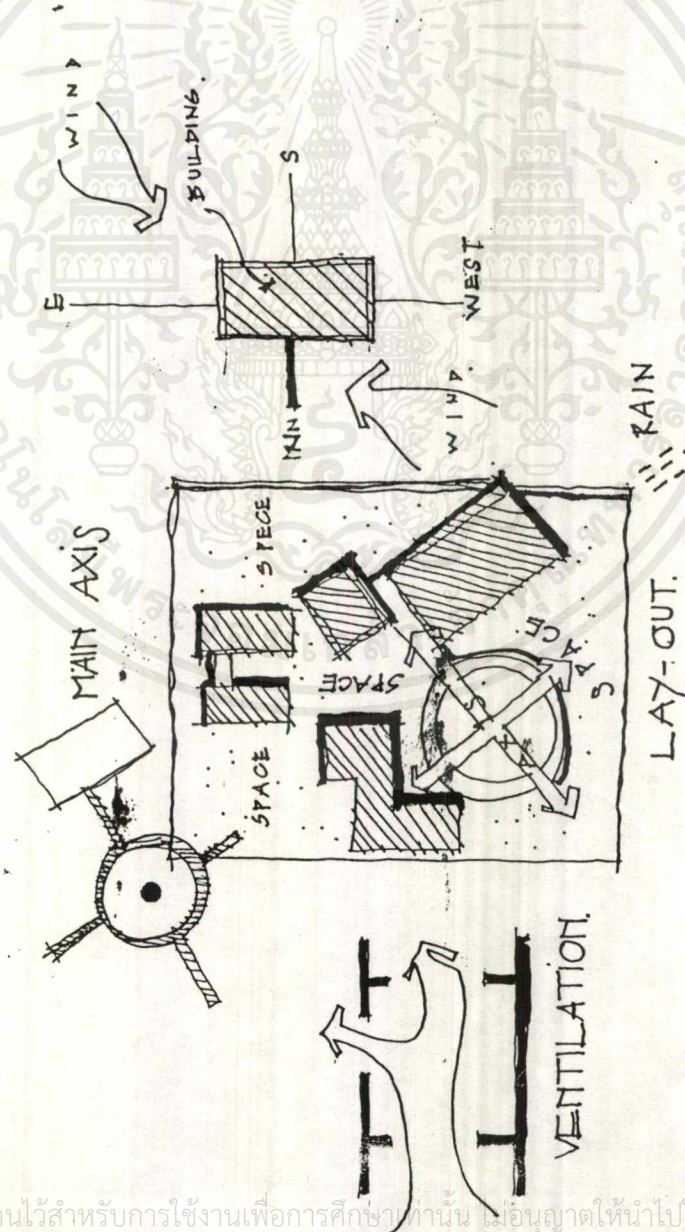

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. อากาศมีการให้แสงที่พอเหมาะ กับสภาพอากาศและความร้อน

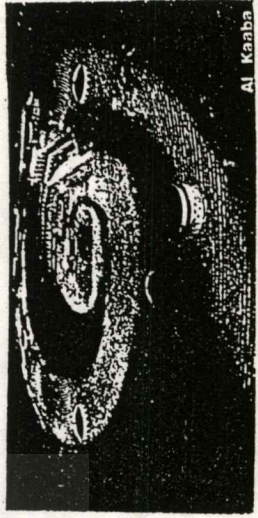
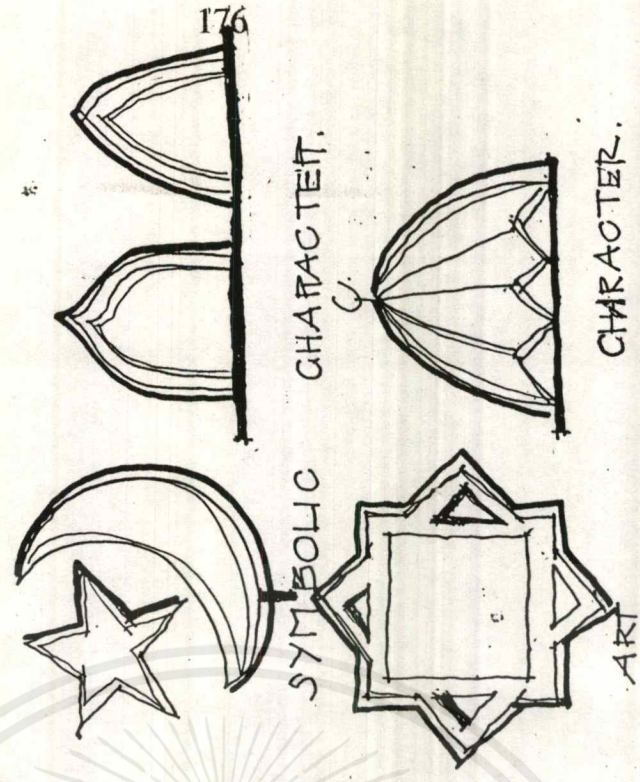
จัดให้มีลักษณะได้มากที่สุด สัดส่วนอาคารแคบและยาวเพื่อการระบายอากาศที่

ดี ใช้ AXIS เพื่อความเข้าใจในการใช้อาคารได้โดยง่าย

การจัดการในภาพตัด อาคารจัดให้มีการระบายอากาศแนวชายคาซึ่ง
ป้องกันฝน และการรับความร้อนจากแสงแดดรวมทั้งการสะท้อนแสงที่เกิดขึ้น
จากพื้นเข้าสู่อาคาร (REFLECT)

รูปทรงอาคารเกิดจั้งจากหน้าที่ใช้สอย ความเหมาะสมทางภูมิอากาศ
ที่ตีพิมพ์ CHARACTER ของสถาปัตยกรรมอิสลาม รวมถึง SYMBOLIC
ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม

Al Kaaba

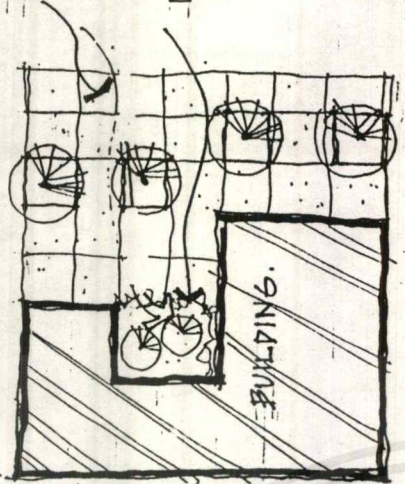
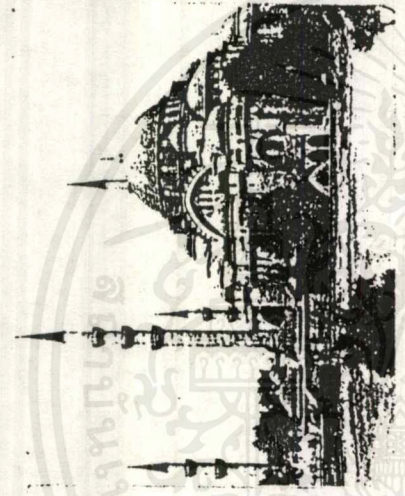
ACTIVITY

แนวความคิดของการจัดที่ว่าง SPACE LANDSCAPE

ลักษณะของโครงการเป็นสถาบันทางศาสนาที่รวบรวมเอากิจกรรมและพฤติกรรมไว้ด้วยกัน แนวความคิดของการจัดที่ว่างเน้นหนักดังนี้

- มี OPEN SPACE หลายๆ ส่วนตามบริเวณต่างๆ เพื่อให้เกิดบรรยากาศ

- SPACE มีความชัดเจนและส่งเสริมความรู้สึกที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น

HARD LANDSCAPE

IN DOOR LANDSCAPE

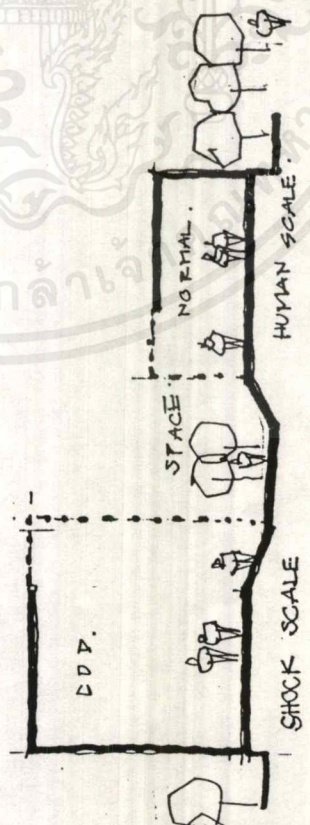
LANDSCAPE

การจัดภูมิทัศน์แบ่งออกเป็น

- OUT DOOR LANDSCAPE

- IN DOOR LANDSCAPE

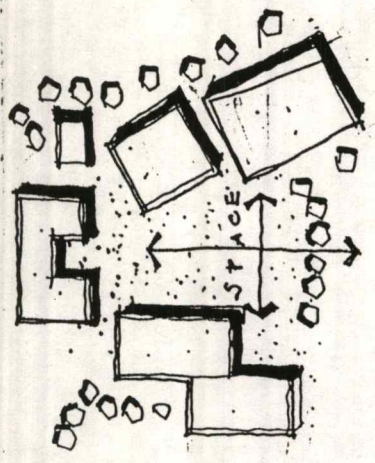
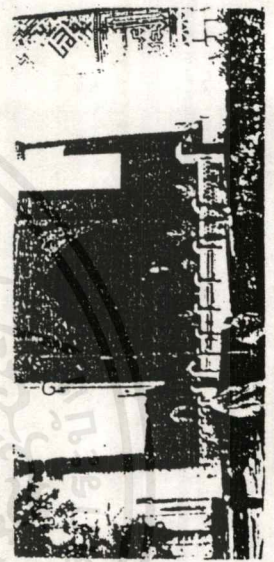
HARDSCAPE INCLUDED

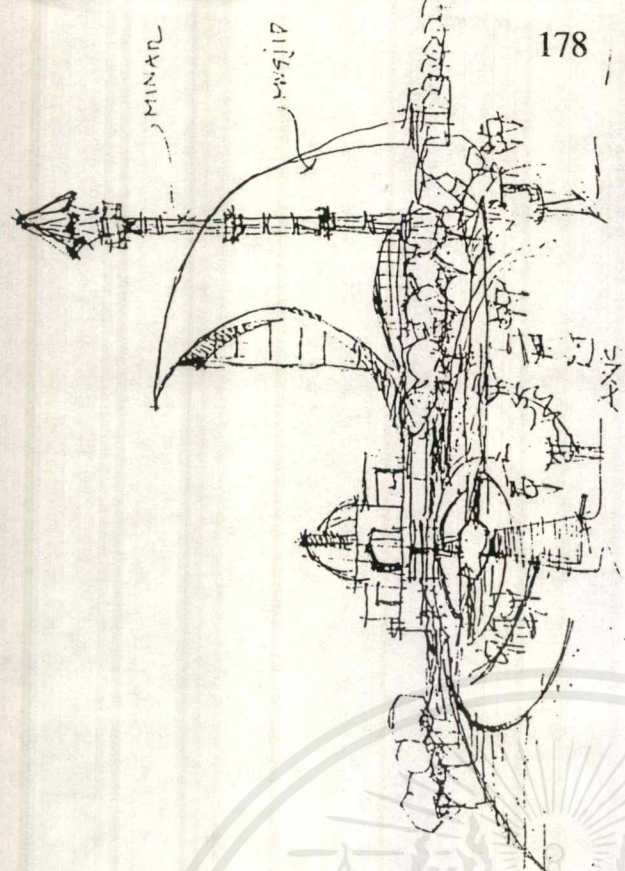

โดยรวมการจัดที่ว่างทั้งหมดภายในโครงการเน้นความรู้สึกที่มีต่อพระผู้

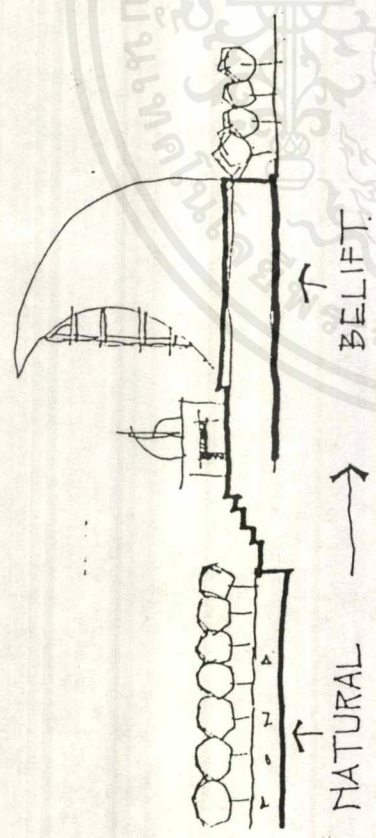
เป็นเจ้า

ซึ่งจากภาพแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของคนที่ความสูงและความกว้าง โดยสำหรับโครงการจะต้องให้พื้นที่ที่มีความใหญ่โต เพื่อสื่อถึงความยิ่งใหญ่ในศาสนา เป็น IMAGE ที่รับรู้ได้โดยง่าย เมื่อพื้นที่และที่ว่างเปลี่ยนไปจะทำให้รู้สึกเปลี่ยนไปจากเดิม

พื้นที่บริเวณ PLAZA ใต้ AXIS ของทางเดินเท้าหลักเข้าสู่รั้ววัดสถานที่ศูนย์รวมของความศรัทธา

กำหนดแนวความคิดในการออกแบบ พฤติกรรมจากภายในอาคาร ภายนอกอาคาร และภายนอกโครงการ ดึงการเป็นส่วนหนึ่งของความสงบและศรัทธาของคนโดยยึดหลักออกแบบเบื้องต้นให้แนวคิดจาก

- ธรรมชาติ NATURAL
- ความศรัทธา BELIEF

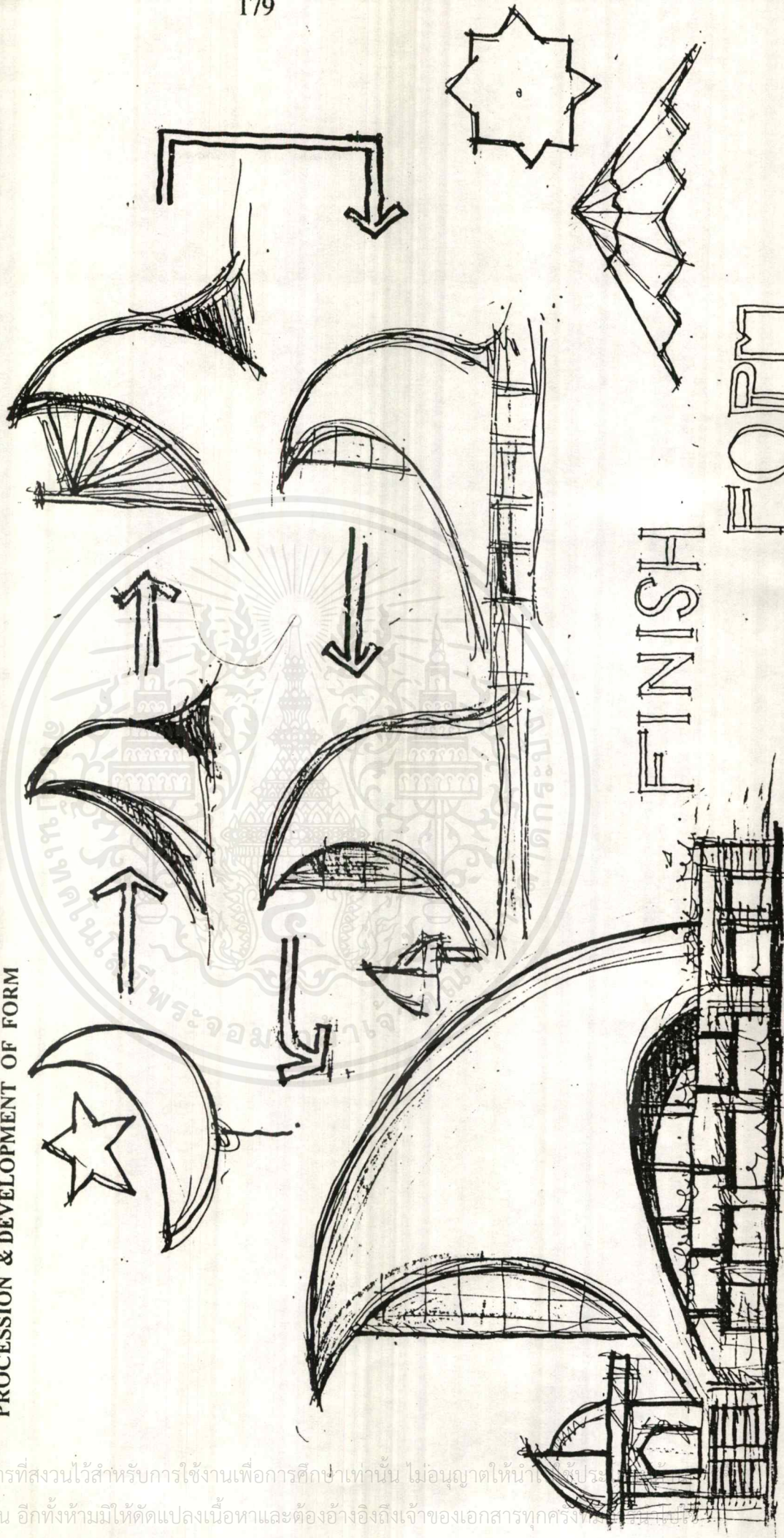
โดยขึ้นพื้นฐานเน้นบรรยากาศความร่มรื่น และการพักผ่อน จัดเป็น PUBLIC SPACE ให้คนทั่วไปสามารถเกิดพฤติกรรมได้ทั้งสายตาดูและความรู้สึก และการรับรู้

ลักษณะ RADIAL ของ ALKABA มุสลิมทั่วโลกต้องเหมาะสมมาดกันหน้าไปเป็นทางทิศเดียวกัน IMAGE แทน PLAZA ที่เป็นจุด APPROCHE ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดรูปทรงอาคาร SYMBOLIC ISLAMIC

PROCESSION & DEVELOPMENT OF FORM

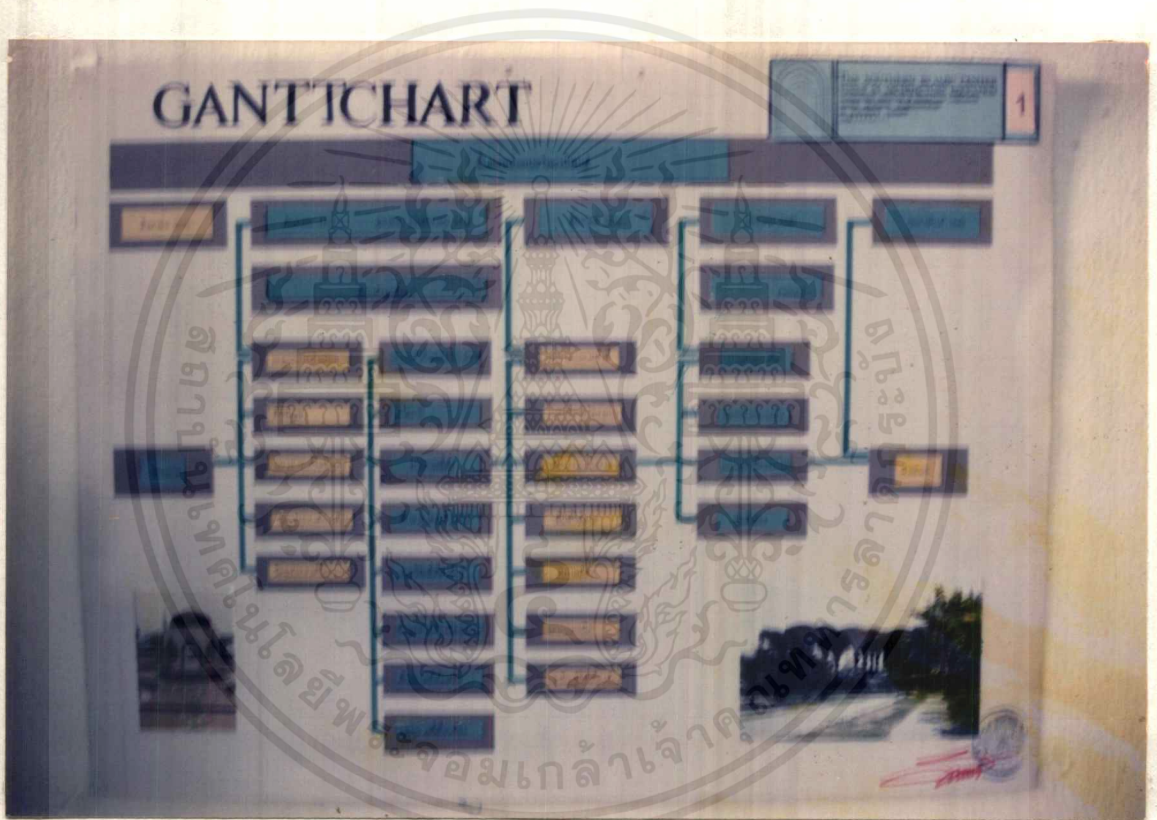
FINISH FORM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หากมีผู้ใดนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ถือว่าผิดกฎหมาย

ผลงานการออกแบบ

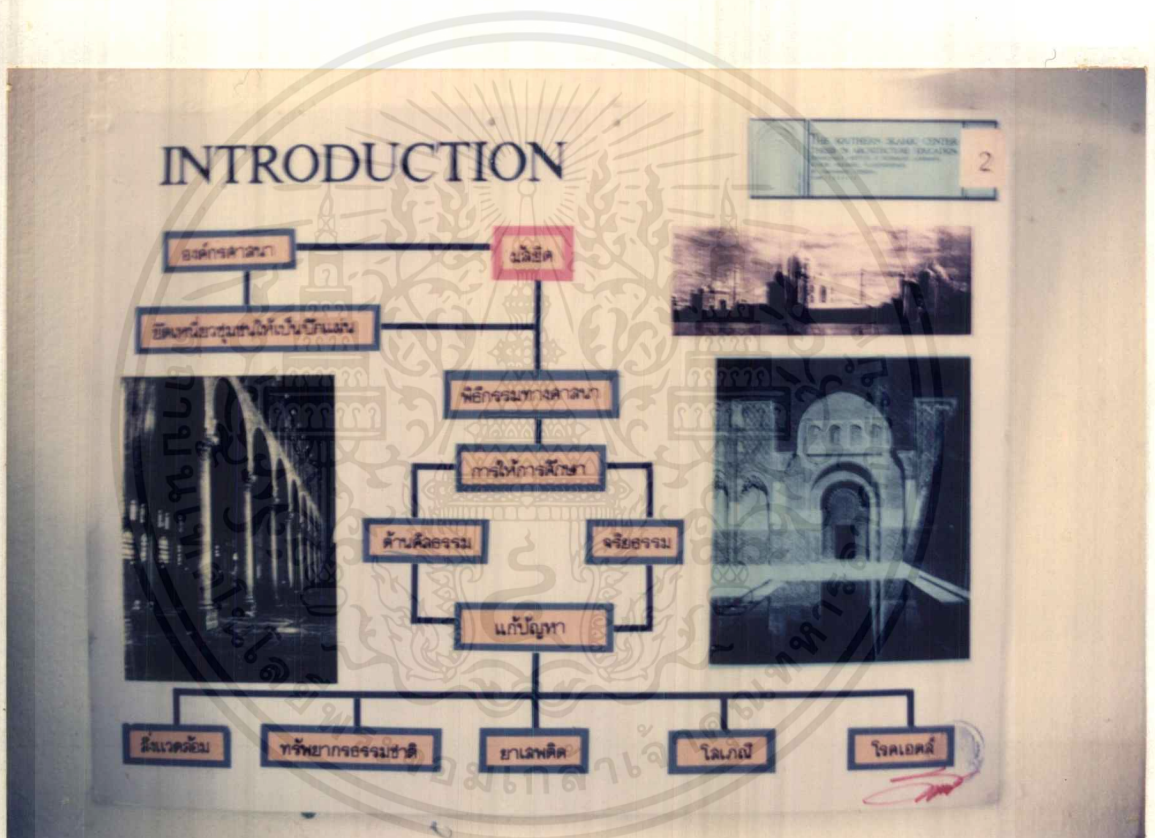

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

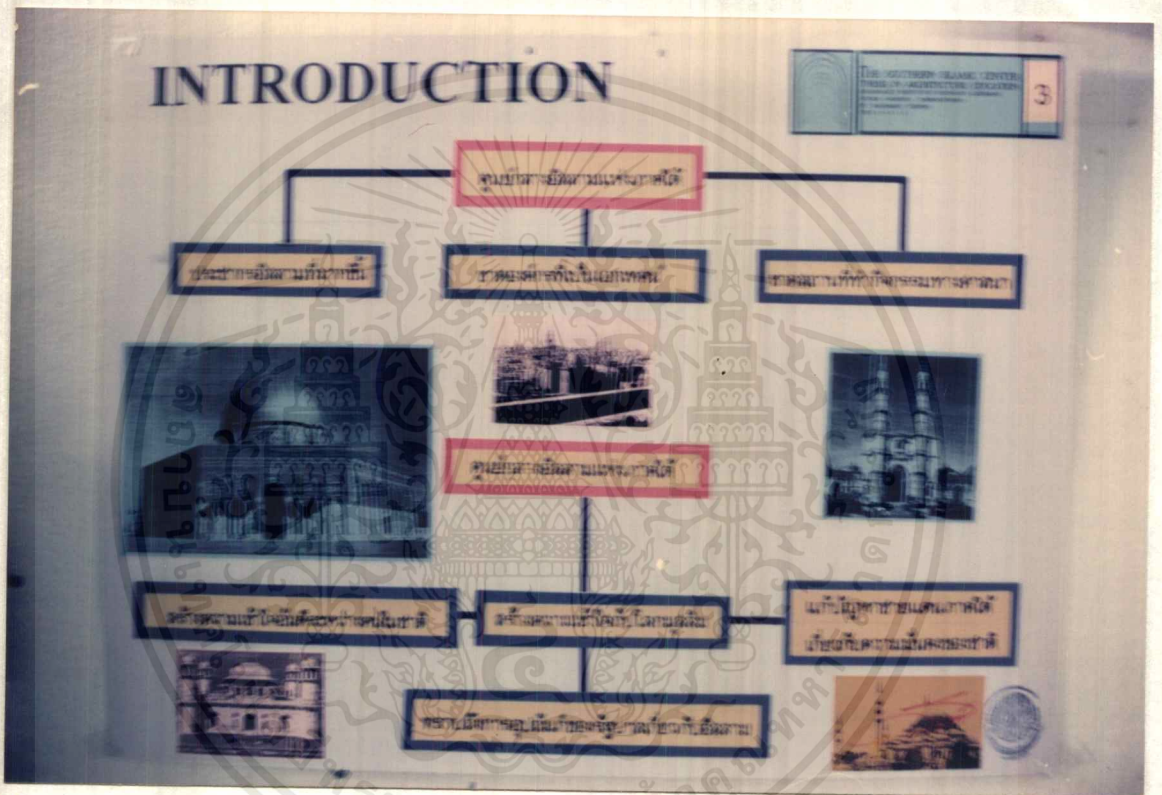
ขั้นตอนการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

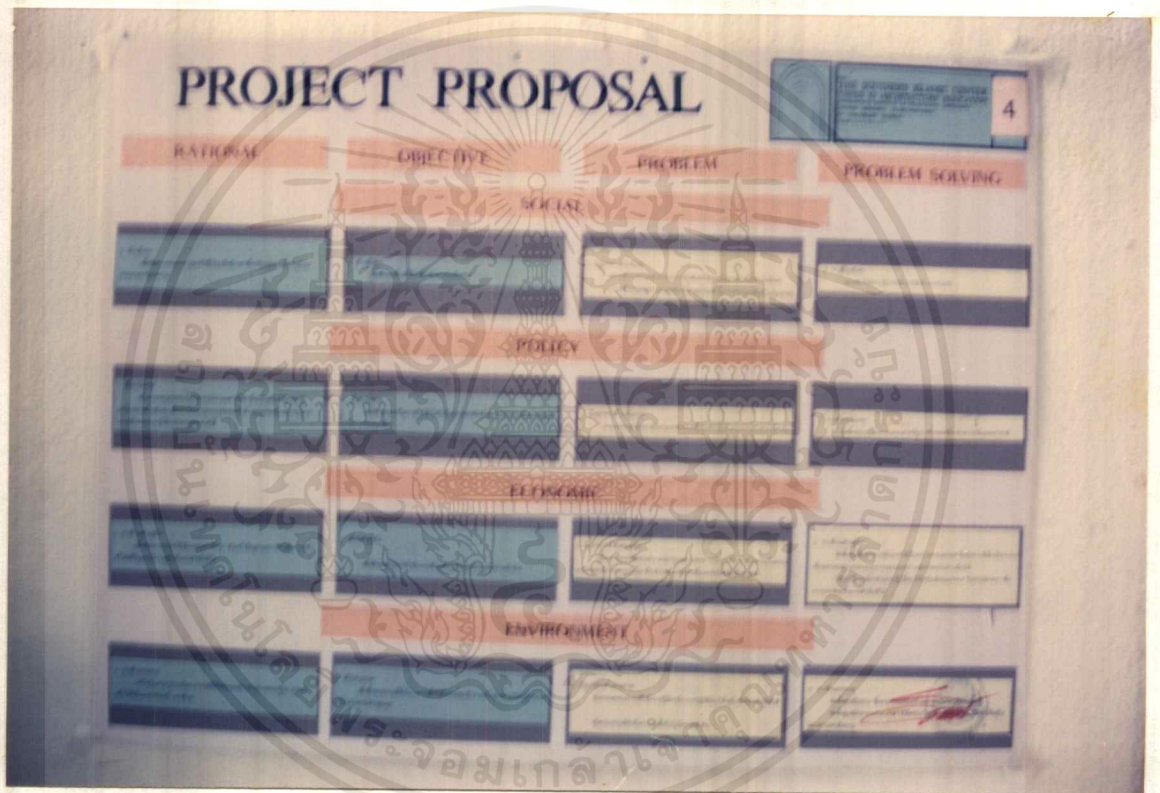
ความเป็นมาของโครงการ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

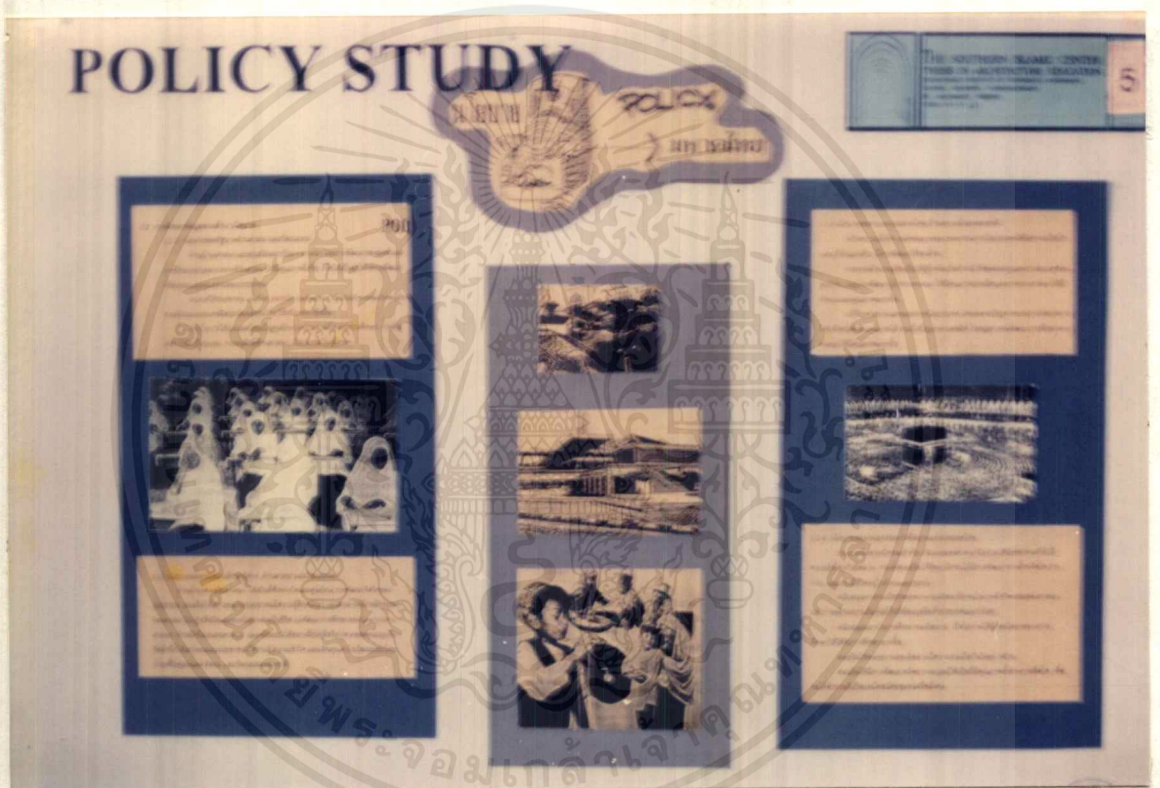
ความเป็นมาของโครงการ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

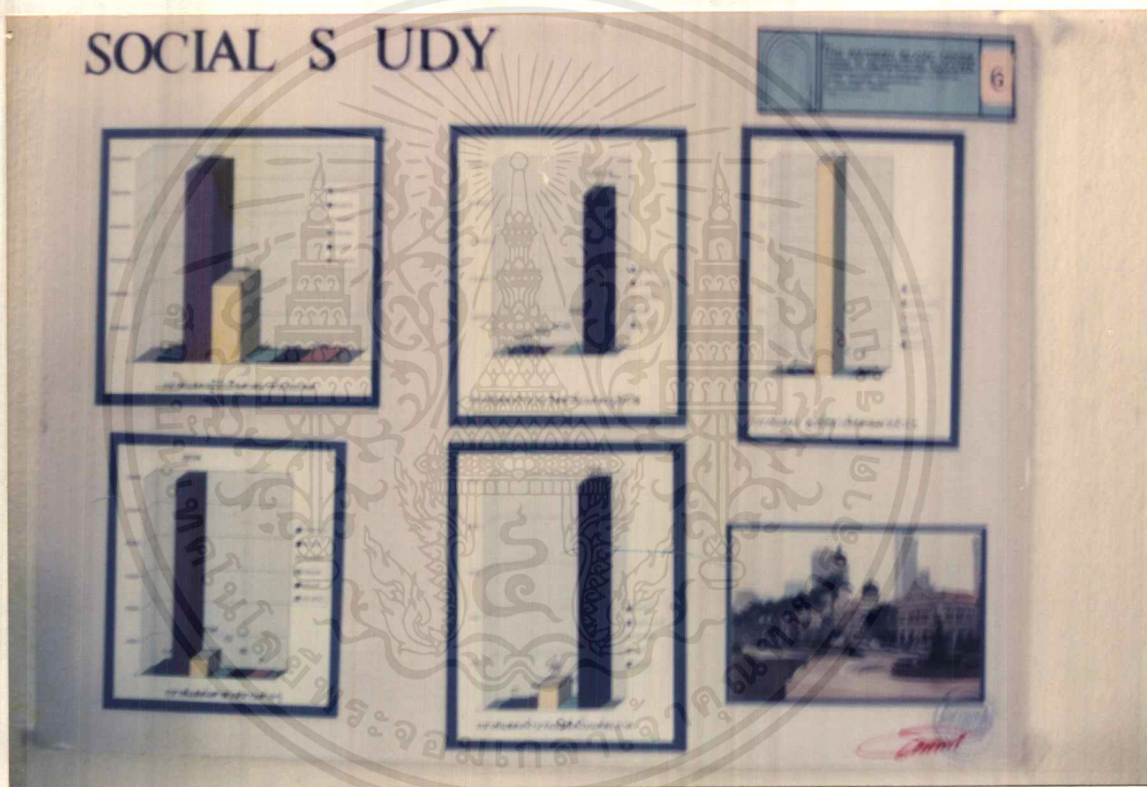
การนำเสนอโครงการวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

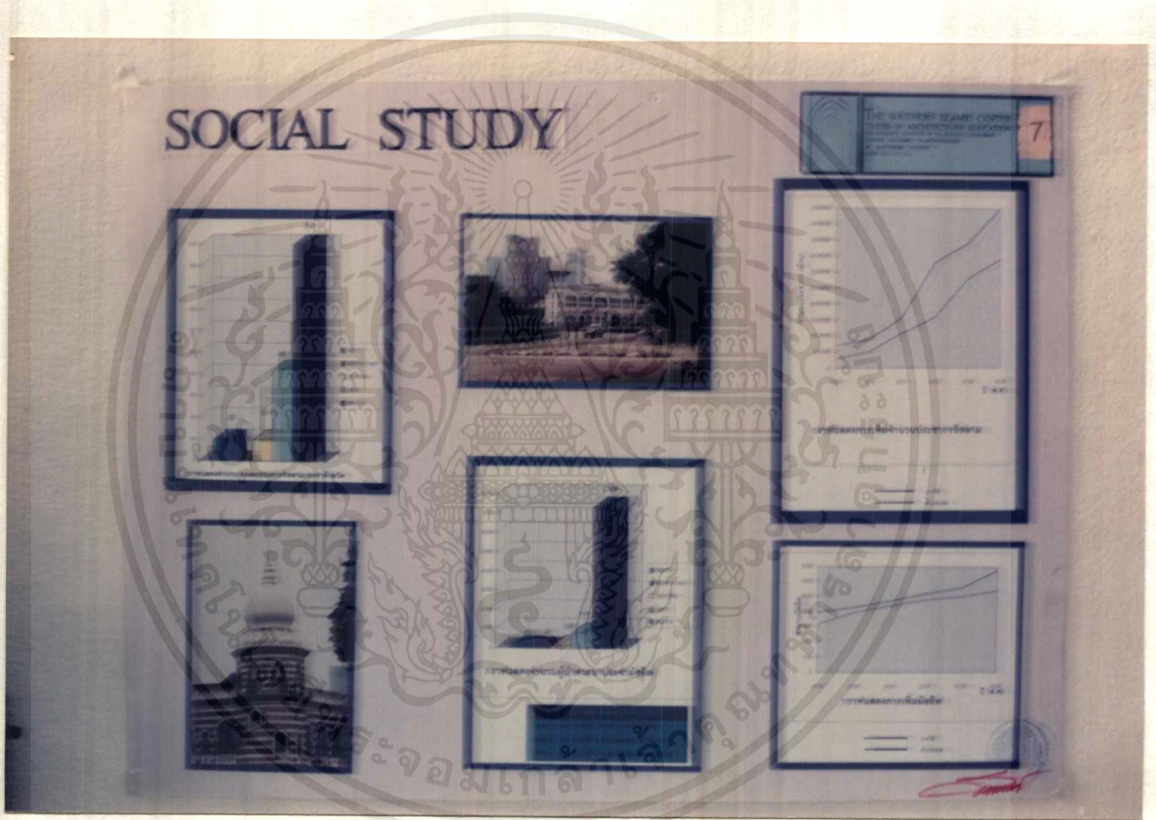
การศึกษาทางด้านนโยบาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

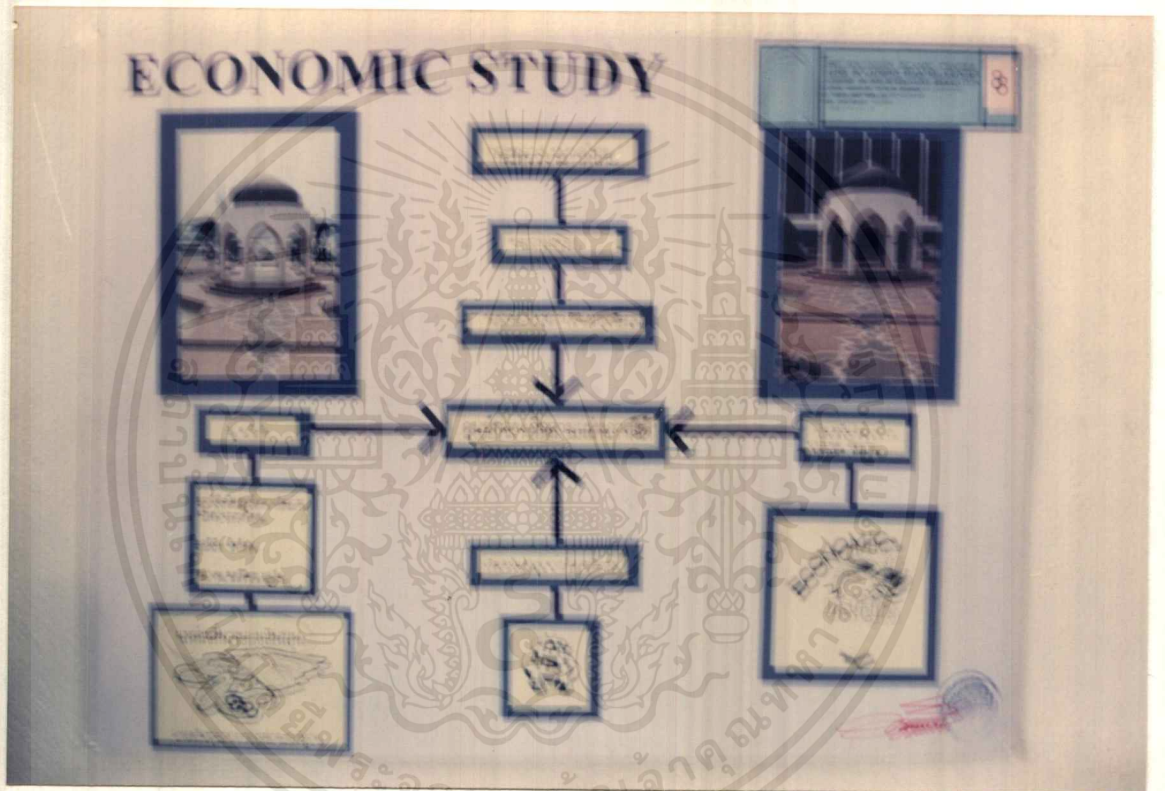
การศึกษาทางด้านสังคม 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

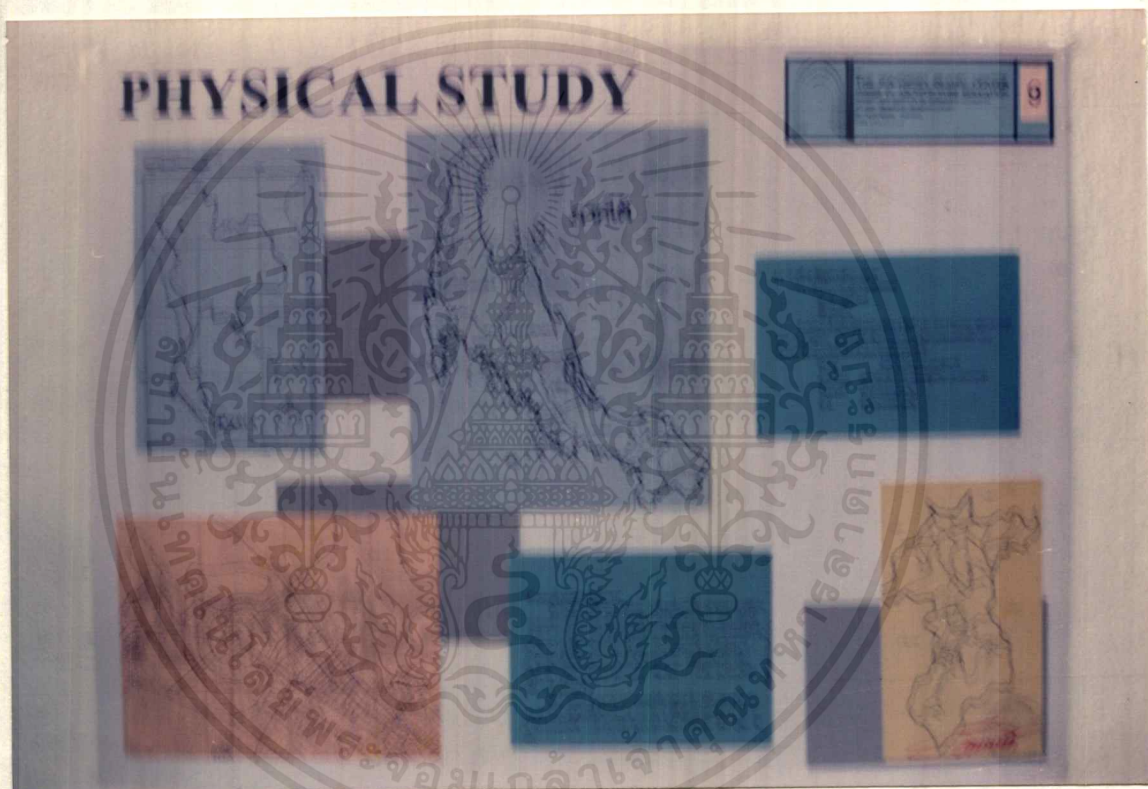
การศึกษาทางด้านสังคม 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

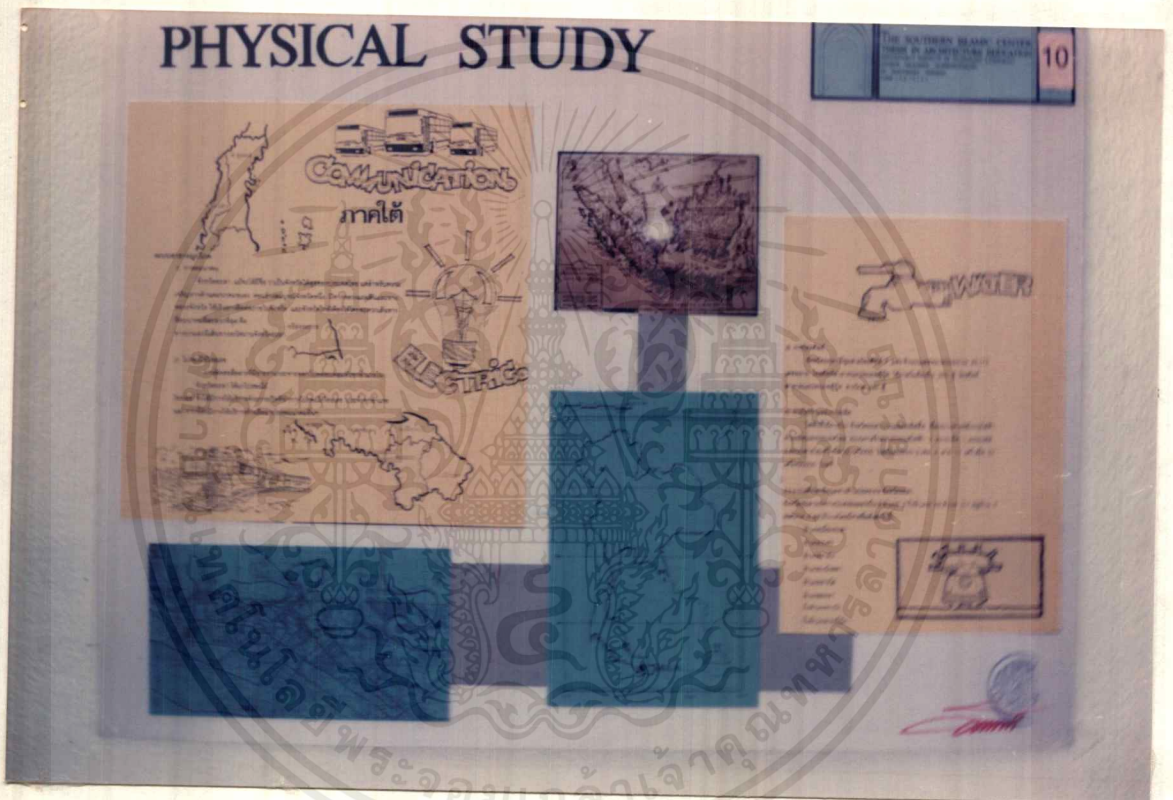
การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

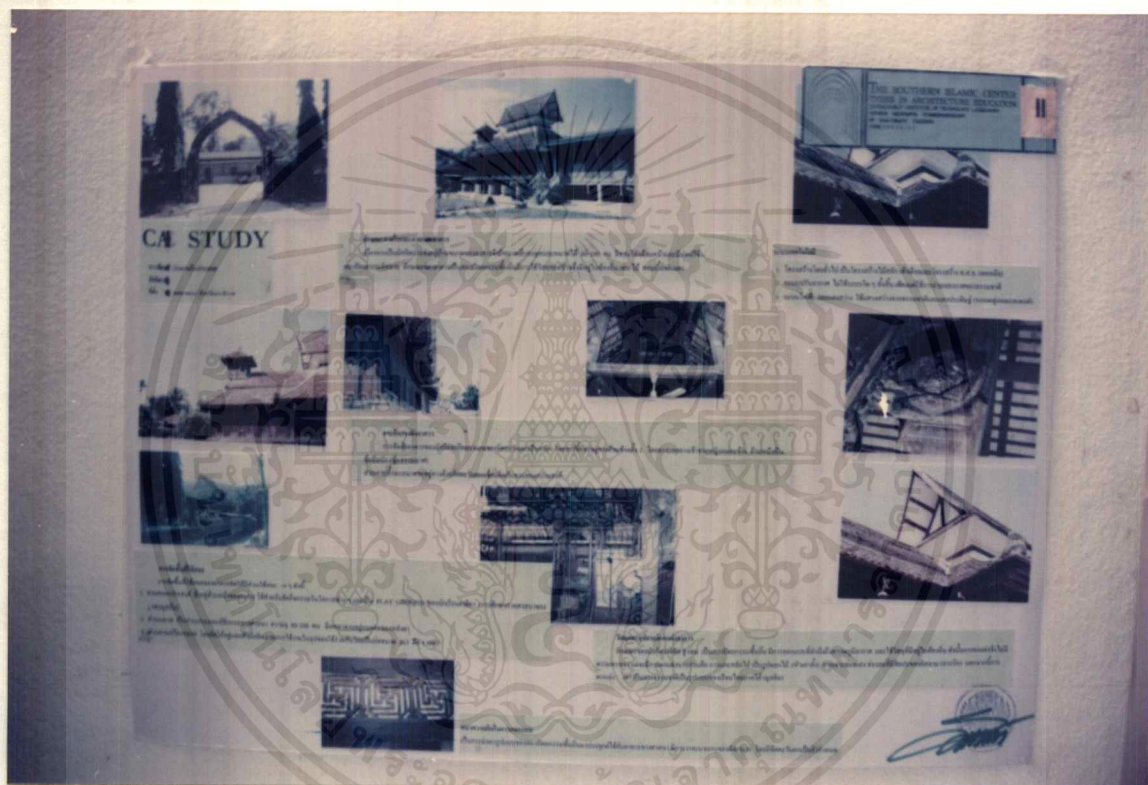
การศึกษาทางด้านกายภาพ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

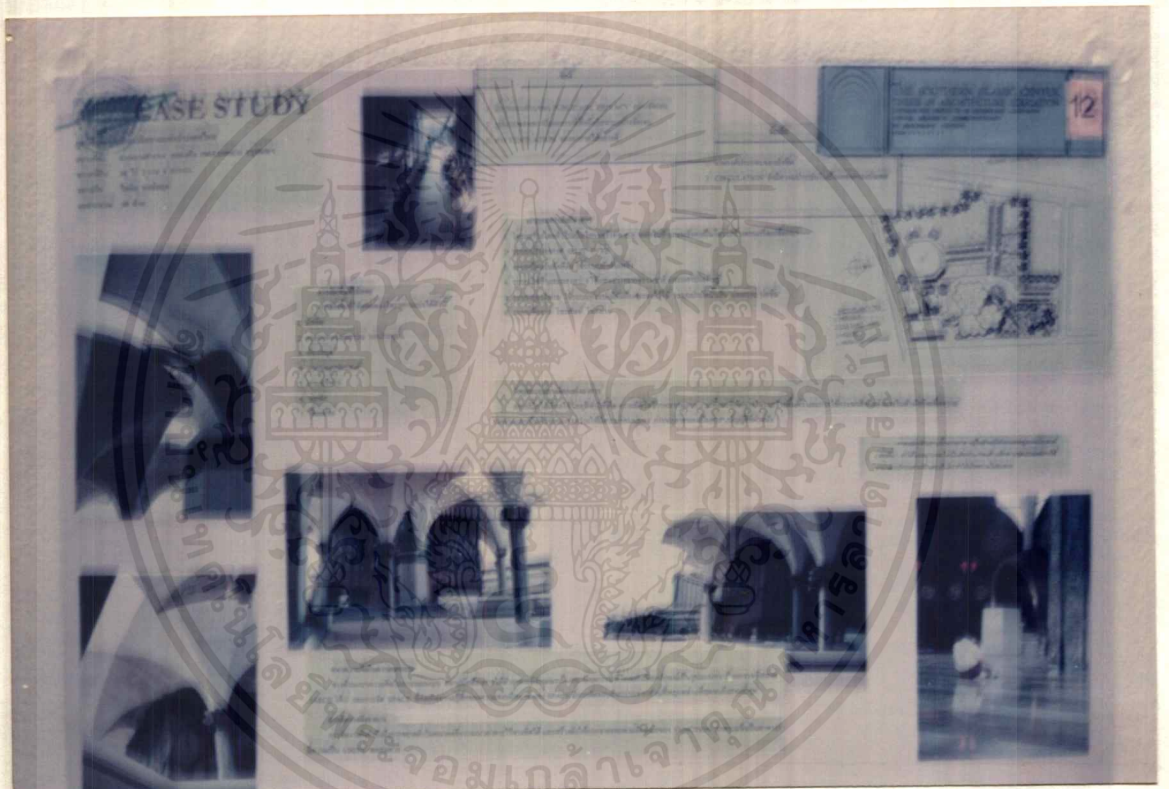
การศึกษาทางด้านกายภาพ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

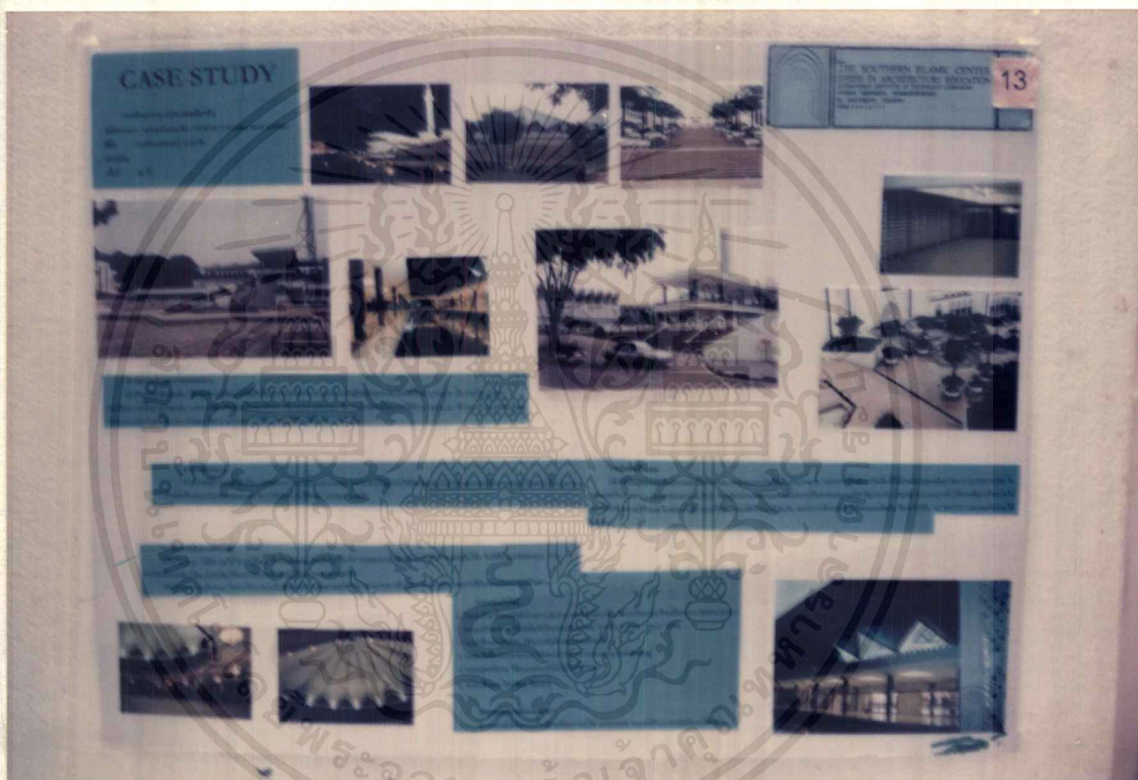
กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

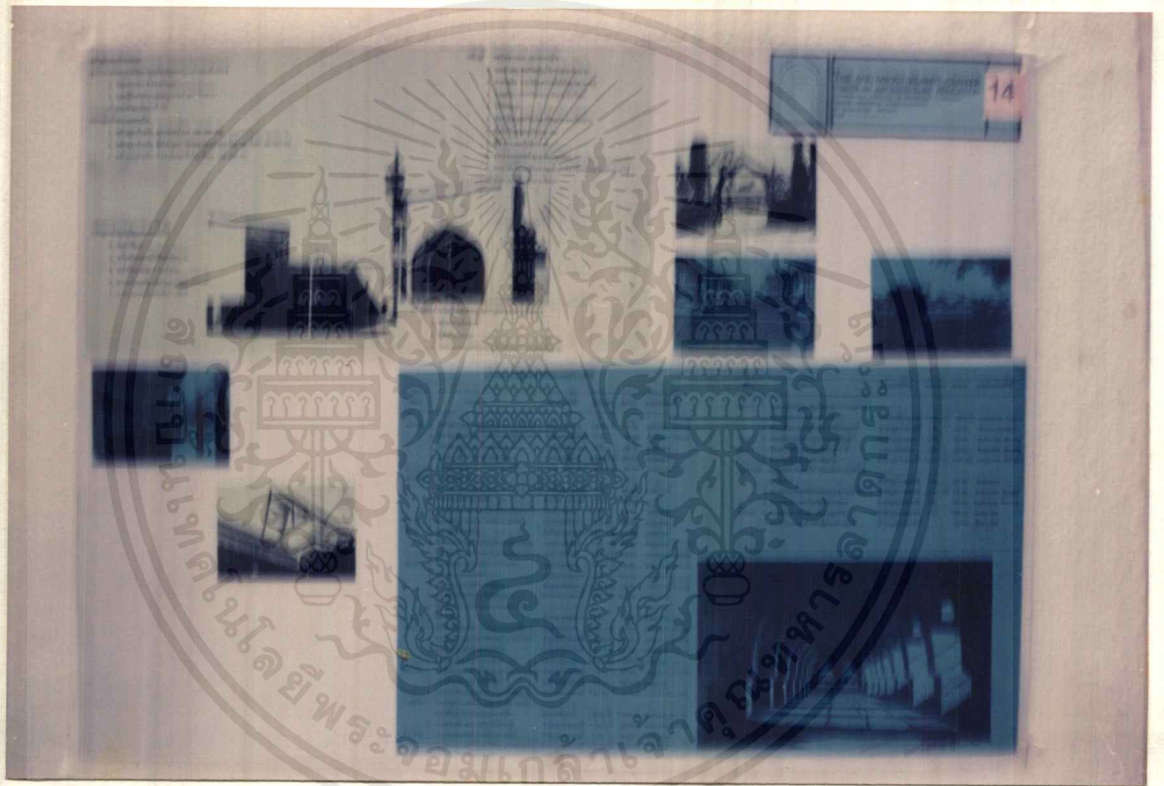
กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

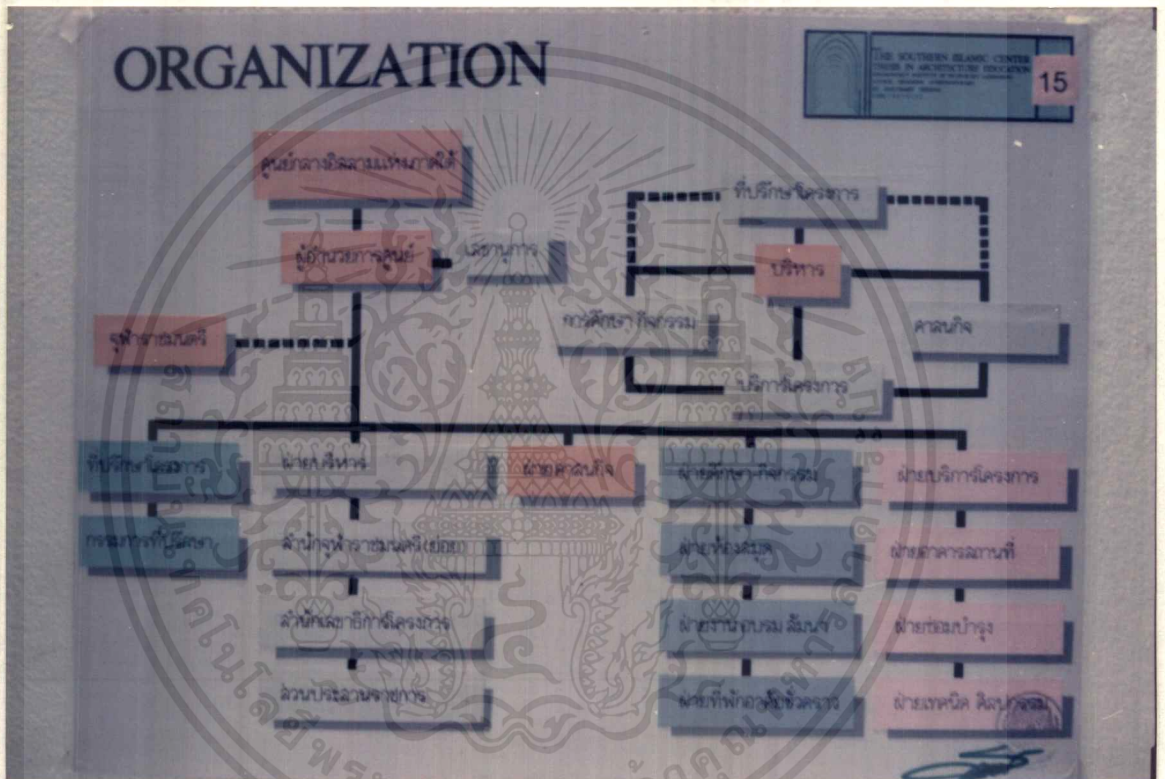
กรณีศึกษา อาคารตัวอย่าง 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

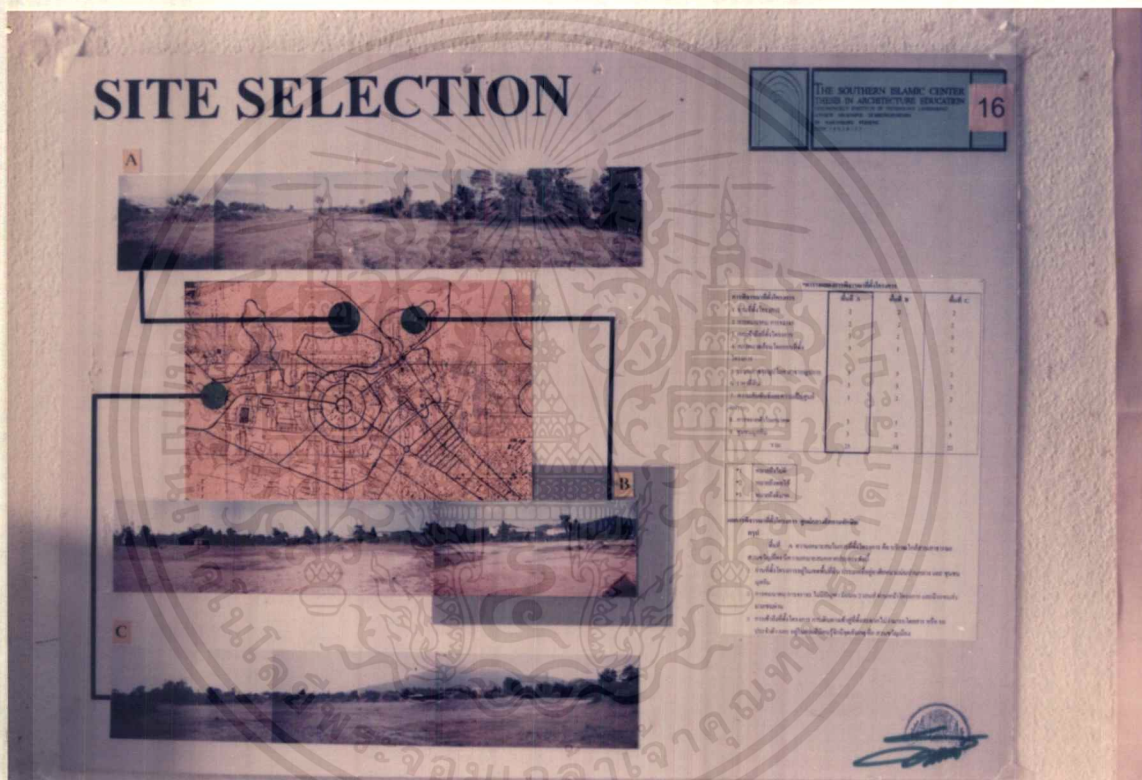
หลักสูตรอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

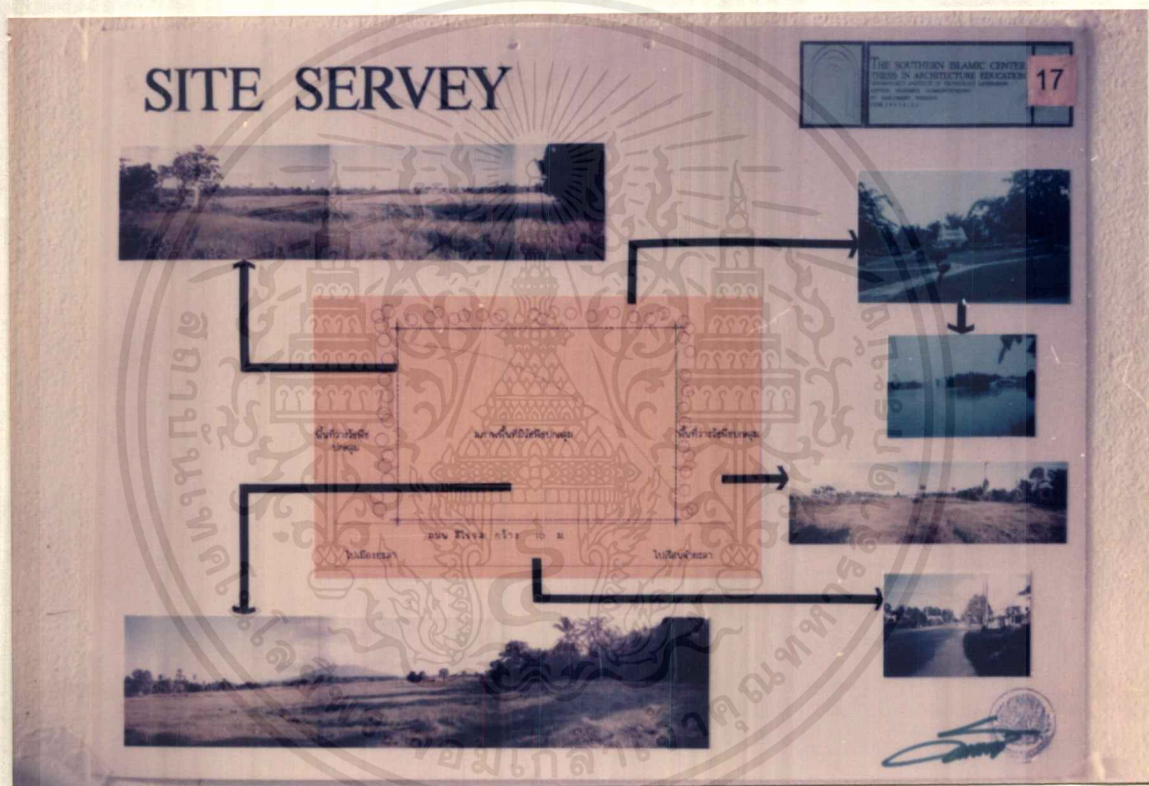
แผนภูมิการบริหารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

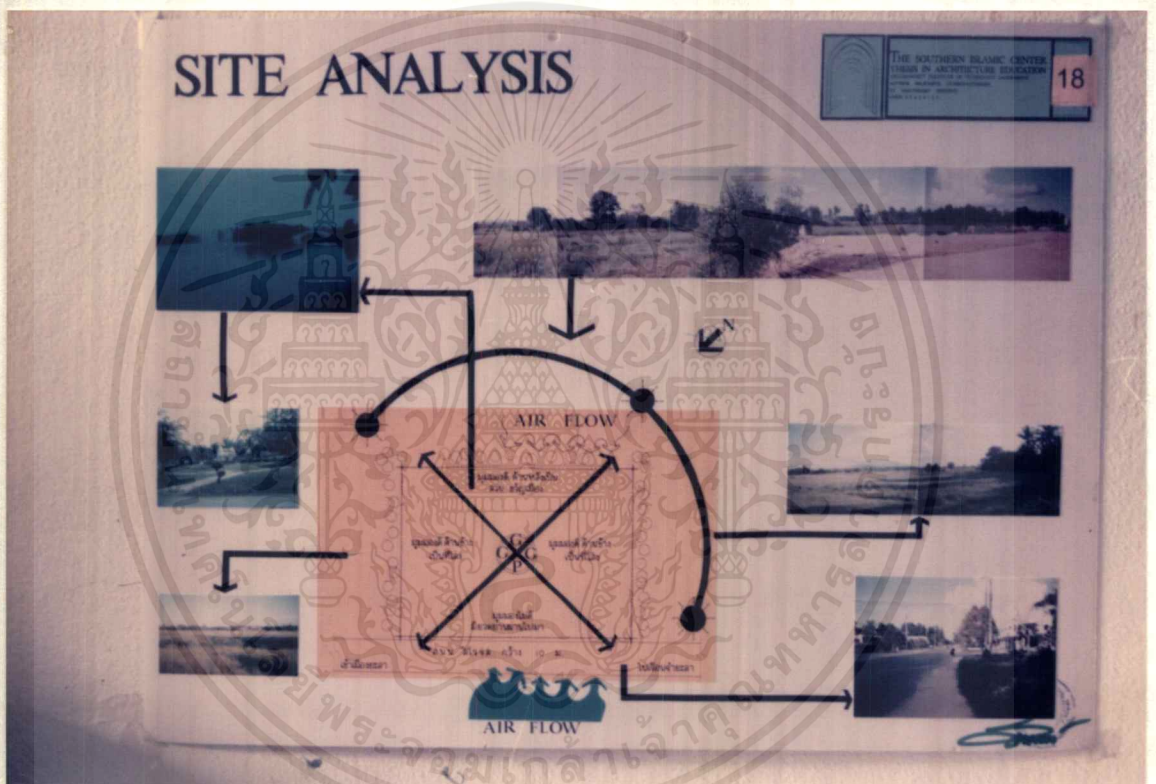
แสดงการเลือกที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

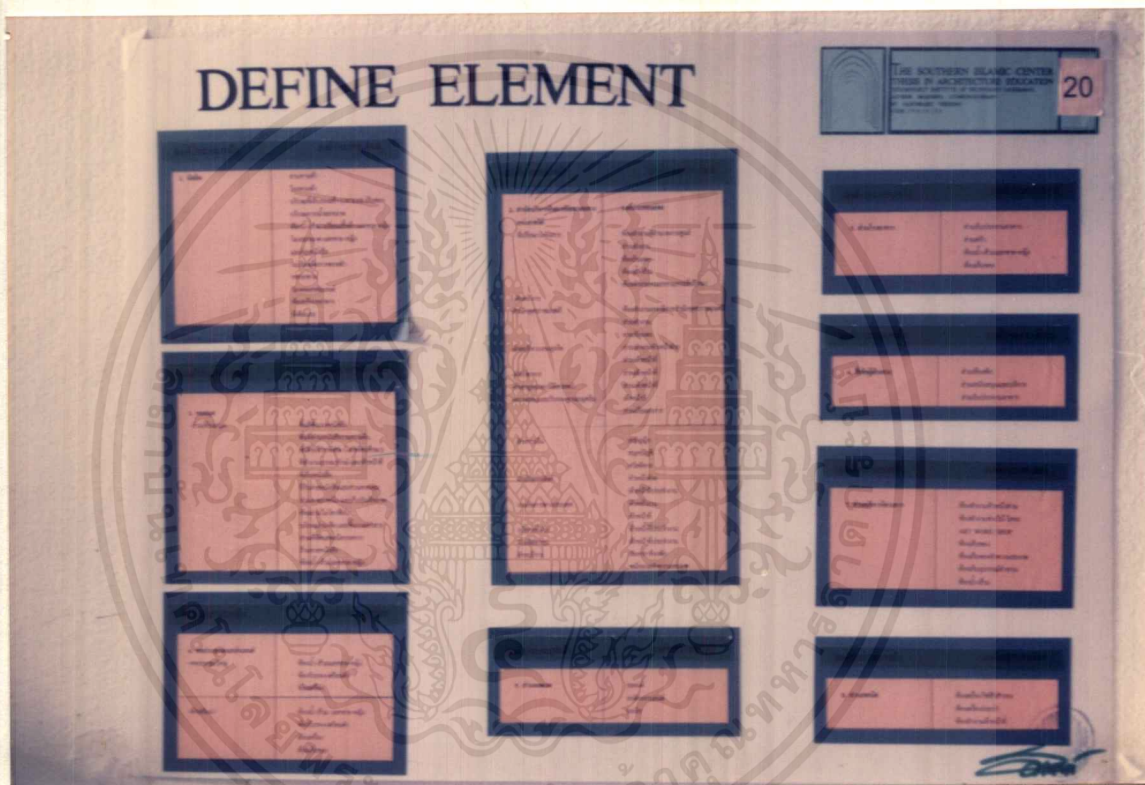
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

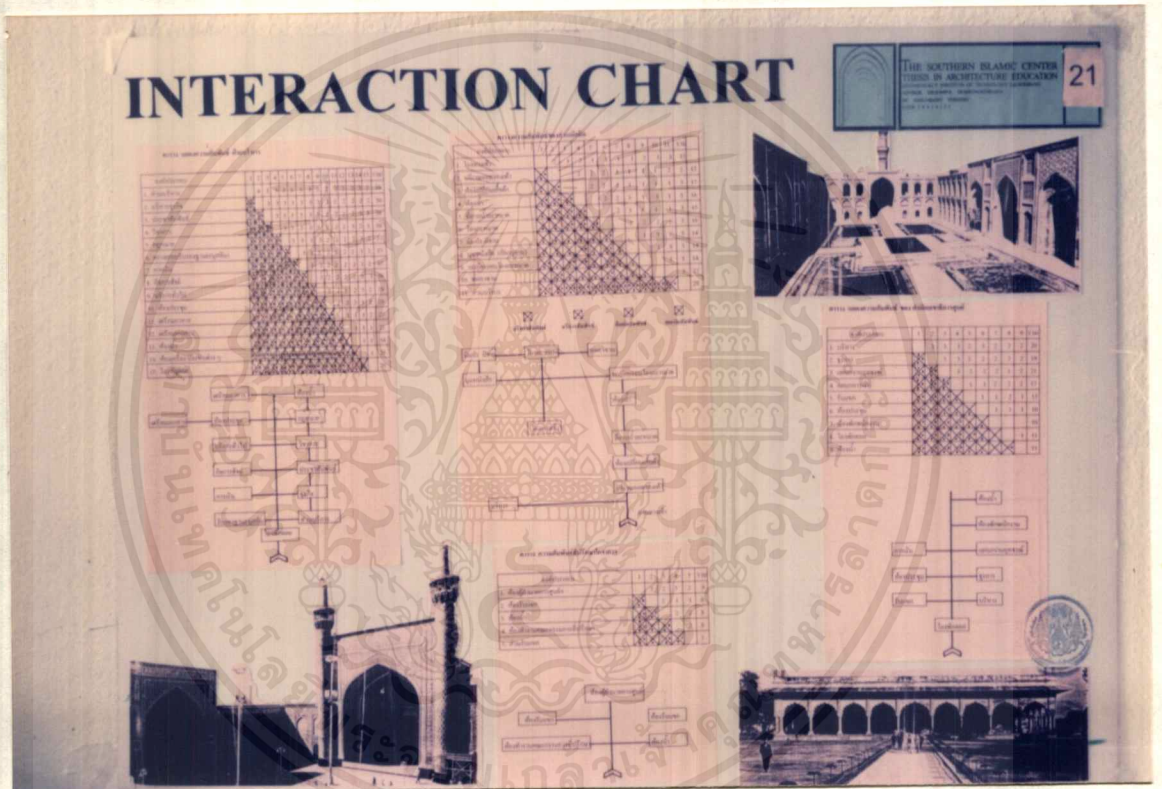
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

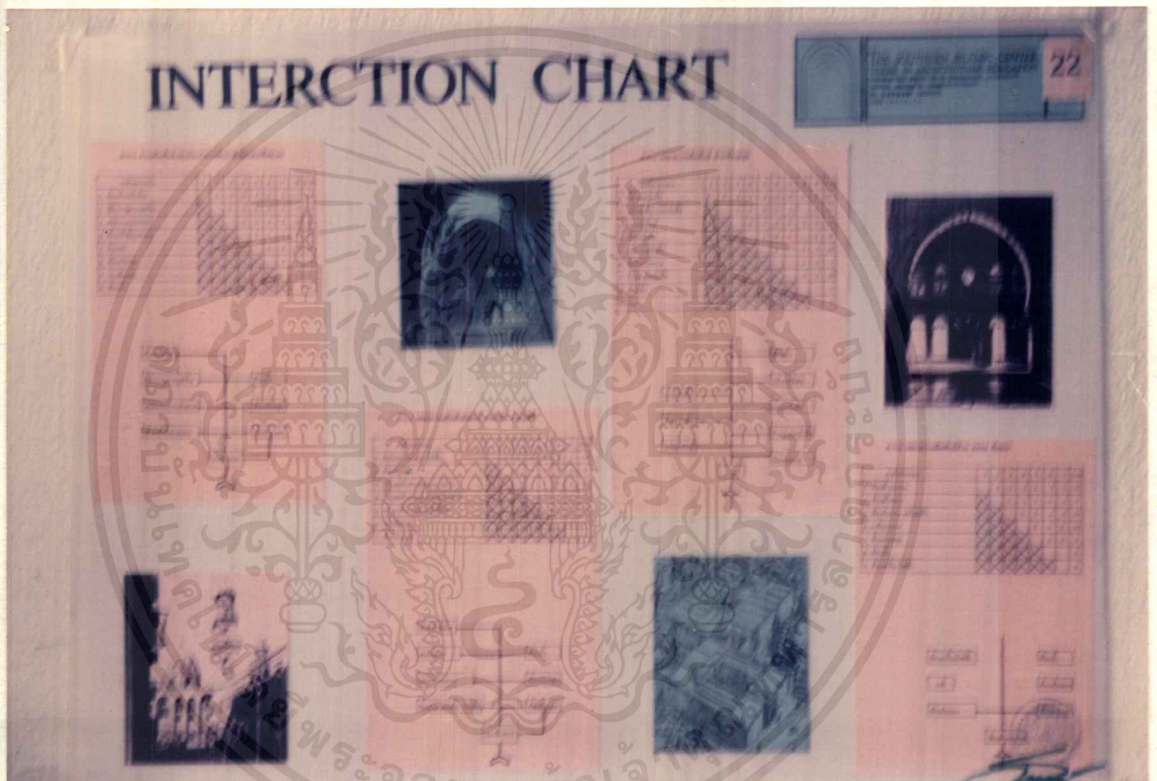
การจัดองค์ประกอบของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

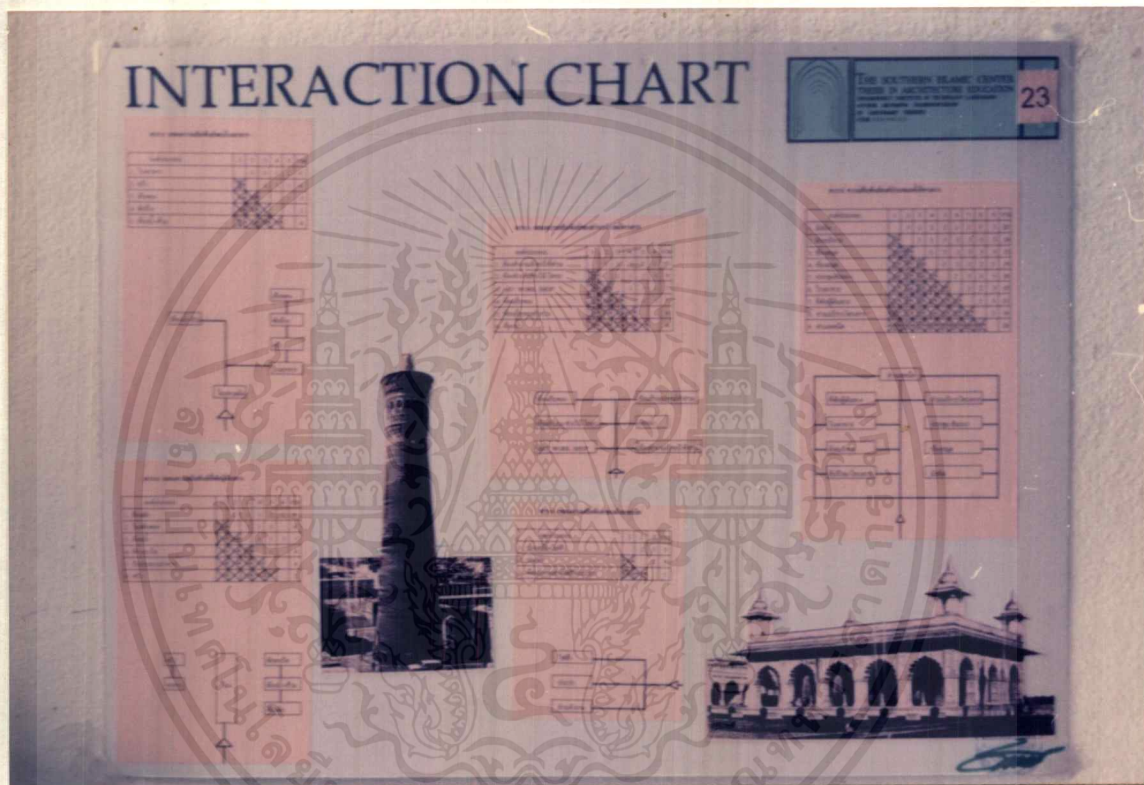
ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

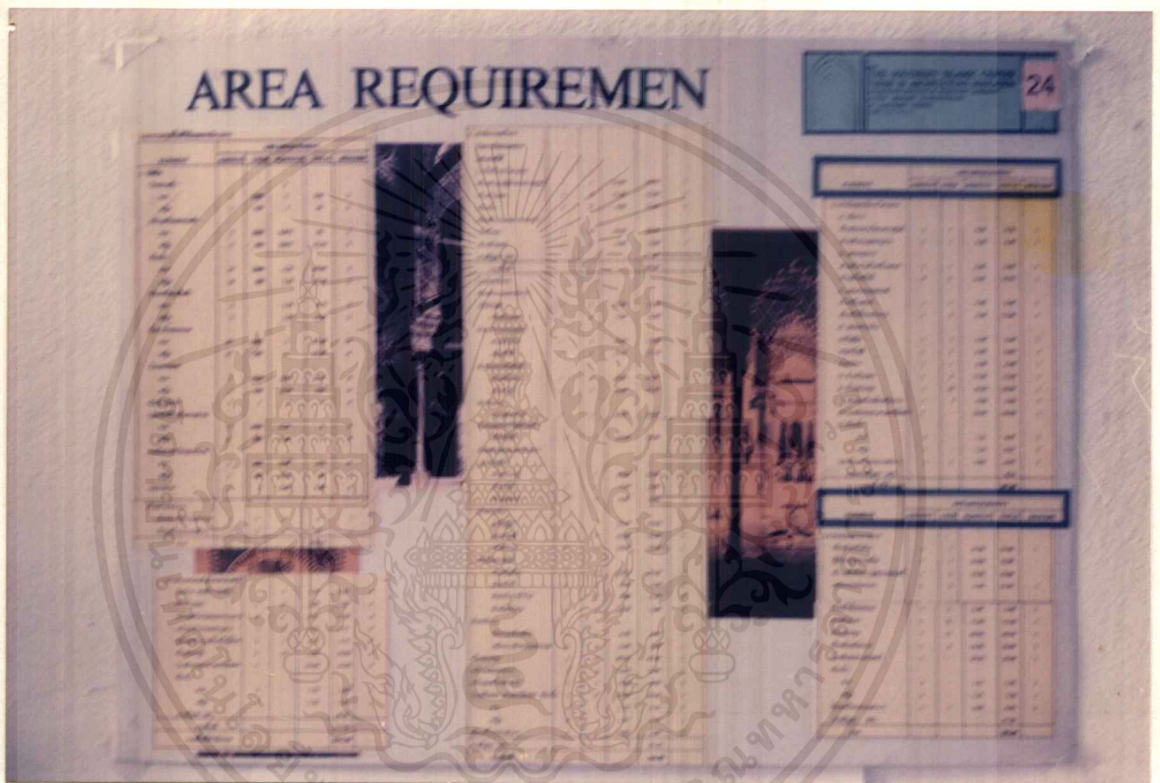
ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

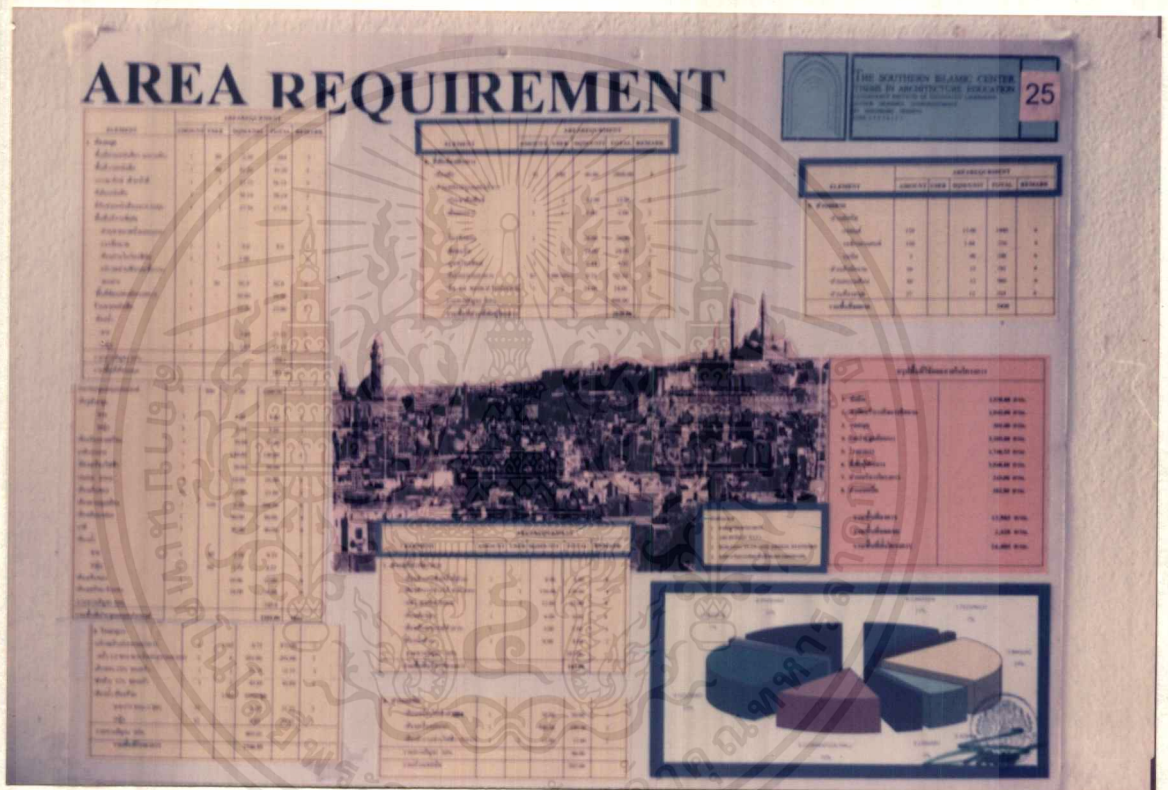
ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสรุปวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย 1

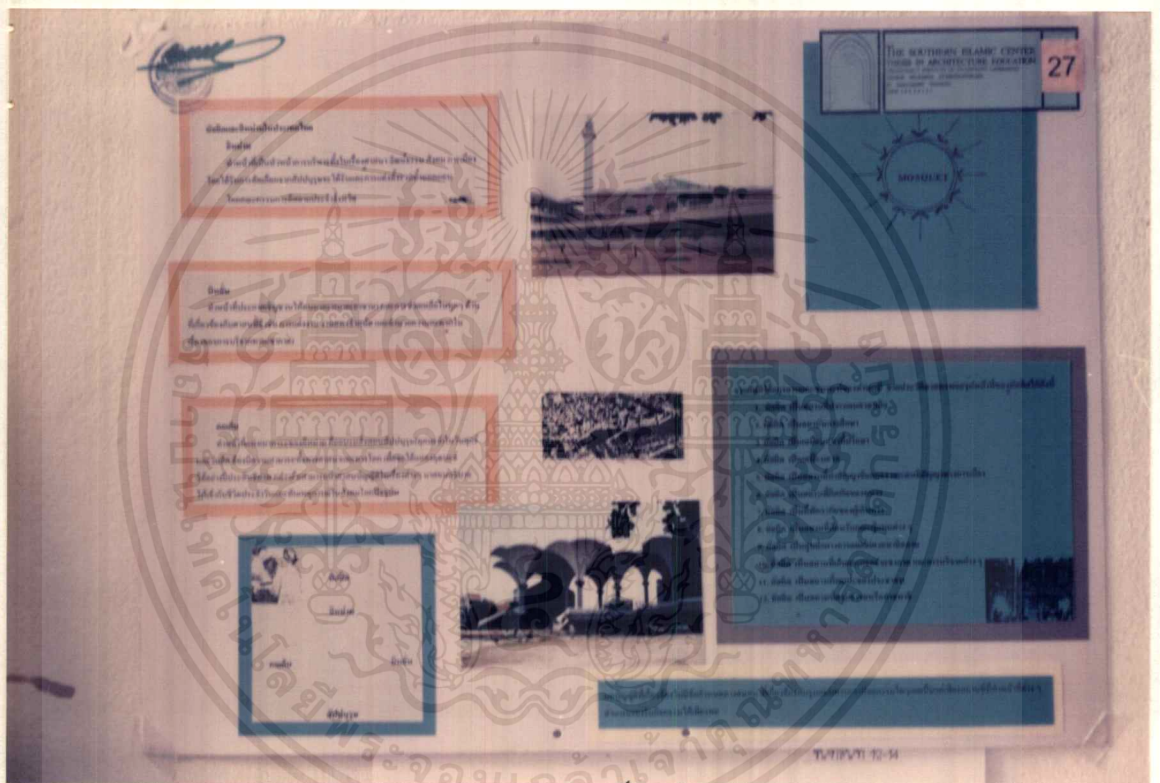
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสรุปวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาข้อกำหนดบางประการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

28 ส่วนประกอบของมัสยิด

ส่วนประกอบของส่วนนอก

1. หอรับแขก (GIBLAT) หรือ หอรับแขก

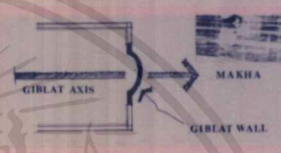

คือ ห้องรับแขกที่มีลักษณะพิเศษสำหรับต้อนรับผู้มาเยือน มีประตูบานเดียว หอรับแขกมีลักษณะพิเศษคือมีประตูบานเดียวที่หันหน้าไปทางนครเมกกะ

2. หอรับแขก (MINBAR)

คือ หอรับแขกสำหรับขึ้นเทศน์หรือบรรยาย มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก

3. หอรับแขก (DUKKA)

คือ หอรับแขกที่มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก

4. หอรับแขก (THE KUBA)

คือ หอรับแขกที่มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก

5. THE MAJLIS

คือ หอรับแขกที่มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก

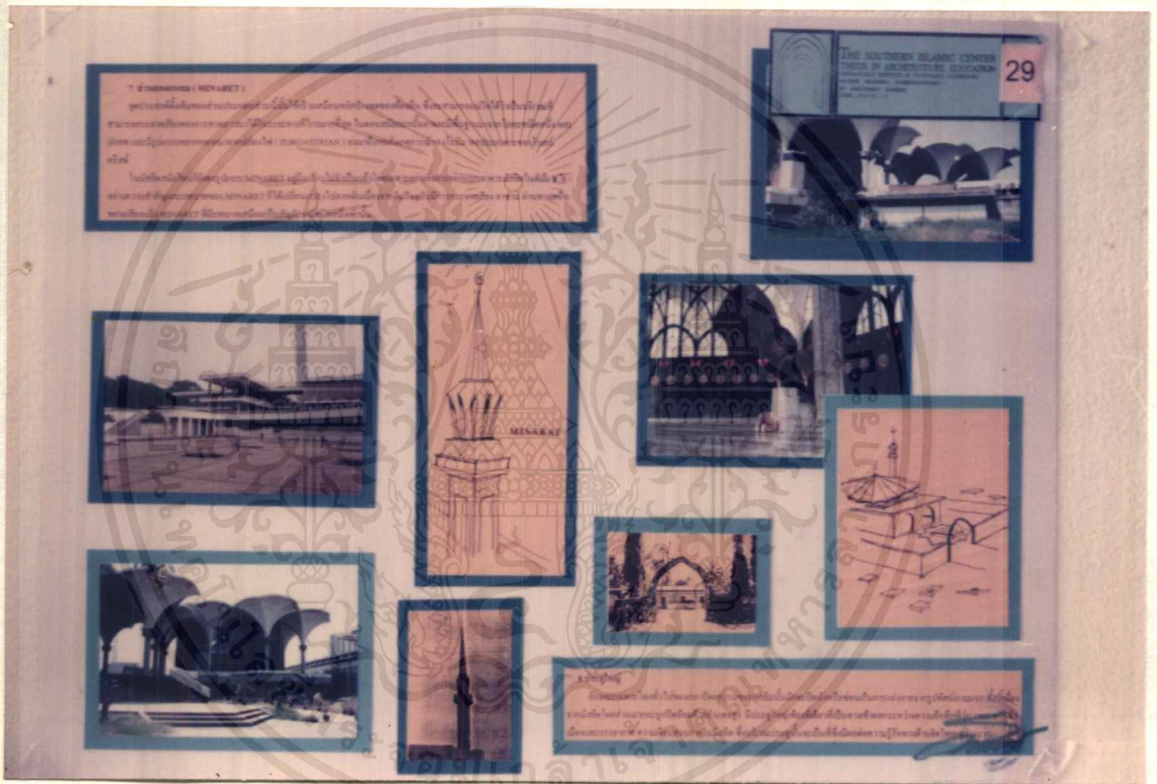

6. FOND

คือ หอรับแขกที่มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก มีลักษณะเป็นหอรับแขกที่มีบันไดขึ้นสู่หอรับแขก

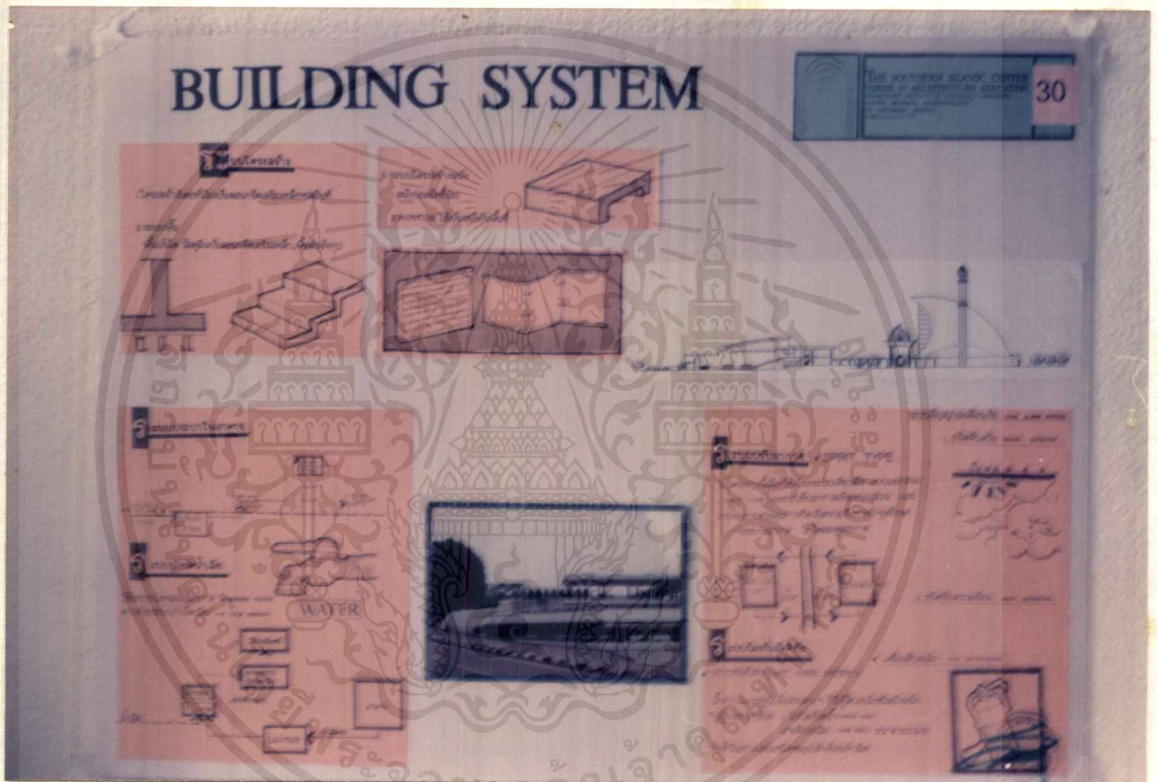
ส่วนประกอบของมัสยิด 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบของมัสยิด 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบเทคนิค 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BUILDING SYSTEM

2 ระบบโครงสร้าง

ระบบโครงสร้างอาคาร เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของอาคาร ซึ่งทำหน้าที่รับน้ำหนักของอาคาร และถ่ายเทน้ำหนักลงสู่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

THE SOUTHERN ISLAMIC CENTER
OFFICE OF ARCHITECTURE DESIGN

31

NATURE LIGHT

แสงธรรมชาติ เป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญที่สุดของอาคาร การออกแบบอาคารที่ดีต้องคำนึงถึงการนำแสงธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

EXPERIENCE

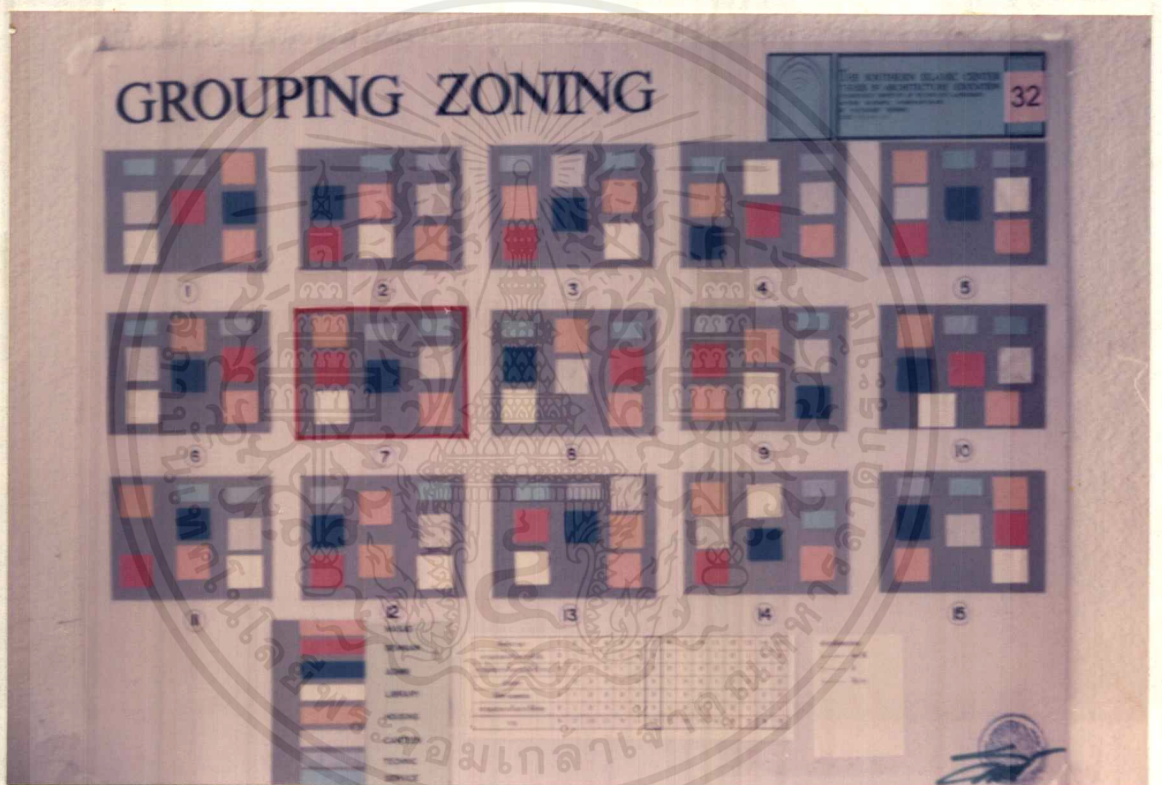
ประสบการณ์ในการออกแบบอาคารที่ดีต้องคำนึงถึงการนำแสงธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การออกแบบอาคารที่ดีต้องคำนึงถึงการนำแสงธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การออกแบบอาคารที่ดีต้องคำนึงถึงการนำแสงธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

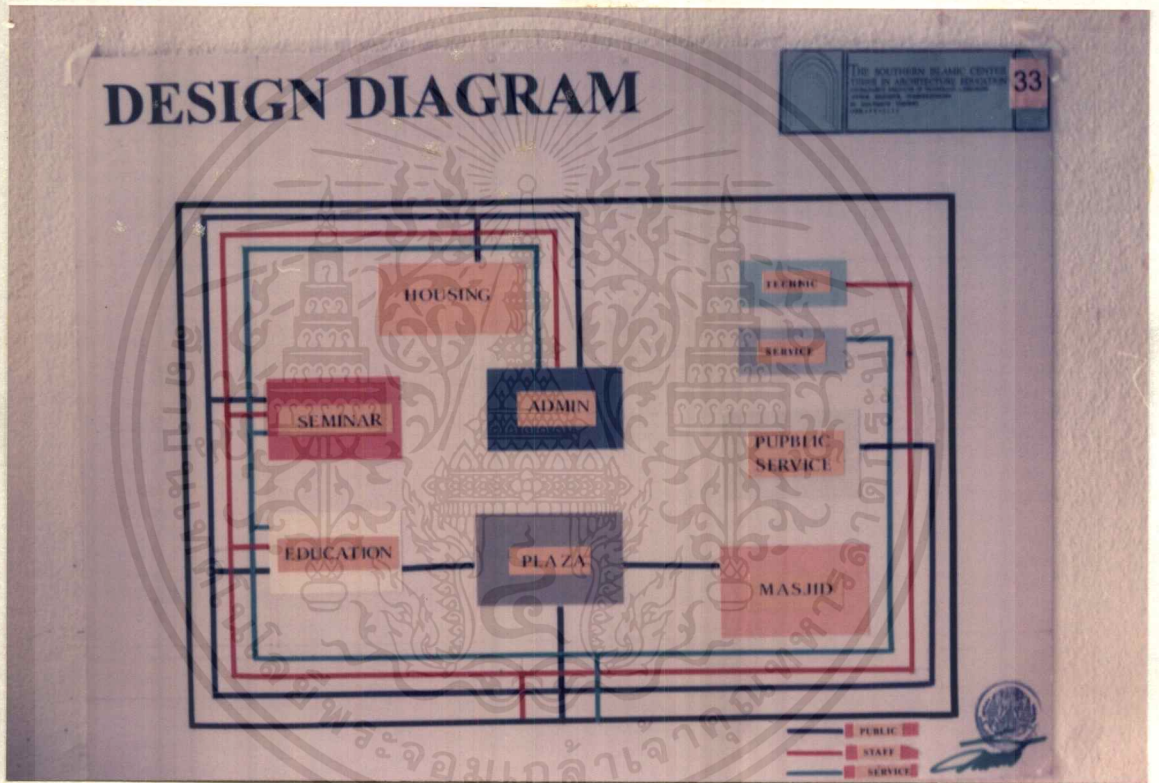
ระบบเทคนิค 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

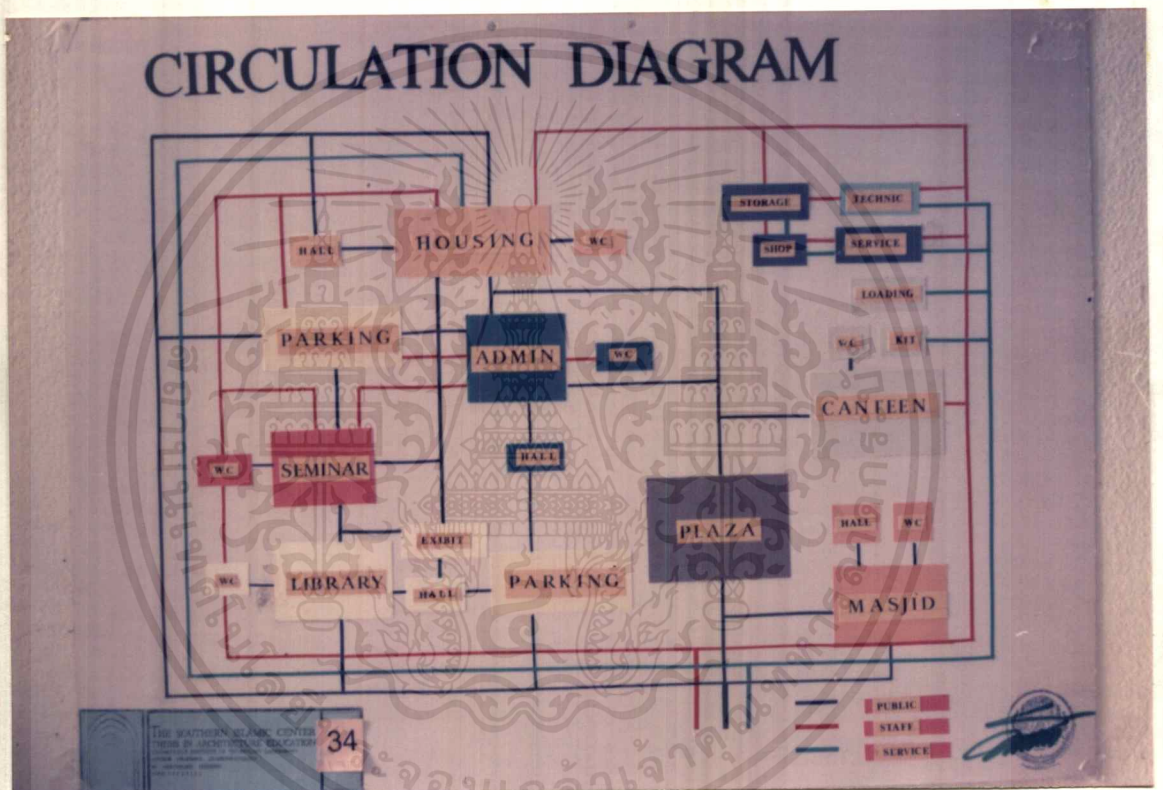
ทางเลือกในการจัดวางองค์ประกอบของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

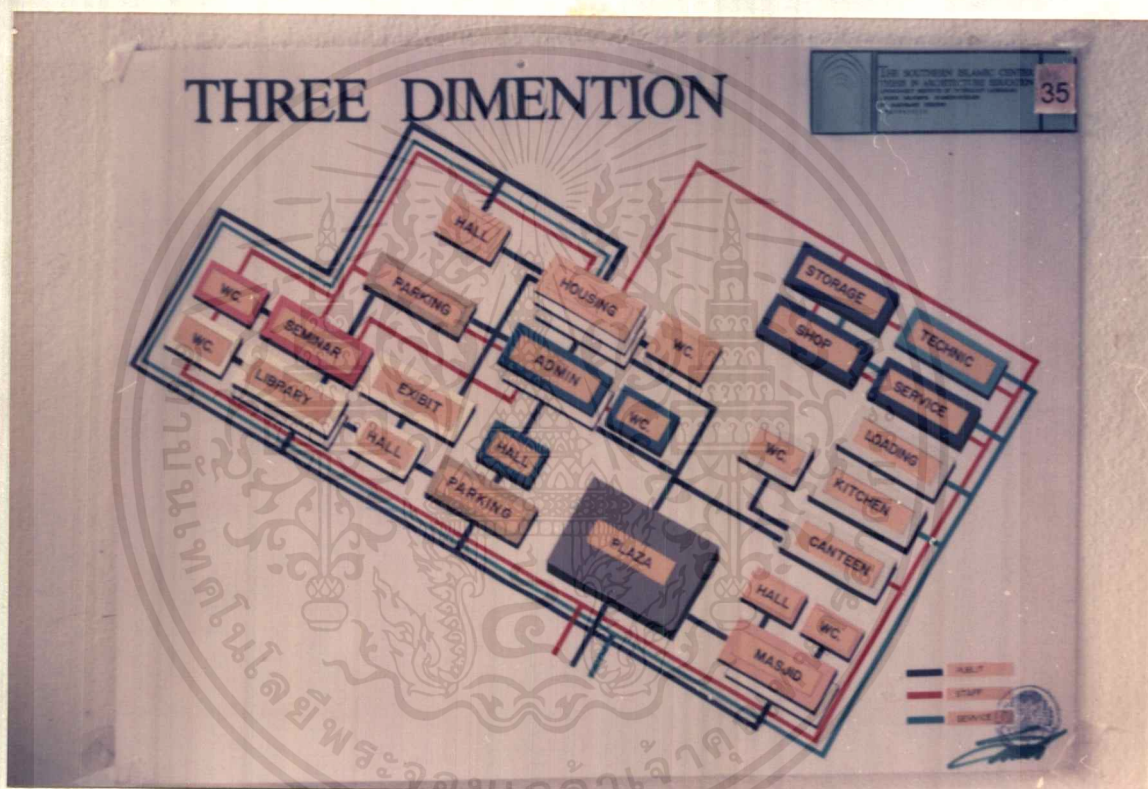
แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับพื้นที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ทางสัญจร

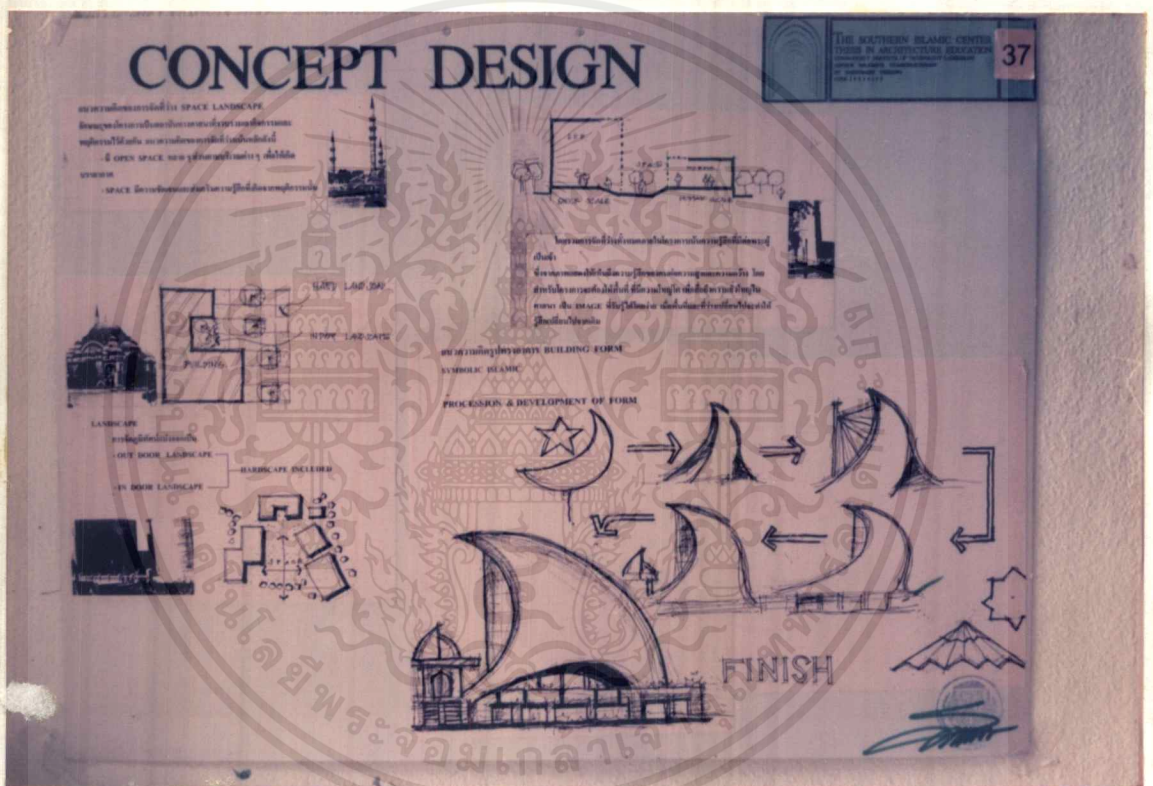
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์องค์ประกอบในลักษณะสามมิติ

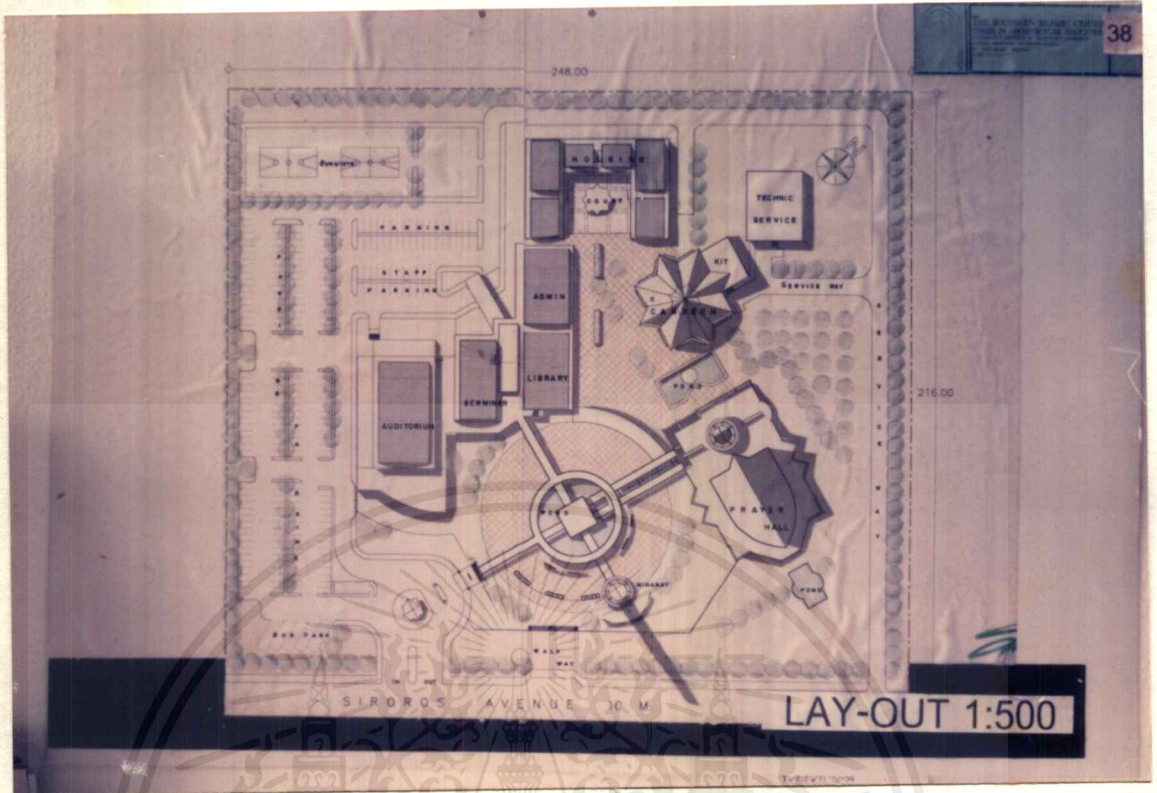
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

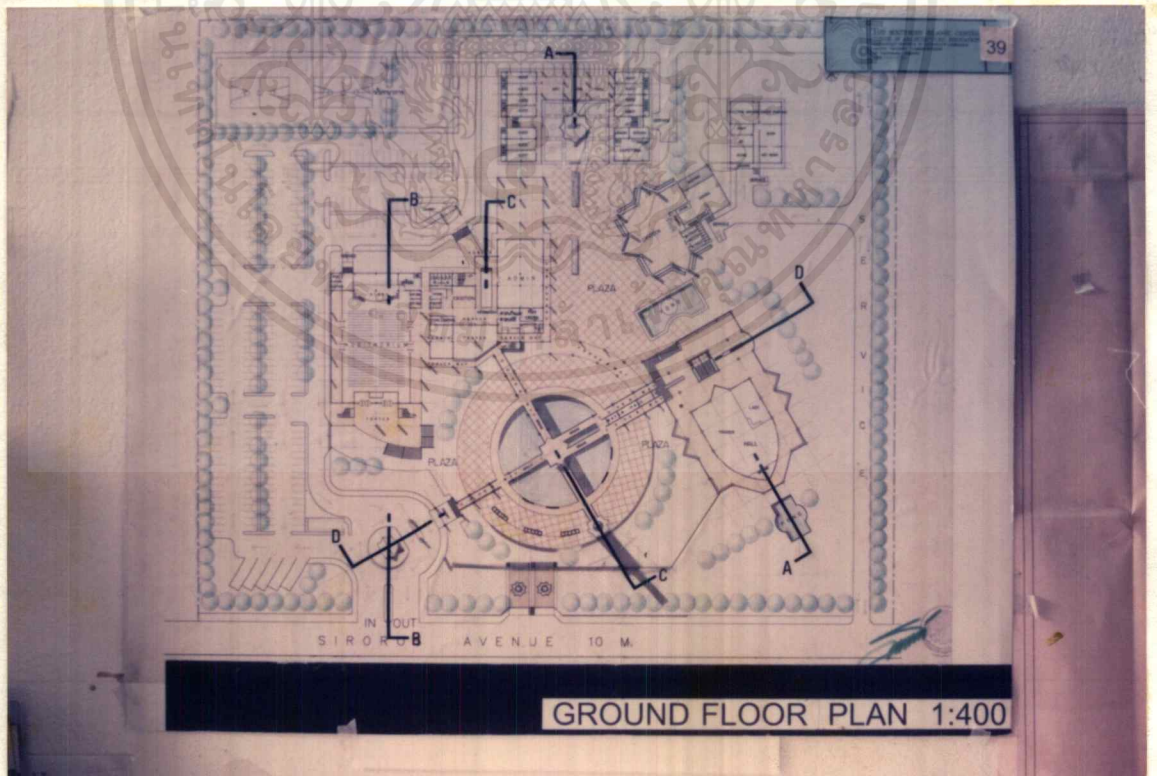

แนวความคิดในการออกแบบ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

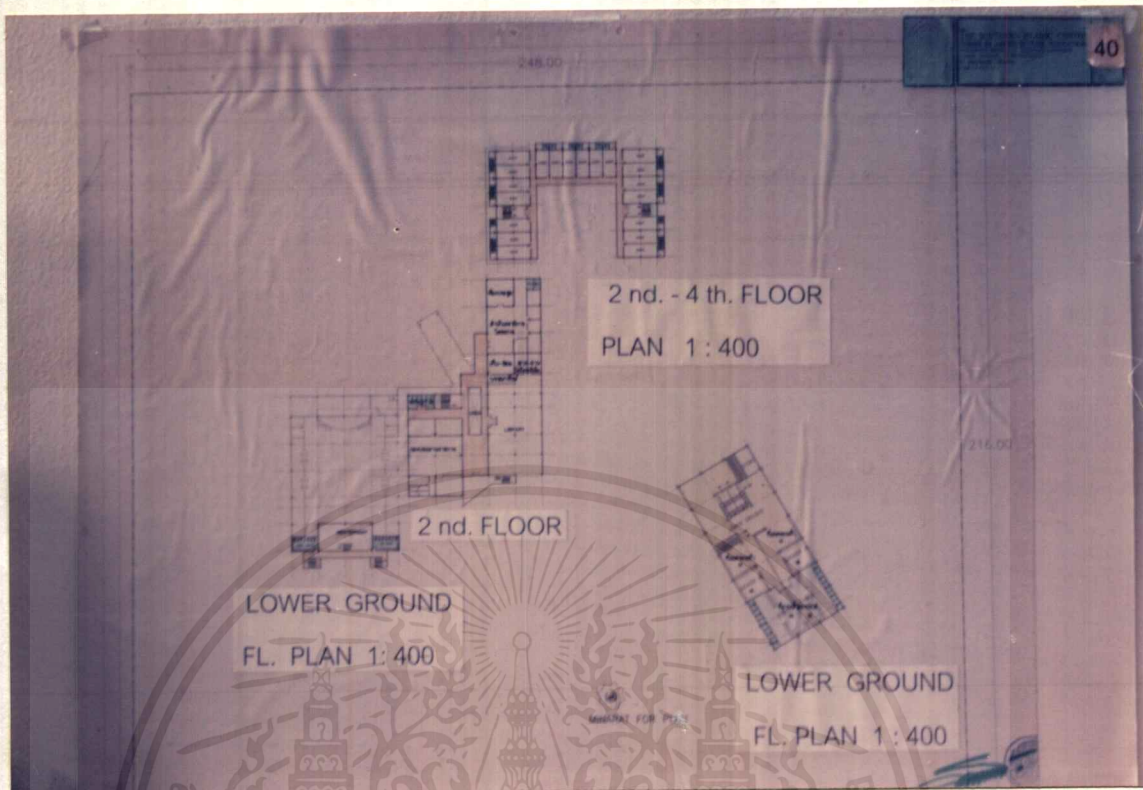

ผังบริเวณ

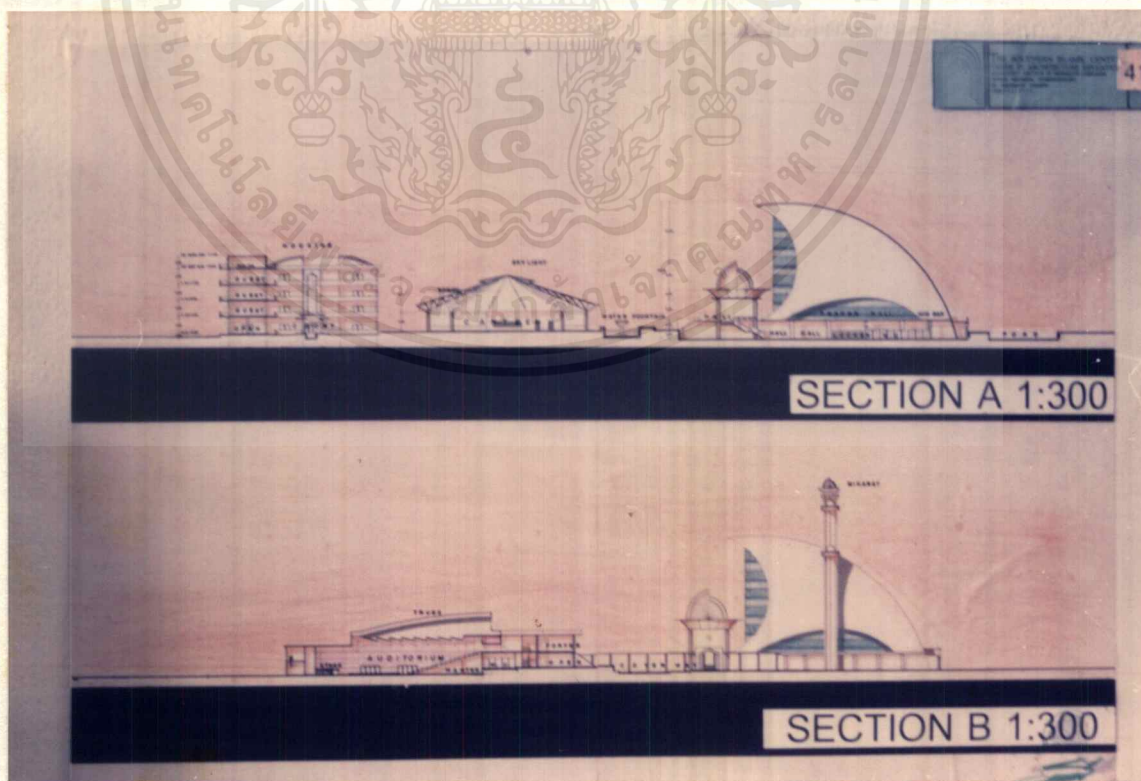

แปลนพื้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

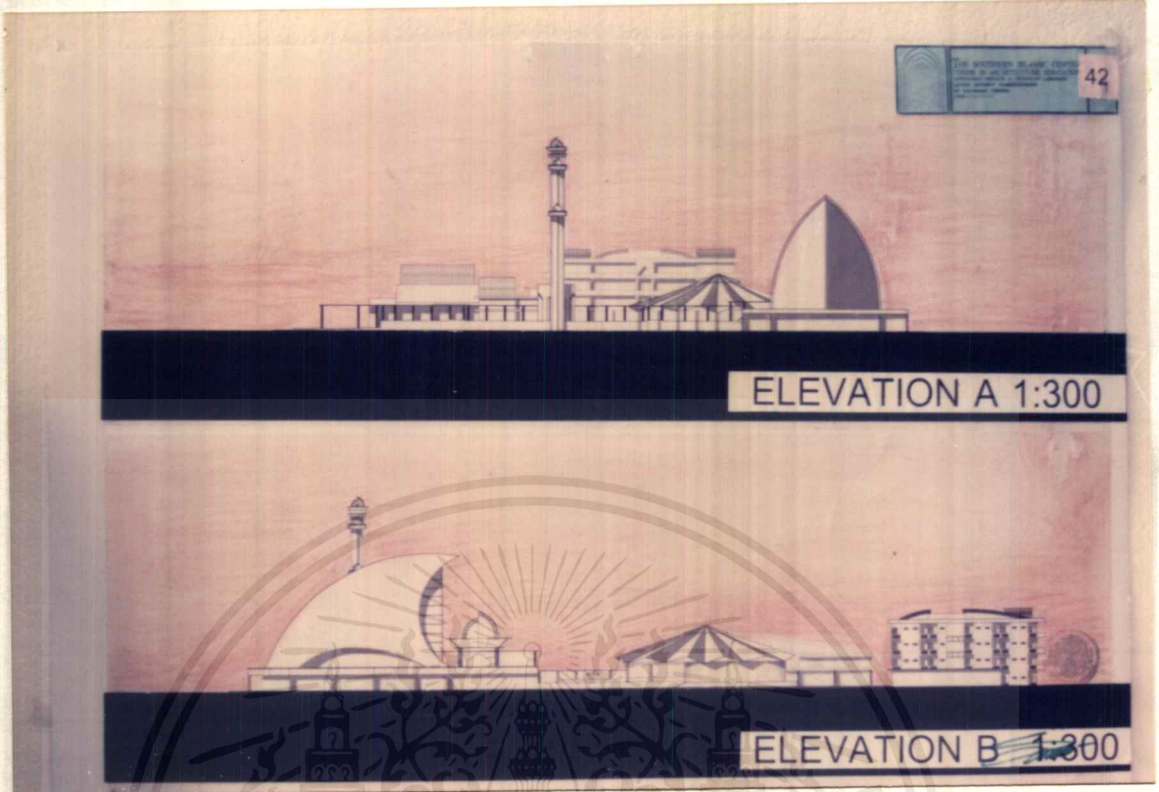

แปลนพื้นที่ 2

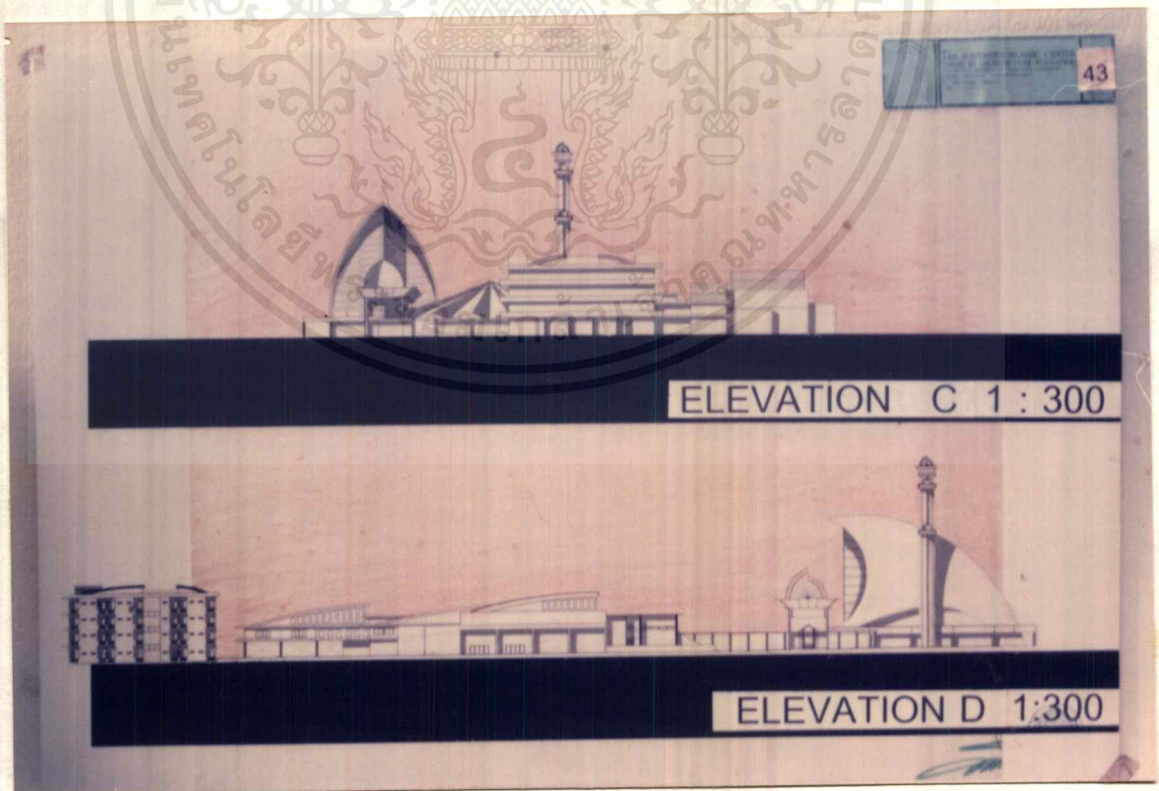

รูปตัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปด้านทิศตะวันออก, ทิศเหนือ

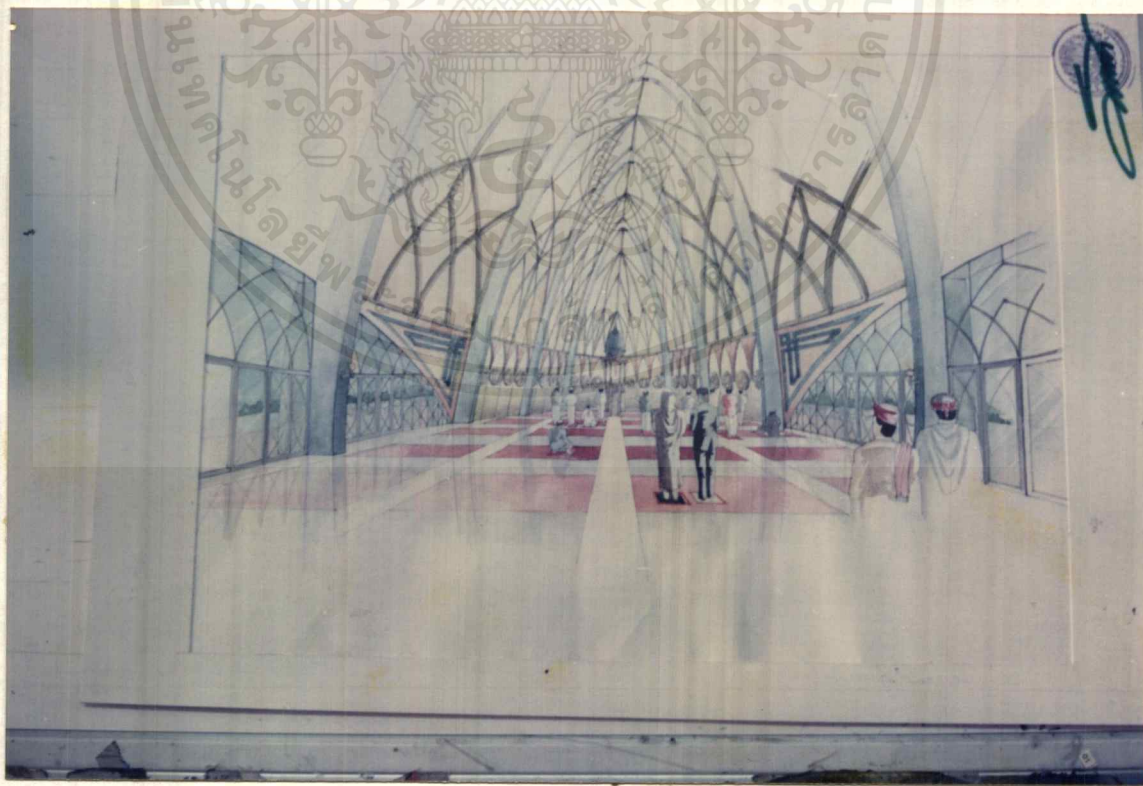

รูปด้านทิศตะวันตก, ทิศใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

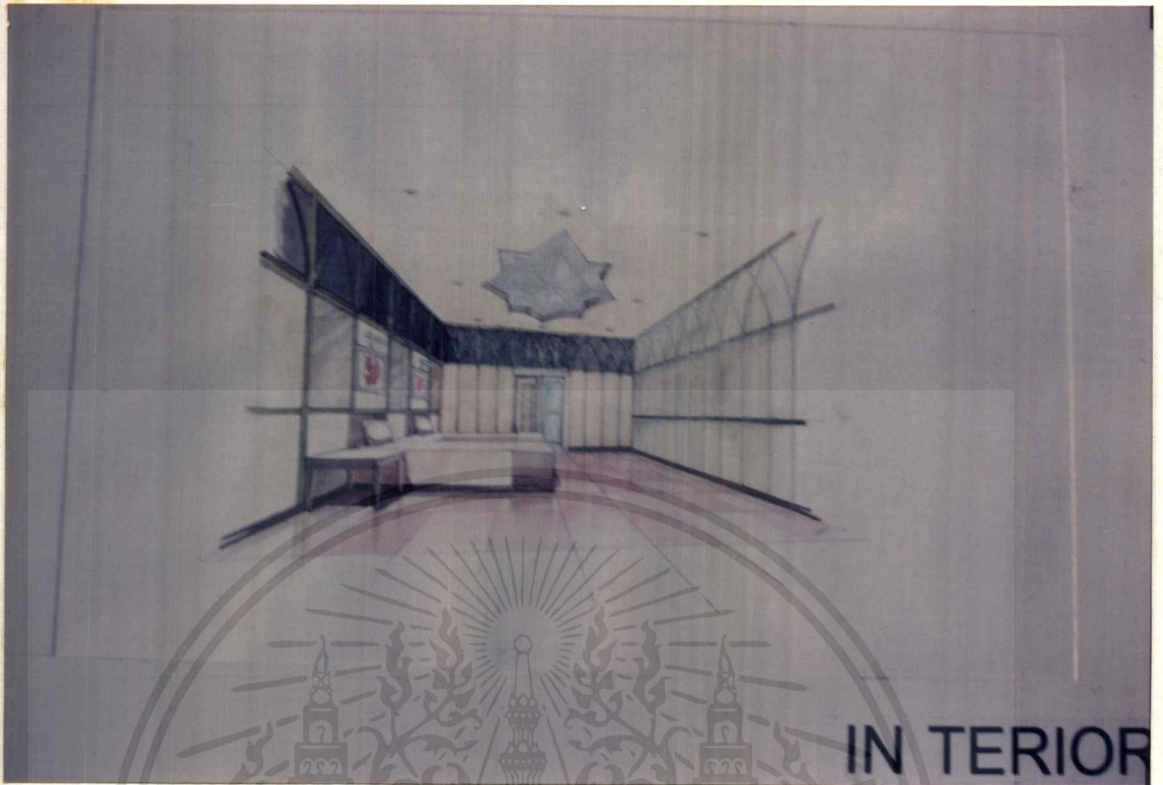

ทัศนียภาพภายนอก

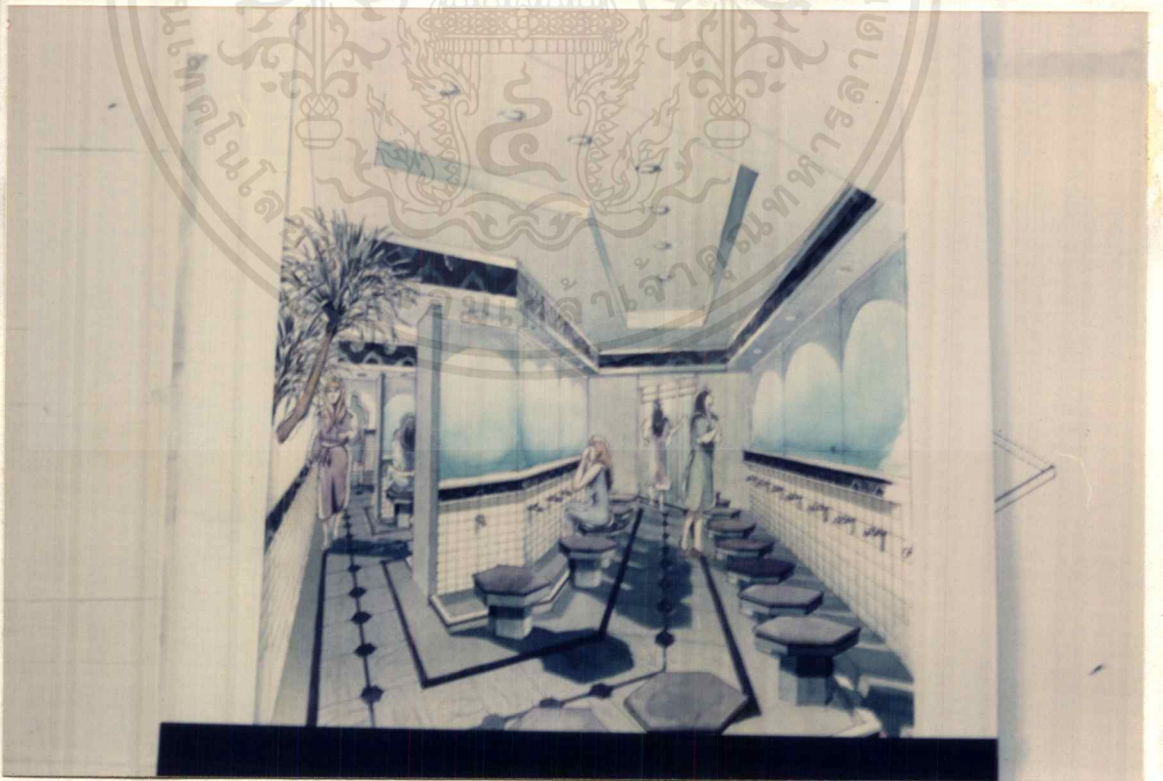

ทัศนียภาพภายใน ส่วนโถงละหมาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพภายใน ห้องพัก

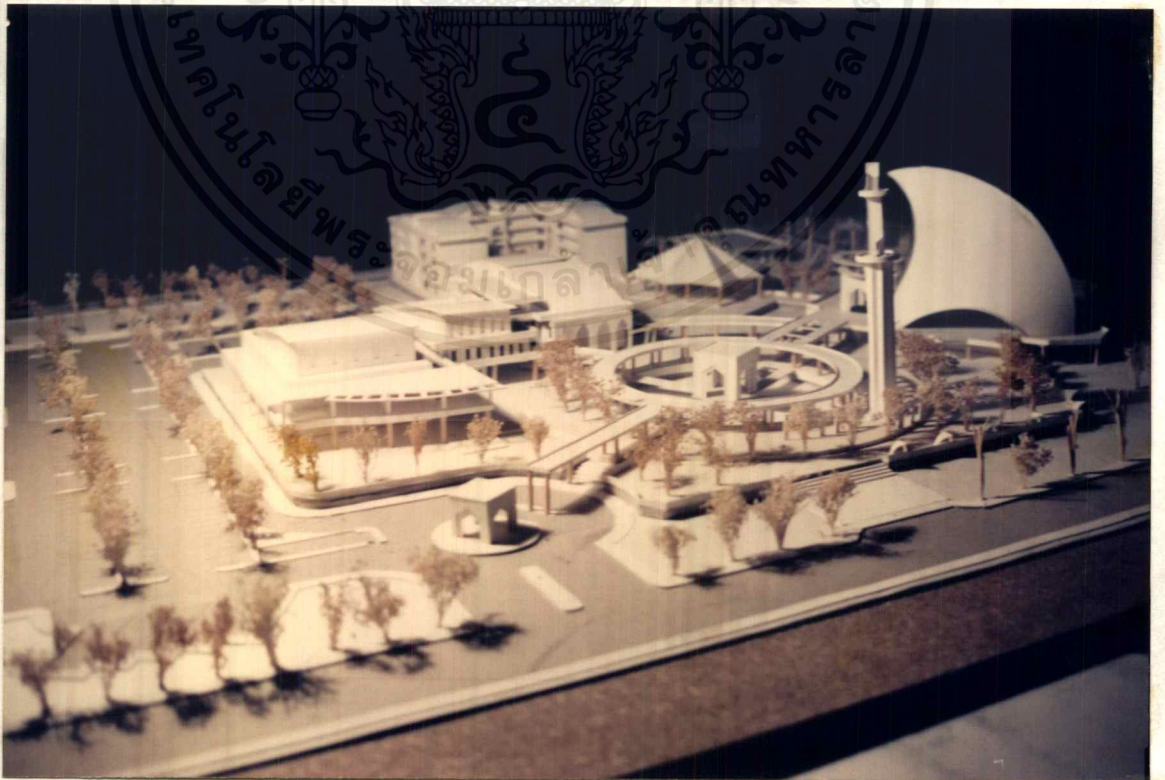

ทัศนียภาพภายใน บริเวณอาบน้ำระหมาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หุ่นจำลอง 1

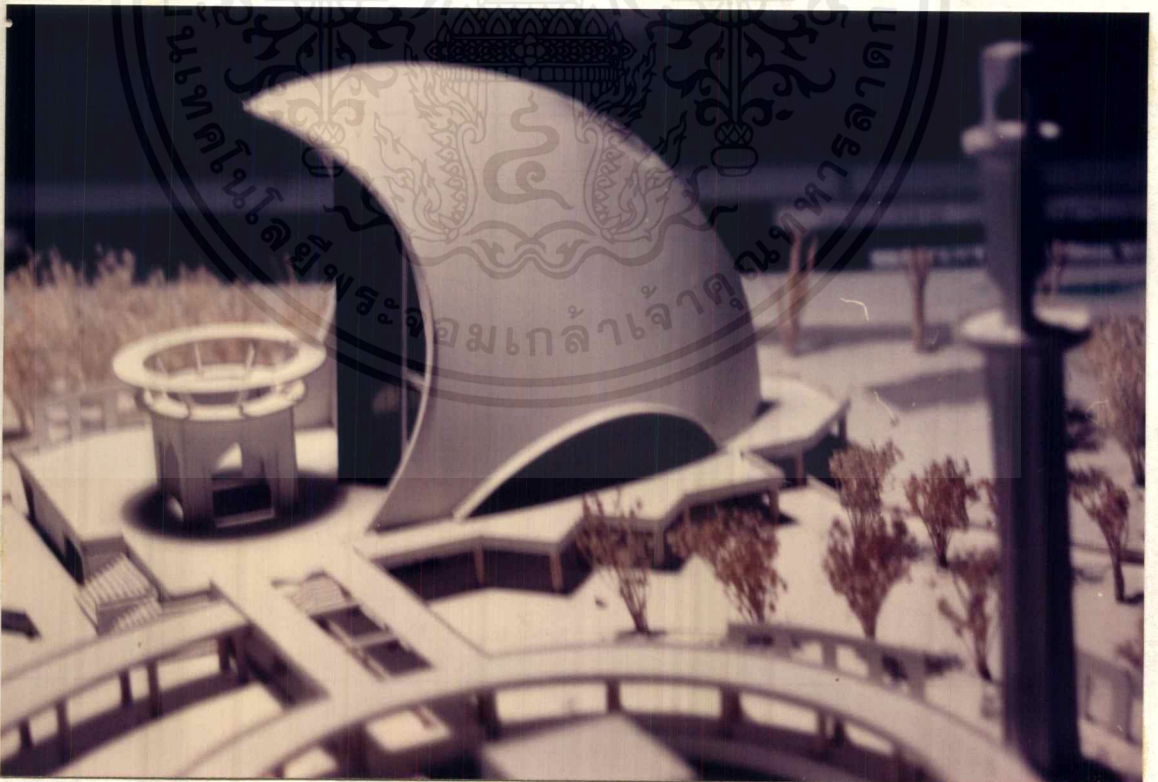

หุ่นจำลอง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

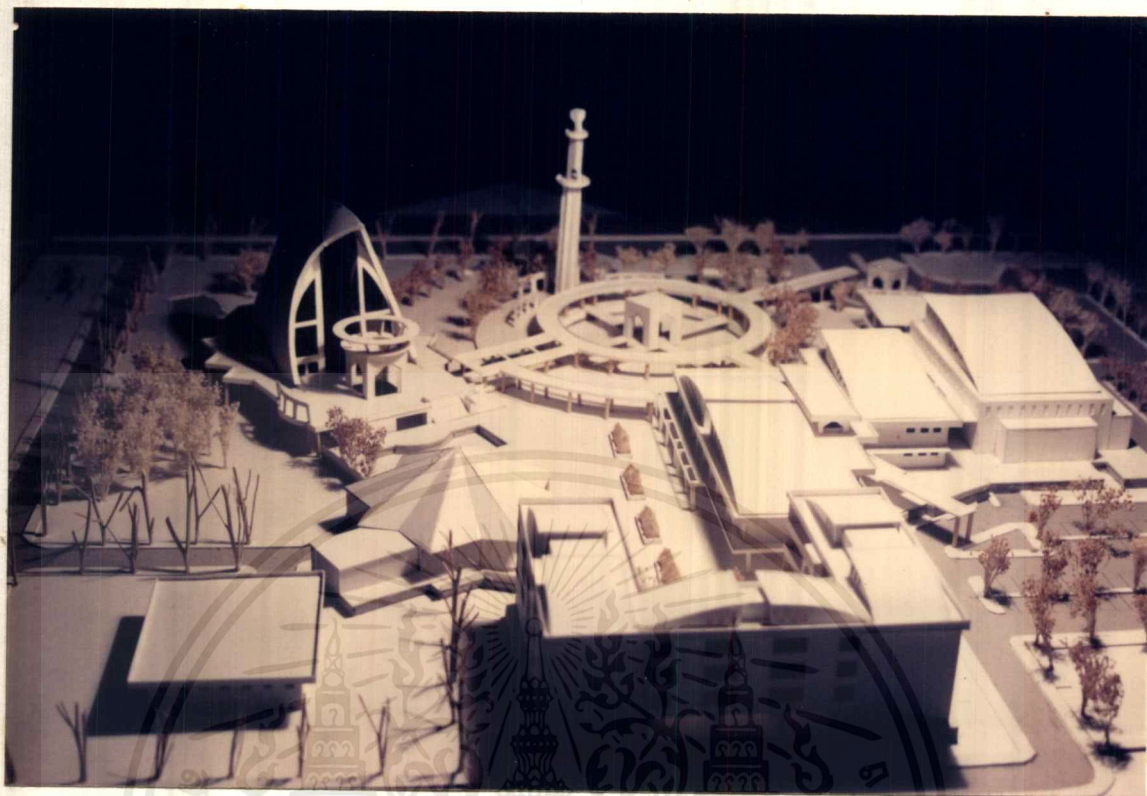

หุ่นจำลอง 3

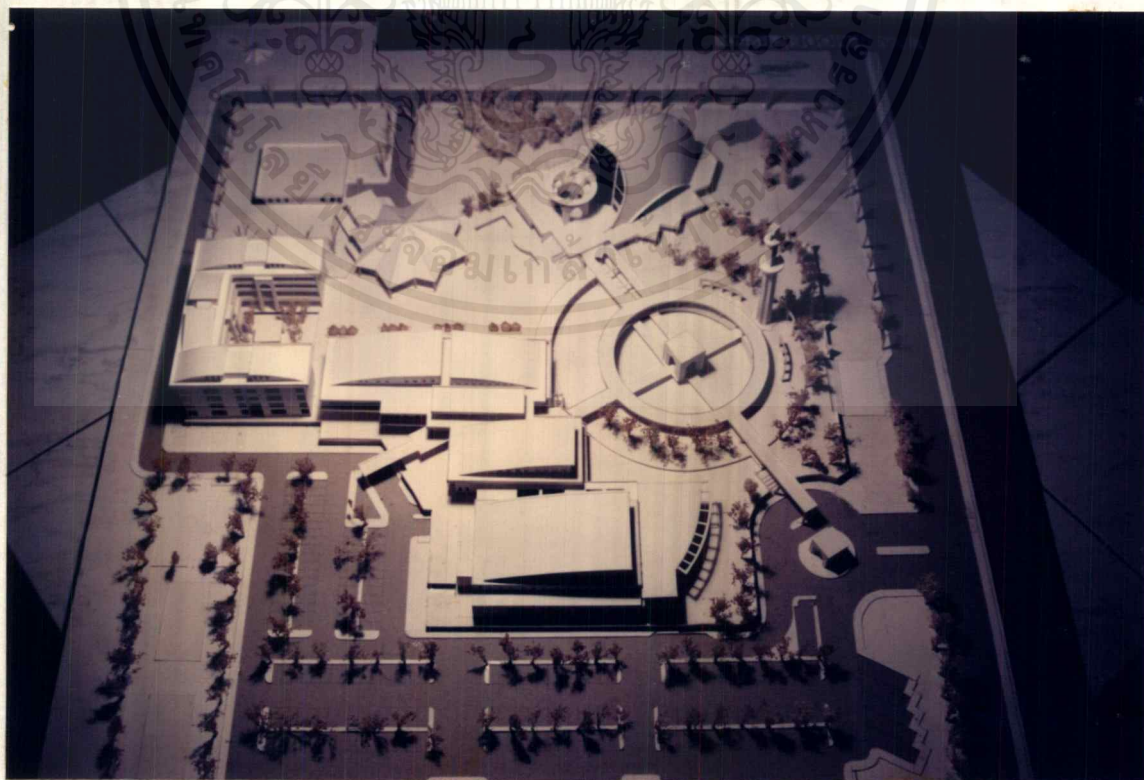

หุ่นจำลอง 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

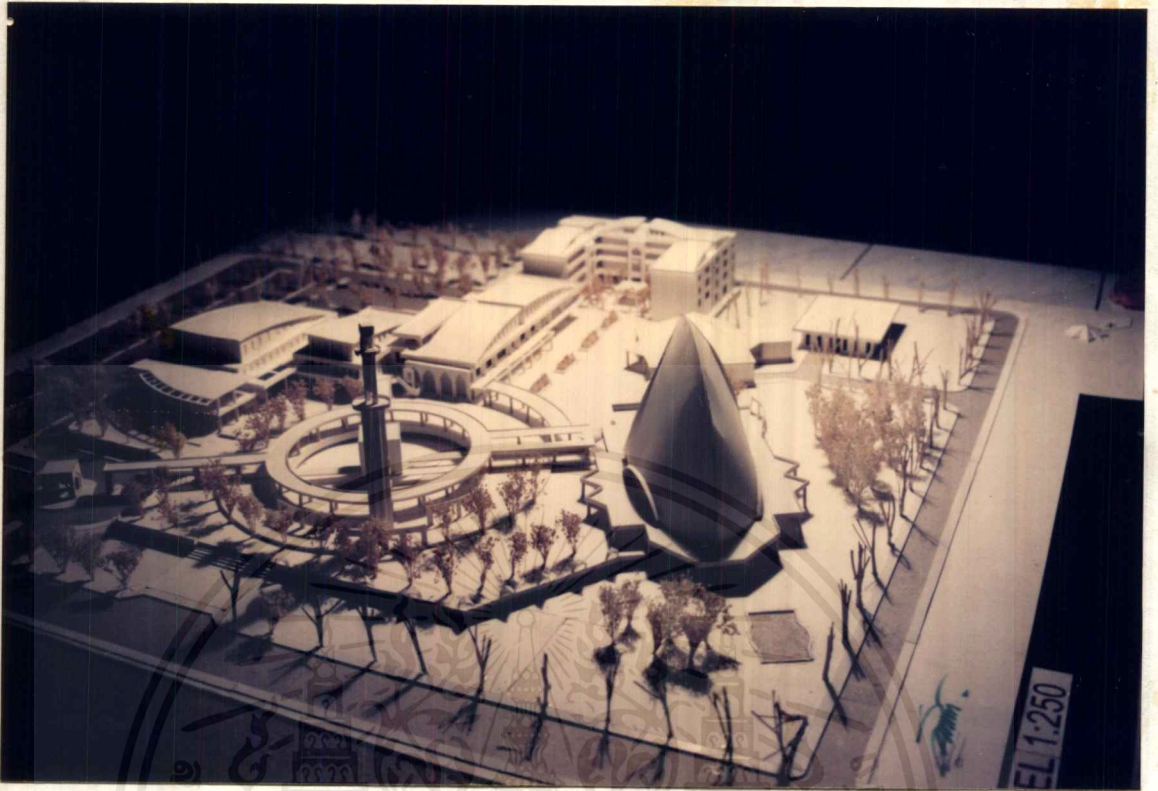

หุ่นจำลอง 5

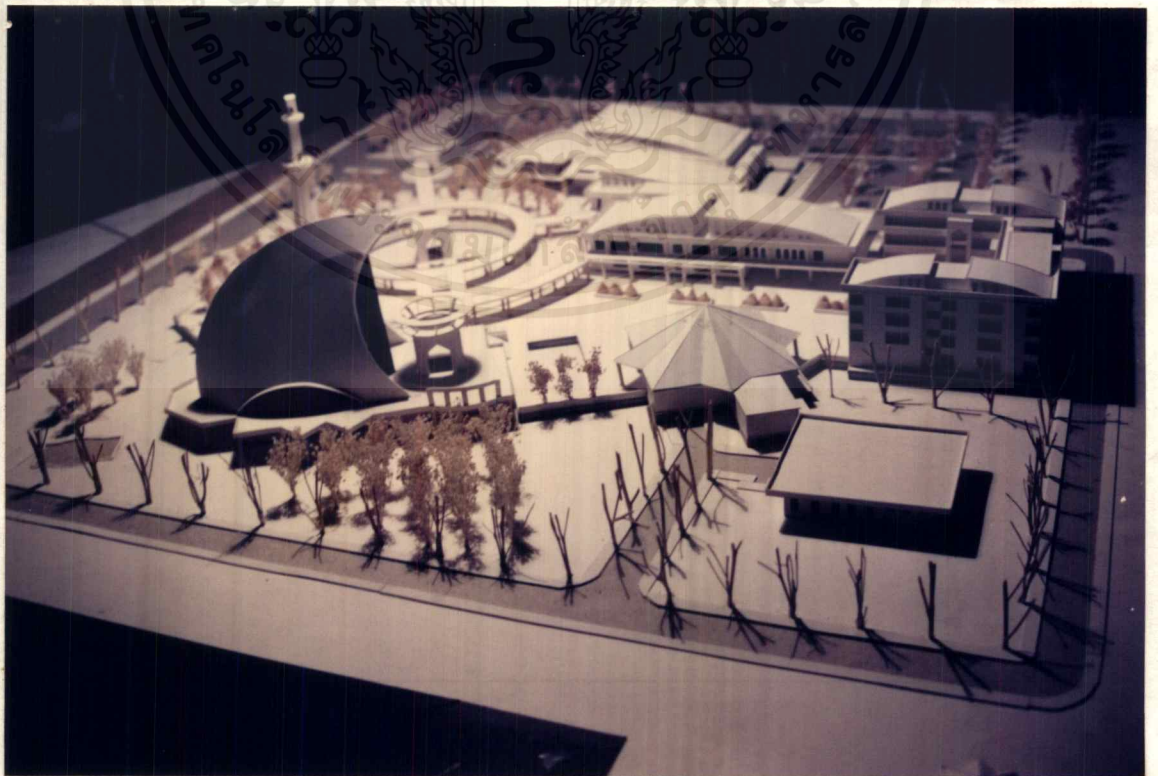

หุ่นจำลอง 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่อาคารศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หุ่นจำลอง 7

หุ่นจำลอง 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ศูนย์กลางอิสลามแห่งภาคใต้ การศึกษาข้อมูลหลักของโครงการ คือ การออกแบบในส่วนของมัสยิด ส่วนอบรม การออกแบบอาคารประเภทศาสนา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแนวความคิด ปรัชญาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางศิลป วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ดังนั้น ผู้ทำการศึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับอาคารประเภทศาสนา จะต้องมีภูมิหลังหรือนับถือในศาสนานั้น ๆ จึงจะมีแนวคิด ปรัชญา แนวความคิดรวบยอดได้ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการออกแบบอาคารให้ได้เป็นไปตามความเชื่อ ความศรัทธา ของศาสนาที่กำหนด

5.2 ข้อเสนอแนะของการทำวิทยานิพนธ์

5.2.1 ข้อเสนอแนะของผู้ทำวิทยานิพนธ์

การศึกษาในระดับที่มีขอบเขตกว้างขวาง ท่านไม่สามารถศึกษาแต่ผู้เดียวได้ เพราะ พบว่าขอบเขตของงานออกแบบมีลักษณะกว้างขวางมาก เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ควรคัดเลือกเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องและจำเป็นของข้อมูลที่สามารถช่วยให้การสรุปผล และแนะแนวทางของงานสถาปัตยกรรมสำเร็จลงได้อย่างเหมาะสม ความคิดร่วมมือ ความคิดริเริ่ม และคำปรึกษาของท่านอาจารย์ นักศึกษา สามารถทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ได้

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม

1. ส่วนมัสยิด การออกแบบต้องคำนึงถึง ลักษณะรูปทรงทางสถาปัตยกรรม แนวความคิดทางด้าน ปรัชญา บทบัญญัติ เอกลักษณ์ที่โดดเด่น องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้ในคัมภีร์ศาสนา รวมถึงประโยชน์ใช้สอย ที่ต้องตอบสนองกิจกรรมได้อย่างเพียงพอ

2. ส่วนฝักรอบรม การออกแบบอาคาร AUDITORIUM ควรศึกษาถึงตัวหลักสูตรของการฝักรอบรม วิเคราะห์หลักสูตร ทฤษฎีกรรมและจำนวนผู้ใช้งานในส่วนนี้ จึงจะออกแบบอาคาร AUDITORIUM ให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบที่กล่าวข้างต้น และสอดคล้องรูปทรงของอาคารให้มีความกลมกลืนกับ โครงการที่เป็นอาคารทางด้านศาสนา

3. สถานที่ตั้งโครงการ ควรจะตั้งอยู่ในเขตหรือย่านที่มีประชากรที่นับถือศาสนานั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ และสถานที่ตั้งโครงการ ควรจะอยู่ในตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้โครงการ ในเรื่อง

การเข้าถึง ซึ่งจะต้องมีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน และคำนึงถึงทิศทาง แคลลัม มลภาวะ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้สถานที่ตั้ง โครงการสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ

4. การศึกษากลุ่มผู้ใช้อาคารได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และวิเคราะห์ แยกกลุ่มผู้ใช้ต่าง ๆ ออกจากกัน ในส่วนที่สามารถรวมกันได้ ก็สามารถทำให้รวมกันเพื่อจะได้ มีกิจกรรมในการทำ หรือมีสภาพ องค์ประกอบที่ใช้รวมกันได้

5. การศึกษาทางด้านการให้บริการ สาธารณะ ที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ควรจะมีทางสัญจรที่มีความสะดวก กว้างขวาง และมีบริเวณที่เป็นลักษณะการพักผ่อน ที่มี การจัด LANDSCAPE เพื่อให้เกิดความร่มรื่น ทักษะวิสัยที่ดี รวมถึงการจัด LANDSCAPE ที่มีผลทางด้านปรัชญา ศาสนา และเป็นที่ย่อนคลาย รวมถึงสามารถปรับเปลี่ยนการใช้สอย ในแต่ละกิจกรรมแก่ผู้ใช้โครงการได้

5.3 การเตรียมการในการทำวิทยานิพนธ์

การเตรียมการในการทำวิทยานิพนธ์ ควรจะมีการเตรียมการให้เป็นไปตามขั้นตอน ในการทำวิทยานิพนธ์ การแบ่งเวลา การพักผ่อน การมอบหมายผู้ช่วย ควรมีการวางแผน ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปตามแผน และจะมีผลต่อการนำเสนอต่อคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ที่มีความเที่ยงตรงในเรื่องของเวลาส่ง

5.3.1 ควรมีการปรึกษา (ตรวจแบบร่าง) กับท่านอาจารย์หลาย ๆ ท่าน เพื่อให้ วิทยานิพนธ์ของท่าน มีความหลากหลายในแนวคิด รวมถึงการออกแบบที่ได้ผ่านตาคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะมีผลต่อการสอบวิทยานิพนธ์

5.3.2 การศึกษาข้อมูล กรณีศึกษาอาคารตัวอย่างควรจะศึกษาให้ละเอียดในทุก ๆ เรื่อง วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและเลือกนำมาใช้กับวิทยานิพนธ์ของท่าน จึงจะเป็นผลดีต่อการ ออกแบบ

5.3.3 งบประมาณในการทำวิทยานิพนธ์ ในการทำวิทยานิพนธ์ งบประมาณเป็น ปัจจัยหลัก ดังนั้น การวางแผนในเรื่องงบประมาณก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ การประหยัดและเลือกใช้วัสดุต่าง ๆ ควรคำนึงถึงคุณภาพ ความเหมาะสม ราคา และเลือกใช้วัสดุที่ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไป และใช้อย่างประหยัด

ARCH. ED.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุสลิมในประเทศไทย

มุสลิมกับอิสลาม

มุสลิม เป็นคำที่เรียกผู้นับถือศาสนาอิสลาม มีความหมายว่า ผู้นอบน้อมตนเองอย่างสิ้นเชิงต่อพระเจ้า อัลลอฮ์ (ซุบห์) แต่พระองค์เดียวเพื่อความสันติสุข

อิสลาม เป็นชื่อของโลกศาสนาหนึ่ง และเป็นชื่อของระบอบการดำเนินชีวิต ซึ่งออกมาในรูปของวัฒนธรรมอิสลาม ที่ครอบคลุมถึงกฎหมายอิสลาม รัฐอิสลาม ระบอบเศรษฐกิจอิสลาม¹

ฉะนั้น แท้จริงอิสลามคือระบอบการของการดำเนินชีวิตซึ่งอยู่ในทางสายกลาง กล่าวคือ ไม่ปฏิบัติสุดกู่กับจิตใจ ไม่มีมรชาวสกับนักบวช และเมื่อใครอยู่ในระบบอิสลามแล้ว เขาย่อมเป็นอุมมะฮฺ คือประชาชาติกลางหรือมุสลิม

องค์ประกอบของศาสนา

ในแต่ละศาสนาจะมีองค์ประกอบของศาสนา สำหรับอิสลามมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่²

1. ศาสดา คือท่านศาสดามูฮัมมัด (คือลฯ) ซึ่งเป็นศาสนทูตคนสุดท้ายที่มาจากพระเจ้า อัลลอฮ์ (ซุบห์)
2. คัมภีร์ คือคัมภีร์ อัล-กุรอาน ซึ่งประกอบด้วยโองการ³ 600 โองการ ที่พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบห์) ประทานให้แก่มนุษยชาติ โดยผ่านทางศาสดามูฮัมมัด (คือลฯ)
3. ผู้สืบทอดศาสนาหรือสาวก คือมุสลิมทุกคน เนื่องจากศาสนาอิสลามไม่มีนักบวช ฉะนั้นมุสลิมทุกคน จึงต้องเป็นผู้ประพฤติธรรมโดยเท่าเทียมกัน และมีหน้าที่เผยแพร่ธรรมในเวลาเดียวกัน มุสลิมทุกคนจึงเป็นผู้สืบทอดศาสนา
4. ศาสนาสถาน คือมัสยิด ศาสนาสถานที่สำคัญคือ มัสยิดคุดหะรอม ที่นครมักกะฮฺ มัสยิดนบะวะวีย์ ที่นครมะดีนะฮฺ และมัสยิดอัับ-อักซอ ที่กรุงเยรูซาเล็ม
5. พิธีกรรม เซ่การละหมาด การประกอบพิธีฮัจญ์ ฯลฯ

---

¹เสาวนีย์ จิตหมวด วัฒนธรรมอิสลาม หน้า 21

²เรื่องเดียวกัน หน้า 21

³โองการ มีความหมายเทียบเท่ากับประโยค

โครงสร้างของศาสนาอิสลาม

ประกอบด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. หลักความศรัทธา หรือ รุกนอิหม่าม 6 ประการ และ
2. หลักการปฏิบัติ หรือ รุกนอิสลาม 4 ประการ

1. หลักความศรัทธาหรือรุกนอิหม่าม 6 ประการ ได้แก่

- 1.1 ศรัทธาว่ามีพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้น คือ อัลลอฮ์ (ซุบหฺ)
- 1.2 ศรัทธาในบรรดามลาอิกะฮ์¹
- 1.3 ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ที่พระเจ้าประทานแก่นุชนุษชาติ²
- 1.4 ศรัทธาในบรรดาศาสนทูตจากพระเจ้า โดยมีศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เป็นคนสุดท้าย
- 1.5 ศรัทธาในวันพิพากษาหรือสิ้นโลกว่ามีจริง
- 1.6 ศรัทธาในกฎกำหนดสภาพการณ์จากพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ

2. หลักการปฏิบัติหรือรุกนอิสลาม 5 ประการ ได้แก่

2.1 การปฏิญาณตนว่า “ข้าฯ ขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และแท้จริงมุฮัมมัดคือ ศาสนทูตของพระองค์” ซึ่งมีได้หมายเพียงว่าการกล่าวด้วยคำเท่านั้นหากแต่หมายถึงว่าการประพฤติปฏิบัติของมุสลิมผู้นั้นต้องเป็นไปตามข้อห้ามข้อใช้ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัล-กรุอานและซุนนะฮ์³ ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

2.2 การปฏิบัติละหมาดวันละ 5 เวลา ซึ่งการละหมาดที่ดีที่ได้รับผลบุญมากขึ้นคือการละหมาดรวมกัน (ญุมอัต) โดยมีคนหนึ่งเป็นผู้นำ (อิหม่าม) และที่ดีที่สุดคือการละหมาดที่มีศยิด

2.3 ในรอบ 1 ปี มุสลิมจะต้องถือศีลอดเป็นเวลา 1 เดือน คือเดือนรอมฎอน⁴

---

¹มลาอิกะฮ์ คือบรรดาปวงเทพไม่ใช่มนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่นเป็นผู้บันทึกความคิดความจำของมุสลิมแต่ละคน เป็นผู้ออกควัญญูออกจากร่างมนุษย์ เป็นผู้เป่าสังข์ในวันสิ้นโลก

²คัมภีร์ที่พระเจ้าประทานแก่นุชนุษชาติมีหลายเล่ม โดยผ่านทางศาสดาต่าง ๆ เช่น พระคัมภีร์เก่า ประทานแก่ศาสดาโมเชส พระคัมภีร์ใหม่ประทานแก่ศาสดาเยซู (อีซา) ฯลฯ และพระคัมภีร์อัล-กรุอาน อันเป็นฉบับสุดท้ายประทานแก่ศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

³ซุนนะฮ์ หมายถึงวจนะและจริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ)

⁴รอมฎอน คือเดือนที่ 9 ของปีอิสลาม (ฮิจญเราะหฺศักราช) ซึ่งคำนวณตามจันทรคติ ดังนั้นเดือนนี้จึงหมุนเวียนไปอยู่ในฤดูกาลต่าง ๆ มุสลิมทั้งโลกจึงต้องถือศีลอดในทุกฤดูกาลของประเทศ

2.1 บริจาคชะกาด คือบริจาคเงินทองหรือทรัพย์สินแก่ผู้สมควรได้รับ 8 ประเภท

ตามอัตราที่กำหนดไว้ในศาสนบัญญัติ เช่น ร้อยละ 2.5

2.5 การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ สำหรับผู้ที่มีความสามารถพอ คือมีสุขภาพแข็งแรง มีค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องเป็นหนี้ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตจากครอบครัว

นอกจากหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติดังกล่าวนี้ มุสลิมยังมีสิ่งต้องปฏิบัติและละเว้นอีกมากตามศาสนบัญญัติ ทั้งนี้เพราะ ในคัมภีร์อัลกรุ-ฮาน มิได้มีแต่เฉพาะคำสอนในเรื่องความประพฤติและศีลธรรมเท่านั้น แต่รวมทุกด้านของชีวิตมนุษย์ที่จำต้องเกี่ยวข้องกับทั้งทางโลกและทางธรรมไว้ เพราะอิสลามถือว่าธรรมต้องแทรกอยู่ในทุกบททุกตอนของชีวิตในทางโลก อิสลามมิได้สอนให้มนุษย์เลือกระหว่างทางโลกหรือธรรม แต่ต้องระคนปนอย่างเหมาะสม อัลกรุ-ฮาน จึงมีทั้งเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม สังคม การเมือง การเศรษฐกิจ กฎหมาย การครองบ้านครองเรือน ฯลฯ

---

¹ กิตีมา อมรทัต, อิสลามกับการแก้ปัญหาโลก (กรุงเทพฯ : อัล-มุฮายาด, 2518, หน้า 21

การเข้ามาของอิสลามในประเทศไทย

ในขณะที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชแผ่อำนาจลงมายังเมืองต่าง ๆ บนแหลมมลายูนี้ ศาสนาอิสลามได้เข้ามามีอิทธิพลอยู่ก่อนแล้ว เพราะพบหลักฐานว่ามีมุสลิมเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราชตั้งแต่สมัยสุโขทัย ครั้งถึงสมัยอยุธยาความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ยังมีอยู่ก่อนหน้าที่ศาสนานี้จะแผ่อำนาจเข้ามายังแหลมมลายู ได้แผ่เข้ามายังอินเดีย จีน และบริเวณประเทศที่เป็นหมู่เกาะของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เริ่มที่เกาะสุมาตราเป็นแห่งแรก) และในที่สุดได้แผ่เข้าครอบคลุมแหลมมลายูด้วย²

ปลายแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พุทธศักราช 2133-2148) มีพ่อค้าสองพี่น้อง ที่ชื่อ “เณกอะหมัด” น้องชายชื่อ “มะหมัดสะอิด” เป็นชาวเมืองกุม (Qum) ประเทศเปอร์เซีย (อิหร่าน) นับถือศาสนาอิสลามซื่อสัตย์ (คนไทยเรียกว่า “แขกเจ้าเซ็น”) พร้อมด้วยบริวารเข้ามา พึ่งพระบรมโพธิสมภาร ดั่งนิเวศสถานและห้างค้าขายอยู่ที่ตำบลท่ากายี ความสามารถทางด้านค้าขายของเณกอะหมัด พระเจ้าทรงธรรมทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระยาเณกอะหมัดรัตนราชเศรษฐี เป็นเจ้ากรมท่าขวา ซึ่งทำหน้าที่ทั้งการต่างประเทศและศุลกากร และต่อมาทรง โปรดเกล้าฯ ให้เป็น เจ้าพระยาเณกอะหมัดรัตนราชเศรษฐี สมุหนายกว่าราชการทางฝ่ายเหนือ มีตำแหน่งเทียบเท่า นายกรัฐมนตรีสมัยนี้ ซึ่งท่านผู้ได้เป็นบรรพบุรุษของตระกูลไทยในปัจจุบันหลายตระกูล อาทิ บุญนาค ศรีเพ็ญ บูรานนท์ ณ นคร จาติกวณิช สุกมิตร อะหมัดจุฬา ฯลฯ³

ในการเข้ามาของศาสนาอิสลามในสมัยสุโขทัยก็คือ อยุธยาที่ดี กล่าวได้ว่าอิสลามเข้ามาพร้อมกับพ่อค้าความจริงที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดคือ กรุงศรีอยุธยาเป็นสถานที่หยุดพักที่สำคัญของพ่อค้ามุสลิม ที่เดินทางจากแคว้นเมียร์ไปเมืองจีนในศตวรรษที่ 15 ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้พ่อค้ามุสลิมชาติต่าง ๆ ได้แวะพักหรือเข้ามาตั้งถิ่นฐานในกรุงศรีอยุธยา และเมื่ออิสลามเข้ามาพร้อมกับพ่อค้าเหล่านั้น ชาวไทยส่วนหนึ่งก็ได้รับเอาอิสลามมาเป็นระบอบในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้เพราะดำเนินชีวิตตั้งแต่เรื่องพื้นฐานในครอบครัวไปจนถึงหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องง่ายๆ โดยปราศจากรื่องราวที่ลึกลับหรืออิทธิฤทธิ์อย่างใด

---

¹ม.ร.ศีกฤทธิ ปราโมช, บันทึกปาฐกถาของศีกฤทธิ ปราโมช (พระนคร:คลังวิทยา, 2503) หน้า 98

²T.W.Arnold, The Preaching of Islam: A History of Propagation of the Muslim Faith (London:1956),p363,366

³สิริ ตั้งตรงจิต, เณกอะหมัด (กรุงเทพฯ: ม้วนลี, 2520) หน้า 1

⁴เสาวนีย์ จิตต์หมวก, “กฎจารีตประเพณีกับแขกเจ้าเซ็น” ธนบุรีอันของเรา (กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา 2522) หน้า 236

⁵Paymond Scupin, Islam in Thailand Before the Bangkok Period (1980) p 61

ศาสนาอิสลามนอกจากจะเข้ามากับชาวอาหรับชาติต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วนี้ ยังเข้ามาพร้อมกับชนเชื้อชาติอินเดีย มลายู กัมพูชา จีน อินโดนีเซีย¹ ดังนั้นพื้นที่ของไทย 514,000 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็นสัดส่วนตามพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของถิ่นนั้นๆ²

---

¹ สมคิด มณีวงศ์, “มุสลิมไทย” มิตรสัมพันธ์ (มิถุนายน-สิงหาคม 2516): 3-6

² กรมการศาสนา, สังคม 21 รายงานการศาสนาและวัฒนธรรมประจำปี 2511 (กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา 2522)

การตั้งถิ่นฐานของชาวไทยมุสลิม

แม้ว่าชาวไทยมุสลิมจะตั้งถิ่นฐานอยู่ในทุกภาคของประเทศไทย แต่จากความแตกต่างในพื้นฐานความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และสาเหตุอื่น ๆ จึงทำให้จำนวนชาวไทยมุสลิมในภาคต่างๆ แตกต่างกันไป กล่าวคือ ภาคมลายูโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณ 4 จังหวัด อันได้แก่ ปัตตานี ยะลาน นราธิวาส และสตูล เป็นบริเวณที่มีชาวไทยมุสลิมอยู่มากที่สุด ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามในการตั้งถิ่นฐาน มุสลิมจะพยายามอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่บ้าน ตำบล และเมื่อมีมุสลิมอยู่ที่ใด ในชุมชนนั้น ๆ จะมีมัสยิดตามมาเพื่อเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางรวมชาวไทยมุสลิมในชุมชนนั้น ๆ เช่น เมื่อเจกอะหมัดได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่กรุงศรีอยุธยา ก็ได้สร้าง กุฎีทอง¹ ขึ้น และมัสยิดต้นสนแห่งคลองบางกอกใหญ่ ก็น่าจะมีขึ้นในสมัยแรกที่มุสลิมได้รวมกันอยู่เป็นหมู่บ้านนั่นเอง นับจากบัดนั้นมาจนบัดนี้เป็นเวลาเกือบ 400 ปี²

---

¹ กุฎีหรือกะฎี เป็นคำที่มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซียนิยมเรียกสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

² คณะมัสยิดต้นสน (นามปากกา), ประวัติมัสยิดต้นสน (กรุงเทพฯ : ไชยวัฒน์ 2518 หน้า 8

สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม

จากการที่พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ได้กีดขวางในเรื่องการเผยแผ่ศาสนาและการนับถือศาสนา ทั้งกลับช่วยทำนุบำรุงส่งเสริม ซึ่งศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหนึ่งที่ได้รับ ความสนับสนุนส่งเสริมในประเทศไทย ดังนั้นจากการที่พ่อค้าวานิชตลอดจนเชื้อสายต่าง ๆ ได้เข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศด้วยจำนวนไม่มากนัก ในปัจจุบันประเทศไทยจึงมีจำนวนชาวไทยมุสลิมจำนวนถึงประมาณ 2 ล้านคน และทุกคนมีสิทธิเสรีภาพจะปฏิบัติตนได้ตาม ศาสนบัญญัติ ในเรื่องสิทธิเสรีภาพนี้ บาทหลวงลอมแบร์เดอ ลามอตต์ พระราชาคณะแห่งเบรีย (ambert de la Motte, Bishop of Berytes) มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราชเขียนไว้ว่า “ข้าพเจ้าเชื่อว่าโลกนี้จะมีเมืองไหนที่จะมีศาสนามากอย่าง และที่อนุญาตให้ ปฏิบัติตามศาสนานั้นได้เท่ากับเมืองไทยเห็นจะไม่ได้แล้ว พวกที่ไม่ได้นับถือคริสเตียนก็ตีพวกเข้า ริดก็ตีพวกมะหะหมัด¹ ก็ตีซึ่งแยกออกเป็นคณะเป็นหมู่ก็ปฏิบัติตามศาสนาตามลัทธิของตัวได้ทุก อย่างโดยไม่มีข้อห้ามปรามกีดขวางแต่อย่างใดเลย”²

หลักฐานปรากฏตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ดังแจ้งอยู่ในศิลาจารึกของพ่อขุนราม คำแหงมหาราชและปรากฏในสมัยอื่นอันสืบมาพียงเห็นได้คงชนชาติอื่น หรือพวกที่นับถือศาสนา อื่น และในจดหมายเหตุ ลาอูแบร์กล่าวว่า พระมหากษัตริย์สยามโปรดให้สร้างสุเหร่าเป็นหลายแห่ง พระราชทานแก่แขกมัวร์³ ด้วยพระราชทรัพย์และพระองค์ยังทรงพระราชานุญาตช่วยเหลือทุนการทำ พิธีสำคัญ ๆ ของพวกเขา⁴

¹ บาทหลวงลอมแบร์ คงหมายถึงมุสลิม โดยการเรียกตามศาสนาทั่วไปที่มักเรียกชื่อคนที่นับถือศาสนา ตามชื่อผู้ประกาศศาสนาแต่มุสลิมไม่ใช่เช่นนั้น (ผู้วิจัย)

² ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่มที่ 7 ภาคที่ 27 “เรื่องไทยกับฝรั่งเศสเป็นไมตรี” (พระนคร : ก้าวหน้า 2507) หน้า 11

³ แขกมัวร์ คงหมายถึงชาวเปอร์เซีย

⁴ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ อ้างถึงใน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, จดหมายเหตุลาอูแบร์ เล่ม 2 (พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา 2504) หน้า 30

เฉพาะพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยกว้างขวาง ทรงอุปถัมภ์ช่วยเหลือความเป็นอยู่ของศาสนาต่างๆ เหล่านั้นด้วยดีมาแต่โบราณกาล ไม่ทรงห้ามปรามขัดขวางการเผยแพร่ลัทธิศาสนา การเปลี่ยนนับถือศาสนาพุทธไปนับถือศาสนาอื่นและประกอบพิธีในศาสนา นั้น ๆ ตรงกันข้ามกลับพระราชทานเงินช่วยเหลืออีกด้วยโดยเหตุนี้จึงถือเป็นพระราชประเพณีว่า พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภ์ของทุกศาสนาที่อยู่ในประเทศมาจนทุกวันนี้ และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2521 มาตรา 7 มีความว่า พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภ์¹

ชาวไทยมุสลิมในประเทศไทยชนกลุ่มน้อย ที่มีประวัติความสัมพันธ์และบทบาทในไทยมานาน นับศตวรรษ บทบาทดังกล่าวดังกล่าวมีส่วนร่วมในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ความแตกต่างกันในศาสนา วัฒนธรรมและปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้บทบาทของมุสลิมในไทยเป็นที่ น่าสนใจไม่น้อย²

---

¹ ตำนานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีนครี อ่างแล้ว หน้า 3-4

² รัชณี ศาคปรม, “บทบาทของชาวไทยมุสลิมในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-2453” หน้า 222

มัสยิดในประเทศไทย

ตามที่กล่าวแล้วว่า เมื่อมุสลิมตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ใดก็จะสร้างหรือเช่าสถานที่ทำเป็นมัสยิดหรือสุเหร่าทั้งนี้เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจร่วมกัน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการพบปะติดต่อกันของคนในชุมชนนั้น ๆ เมื่อชาวไทยมุสลิมตั้งบ้านเรือนอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ฉะนั้นจึงมีมัสยิดอยู่โดยทั่วไปในบริเวณที่เป็นชุมชนมุสลิม ซึ่งมีทั้งมัสยิดที่เก่าแก่และมัสยิดที่สร้างขึ้นใหม่ ตลอดจนมัสยิดที่จดทะเบียนกับกรมการปกครองแล้วและมัสยิดที่ยังไม่ได้จดทะเบียนให้เป็นที่เรียบร้อย ในที่นี้จะกล่าวถึงมัสยิดโดยทั่ว ๆ ไปและมัสยิดโดยทั่ว ๆ ไป และมัสยิดที่เก่าแก่ในประเทศไทยเพียงบางแห่ง

มัสยิดเก่าแก่ในประเทศไทย

แม้ว่าจะมีหลักฐานว่าศาสนาอิสลามเข้ามาในไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยแล้วก็ตาม แต่หลักฐานในเรื่องของมัสยิดยังไม่มีปรากฏ ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานและยังขาดการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง สำหรับในสมัยอยุธยาหลักฐานปรากฏชัดเกี่ยวกับมัสยิดแห่งแรกที่ท่านเอกอัครราชทูตได้สร้างขึ้นซึ่งเรียกว่า “กุฎีทอง” สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เจ้าพระยาบวรราชนายก (เอกอัครราชทูต) นำศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์อิสนาอะชะรี เข้ามาในปลายแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การประกอบศาสนกิจในระยะแรกนั้นได้ปฏิบัติกันที่ไหน อย่างไร ไม่มีหลักฐานแน่ชัด เข้าใจว่าจะปฏิบัติกันภายในบ้าน

ครั้งแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรม ได้รับพระราชทานที่ดินตำบลท้ายคูสร้างกุฎีทอง (กุฎีเจ้าเซ็น) ใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจตามหลักการของอิสลามขึ้นเป็นขึ้นเป็นแห่งแรก และต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระยาศรีวิรัตน์ (อากาหะหมัด) ได้สร้างกุฎีเจ้าเซ็นขึ้นอีกแห่งหนึ่ง นับว่าศาสนา อิสลามนิกายชีอะห์อิสนาอะชะรีได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นอันดี

นอกจากนี้ในสมัยกรุงศรีอยุธยายังมีการสร้างสุเหร่าอื่น ๆ ดังที่ปรากฏในจดหมายเหตุของชาวต่างประเทศ เช่น

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม โปรดให้สร้างสุเหร่าขึ้นเป็นหลายแห่ง...สุเหร่าของพวกนี้จึงงามมาก...ยิ่งกว่านั้นพระองค์ (สมเด็จพระนารายณ์มหาราช) ยังทรงสั่งให้ริ้ววัดแล้วสร้างมัสยิดเพื่อเป็นเกียรติแก่ท่าน อากา มุฮัมมัด²

---

¹ สิริ ดั่งตรงจิต, เอกอัครราชทูต หน้า 10

² มร.เคอะ ลาลูแบร์, อ้างถึงใน สิริ ดั่งตรงจิต, เอกอัครราชทูต หน้า 10-11

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่ข้าศึกแล้ว บรรดาบุรุษนิภายซีอะห่อสนาอะชะรี ต่างก็
พลัดพรากกระจัดร่นลงมาอยู่ในกรุงธนบุรี และในระหว่างนั้นใช้มีสติคิดค้นตน หรือที่ชาวบ้านเรียก
ว่า “กฏีใหญ่” อยู่หลังพระราชวังเดิมเป็นที่ประกอบศาสนกิจ¹

---

¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 12

มัสยิดในประเทศไทยในปัจจุบัน

อนึ่งในสมัยนั้น บรรดาอิสลาม (สุ นี) โดยมากทำ การก็ ซาฮูยู ๒ คนโดยมากก็ ซากัน เรียกแขกแพ...ท่านได้ะหฺยี่ผู้เป็นคหบดีในจำพวกแขกแพนี้ พร้อมด้วยบรรดาคณะของท่านจึงได้ พร้อมกันสร้างมัสยิดขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ณ ตำบลคลองบางหลวง ฟังตะวันออก เยื้องมัสยิด บางกอกใหญ่เล็กน้อยเรียกว่ากุฎีขาว หรือมัสยิดบางหลวง

ส่วนทางภาคใต้ มัสยิดเก่าแก่ที่พบบหลักฐานได้คือ มัสยิดคือเซะ ที่จังหวัดปัตตานี นับว่าสร้างในสมัย อาตุจ ยูนุส (พ.ศ.2268) แต่ยังไม่สำเร็จจนปัจจุบัน

จากประมวลสถิติประจำปี 2525 ของกองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวนมัสยิดที่จดทะเบียนแล้วมีจำนวนทั้งหมด 2,336 แห่ง ซึ่งในอนาคตคาดว่า จำนวนมัสยิดจะทวีจำนวนขึ้น ทั้งนี้เมื่อเกิดการตั้งชุมชนมุสลิมใหม่ขึ้น ณ บริเวณใด ย่อมจะมีศูนย์กลางของชุมชนนั้น ซึ่งได้แก่มัสยิดในบริเวณนั้น เช่น การเกิดชุมชนใหม่ในลักษณะหมู่บ้านจัดสรรที่ดำเนินการโดยมุสลิม จะมีการวางแผนเตรียมพื้นที่ไว้สำหรับทำมัสยิด ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้มุสลิม ประการสำคัญคือการไม่ได้อยู่ในชุมชนมุสลิม หรือคือการอยู่ไกลจากมัสยิดนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเป็นผู้สูงอายุยิ่งเป็นการยากที่สุด ภาวะดังกล่าวได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ทั่วไปในชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ที่ดินราคาสูงมากขึ้น

ดังนั้นที่ดินจึงถูกใช้เกือบทุกตารางนิ้ว จนทำให้ชุมชนที่เคยอยู่กันร่มรื่นกลายเป็นชุมชนแออัด ในกรณีที่ไม่มีการมัสยิดในที่ตนเอง ก็อาจถูกไล่ที่เพื่อทำศูนย์การค้า ฯลฯ หรือหากเป็นเจ้าของ บางรายอาจขายเพื่อแลกกับค่าตอบแทนจำนวนมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้เกิดการโยกย้ายจากชุมชนใหม่ ดังนั้นชุมชนมุสลิมในกรุงเทพฯ ที่มักเคยอยู่กันเฉพาะมุสลิมเท่านั้นจึงมักกลายเป็นชุมชนที่อยู่ร่วมกันหลาย ๆ ศาสนา

วิถีชีวิตหรือความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีลักษณะแบบสังคมนิยมที่ริเริ่มมาของและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยความมากน้อยของแต่ละแห่งจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ แต่หากจะกล่าวโดยทั่วไปหรือเปรียบเทียบกับชุมชนที่มีมุสลิม กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของคนในชุมชนยังมีลักษณะเป็นแบบสังคมนิยมมากกว่า คือ มีความรู้จักสนิทสนมเสมือนเป็นเครือญาติกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฯลฯ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเพราะวิถีชีวิตตามครรลองของอิสลาม หรือวัฒนธรรมอิสลาม เช่น เมื่อมีคนตายในหมู่บ้านก็จะไปเยี่ยมเยียนกัน โดยไม่ต้องมีการเชิญ เพราะถือเป็นหน้าที่ หรือการต้องออกกะฮะกาต คือการจ่ายทรัพย์สินช่วยเหลือคนยากจนโดยไม่จำเป็นต้องเป็นพี่น้องกันการต้องไปละหมาดร่วมกันที่มัสยิด ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมหรือวิถีชีวิตทั้งหมดนี้ มีมัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนมุสลิมทุกเทศทุกวัย โดยมีอิหม่ามเป็นผู้นำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนมัสยิดในซานเมืองและชนบท ก็น่าจะสำคัญมากเช่นในอดีต เพราะลักษณะ ความสัมพันธ์ของคนในชนบทโดยทั่วไป กับความสัมพันธ์ในความเป็นมุสลิมเป็นไปในลักษณะ เดียวกัน คือมีความสัมพันธ์กันเสมือนเครือญาติ และในบริเวณดังกล่าวกลุ่มหรือสถาบันมุสลิมอื่น ๆ เช่นสมาคม ฯลฯ ที่จะมารับหน้าที่แทนมัสยิดมีน้อยกว่าสังคมเมือง ฉะนั้น บทบาทหรือหน้าที่ ของมัสยิดและอิหม่ามในชนบทหรือซานเมืองจึงน่าจะมากกว่าในสังคมเมือง

อนึ่ง สถาบันทางศาสนาทุกศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดก็ตาม มักเป็นสถาบันที่มี ทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา ดังนั้นหากผู้บริหารหรือผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์ ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามศาสนบัญญัติหรือถูกต้องตามทำนองคลองธรรมแล้ว อาจเป็นจุดที่ก่อให้เกิด ปัญหาหรือความแตกแยกขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนในเมืองหรือชนบทก็ตาม

อีกประการหนึ่งคือในเรื่องแนวความคิด ความเชื่อถือศรัทธาตลอดจนการปฏิบัติตาม ศาสนบัญญัติที่มีความแตกต่างกัน ก็อาจทำให้ความสัมพันธ์ ความรักใคร่สามัคคีเปลี่ยนแปลงไป ได้ ซึ่งมีผลต่อมัสยิด กล่าวคือการไม่ไปมัสยิดหรือมีความผูกพันน้อยลง ตลอดจนการสร้างมัสยิด ขึ้นใหม่บริเวณใกล้เคียงกัน ซึ่งความแตกต่างทางแนวความคิดนี้เป็นอยู่ในทั้งในสังคมเมืองและ ชนบท และอาจจะมีปริมาณมากขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดสาเหตุจากในปัจจุบันมุสลิมเริ่มเรียนรู้อิสลามเพิ่ม มากขึ้น ด้วยความเข้าใจขึ้นจากการที่มีคำร่าต่าง ๆ ที่เป็นภาษาไทยผลิตออกมามากขึ้นการสื่อสาร คมนาคมสะดวกรวดเร็วขึ้น ดังนั้นการปฏิบัติกิจกรรมบางอย่างที่ทำกันมาตามบรรพบุรุษอันเกิด จากการผสมผสานทางวัฒนธรรม โดยคิดว่าเป็นศาสนบัญญัติเริ่มถูกคัดค้านหรือไม่ปฏิบัติตาม จึง เป็นสาเหตุสำคัญของความแตกต่างในแนวความคิดที่อาจนำมาซึ่งความแตกแยกในที่สุด

แนวความคิดและทฤษฎีทางมานุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ศาสนา

สถาบันสังคมเปรียบเทียบกับได้กับอวัยวะต่าง ๆ แต่ละสถาบันเป็นโครงสร้างอย่างหนึ่ง ทำหน้าที่สนองความต้องการจำเป็นของสังคม นักสังคมวิทยาจึงแบ่งประเภทของสถาบันสังคมตามหน้าที่ของแต่ละสถาบันปฏิบัติ เช่น สถาบันศาสนาทำหน้าที่สร้างความเป็นปึกแผ่นอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน¹

จากหนังสือ The Elementary Forms of Religious Life เดอไคม์ (Durkheim) จึงให้เห็นว่าในการควบคุมสังคมนอกจากจะใช้กฎหมาย ข้อบังคับ ศาสนาจะเป็นส่วนหนึ่งในการควบคุมสังคม ทั้งนี้เพราะศาสนาได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1.หน้าที่ในการจัดระเบียบการเตรียม (Disciplin and Preparatory) หน้าที่นี้จะเป็นส่วนพิธีกรรมของศาสนา จะให้บุคคลมีระเบียบวินัยด้วยตัวเอง และเตรียมคนเพื่อชีวิตในสังคม

2.หน้าที่ในการยึดเหนี่ยวหรือผนึกเข้ากับสังคม (Cohesive Function) ศาสนาและพิธีกรรมจะทำหน้าที่ในอันที่จะสร้างความหมายของมนุษย์จำต้องอยู่ร่วมกัน มีอารมณ์และความรู้สึกทำนองเดียวกัน ตลอดจนแสดงออกในแนวเดียวกันเป็นการสร้างพลังของการรวมเป็นกลุ่ม

3.หน้าที่ในการผนวกและรื้อฟื้น (Revitalizing Function) ศาสนาและประเพณีจะทำหน้าที่สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีในอดีตให้คงอยู่ในปัจจุบัน

4. หน้าที่ในการสร้างความรู้สึกรักของคุณค่าและความสุขของการมีชีวิต (Euphoric Function) พิธีกรรมทำให้เกิดความสุขในการมีชีวิตอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งเป็นการลดความกดดันหรือความคร่ำโศกในจิตใจ²

เดอไคม์ (Durkheim) ได้กล่าวถึงหน้าที่ต่าง ๆ ของสถาบันศาสนา เช่น การจัดระเบียบพิธีกรรมต่าง ๆ ว่ามีผลต่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมอย่างไร เช่น เมื่อมีคนตายเกิดขึ้นก็จะมีพิธีการทำศพ และจากพิธีการทำศพนี้จะทำให้คนซึ่งอยู่กระจัดกระจายเข้ามารวมกันอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของสังคม³

---

¹ ศัญญา ศัญญาวิวัฒน์, ทฤษฎีทางสังคมวิทยา (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) หน้า 1 (พิมพ์อัดสำเนา)

² เดอไคม์ อ้างถึงใน ทิศยา สุวรรณชฎ “พัฒนาการแนวคิดและทฤษฎีของสังคมจิตวิทยา” มนุษยวิทยา จิตวิทยา สังคม สังคมวิทยา พัฒนาการ แนวคิดและทฤษฎี (กรุงเทพฯ : เรวดี ม.ป.ป.)

³ Lewis Acofer Masters Sociologica; Thought (New York : Hawcort Brace Jovanovich 1977) p”97,141

ดังนั้นฐานะพื้นฐานที่สำคัญของพิธีกรรมทางศาสนาก็คือ “กลไก” สำหรับการแสดงออก และการสร้างจิตใจที่จะเป็นอย่างมากสำหรับการบูรณาการรวมหน่วยให้เข้มแข็งขึ้น แบบบรรทัดฐานของกลุ่มหรือชุมชนจะได้รับการเคารพยำเกรงก็ต่อเมื่อได้

ผ่านพิธีกรรมทางศาสนาและนั่นก็คือทำหน้าที่ (Function) การหน้าที่ที่สำคัญพื้นฐานทางศาสนาก็คือ การให้บรรทัดฐานของกลุ่มในชุมชนเป็นสิ่งถูกต้องชอบธรรม²

2. ผู้นำ

บุคคลชั้นนำจะหมายถึง “บุคคลในชุมชนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติที่น่าพึงปรารถนาโดยทั่วไป

ในระดับที่ค่อนข้างสูงเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์หรือหลายประการก็ตาม บุคคลชั้นนำอาจจะเป็นผู้มีอำนาจได้รับการยกย่อง นับถือ มีทรัพย์สิน หรือความสามารถหลายๆ ด้าน คุณสมบัติดังกล่าวนี้อาจจะมีเพียงบางประการเดียวหรือหลายประการร่วมกันก็ได้” และสำหรับบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มบุคคลชั้นนำ ที่มีอำนาจซึ่งเรียกว่า “ผู้นำ” (Leader) นั้น ในการพิจารณาครั้งนี้จะพิจารณาถึงทั้งผู้ที่มีอำนาจที่ติดมากับสถาบันที่บุคคลนั้นมีตำแหน่งสังกัดอยู่ และผู้ที่มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของบุคคลซึ่งเป็นผู้ตาม (ผู้มีใจเป็นผู้นำ) หรือเป็นผู้ที่มีความสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ในสถานการณ์นั้น ๆ ที่เกิดขึ้น⁴

ผู้นำในระบบศาสนาโดยตำแหน่ง คืออิหม่ามและผู้ช่วย (คอเต็บและบิหลัน...และกรรมการสุหฺร่า...ในจำนวนผู้นำเหล่านี้ อิหม่ามมีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่ประกอบพิธีต่างๆ ของชีวิตให้ชาวบ้านที่เป็นมุสลิมส่วนผู้ช่วยมีหน้าที่ช่วยในการ ทำพิธีสวดมนต์ที่สุหฺร่าในวันศุกร์ และในการทำพิธีทางศาสนาในโอกาสต่างๆ เช่น การแต่งงาน และการตาย กับทำหน้าที่แทนอิหม่ามเวลาอิหม่ามไม่อยู่ ส่วนกรรมการสุหฺร่าเป็นเพียงตัวแทนของกลุ่มบ้านที่ช่วยกิจการของสุหฺร่า..อำนาจโดยตรงของอิหม่ามที่จะให้คนประพฤติเคร่งครัดทางศาสนาในชีวิตประจำวัน ไม่มี แต่สั่งสอนตักเตือนและว่ากล่าวตามสมควร⁵ และจากการอยู่ในศีลธรรมของอิหม่าม ได้ช่วยสร้างความสงบเรียบร้อยในด้านการปกครองด้วย

¹ การหน้าที่ คือคำที่ถอดความมาจากคำว่า Function ซึ่งใช้ในสาขาสังคมวิทยา แต่โดยทั่วไปมักใช้คำว่า “หน้าที่”

² Emile Durkheim. *The Elementary Form of Religious Life* (New York : Free Press 1954) p.37-38

³ จักรกฤษณ์ นรมิตพิศุงการ, “บุคคลชั้นนำ” โครงการแห่งอำนาจและการเมืองในชุมชนไทย (กรุงเทพฯ : สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2510) หน้า 21

⁴ William D” Hawley and Frederick M. Wirt. *The Notion of Power The Search for Community Power* (London:Prentice Hall International 1968) p. 1-4

⁵ พัทยา สายหนู รายงานการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ท้องถิ่น กรมการปกครอง 2510 หน้า 83

3. ชุมชน

ชุมชนหรือ Community มีผู้ให้ความหมายไว้พอควร อาทิจาก Webster's New Dictionary ชุมชนหมายถึง

1. อาณาบริเวณหรือเมือง ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคน
2. กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นหน่วยงานทางสังคมเล็ก ๆ ในหน่วยงานใหญ่กว่า โดยมีความสนใจร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน ฯลฯ
3. กลุ่มทางชาติพันธุ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับอย่างห่าง ๆ หรืออย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีวิถีความเป็นอยู่เหมือนกันหรือมีผลประโยชน์ร่วมทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ¹

ชุมชนหมายถึงระบบทางสังคม จากการที่กลุ่มคนมาอยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่ง² หรือหมายถึงการตั้งถิ่นฐานและรวมตัวกันอยู่เป็นหมู่บ้าน เมือง ชนเผ่าหนึ่งหรือประชาชาติหนึ่ง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการรวมตัวเป็นชนกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กก็ตาม หากสมาชิกภายในกลุ่มมีความสนใจ ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มร่วมกัน ไม่เพียงแต่อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่รวมไปถึงการมีสภาพพื้นฐานในการดำเนินชีวิตร่วมกันด้วย เหตุนี้เครื่องหมายของชุมชนก็คือ การที่ชีวิตของคนหนึ่ง อาจอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นตลอดไป โดยมีความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งการตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกันนั้น ก่อให้เกิดความสามัคคี ดังนั้นความสำคัญของแนวความคิดในเรื่องชุมชนจึงอยู่ที่สิ่งที่ปรากฏออกมาในความสัมพันธ์ระหว่างการรวมตัวทางสังคมและพื้นที่ทางภูมิศาสตร์³ รวมถึงกลุ่มชนซึ่งการอยู่ร่วมกัน โดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะโดยอาศัยหลักผูกพันในเรื่องเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือศาสนาเดียวกันก็ตาม ที่ทำให้แต่ละบุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น⁴ โดยทั่วไปในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับชุมชนนั้น ได้อาศัยลักษณะพิเศษต่าง ๆ เข้าช่วยในการกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน ซึ่งศาสนาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นปัจจัยในการจำแนกประเภทของชุมชนได้ดีอันหนึ่ง และชุมชนนั้นเป็นโครงสร้างทางสังคมหน่วยหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์ต่อการศึกษามาก เพราะเป็นหน่วย หนึ่งที่มีรูปและโครงสร้างทางสังคมเฉพาะตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่แตกต่างไปจากหน่วยงานสังคมอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

¹Webster s New World Dictionary of the American Language. 2nd ed. (Cleveland,Onio:William Collins and World Pub 1976) p.288

²Ralph Linton, The study of Man. (New York:D. Appleton Century co. 1936) p.209

³R.M.Mac Iver. Society. (New York:Rinegert and Company,Inc. 1947) p. 8-9

⁴Great Britain, Colonial office Community Deyelopment:A Hand Book. (London:Her Majesty s Stationary office 1958) p.2

มติและข้อเสนอแนะในเรื่องมัศยิดขององค์การโรบิฎาะ

หน้าที่ด้านต่าง ๆ ของมัศยิดที่ปรากฏจากอดีตมาคงกล่าวแล้วนั้น เชื่อว่าเมื่อกาลเปลี่ยนไป และจากการที่มัศยิดแผ่กระจายไปเกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก หน้าที่ของมัศยิดบางประการ บางสถานที่ อาจเปลี่ยนแปลงหรือขาดหายไป ซึ่งมุสลิมหรือองค์กรมุสลิมที่มีความตระหนักควรจะทบทวน หน้าที่ดังกล่าวของมัศยิด และเป็นสิ่งที่น่ายินดีว่าโรบิฎาะอันเป็นองค์กรหนึ่งที่สำคัญในโลก มุสลิม ได้จัดประชุมเรื่องราวเกี่ยวกับมัศยิด ซึ่งมติและข้อเสนอแนะในเรื่องมัศยิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ น่าสนใจ และหลายประการเป็นสิ่งที่การศึกษาวิจัยนี้กำลังจะแสวงหาข้อเท็จจริงและคำตอบจาก กลุ่มตัวอย่างมัศยิดในภาคกลางของประเทศไทย ผลจากการประชุมขององค์การโรบิฎาะทั้ง 2 ครั้ง สรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

มติและข้อเสนอแนะ

มติและข้อเสนอจากการประชุมขององค์การโรบิฎาะครั้งแรกในเอเชีย ณ กรุงการาจี ประเทศปากีสถานระหว่างวันที่ 6-8 กรกฎาคม 1978¹

1. ควรสร้างมัศยิดเพิ่มมากขึ้น และทำให้มัศยิดเป็นแหล่งในการศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง และเป็นศูนย์กลางแห่งการเผยแพร่เชิญชวน (Dawah)
2. ที่ประชุมเห็นว่า World Supreme Council ควรริบเอาโครงการในการจัดตั้งสถาบันที่จะ ทำการฝึกสอนอบรมให้แก่อิหม่ามของมัศยิดในประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือประเทศที่ มุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย เช่น ไทย ฟิลิปปิน ฯลฯ
3. อิหม่ามควรทำหน้าที่รวบรวมชะกาดหรือกองทุนบริจาต และดำเนินการช่วยเหลือ ประชากรในชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น
4. ในแต่ละมัศยิดควรมีห้องสมุดควบคู่ไปและมีหนังสือที่มากพอ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคุณภาพของมุสลิม หรือช่วยส่งเสริมสำนักทางด้านอิสลามให้เกิดขึ้น

---

¹First Asian Islamic Conference 1978 Pajustan, p.55-56

มติและข้อเสนอแนะจากการประชุมเรื่อง “บทบาทของมัสยิด” ขององค์การอุมมาฮ์ วัน
ที่ 15-18 รอมฎอน ฮ.ศ. 1355 ณ นครมักกะฮ์ ซาอุดีอาระเบีย¹

1. มัสยิด สื่อมวลชน ตลอดจนองค์การที่ฝักใฝ่บวม จะต้องกระตุ้นให้มุสลิมยึดมั่นในหลัก
การศรัทธาและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขความประพฤติกของมุสลิมให้อยู่ในบัญญัติของศาสนา
2. สร้างมัสยิดเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การดูแลและการบริการด้านวิชาการ สังคม ตลอดจน
ฝักใฝ่บวมผู้ที่มีมัสยิดได้เต็มที่
3. ใช้วิธีเผยแพร่ศาสนาหลาย ๆ แบบ เช่น การพิมพ์เอกสาร การกล่าวปราศรัย และอื่น ๆ
4. ที่ไหนมีชุมชน ที่นั่นควรมีมัสยิด เช่น เกี่ยวกับการมีโรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงงานและ
อื่น ๆ
5. ควรอบรมเยาวชนด้วยคำสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับวัย เพื่อให้เขาเกิดความสนใจ
เป็นพิเศษ
6. ให้สตรีได้รับวัฒนธรรมและบทบัญญัติของอิสลามอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง
7. จัดให้อิหม่ามประชุมหมุนเวียนไปตามภูมิภาคเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความ
ชำนาญ ตลอดจนศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารมัสยิด และหาข้อแก้ไขที่เหมาะสม โดยให้
มุสลิมได้รับประโยชน์ และให้อยู่ในขอบเขตของหลักการของอิสลาม
8. ฟื้นฟูบทบาทของมัสยิดในการให้การศึกษา เช่น ญามอ อัซซัยตูนะฮ์
(ในประเทศตูนีเซีย) ญามิออัลกือรอเวียฮ์ (ในประเทศโมร็อกโก) และญามิอฮัลอัชชัร (ใน
ประเทศอียิปต์) และจะต้องให้มัสยิดดังกล่าวดำรงบทบาทนี้ต่อไป เพราะมัสยิดเหล่านี้เคยเป็นที่ให้
การศึกษา และมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของมุสลิมในอดีตมาแล้ว
9. ให้ความสำคัญของการเตรียมผู้เป็นอิหม่าม และผู้ช่วยที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดัง
กล่าว ควรมีความรู้และความเหมาะสมเป็นสำคัญ
10. ต้องเอาใจใส่อาคารและอุปกรณ์ที่สำคัญของมัสยิด พยายามใช้มัสยิดให้ตรงกับจุดมุ่ง
หมายที่วางไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐานของการมีมัสยิด และพยายามขจัดสิ่งที่มีบัญญัติ
ศาสนาให้พ้นจากมัสยิด
11. มุสลิมต้องตระเตรียม เจริญชวน เรียกร้องกันเพื่อกอบกู้ศาสนสถานอันบริสุทธิ์คือ
มัสยิดอัลลอฮ์ มัสยิดอัลอิบรอฮีม ให้พ้นจากการยึดครอง
12. ที่ประชุมแนะนำว่า อิหม่ามทุกคนควรได้รับการคุ้มครองในการมีความคิดที่อิสระที่
จะพิจารณาปัญหาและกรณีของมุสลิมภายในเขตที่อิสลามบัญญัติไว้

การควบคุมมัสยิด ที่ประชุมได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. ควบคุมให้ละหมาดเป็นไปตามกำหนดเวลา
2. คอยสำรวจชีวิตความเป็นอยู่และให้ความช่วยเหลือมุสลิมที่อยู่ภายในบริเวณมัสยิดส่งเสริมให้เขามาละหมาดร่วมกันที่มัสยิด แก้ปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนส่งเสริมความสามัคคีในหมู่พวกเขา
3. รวบรวมเงินบริจาคเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการที่จำเป็นของมัสยิด และช่วยเหลือมุสลิมที่ขัดสน
4. จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลมัสยิด โดยเลือกจากผู้ที่มาละหมาดที่เป็นสัปบุรุษของมัสยิด
5. คณะกรรมการควบคุมดูแลมัสยิดมีส่วนในการคัดเลือกอิหม่าม โดยปรึกษาหารือกันในกลุ่มชน
6. ให้มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างคณะกรรมการแนะแนว ควบคุมในระดับหมู่บ้าน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อร่วมมือกับสภาสูงสุดแห่งโลกว่าด้วยกิจการมัสยิด

การวางแผนผังมัสยิด ที่ประชุมเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ให้ถือว่ามัสยิดเป็นศูนย์กลางการดำเนินชีวิตของสังคมมุสลิม ดังนั้นมัสยิดควรตั้งเด่นอยู่ในใจกลางตัวเมืองหรือย่านชุมชน ไม่ว่าจะสร้างมัสยิดในชนบท ย่านชุมชนหรือที่ทำงานก็ตาม
2. ออกแบบแปลนแบบง่าย ๆ สะดวกแก่การดำเนินงานก่อสร้าง โดยพิจารณาสิ่งแวดล้อมและบริเวณที่ตั้งมัสยิด พร้อมทั้งใช้สถาปัตยกรรมก่อสร้างแบบใหม่ ๆ
3. การออกแบบแปลนมัสยิด ควรออกแบบโดยคำนึงถึงสิ่งจำเป็นแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของมุสลิม เช่น
  - ก. สถานที่ละหมาดถูกต้องตามสุลักษณะทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านระบบถ่ายเทของอากาศ การให้แสงหรือการให้ความอบอุ่น
  - ข. จัดที่ไว้ให้สตรี โดยเฉพาะ สามารถเดินเข้าออกได้สะดวกไม่ปะปนกับบุรุษ
  - ค. นอกจากห้องละหมาดแล้วมัสยิดควรมีห้องสมุด ห้องอ่านหนังสือ ห้องฟังปาฐกถาและจัดประชุม
  - ง. มัสยิดควรมีที่สำหรับสอนอัล-กุรอาน และทบทวนวิชาให้แก่นักศึกษา
  - จ. บริเวณมัสยิดควรมีสานามกีฬา ห้องโถงสำหรับเด็ก ๆ ในเวลาว่าง โดยเฉพาะช่วงปิดภาคฤดูร้อน
  - ฉ. ควรมีแผนการสอนวิชาการเรียนแก่สตรี โดยจัดหาอุปกรณ์การสอนให้ครบถ้วนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ควรมีสถานพยาบาลเพื่อรักษาโรคเล็ก ๆ น้อย ๆ และควรมีห้องให้สำหรับอาบน้ำและ
กะฝั้นคนตายด้วย

ซ. การออกแบบแปลนมัสยิด ต้องคำนึงถึงเขตหวงห้ามของมัสยิดเป็นอย่างมาก ไม่
ควรก่อสร้างมัสยิดใกล้สถานเริงรมย์ หรือใกล้สถานที่อื่นที่เป็นการละเมิดเขตหวงห้าม ซึ่งเป็นบ้าน
ของอัลลอฮ์

ฅ. บริเวณมัสยิดควรมีบ้านพักรับรอง

4. ให้องค์การอรั-รอปิฎาะ เร่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกาสร้างมัสยิดในโลกมุสลิมให้
ปรับปรุงกลไกด้านเทคนิคของมัสยิด และสนใจการออกแบบแปลนมัสยิดให้มากขึ้น

5. ให้องค์การอรั-รอปิฎาะ เร่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการสร้างมัสยิดในโลกมุสลิมให้
เสนอการแข่งชันออกแบบมัสยิดใหญ่ ๆ ต่อสถาปนิกมุสลิม

6. ให้องค์การอรั-รอปิฎาะ รับผิดชอบการแข่งขันการออกแบบแปลนมัสยิดในระดับต่าง ๆ กัน
การแข่งขันจะต้องแข่งกันในกลุ่มสถาปนิกมุสลิม

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. โครงการก่อสร้างศูนย์บริหารกิจการศาสนาอิสลามแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2533.

กรมการศาสนา. สังคัม 21 รายงานการศาสนาและวัฒนธรรมประจำปี 2539. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2539.

การุณ ภูใหญ่. "บทบาทมัซฮิด". หนังสืออนุสรณ์ "เมอลิคกลาง" ส.ศ. 1409, 4-6 ก.พ. 2532.

กิติมา อมรทัต. อิสลามกับการแก้ปัญหาโลก. กรุงเทพฯ : อัส-ญิฮาด, 2528.

ชายพงษ์ พงษ์พรรคก. ศูนย์กลางอิสลามทักษิณ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสถาปัตยกรรมบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2525.

มงคล คาร์น. ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสถาปัตยกรรมบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 2539.

วิชัย วัฒนศัพท์. ศูนย์กลางอิสลามแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสถาปัตยกรรมบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.

สำนักจุฬาราชมนตรี. การบริหารกิจการศาสนาอิสลามในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักจุฬาราชมนตรี, 2524.

..... การบริหารองค์การศาสนาอิสลาม. กรุงเทพฯ : สำนักจุฬาราชมนตรี, 2535.

..... คู่มือการบริหารมัซฮิดและชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักจุฬาราชมนตรี, 2535.

..... ตะวันขึ้นที่มะดินะฮ์ หนังสืออนุสรณ์งานเมอลิคกลางแห่งประเทศไทย ส.ศ. 1416. กรุงเทพฯ : สำนักจุฬาราชมนตรี, 2538.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. ชุมชนชาวไทยมุสลิม. ภาคสังคมวิทยา : วิทยาลัยครุชนบุรี, 2525.

..... วัฒนธรรมอิสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จูจีนไทย, 2524.

..... หน้าที่ของมัซฮิดต่อสังคมมุสลิมในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยา : มนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

D. Hoag, John. History of World Architecture "Islamic Architecture". Milan, 1975.

Firt Asian Islamic Conference 1978 Pakistan.

